

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADALET KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
4 Aralık 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile 50 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3393)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADALET KOMİSYONU

-----0-----
2'nci Toplantı
4 Aralık 2025 Perşembe
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 20.05'te açılarak üç oturum yaptı.

Görüşmelerine Komisyonun 3 Aralık 2025 tarihli 1'inci Toplantısında başlanan, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile 50 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3393), maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 05.47'de son verildi.

4 Aralık 2025 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.05
BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)
SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)
KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri, değerli katılımcılar; toplantı yeter sayımız vardır. Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 12'nci Toplantısını açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile 50 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3393)¹

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Dünkü toplantımızda (2/3393) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ilk 15 maddesini görüşerek kabul etmiştik.

Şimdi, 16'ncı maddenin görüşmeleriyle çalışmamıza kaldığımız yerden devam edeceğiz.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16 - 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Hakaret (üçüncü fıkranın (a) bendi hariç, Madde 125),"

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, madde üzerinde söz almak isteyen var mıydı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Olmaz mı Başkanım, var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sırayla söz alacağız.

Sabaha kadar yolu var Başkanım, bu sefer çorba içmeye hep beraber gideceğiz gibi gözüküyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Öyle.

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; yine, gelen yasa, hüküm değişiklikleri içinde, yasaların içerisinde, düzenlemeler içerisinde bizim içine bakıp da "Acaba bu nedir? Bunun içinde siyasi yani önümüzdeki dönemde iktidara gelebilecek Cumhuriyet Halk Partisine ve önümüzdeki dönemde Cumhurbaşkanı adayı olacak ve Cumhurbaşkanı olacak Sayın Ekrem İmamoğlu'na ne gibi engeller çıkarıldı?" maddesi var mı diye araştırıyoruz. Bakıyoruz, ulaşımın engellenmesi maddesine; bakıyoruz, hakaret maddesine; bakıyoruz, 30,31, 32'ye; bir şeyler arıyoruz, tüm maddelerde arıyoruz, aramakta da haklıyız. Ya, Anayasa Mahkemesi kararlarına ne zaman uyacaksınız sayın iktidar üyeleri? Ne zaman Anayasa Mahkemesi kararlarına uygun, iptal kararlarına uygun yasal düzenlemeleri getireceksiniz? Biz bıktık, siz bıkmadınız. Biz bıktık, söylemekten bıktık. Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, açık açık yazıyor Anayasa Mahkemesi "Anayasa'nın 10'uncu maddesine uygun bir düzenleme yapın." diyor, hakaret nitelendirmelerinde farklılık, bir düzenleme yapmayın diyor, ayırıcı bir düzenleme yapmayın diyor ve gerekçesini de yazmış. Bakıyoruz, ön ödeme, hakaret suçunda ön ödeme; burada, Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda TCK 125'te düzenlenen hakaret suçunun (1)'inci fıkrasındaki hâller, doğrudan, huzurda ve gıyapta işlenenler dâhil, ön ödeme kapsamına alınıyor ancak kamu görevlisinin yürüttüğü görevinden dolayı kendisine karşı işlenen hakaret suçu yani 125/3-a ön ödeme kapsamında değildir. Bir de 24'üncü madde var yani o eksik, o da olmasa olmaz. Bu paketdeki 125/3-a maddesi bu paketle uzlaştırma kapsamından çıkarılıyor. Ya, yani, insaf ya! Yani bu kadar soruşturmanız yetmedi, yani kadar yaptıklarınız, hukuka aykırı, CMK'ye aykırı, TCK'ye aykırı ön alımlarınız yetmedi, şimdi bu maddeyle de yine Anayasa Mahkemesi kararına aykırı bir düzenleme yapmışsınız. Yani, kuralda, "Hakaret suçunun basit hâlinin düzenlendiği 125'inci maddenin (1) numaralı fıkrası ön ödeme kapsamına alınmamasına karşın söz konusu maddenin (3) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan nitelikli hâllerde ve suçun (2) numaralı fıkrafta belirtilen araçlarla işlenmesi hâlinde ön ödeme hükümlerinin uygulanması imkân tanınmıştır. Ön ödeme kurumunun uygulanması açısından (1) ve (2) numaralı fıkralardaki suç teşkil eden fiiller arasında nitelik, içerik, yoğunluk ile suçla korunan hukuka değer fiilin toplum üzerindeki etkileri ve fiiller için öngörülen ceza miktarları yönünden herhangi bir farklılık bulunmadığı hâlde, suçun nitelikli hâlleriyle belli şekillerde işlenmesi durumunda ön ödeme kurumu uygulanırken suçun basit hâlinin ön ödeme kapsamına alınmaması suretiyle oluşturulan farklı muamelenin nesnel ve makul bir temeli tespit edilememiştir." diyor. Kim diyor bunu? Hukukçu görüşünü almış olduğumuz ceza hukuku profesörleri diyor. "Dolayısıyla, mağduru muhatap alan sesli, yazılı ve görüntülü bir iletiyle hakaret suçunu işleyen fail ile doğrudan huzurda ya da gıyapta işleyen fail arasında ön ödeme hükümlerinin uygulanması bakımından nesnel ve makul bir temele dayanmaksızın farklılık oluşturan kuralın kanun önünde eşitlik ilkesiyle bağdaştığı söylenemez." deniliyor ve "Açıklanan nedenlerle bu düzenleme Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırıdır." deniliyor. Yani hukukçular bunu diyor, hukukçular bunu açık ve net söylüyor. Burada iki arkadaşımız var hukukçu -profesör, doçent- onların da görüşlerini dinlemek isterim. Yani şu düzenleme siyasi saiklerle Cumhurbaşkanı aday adayının ya da açık ve net Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu'nun, Cumhuriyet Halk Partisinin adayının önünü kesmek amacıyla hazırlanmış bir madde midir, yoksa hukuka uygun, Anayasa Mahkemesi kararına uygun düzenlenmiş bir madde midir; bunu sormak istiyorum. Tabii, siz yanıt vermeyeceksiniz büyük bir ihtimalle, bari hukuksal bir yanıt verin. "Bu madde Anayasa Mahkemesinin iptal kararına uygun mudur, değil midir?" diye sormak istiyorum. Yani biz söylemekten bıktık, siz getirmekten bıkmadınız. Bu maddenin açıkça Anayasa'ya aykırı, Anayasa 10'a aykırı ve Anayasa Mahkemesi

1. (2/3393) esas numaralı Kanun Teklifi 3/12/2025 tarihli 1'inci Toplantı Tutanağı'na eklidir.

kararının gerekçelerine aykırı olduğundan bahisle tûmden çekilmesini, çıkarılmasını talep ediyoruz. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak talebimiz bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bûlbûl.

Sayın Özer, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcımız, çok değerli akademisyenler, bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, dünden beri konuşuyoruz, maddeler üzerinde de konuşuyoruz, kanunun geneli üzerinde de konuştuk. Bugün kaldığımız yerden devam edeceğiz, 16'ncı maddedeyiz. Biraz önce Komisyon sözcümüz bahsetti, burada ceza hukukçusu hocalarımız da var; siz bir akademisyensiniz Sayın Başkanım, anayasa hukukuyla ilgilenen profesörsünüz aynı zamanda. Dolayısıyla, hani, dün de hatırlatmıştınız Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesini, bu madde Anayasa'nın 10'uncu maddesinde eşitlik ilkesine kesin olarak aykırı. Yani bunu artık hukuken tartışmanın bir anlamı da yok ama tekrar madde bu şekliyle Komisyona gelmiş; değişir, değişmez; çekilir, çekilmez, onu bilemiyorum; çoğunluk gücünüze dayanarak bu maddeyi bu şekilde de geçirebilirsiniz ama her şeyden önce bir hukukçu olarak bunun doğru olmayacağını, eşitlik ilkesine aykırı olduğunu söyleyeyim.

Şimdi, bakın, Başkanım, Birleşmiş, Milletler ve Avrupa Konseyinin deklarasyonlarına göre -ki tarafız bunlara, biliyorsunuz- kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçu, ifade özgürlüğü kapsamında ihlal doğuracak mahiyette yapısal sorunlara yol açıyor. Defalarca vermişler buna ilişkin kararlar, buna ilişkin beyanlar ve buna ek olarak bir de yine Cumhurbaşkanının da çok önemseydiği bazı hususları burada size hatırlatmak isterim. 2014-2019 yıllarını kapsayan Birinci İnsan Hakları Eylem Planı'nda Cumhurbaşkanı açıklamıştı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına uyumlu bir mevzuat yaratmak, mevcut mevzuattaki eksikliklerin ve yapılması gereken değişikliklerin belirlenmesi adına yapılan ilk eylem planı olması açısından da büyük bir önem taşıyordu ancak belgenin önemi bununla sınırlı değildi, özellikle ifade özgürlüğü kapsamında belirtilen hususlarla ilgili -Cumhurbaşkanı- uzun vadeli bir perspektifle ülkemizin kalkınma vizyonunu ortaya koyarak milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak için temel yol haritası olacağı iddiasıyla Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan kalkınma planında yargıda yapılacak değişiklikler ve reformlar adına yol haritası olan ve Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yargı reformu strateji belgelerinde ve İkinci İnsan Hakları Eylem Planı'na -ki bunu da yine Cumhurbaşkanı açıkladı- da yapılan atıflarda belgenin ciddiyeti ve önemi büyüktü. Bu belgelerde Türk Ceza Kanunu'nda yer alan, hakaret suçunu düzenleyen 125'inci ve Cumhurbaşkanına hakaret suçunu düzenleyen 299'uncu maddelerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında belirlenen standartlarla uyumlu hâle getirilmesi hedefi var. Uluslararası insan hakları belgeleri, kamu görevlilerinin eleştiriyeye daha fazla katlanma yükümlülüğü altında olduğunu söyler. Burada hepimiz siyasiyiz; kimimiz daha ağır görevler yapıyor, kimimiz bakanlıkta bakanlık yapıyor, kimi Cumhurbaşkanı, kimi milletvekili ama bu siyasilerin eleştiriyeye daha fazla katlanma yükümlülüğü altında olduğunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi belirtmiş. Siyasal iktidarı, kamusal gücü kullananların sıradan yurttaşlara göre çok daha geniş bir eleştiri sınırına tabi olduğunu da söylemiş. Yani sadece siyasi olması değil, kamusal gücü kullanıyorsa bu eleştiriyeye katlanma yükümlülüğü olduğunu da belirtmiş. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi "kamu görevlisine hakaret" diye bir ayrıcalıklı korunma rejimi yaratılamayacağını da defalarca Türkiye'ye hatırlatmış. Anayasa Mahkemesi dahi bu ayrımı haklı kılacak hiçbir anayasal gerekçe olmadığını açıkça ortaya koymuş ki konuşmamın başında söyledim, siz bir anayasa profesörü olarak bu meseleyi bizden daha iyi bilirsiniz ama burada ne yapıyorsunuz? Tüm hakaret suçları ön ödeme kapsamına alınırken tam da bu en politik, en çok kullanılan, en fazla ifade özgürlüğü ihlali doğuran maddeyi dışarıda bırakıyorsunuz. Çünkü bu maddeyi dışarıda tuttuğunuz sürece, bakın, dikkat edin, eleştiriyeye suçlaştırma imkânınız devam ediyor. Yani birisi bir eleştiri yaparsa, makul bir eleştiri yapmış olsa dahi işte o kamusal gücü kullanan biriyse veya siyasiyse bu eleştiriyeye suçlaştırma imkânını elde ediyor. Muhalefeti sindirmek için açılan davaların, soruşturmaların, siyasi yasak süreçlerinin zeminini de işte, bu maddeyi, bu şekilde getirerek ayakta tutuyorsunuz.

Biraz önce Komisyon sözcümüz belirtti, bugün İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız ve partimizin Cumhurbaşkanı adayı Sayın Ekrem İmamoğlu'nun karşı karşıya bırakıldığı siyasi yasak girişimlerinden biri de işte, tam da bu maddenin ürünüdür. Tüm bu argümanların da aslında en somut örneklerinden biridir, kamuoyunda "ahmak davası" olarak bilinen dava, burada detaylarına girip tekrar tekrar anlatmayacağım. Bu düzenlemeyi bu hâliyle bırakmanız sadece hukuki bir tercih değil, bunun da farkındayız, ne olduğunu da biliyoruz; ifade özgürlüğünü bastırmak için korunmuş bir istisnayı, siyasi alanı dizayn etmenin bir yöntemini sürdürme iradesini burada gösteriyorsunuz. Yine, konuşmamın başında söyledim, meseleyi hukuki olarak açıklamak zaten gereksiz, tüm hukuki metinler bu maddenin Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğunu belirtiyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi belirtiyor, Anayasa Mahkemesi belirtiyor. Dolayısıyla, hukuk konuşmaya gerek yok; bu, siyasi bir iradenin tecellisidir, siyasi bir tercihtir. Eleştiriyeye suçlaştırma imkânını sürdürmek isteyen siyasi iradenin tecellisidir. Dolayısıyla, bu maddeyi bu hâliyle asla ama asla kabul edilemez buluyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Sayın Aslan, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tekrardan merhabalar.

Dün bıraktığımız yerden görüşmelere devam ediyoruz, bakalım bugün saat kaçta burada olacağız?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Size bağlı.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - 16'ncı madde düzenlemesine dair fikirlerimizi söyleyelim. Dokuzuncu yargı paketinde getirildiği zaman hakaret suçunun bazı fiiller yönünden kapsama alınması meselesini Anayasa Mahkemesi iptal etti ve Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hususun çok farklı bir versiyonunun, doğrudan uyuşmayan bir hâlinin getirildiğini biz düşünüyoruz. Çünkü 16'ncı maddedeki bu düzenleme, Türkiye'deki ifade özgürlüğünün sınırlarını, kamu gücünün eleştiriyeye tahammülünü, insan onurunu, eşitlik ilkesini doğrudan etkileyen bir düzenleme. Hakaret suçunun ön ödeme kapsamına alınması, bireyin ceza tehdidi altından

kurtulması, yargı yükünün azaltılması öngörülmüş diye anlıyoruz biz. İlkesel olarak, ceza hukukunun minimalizminin bir gereğidir, doğru ancak dünyanın pek çok ülkesinde hakaret artık bir ceza hukuku alanından çıkarılma trendine ya da yaklaşımına doğru gidiyor. Avrupa Konseyi, AGİT, BM'nin insan hakları organları, ifade özgürlüğünü ilgilendiren hakaret davalarına cezai yaptırımın son çare olmasını ve son çare olmasından öte şu an Türkiye'deki gibi var olan tablonun da değiştirilebilecek farklı versiyonlarının tartışılmasını bekliyor. Biz de hakaret suçu özel hukuk alanına bırakılmalı "ceza tehdidi daraltılmalı" anlayışına katılıyoruz ancak burada getirilen bu olumlu adımın kamu görevlisi istisnasıyla bozulduğunu düşünüyoruz. Bu noktada, eşitlik ilkesiyle beraber Anayasa Mahkemesi kararlarına tam uyum üzerindeki 153'üncü Anayasa maddesinin de burada ihlal edildiğini tekrar ifade etmek gerekir. Burada diyeceksiniz: "Kamu görevlisi politikacı değil, politikacılar kamuya mal olmuş kişilerdir." Demokratik çoğulculuk açısından tahammül edilmesi, ağır eleştirilere de tahammülü gerektirir. Rahatsız edici olsa da katlanma yükümlülüğü vardır. Bu nedenle, politikacılar ile kamuoyuna mal olmuş kişilerin daha geniş bir eleştiriye tahammül alanı vardır. Doğru, kamu görevlileri bakımından ise daha kabul edilebilir eleştiri sınırının, siyasetçiler için kabul edilen eleştiri sınırından daha geniş yorumlanmaması gerektiğine biz de katılıyoruz. Çünkü kamu görevlilerinin görevlerini layıkıyla yerine getirebilmesi için kamu güvenine sahip olmaları gerektiğini, bunun da kamu görevlilerine asılsız suçlamalara karşı bir koruma sağlanması amacını da görüyoruz. Ancak, kamu gücü kullanan kişiler toplum adına yetki icra ettikleri için yurttaşın daha ağır eleştirilere de katlanmak zorundadır. Bu da işin doğasından kaynaklı olan bir sonuçtur. Buradaki temel kriter, asıl sorun, bizce, özellikle Türkiye'deki uygulama bakımından ağır eleştiri ile hakaret arasındaki ayrımın artık kaybolmuş olması meselesidir. Türkiye'de bu ayrım işlemiyor, yıllardır işlemiyor. Siyasallaşmış yargı pratiğinin rahatsız edici her sözü hakaret, sorgulayıcı her cümleyi saldırı, hesap soran her yurttaşın yapmış olduğu söylemi de suç faili olarak gördüğünü biz düşünüyoruz ve bugüne kadarki pratik, özellikle son yıllarda bu şekilde gelişti. Bu koşullar altında kamu görevlisini istisna tutan her düzenleme ifade özgürlüğünü daraltan pratikle hukuki anlamda bir baskı aracına dönüşeceğini biz düşünüyoruz. Eleştiri ve hakaret ayrımı çökmüşken kamu görevlilerine özel ceza korunması getirmek, eşitlik ilkesi ve -Anayasa 153'ü de geçtim- ifade özgürlüğünü tamamen boğacağı tablosu önümüzde duruyor. Bu artık bir risk ve tehlike değil, açıkça bir karine. AYM kararı da bunu söylemesine rağmen tersi gerçekleştirilmiş. Türkiye'deki hakaret suçu doğru tanımlanmıyor, eleştiriler ağır cezalandırılıyor. Yargı uygulaması da kişiye göre değişiyor. Bununla ilgili Cumhurbaşkanına hakaret davaları çokça ifade edildi. Bunun farklı versiyonları da maalesef ki var. Özellikle politik davalarda hakaret suçu, eleştiriye bastırma aracına dönüşmüş durumda. Bu tabloda kamu görevlisine ön ödeme dışının getirilmesini biz kabul etmiyoruz. Bunun şu demek olduğunu düşünüyoruz: Kamu gücünü kullanan kişiler, eleştiriden azade olsun. Böyle bir baskı aracına dönüşeceğini düşünüyoruz. Oysaki kamu görevlisi kamu adına hareket eder. Bu da eleştiriye açık olmayı, demokratik hesap verilebilmenin de zorunlu bir unsuru olarak gelir. Hepsini geçtim, özellikle bizzat bu yaşadığımız dönemde Türkiye'deki neredeyse kamu görevlisi olarak tanımlayabileceğimiz bir kamu görevlisi alanı da kalmadı doğrusu. Bugün nereye yüzümüzü dönsek, hangi Bakanlığa, yerel, merkezi idareye dönsek, kamu görevlisi sıfatı veya koltuğunda oturan ama iktidar yanlısı parti üyeleri gibi, partili gibi çalışan, siyasetçiden daha ağır siyaset yapan kamu görevlilerini görüyoruz. Bunu özellikle seçim zamanları çok yaşadık. Şırnak'taki durumu ben kürsüden de Kuruldan da her defasında söyledim. Şırnak özelinde, seçim döneminde siyasi parti temsilcileriyle halkın arasına karışıp siyasi faaliyet yürüten valiler, kaymakamlar, jandarma komutanlıkları, yerel Millî Eğitim müdürlükleri, şube başkanları nereye isterseniz; en öne, en yakını seçim zamanında yaşadığımız bir durum. Yine, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde Kars Milletvekili ifade etmişti: Kars Susuz ilçesinde görev yapan bir öğretmenin aynı zamanda AKP Kadın Kolları İlçe Başkanı olabilmesinin, bu konuda ki durumun aynı zamanda kantin işletmecisi, öğretmen, kantinci, partili iç içe karışık. Bizler, Sayın Erdoğan'ın hem partili hem de Cumhurbaşkanı olması gibi şimdi de eleştiriye hakaret kabul edip durmadan on binlerce yurttaş ve genç hakkında açılan davalarda bir parti genel başkanına mı yöneltilmiş bu eleştiri, yoksa Cumhurbaşkanının kendisini mi eleştirmiştir, hakaret midir arasındaki gözaltı ve tutuklamalara kadar gittiğini biliyoruz. Bugüne kadar kaç rakamdı, kaç kişi dava edildi, rakamlar üzerinden tartışıyoruz ama kaç kamu görevlisine hakaret diye açıldı, kaç Cumhurbaşkanına hakaret diye; bunun rakamları paylaşılmıyor. AKP rozeti taşıyan, masasına beyaz Toros yerleştiren hâkim, savcılardan tutalım, sosyal medyada açıklama yapan kamu görevlilerine kadar bu liste uzayıp gider. Kamu görevlisi sorunu yaratılmış bir ülkede sormak isteriz: Siz kimi korumak istiyorsunuz bu maddeyle? Korumak istenen, gerçekten kamu görevlisi, kamu gücü mü, yoksa siyasi parti faaliyetleri içerisinde bulunan, iç içe geçmiş siyasi partilerin kendisi mi? Kamu görevlilerine bu kadar korumacı yaklaşan iktidar, kamu görevlisini, kamu memurunu bu kadar önemsiyormuş gibi görünen bu maddeyle, kamu görevi yapan on binlerce kişiyi bir gecede KHK'yle hiçbir yargı kararı olmadan, hiçbir suç isnadı olmadan görevinden, işinden, ekmeğinden koparmadı mı? On binlerce insan haksız yere suç ithamlarına maruz kalıp "terörist" "ajan" ile yaftalanıp toplum önünde sistematik hakaretlere ve itibarsızlaştırmaya uğratılıp hiçbir yargı güvencesi olmadan hedef hâline getirilmedi mi? Bu nasıl bir çelişkidir? Şimdi sormak lazım size: Bu ağır hakaretlerin kaçında mağdurun yanında yer aldınız, kaçında resen soruşturma açtınız, kaçında onur hakkını koruma konusunda bir adım atıldı? Hiçbirinde. Kendi yarattığınız mağduriyetlere hiç bakmıyor, bugün "Kamu görevlisine yönelik ön ödeme uygulanmaz, doğrudan dava açarım." diyorsunuz, bunun da gerekçesini davaların azaltılması üzerinden bir gerekçeyle bize getiriyorsunuz. Bundan siyasi önceliklerin çalıştığını, eşitlik ilkesinin yok sayıldığını düşünüyoruz. Bu nedenle, 16'ncı maddeye itirazımız yalnızca hukuki değil, ahlaki bir itirazı da barındırdığının altını çizmek istiyorum.

Son olarak, kişilik hakkını unvanla, makamla ölçen anlayışı düzenlemeye yansıttığınızı söylemeliyiz. Biraz daha açık sözlerime son vereceğim, sabrınız için teşekkürler. Kısaca yurttaşın ifadelerini "Piyasa içinde çözülür, parasını öder, yoluna bakar." derken kamu görevlisine yönelen sözlerde birden bire devletin tüm ceza gücünü devreye sokuyorsunuz. Bu nedenle, hakaret suçu konusunda hiyerarşik bir değer rejimini inşa etmeye yol açacağını biz düşünüyoruz. Bu nedenle, "Yurttaşın onuru, kamu görevlisinin onurunu korumaya layık değil mi?" diye soruyorum. Yani "Bir yurttaşın yönelen hakaret ön ödemeyle idare edilebilir." derken kamu gücünü, hele ki kamu gücüyle siyasi pozisyonun bu kadar iç içe ve karıştığı bir noktada eleştiriye doğrudan devlet meselesi sayan yaklaşımı kabul etmiyoruz. Aslında siz, size bağlı, siyasallaştırdığından emin olduğunuz taraflı kamu görevlilerini, bunun içerisinden valisi, kaymakamı, emniyet müdürlükleri, il, ilçe şube başkanları, hangi birini sayarsanız o da kabul, siyasi ayrıcalığın korunmasını yasal hâle getiriyor, bir zırha bürünüyorsunuz. Bu nedenle, bu düzenlemenin bu hâliyle yetersiz ve Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet teşekkür ediyorum Sayın Aslan.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, ben çok kısa sadece Bakanlığa soru soracağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kunt, soru mu soracaksınız?

Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Şöyle: Varsa verilerin paylaşılmasını isteyeceğiz açıkçası, Nevroz Vekilim uzun uzun izah etti zaten, o yüzden tekrar etmeyeceğim. Açılan dava sayısı nedir acaba hem hakaretin hem de kamu görevlisine ilişkin olarak? Bir de Cumhurbaşkanına hakaret dosyasını, açılan, mevcut, şu an derdest olan dosya sayısını acaba bizimle paylaşabilir mi Bakanlık? Bir de, şeyi de merak ediyoruz, buna neden ihtiyaç duyduklarına dair bir açıklama olursa iyi olacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, Adalet Bakanlığımız onları not etti.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Dün de sorduk Başkanım, dün ben de sordum ama bir gün geçti.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Görüşmeler bittikten sonra zaten oraya döneceğim, açıklama isteyeceğiz, hocalarımızdan da isteyeceğiz.

Şimdi Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Sayın Adalet Bakan Yardımcımız, Adalet Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratları, değerli hocalarım, Komisyonumuzun değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlayarak akşam mesaimize başlıyorum.

Biz bu akşam nöbetçi Komisyon olarak görev yapıyor hâldeyiz. Yaptığımız iş kanun ve kanun yaparken en dinç, en dikkatli ve en sağlıklı olabildiğimiz zaman dilimi içinde çalışarak, yıllar içinde, bunun aksaklıklarının önüne geçmemiz lazım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Öyleyiz, gayet dinciz, sağlıklıyız Allah'a şükür.

CUMHUR UZUN (Muğla) - İnsanın bir doğal yapısı var. O doğal yapı içinde ne kadar kendimize güvenirsek güvenelim, belirli saat dilimi içinde acıkırız, uykumuz gelir, susarız ve bunlar doğal ihtiyaçlarımızdır. Biz, ilerleyen saatlerde, bugün, bu akşam başladığımız çalışmanın ne kadar sağlıklı hâle geldiğini hep beraber ne yazık ki yaşayacağız, göreceğiz, hem de bunu Adalet Komisyonunda yaşıyor olacağız.

Adalet Komisyonu insan hakları noktasında en hassas ve mevzuatımızdaki hukuki normlara en sadık olması gereken Komisyonlardan bir tanesidir ve bu Komisyonun uyması gereken en temel normlardan bir tanesi de insan haklarına saygıdır. Bunun içinde insani çalışma koşulları da yer alır. Oysa şu saat itibarıyla başladığımız çalışmanın, milletvekili olarak günlük mesaimizin sabah yedide çalan telefonlarla başladığını düşünürseniz, daha önce yirmi yedi saat çalışmak suretiyle yaptığımız bir yasa çalışmasında -uyuklaya uyuklaya- Genel Kurula da altı ay sonra, belki hâlâ gelmedi mi bilmiyorum yani o denli unuttuğumuz bir çalışma oldu. Bunları ayarlamak çok mümkün, mümkün olan bu şeyleri yapmıyor olmayı anlayabilmiş değilim. O nedenle, verimli bir çalışma için insani çalışma koşullarının bugün değilse bir sonrakinde mutlaka sağlanmasını; bunu sadece şahsım için değil, burada emekçi olarak bulunan arkadaşlarımızın da hak ve hukukları adına dile getirmeyi öncelikle görev biliyorum.

Görüşülmekte olan teklifin 16'ncı maddesinde hakaret suçunu düzenliyoruz ancak biz bunu daha önce düzenledik, düzenledik ve o düzenleme sırasında yine 2 fıkrasını mevcut düzenlemeden yani ön ödeme kapsamı dışında bıraktığımız için, grubumuz tarafından bunun eşitlik ilkesine aykırılık oluşturacağını gün gibi gördüğümüz için Anayasa Mahkemesine götürdük ve Anayasa Mahkemesine götürdüğümüz bu normla ilgili Anayasa Mahkemesi Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık nedeniyle iptal kararı verdi. O zaman 2 fıkra vardı, şimdi teke düşürdük ve tekrar ayırıcı, istisnai bir hâl yaratan düzenleme yapıyoruz. Sizce 2'yi iptal eden Anayasa Mahkemesi bunu 1'e düşürdüğümüz zaman "Aferin, Adalet Komisyonuna, aferin, yasama Meclisine, 2'yi 1'e düşürmüşler, eşitlik ilkesine uymuşlar." mı diyecekler? Elbette demeyecekler ha 2, ha 1; sonuç itibarıyla siz bir suç tipi belirliyorsunuz ve o suç tipinin içinde o suça maruz kalanların haklarını koruyorsunuz. O suç tipinde koruduğunuz kişiler, evet, farklı farklı, o farklılık içinde kendi ağırlığına göre bir kısım değerlendirmeler yapabilirsiniz. Bu değerlendirmeleri yaparken bir grup içinde, kanunun kendi sistematigi içinde daha çok korumaya muhtaç olduğunu düşündüğünüze aynı neviden ve fakat daha yüksek cezalar öngörmek suretiyle bir düzenleme yapabilirsiniz ama birisini ön ödeme para cezasıyla düzenlerken diğerini hapis cezasıyla düzenlediğiniz zaman aynı madde içindeki ceza yasalarının suçun ağırlığına göre tayin edilen ceza miktarları arasında niteliksel bir fark oluşturursunuz. Bu da işte kendi içinde eşitlik ilkesini ortadan kaldıracak temel unsurdur; o nedenle, Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine uygun olmayan bu 16'ncı madde düzenlemesini bugün, bu akşam burada bulunan bütün milletvekillerimize dönemleri içinde ya da nasip olur 2'nci dönemleri olursa 2'nci dönemleri içinde tekrar görüşmenin nasip olacağını bugünden söylüyorum. Her seferinde bir fıkrasını düzeltmek suretiyle bir yasa yapmakla uğraşmak, hele hele akşamın bu saatinde, belki sabahın ilk saatlerine kadar uğraşmak bir milletvekilinin göz göre göre yaptığı bir yanlış olmaz mı? Hele hele bir de bunu Adalet Komisyonu olarak Genel Kurula giderken bizim göndermemiş olmamız doğru olur mu? Ben Adalet Komisyonunun bir üyesi olarak Anayasa Mahkemesinden bizim imzamız, bizim oylarımızla giden bir yasanın dönüyor olmasını hukuksal anlamda kendime hakaret olarak görüyorum. Yapmamamız lazım, göz göre göre bunu yapmamamız lazım, yol yakinken bu uygulamadan dönelim. Şu kanunun içinde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle tekrar tekrar görüşmek ya da yeni düzenleme yapmak durumunda kaldığımız 10'a yakın madde var. Eğer biz doğru yapabilmış olsaydık ve Anayasa Mahkemesi bunların doğru yapıldığını tespit etmiş olsaydı, bugün görüşeceğimiz şeylerin 10 tanesi hiç olmayacaktı. Niye bu mesailerimizi bunların doğru yapılması konusunda vermiyoruz, düzenlemeyi ona göre yapmıyoruz? O nedenle, Anayasa'nın 10'uncu maddesine açık aykırılık içeren bu düzenlemedeki hatadan şimdiden vazgeçilmesini, Anayasa'ya uygun, hele hele daha önceki iptal kararı da dikkate alınarak Anayasa'ya uygun doğru bir çalışma yapılmasını bütün Komisyonumuza öneriyorum. Daha sonra yapılacak çalışmaların daha hızlı ilerleyebilmesi için buna da mecbur olduğumuzu düşünüyorum. Teklifin 16'ncı maddesinin Anayasa'ya açık aykırılık içeriyor olması nedeniyle grubumuz tarafından Anayasa Mahkemesine götürülmesinin sağlanacağını ve tekrar iptalinin sağlanacağını buradan belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Uzun.
Buyurunuz Sayın Coşar.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi selamlıyorum.

Daha önce yargı paketlerinde defalarca görüşüldüğü gibi bu yargı paketinde de Anayasa'ya aykırılıkları görüşüyoruz. Daha önceki maddelerde de Anayasa'ya aykırılıklar vardı, burada hepimiz görüş bildiriyoruz ve daha sonrasında bizler Anayasa Mahkemesine gittiğimiz zaman iptal kararları geliyor, aynı düzenlemelerle tekrar bunlar önümüze getiriliyor. Bu süreçte de 16'ncı maddede de daha önce dokuzuncu yargı paketiyle gelen düzenleme hakaret suçunun belirli tipleri hakaret suçunun mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi hâli ile nitelikli hâllerinin bir kısmı ön ödeme kapsamına alınmıştı ancak suçun basit hâliyle kamu görevlisi görevinden dolayı hakaret suçunu ön ödeme kapsamına almamıştı. Grubumuzun Anayasa Mahkemesine başvurusuyla bu ayırım yapan bu madde eşitlik ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmişti. İptal edilen kural şimdi teklifle yeniden düzenlenip karşımıza tekrar getiriliyor. Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçu hariç hakaret suçlarının tamamı ön ödeme kapsamında olacak. Gene AKP'nin burada kanun yapma tekniğinde çifte standardını görüyoruz. Farkındaysanız, teklif bu hâliyle hâlâ Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırıdır. Yargının iş yükünden bahsedilir hatta yargı reformlarının gerekçeleri arasında da bu iş yükü ve yoğunluğu da vardır. İş yoğunluğu sadece ilk derece mahkemelerde yoktur, yüksek mahkemelerde de iş yoğunluğu vardır. Bu teklif de bu hâliyle geçerse yine Anayasa Mahkemesine gidecek, bu bir açık. Anayasa Mahkemesinin iş yükünü artırmanın... On ikinci, bilemediniz, on üçüncü yargı paketinde tekrar bu teklif görüşülecek, karşımıza gelecek, bunu da sizler çok iyi biliyorsunuz. Bu yüzden teklif maddesi için en doğrusu kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçu da ön ödeme kapsamına alınmasıdır, doğrusu da budur.

Diğer bir tarafta siyasi eleştirilerin doğrudan davalık hâle getirilmesi olasılığı açılıyor. Cumhurbaşkanı Ekrem İmamoğlu'yla ilgili de bu düzenlemenin getirildiğini düşünüyoruz ve tekrar söylüyorum, çifte standart uygulanıyor. Bu, Anayasa'ya aykırı, açıkça Anayasa Mahkemesinin kararından dönen madde 10'a aykırı bir şekilde düzenlenen bu maddenin, bu hatadan geri dönülerek kamu görevlilerine de hakaret suçunun ön ödeme kapsamına alınması en doğrusu olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Coşar.

Şimdi, Sayın Alp...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; dokuzuncu yargı paketinde hakaret suçlarının bazı tiplerini ön ödeme kapsamına alan düzenlemeyi yapmıştık. Eski üyeler hatırlayacaktır, o dokuzuncu yargı paketinin görüşmeleri sırasında komisyonda bu yasanın Ekrem İmamoğlu davasıyla ilişkili olabileceği hiç tartışılmamıştı, Genel Kurulda Ekrem İmamoğlu dosyasının ahmak davası kapsamında yargılandığı davada Ekrem İmamoğlu'nun iddianamesini de göstermek suretiyle bu yasa düzenlemesinde "Ekrem İmamoğlu lehine uygulanmasın." diye düzenleme yapıldığını ve 3'üncü fıkranın (a) bendinin kapsam dışı bırakıldığını iddia eden vekil bendim. Anayasa Mahkemesine götürdük. Bu cihetten iptal edildi eşitlik ilkesine aykırı olarak. Şimdi, yine, aynı düzenlemeyi (a) bendini kapsam dışı bırakarak getirmişsiniz. 16'ncı maddenin gerekçesine baktığımızda, neden (a) bendinin kapsamının dışında olduğuna yönelik bir açıklama yoktur, (b) ve (c) bentlerinin kapsamında olduğuna dair açıklama vardır. Ben, ilk imza sahibi sayın milletvekilinden tutanaklara da geçmesi bakımından (a) bendinin neden kapsam dışı bırakıldığı konusunda Komisyonumuza bir izahat verilmesini talep ediyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Bitti herhâlde görüşmeler.

Evet, Sayın Arslan, açıklama yapacak mısınız?

Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

(A) bendi hiç kapsama alınmamıştı daha önce Sayın Başkanım. Şu anda yeni yaptığımız düzenlemede Anayasa Mahkemesi kararı esas alınarak değerlendirildi. Anayasa Mahkemesi kararında şöyle diyor: "Ön ödeme kurumunun uygulanması açısından bir ve iki numaralı fıkralardaki suç teşkil eden fiiller arasında nitelik, içerik ve yoğunluk ile suçla korunan hukuki değer, fiilin toplum üzerindeki etkileri ve fiiller için öngörülen ceza miktarları yönünden herhangi bir farklılık bulunmadığı hâlde, suçun nitelikli halleriyle belirli şekillerde işlenmesi durumunda ön ödeme kurumu uygulanırken suçun basit hâlinin ön ödeme kapsamına alınmaması nedeniyle oluşturulan farklı muamelelerin nesnel ve makul bir temeli tespit edilememiştir." Biz de bu teklifi hazırlarken 125/3-a hariç, diğerlerinin tamamının ön ödeme kapsamında olacağı şeklinde bir düzenleme yaptık. Teklifimiz bu yönde.

Tabii, burada hakaret ile eleştiriyi ayırmak lazım. Tabii, buna daha çok siyasetçiler muhatap oluyor, kamu görevlileri muhatap oluyor. Şimdi, ben birkaç örnek getirdim burada okur muyum diye ama örneklerle baktığım zaman, benim aile terbiyem, yetiştiğim ortam bunları okumaya elvermez. Bu yapılan hakaretleri, bu Komisyon üyesi olan arkadaşlarımızın hiçbirisi de okuyamaz. Dolayısıyla bunların da bir cezasının, bir karşılığının olması lazım. Kafkaslarda bir atasözü vardır "Candan önce onur gelir." Yani insanın onuruna, şerefine, haysiyetine bu kadar aşağılık küfürler, galiz küfürler edilmesinin de bir karşılığı olması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Şahsa karşı işlendiği zaman neden böyle düşünüyorsunuz da kamu görevlisine karşı işlendiğinde böyle düşünüyorsunuz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani daha önce bu şekilde düzenlenmişti zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ne fark var yani?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Yurttaşlara karşı işlendiği zaman neden onuru ihlal ettiğini düşünüyorsunuz?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani bizim teklifimiz bu yönde, bu şekilde bir teklif sunduk.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - İşte, biz de gerekçesini soruyoruz. Gerekçesini siz yazmamışsınız, burada izahat etmeniz lazım. "Bu şekilde yaptık." diyerek çıkamazsınız ki işin içinden.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teklifimiz bu yönde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, bir de hocalarımızı dinleyelim arkadaşlar.

Evet, Selman Hocam, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Teşekkür ediyorum Hocam.

Tabii, hakaret suçuyla ilgili birçok şey söylendi. Yani hakaret suç olmalı mı, olmamalı mı? Bu, tabii ayrı bir tartışma konusu. Evet, yurt dışında, başka ülkelerde hakaretin suç olmaktan çıkarılması yönünde eğilimler de var ama aksi yönde de örnekler var. Mesela, Almanya'da en son sosyal medyadaki hakaretler dikkate alınarak daha önce yapılmış bir hakaretin yayılması da ilk defa kanununa eklendi. Nefret suçları bağlamında bu fiillerin yine muhafaza edilmesi gerektiği yönünde de tartışmalar devam ediyor. Bu, ayrı bir tartışma.

Hakaret ve ifade hürriyeti ilişkisi tabii ki önemli bir nokta yani ifade hürriyetine ilişkin evet, uygulamada zaman zaman hatalı, farklı değerlendirmeler olabiliyor. Bu da başka bir tartışma. Tabii ki ifade hürriyeti içerisinde değerlendirilen fiiller hakaret suçunu oluşturmaz.

Şimdi, asıl konumuza geldiğimizde hakaret suçu niçin bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olan ön ödemeye tabi tutuluyor? Aslında geriye gitmek lazım. Hakaret suçu daha önce uzlaştırmaya tabiydi ama burada şunun gözden kaçırılmaması lazım: Kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret şikâyetine tabi olmadığı için 131'inci madde uyarınca uzlaştırma kapsamı dışındaydı. Yani diğer tüm hakaret hâlleri şikâyetine tabi olduğu için uzlaştırma içindeyken kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret bunun dışındaydı. Bu, önemli bir nokta çünkü Anayasa Mahkemesinin kararını da kısmen ilgilendiren bir husus.

Şimdi, niye uzlaştırma kapsamından çıkarıldı? İşte, sosyal medyada, işte, sıkça belirli kamuoyunca bilinen meşhur kişiler tahrik edici açıklamalar yapıyorlar, kendilerine hakaret ediliyor ve sonrasında, işte, belirli bir meblağ üzerinden bir kazanç aracı hâline geliyor şeklinde bir argümanla özellikle 2'nci fıkradaki yani ileti yoluyla işlenen hakaret ve aleniyeti de dâhil eden yani 1'inci fıkrayı bu anlamda kapsam dışına bırakan bir düzenleme, ön ödeme gündeme geldi. Yani kişisel olarak bence uzlaştırma kapsamından çıkarılmamalıydı, onu da eleştirdiğimi söylemem gerekir çünkü yani kimsenin hakaret etme hürriyeti yok, hakaret etmişse de uzlaşması, uzlaşmak istemiyorsa da normal sürecin işlemesi gerekiyordu.

Şimdi, bunu ön ödemeye sokmakla birlikte, tabii, hakaret suçu aslında fiilen büyük ölçüde suç olmaktan çıkmasa bile yaptırımı çok etkisiz hâle de geliyor ön ödemenin karşılığı noktasında.

Şimdi, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinden biraz önce bahsedildi. Yani 1'inci fıkra ile 2'nci fıkra ayrımı üzerinden "Yani bunlar arasında makul bir fark olmadığı için, ağırlık noktasında fiilin toplum üzerindeki etkileri, ceza miktarları noktasında bir farklılık olmamasına rağmen 1'inci fıkrayı ön ödeme kapsamının dışında tutma makul değildir." diyerek iptal kararı vermiş. Şimdi, yeni tartışma konusu, acaba 3'üncü fıkranın (a) bendini kapsam dışında bırakmamızın makul bir sebebi var mı? Eşitliği ihlal eder mi? Şimdi, ceza açısından baktığımızda, ceza açısından bir fark öngörülmemiş. Bu aslında yeni Ceza Kanunu'nun bir tercihi. Eski kanunda kamu görevlilerine görevinden dolayı hakaret ayrı maddelerde düzenleniyordu 268'inci maddesinde. Yeni kanun bunu bu şekilde nitelikli hâller içinde eritti ama ayrı bir cezayı gerektirir mi, ağır cezayı gerektirir mi; bunu da düşünmek lazım, tartışmak lazım. Başka suçlar da mesela, öldürme suçunda, kasten yaralama suçunda, işkence suçunda, hürriyeti tahdit suçunda da kamu görevlisine görevinden dolayı bu suçların işlenmesi daha ağır yaptırımlarla karşılanmış, hakaret suçunda hâkime, hâkimin takdirine bırakılmış, alt ve üst sınırlar içerisinde bu durum değerlendirilsin denmiş. Tek fark şikâyetine tabi olmaması. Ha, bu Anayasa Mahkemesinin tabii, değerlendirmesinde yeterli bir fark olarak görülür mü? O mahkemenin takdirinde bir husus. Dolayısıyla bu gelişimi birlikte düşündüğümüzde bu hâliyle hani çok bariz bir aykırılık olarak görünmeyebileceğini söyleyebilirim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sizin kanaatiniz nedir Hocam?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Yani...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şahsi kanaatiniz nedir Hocam?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Son sözümü söyledim aslında. Yani bariz bir...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben şahsi kanaatinizi merak ediyorum Hocam.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şahsi kanaat, ben, dediğim gibi, hakaretin aslında önceki düzenlemenin de yapılması gerektiğini, uzlaştırma kapsamında varlığını sürdürmesi gerektiğini...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bunu bu 3/a meselesinde...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - 3/a bağlamında da Anayasa Mahkemesinin kararı açısından yani çok bariz bir hukuka aykırılık yok çünkü kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret şikâyetine tabi tutulmamış hiçbir zaman, baştan itibaren zaten uzlaştırma kapsamında değildi. O açıdan bir fark var yani yaptırım noktasında farklılık olmaması Anayasa Mahkemesinin o gerekçeleri bağlamında belki zayıf kalıyor, eksik kalıyor ama şikâyetine tabi olmaması, uzlaştırmaya hiç tabi tutulmamış olması yönüyle bir farklılık gözettiğini kanun koyucunun yani diğerlerinden ayırdığını, dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin o argümanını kısmen karşıladığını söyleyebilirim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sizce eşitlik ilkesine aykırı mı, değil mi Hocam?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Evet, kanun koyucu zaten eşit... Ben görüşümü söyledim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kanun koyucu değil, ben merak ediyorum kanaatinizi.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Yani kanun koyucu zaten baştan itibaren kamu görevlisine görevinden dolayı hakaretin farklı bir değerlendirmeye tabi tutulacağını, bunun bir...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kanun koyucu değil Hocam, sizin kanaatiniz nedir?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Evet, diğer suçlarda da olduğu için bir eşit yani eğer 2 kişi, taraflar eşit değilse tabii ki eşitlik ilkesine aykırı bir durum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, güzel sorular.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Hayır, şimdi, öldürme suçunda da ona bakarsanız, kamu görevlisinin öldürülmesi ile vatandaşın öldürülmesi arasında da fark yok diyebilirsiniz veya yaralama suçunda, hürriyeti tahdit suçunda. Yani aynı konumdaki kişiler açısından eşitlik...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Selman Hocanın söylediği...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocam biraz terledi yani soruya cevap verirken.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ceza noktasında diğer suçlar açısından da zaten böyle bir ayırım var; ondan dolayı Anayasa'ya aykırılık görmediğini beyan etti.

Adalet Bakanlığından mı açıklama vardı?

Hocamız da açıklamasını yapsın.

Evet, buyurun.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben de iki cümle ifade etmek isterim, bunlardan bir tanesi şu: Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararına baktığınızda, bu düzenlemenin bir rasyonalitesi var, bir de yok; iki tane açıdan. Rasyonalitesinin olduğu nokta şu: Biz eğer bu düzenlemeyi 131'i göz önüne alarak şikâyet tabi olan hakaret suçlarının hepsini ön ödemeye alıyoruz diye düşünürsek, evet, 3-a'yı dışarıda tutmamız lazım.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sadece 3-a değil (b) ve (c)'si de var.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Hayır, hayır, şikâyet tabi olması açısından. 131'e bakarsanız, onlar şikâyet tabi zaten. Resen soruşturulan sadece 3-a, ondan dolayı diyorum. Yani bizim eğer buradaki kriter noktamız...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ceza miktarında...

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Ona geleceğim Sayın Vekilim, haklısınız.

Şimdi, kriter noktamız şu ise... Ki uzlaştırmadan çıkarken oydu zaten amacımız, şikâyet tabi olanlar uzlaştırmadaydı. Yani çıkarken bu noktanın çıkış noktası şikâyet tabi olanları ön ödemeye almak. Hani ben de Selman Hoca gibi düşünüyorum. Ben başlangıçtan itibaren bunun onarıcı adalet ayağının koparılması gerektiğini düşünüyordum zaten. Ama bu bağlantıyı bu noktadan alırsak hem kanuni olarak açıklarız hem de rasyonalitesini açıklarız ama Anayasa Mahkemesinin gittiği noktadan yani daha ağır olanını sen ön ödemeye tabi tutarken daha hafif olanını niye tutmadığını dersek, o zaman 4'le bağlantısı gelir, 3-a'nın burada hariç tutulmasını anlatamayız. Dolayısıyla iki noktayı ben belirlemek isterim. Hangi noktadan rasyonalitemiz ki düzenleme itibarıyla 131'den hareketle gidiyorsanız eğer açıklanabilir. Çünkü 131'de sadece 3-a resen soruşturuluyor. Dolayısıyla bu açıdan bakmak isterim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığı da açıklaması varsa yapabilir.

Evet, buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Zatıalinizi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

125'inci madde... Kaba hatlarıyla konuşursak 1'inci fıkraya yüz yüze hakaret diyelim, 2'nci fıkraya maruf olduğu için sadece kodlamak anlamında dijitalde hakaret diyelim, 3'üncü fıkraya da nitelikli hâller anlamında (a) bendi bakımından kamu görevlisine, (b) ve (c) bendi bakımından da diğer, burada çok söz konusu olmayan unsurlara ilişkin hakaret diyelim.

Olgun Hocamızın açıkladığı gibi, 131'inci madde burada kriterlerden bir tanesi. Münhasıran 125/3-a yani kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret edilmesi şikâyet tabi değil. Bir başka kuralımız: Şikâyet tabiyse uzlaştırmaya tabi şeklinde bir ana kuralımız var. Dolayısıyla 125/1 yüz yüze hakaret, 125/2 dijitalde hakaret, 125/3'ün de (a)'sı dışında (b) ve (c) bentleri bakımından da şikâyet tabi olması sebebiyle uzlaştırma bugüne kadar cariydi fakat bir önceki pakette -sayın vekillerimiz de ifade buyurdular- 2'nci fıkra dijitalde hakaret bakımından uzlaştırma kapsamından çıkarıldı. Müsaade ederseniz yani niye çıkarıldığını hatırlatmak isterim. Yüz yüze hakarete genelde kişiler birbirlerini görüyorlar; belki komşular, belki trafikte denk geldiler, belki arkadaşlıkları var ve bunlar çeşitli vesilelerle artık birbirlerinin şereflerine, onurlarına, haysiyetlerine yönelik sözler söylüyorlar ve şikâyet tabi. Bunların iletişimleri var fakat dijitalde hakaret dediğimiz 2'nci fıkra bakımından genelde şöyle bir şey yaşandı ve o, kanun koyucunun yaşananlara bir refleksi olarak uzlaşmadan çıkarıldı. Bazı müştekiler, bu suçtan bizar olanlar 2'nci fıkranın uzlaştırma kapsamında olmasını, dijitalde hakaretin uzlaştırma kapsamında olmasını bir nevi kötüye kullandılar ve burada bir sektör oluştu. Kişiler Twitter'da -ya da sosyal mecralarda diyelim- veya televizyonlarda yapmış oldukları beyanlarla çok ciddi ve büyük kesimlere hitap ettiler. Bazen sinir uçlarına dokundular özel kasıtlı veya genel kasıtlı ve sonuç itibarıyla yapmış oldukları o dijital açıklamaların altına insanlar çok ciddi olarak hakaretimiz sözlerde bulundular.

Şimdi, normal şartlarda hakarete muhatap olan kişi üzülür, acı çeker, ızdırap çeker fakat bu öyle bir noktaya geldi ki bir önceki düzenlemedeki kanun koyucunun refleksi anlamında bir maddi kazanca döndü mesele.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Para kazanma hâline geldi.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Evet yani çünkü uzlaştırma kapsamındaydı, müşteki pozisyonunda o ifadeler aleyhine kullanılan kişi vekili üzerinden cumhuriyet savcılıklarına meseleyi aksettiriyordu. Cumhuriyet savcılıkları ister istemez kanundan dolayı dosyayı uzlaştırma bürosuna gönderiyordu. Uzlaştırma bürosu da bu arkadaşları aynı masa etrafında toparlamaya çalışıyordu.

Şimdi, burada iş şuraya geldi: İşte, vev ki o hakaret eden genç istikbal vadediyor, üniversite okuyor yani "Senin geleceğini yakmayalım, sicilinde suç bulunmasın. Şu kadar lirayı bana ver, ben de şikâyetimden vazgeçeyim. Uzlaştırma aşamasında mesele kapansın." gibi bir noktaya evrildi ve artık bu çok yüksek sesle dillendirilir hâle geldi. Bu sebeple kanun koyucu burada farklı bir yöntem denedi ve 2'nci fıkra yani dijitalde hakareti uzlaştırma kapsamının dışına aldı ve dedi ki: "Ön ödemeliktir." Buradaki amacı o sektörün ortadan kalkması noktasındaydı. O zamanki tartışmalarda 125/2'nin yani dijitalde hakaretin 125/3-a'yla, 3-b'yle ve 3-c'yle de irtibatlı olması söz konusuydu. Yani siz dijitalde kamu görevlisine hakaret edebilirsiniz, dijitalde 3-b, 3-c'deki unsurlara hakaret

edebiliriniz. Dolayısıyla burada da dijitalde 3'ün (b)'si ve (c)'si de bu çerçevede ön ödemeye alınmış oldu. Anayasa Mahkemesi burada 1'inci ve 2'inci fıkralar üzerinden yani yüz yüze hakarete ve dijitalde hakaret anlamında dedi ki: "Ceza miktarı açısından bunları birbirinden ayırmanı gerektiren bir durum yok." ve sonuç itibarıyla...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biz bunu düzelttik mi?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - 125/2'deki dijitalde hakaret şu an iptal edildi, konuştuğumuz mesele bu.

Şimdi, teklifle yapılan şey ise hakareti...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - 3-a niye yok?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - İki şey yapılabilir Başkanım, Komisyonumuzun takdiridir, 1 ve 2 arasındaki bu farklılığı oluşturmak gerekir; ya 1 ve 2 arasındaki ceza miktarı noktasında fark getireceksiniz veya her ikisini de ön ödeme veya uzlaştırma kapsamına alacaksınız. Uzlaştırma kapsamındaki dönemde yaşananları arz ettim. Dolayısıyla bu teklifle getirilen şey şu: Hakareti kümülatif olarak şikâyeteye tabi olan eylemler bakımından ön ödemeye alıyor.

Şimdi, "125/3-a niçin alınmıyor?" meselesi... Çünkü 125/3-a 2005 yılından bu yana hiçbir zaman 131'inci maddenin özel hükmü sebebiyle şikâyeteye tabi olmadı. Şikâyeteye tabi olmadığı için de uzlaştırmaya tabi olmadı. Dolayısıyla bugüne kadar ferden gelen, diğer hakaret tiplerinden ayrı gelen bir yapısı vardı şikâyeteye tabi olmak bakımından. Bir de ceza miktarı bakımından (b) ve (c) bendiyle beraber "bir yıldan az olamaz" şeklinde ayrı bir miktar farklılığı vardı.

Şimdi, burada teklif sahiplerinin getirdiği mesele, 125/3-a'nın bugüne kadar gelen öznel ve ayrık yapıyı korumak noktasında oldu. Diğer bütün hakaret tiplerini ön ödeme kapsamına alırken 125-a'yı ön ödeme kapsamına almamak şeklinde bir öneri var. Zaten uzlaştırma kapsamında değil. Dolayısıyla kamu...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - O zaman bu eşitlik ilkesine aykırı olmuyor mu?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Anayasa Mahkememizin kararlarına göre, Sayın Vekilim, "eşitlik eşitler arasında olur" diyor. Şimdi, kamu görevlisi olan ile olmayan arasında zaten sistem itibarıyla bir eşitsizlik var. Dolayısıyla...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Peki, Anayasa Mahkemesi, aynı zamanda "Kamu görevlisi ve kamu gücünü kullanan, eleştiriye katlanma yükümlülüğü altındadır." demiyor mu?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Tamam, bu noktada da bir sıkıntı yok ama kamu görevlisinin, ifa ettiği kamu görevi nedeniyle bir hakarete, eleştiri veya hakarete tabi olması durumunda, eleştiri ile hakaret ayrımını zaten yargı mercileri yapıyor. Eleştiri varsa zaten burada söz konusu bir problem yok.

Sonuç itibarıyla, öneri 125/3-a'yı bugüne kadarki mecrasından ayırmadı.

Sayın Başkanım, sayın vekillerimiz sayıları sordular. Bu genel açıklamadan sonra, eğer isterseniz 125'le ilgili olarak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - 125/3-a'yla ilgili olarak...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Yani hepsini arz edebilirim, 3-a'yı da arz edebilirim.

Şimdi, 125/1 yani yüz yüze hakaret dediğimizde 2024 yılı itibarıyla yürütülen soruşturma 632.078; takipsizlik kararı -yüz yüzeden bahsediyorum, 125/1'den bahsediyorum Sayın Vekilim- 329.386; açılan kamu davası 231.657; bunlar soruşturma aşaması. Şimdi, gelelim kovuşturma aşamasına: Kovuşturma aşamasında 37.783 mahkûmiyet var, 39.384 hükmün açıklanmasının geri bırakılması var, 40.911 de beraat var. Bu, 125/1 yani yüz yüze hakaret, ilgililerin kendi aralarında iletişim içerisinde oldukları hakaret tipi. 125/2, dijitalde hakarete gelirse, 2024 yılı itibarıyla soruşturma aşamasını arz ediyorum: 534 bin 505 yürütülen soruşturmalar rakamı. 270.912 takipsizlik kararına konu olmuş. Açılan kamu davası dijitalde hakaret, ikinci fıkra anlamında 60.276. Kovuşturma aşamasına geçiyorum: 11.161 mahkûmiyet kararı var, 10.088 hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı var ve 24.088 de beraat kararı var. Bunlar 125'in bir ve ikinci fıkraları.

Şimdi, kamu görevlisiyle ilgili duruma geleceğim müsaadenizle. Kamu görevlisine karşı hakaret...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - 125/(3)-(a)'yı anlatacaktınız.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şimdi oraya geldim, şimdi 125/(3)'e geldim, kamu görevlisine hakaret. İsterseniz diğer bentlerden de bahsedebilirim (b) ve (c) bendi bakımından. Şimdi, burada, kamu görevlisi bakımından konuştuğumuz iki türlü olabiliyor; bir yüz yüze hakaret olabiliyor, bir de ikinci fıkra delaletiyle dijitalde hakaret olabiliyor, bu mümkün.

Şimdi, müsaadenizle, yüz yüze kamu görevlisine hakareten bahsedeyim. Yine, 2024'ten geleyim, 2025'in bugüne kadar olanını ayrıca vereceğim. 2024'te kamu görevlisine yüz karşı hakaret soruşturma sayısı 57.808; açılan kamu davası 27.160; 2024'ü arz ettim. 2025'i müsaadenizle arz edeyim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Takipsizliği söylemediniz Sayın Bakan Yardımcım. Açılan kamu davası...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şu elimdeki listede yok, onu da eğer, biraz müsaade ederseniz...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sorun yok, buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Onu biraz sonra arz edeyim müsaade ederseniz.

2025'in yüz yüze hakaret, kamu görevlisi (3)/(a) anlamında yürütülen soruşturma 43.602; açılan kamu davası ise 17.831.

Sosyal medya üzerinden kamu görevlisine hakaret yani ikinci fıkra delaletiyle dijitalde kamu görevlisine hakaretin 2024 rakamlarını arz ediyorum: Soruşturma sayısı 56.708; açılan kamu davası 12.248. 2025 yılı rakamları yine sosyal medya üzerinden kamu görevlisine karşı görevi nedeniyle hakarete yürütülen soruşturma sayısı 62.334; açılan kamu davası 7.704. Müsaade ederseniz, bununla alakalı da takipsizlik ve beraat kararlarını hazırlayalım, onu da size arz edelim. (b) ve (c) bentleri bakımından çok gündem olmadığı için o kısma girmiyorum. Genel hatlarıyla bu şekilde arzda bulunabiliriz Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, çok kısa bir soru sormak istiyorum Bakan Yardımcıma.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, Değerli Bakan Yardımcım, bir kere öncelikle çok teşekkür ediyorum bu verileri bize verdiğiniz için ama şimdi şunu merak ediyorum: Madem bu veriler sizde var, biz defalarca soru önergesi yolluyoruz, bize

gelmiyor bunlar. Niye gelmiyor bunlar, onu anlamıyoruz yani burada bakın, bir soru önergesi de önümde. Yani soruyoruz, soruyoruz, soruyoruz, vermiyorsunuz. Şimdi burada ne güzel anlatıyorsunuz. Ne fark ediyor ki? Keşke bunları yazılı olarak bize verseniz yani. Neden vermiyorsunuz ayrıntılı olarak? Yani ben çok rica ediyorum, hani takip ederseniz soru önergelerimizi ve bunu ayrıntılı olarak, yazılı olarak da bize verirseniz çok memnun oluruz Sayın Bakan Yardımcım yani "İstatistik yok. Herhangi bir istatistik tutmuyoruz." deniyor. Aldığımız cevaplar sizden, yine sizden alıyoruz bu cevapları. Hiç böyle gelmiyor. Ne güzel anlattınız bakın 125/(3) (a), yüz yüze hakaret, sosyal medya üzerinden hakaret 125/(1), 125/(2) verileri böyle. Biz soru önergesiyle soruyoruz "İstatistik tutmuyoruz." diyorsunuz.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Arz edeyim müsaadenizle.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Buyurun. Nasıl bir çelişki, ne yaman çelişki diyorlar ya.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Burada şunu yapıyoruz soru önergelerinde: Eğer bizim Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğümüzün verilerinde bu veriler söz konusuysa atf yapıyoruz efendim yani zaman zaman...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yok efendim, yok.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Ceza tevkifevleriyle alakalı sorular soruluyor, belli suç tipleriyle alakalı sorular soruluyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yok. Ben bunun, bakın, sebebini anlamak istiyorum. Neticede burada hepimiz bir görev yapmaya gayret ediyoruz ve bu veriler, bu bilgiler bize lazım oluyor. Soruyoruz adli sicili, yok ama sizde var. Şimdi bu nasıl bir çelişki?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Ben bunların yayınlandığını zannediyorum ama ben teyit edeyim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bir bakın efendim. Bakın, gerçekten bu konuda sıkıntı yaşıyoruz. Sadece ben mi yaşıyorum bilmiyorum, bütün vekillerimiz yaşıyordur herhalde.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Anlaşıldı Sayın Vekilim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Mesela, Cumhurbaşkanına...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Ben bunların Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğümüzün yayınları arasında...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yok, yok efendim, bakın, not gelip duruyor önüme hem arkadan danışmanlarımdan hem yandan milletvekillerinden. Ya, gerçekten olsa söylemem yani.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Ben de teyit edeyim, arz edeceğim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Çok rica edeceğim, takip edersiniz çok sevinirim Sayın Bakanım, sağ olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Evet, buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Herkese iyi akşamlar.

Şimdi, tabii, bu Komisyonunda herkes hukukçu olduğu için -büyük bir kısmı arkadaşlarımızın- biz eleştiri ile hakaretin aynı şey olmadığını hep beraber biliriz yani hukuk fakültesinde okuyan bütün arkadaşlarımız bu noktada bilirler. Evet, kamu görevlisine en ağır eleştiriler getirilebilir, daha fazla getirilebilir ama ben kamu görevlisiyim diye niye bana hakaret ettirilsin ki? Ben milletvekiliyim diye veya Cumhur Bey veya Süleyman Bey milletvekilidir diye ağır hakaretler edilsin? Diğer yurttaşlardan ne farkımız var? Bizim de herhâlde siyaseti onurumuzla yapmak en azından vicdani sorumluluğumuz. Bir başkasına hakaret ettirmek zorunda mıyız? Yani şimdi, bazı arkadaşlar diyorlar ki: "Ya hu Avrupa'da hakaret falan kaldırılıyor, eleştiriyile..."

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kaldırılmıyor, tazminat veriliyor. Ceza değil mi tazminat?

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Tazminatı veya cezası, bunun bir yaptırımının olması lazım.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Tazminat da bir yaptırım ya.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Tamam.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Türkiye'de ağır eleştiri ile hakaretin birbirine karıştırıldığını eleştiriyoruz, yanlış anlıyorsunuz.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Ya, eleştirilebilir ama herkes biliyor ki eleştiri farklı. Hukukçular, Yargıtay kararları, Anayasa Mahkemesi kararlarıyla yıllarca oluşmuş bir gelenek var ve emin olun...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Elbette ayırt edebiliyoruz onu.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Turan Bey, emin ol...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - "Ahmak" kelimesi "Hakaret değil." şeklinde önümde Yargıtay kararı var.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Tamam, işte, emin ol...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi yani olacak iş mi?

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Ya, olabilir...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tabii ki küfrediyorsa ağır hakaret ediyorsa...

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Şunu söylemek istiyorum: Bazı hâkimlerin yanlış kanaatleri, değerlendirmeleri bunun dışında ama biz burada siyaset yapıyoruz; herkes onurlu siyaset yapıyor, sen de yapıyorsun ben de yapıyorum ona göre. Kimse, biz kendi elimizle hakareti serbest bırakalım veya bunu kamu görevlisinden çıkartıp öbürüyle eşittir, bununla aynıdır diye... Eleştiri demiyorum bak, bizi daha fazla eleştirsinler, daha ağır eleştirsinler, diğer yurttaşlardan daha fazla etsinler ama ben bir görev yapıyorum diye ya da hâkim ya da bir başkası hakarete...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ceza verilmesin denmiyor ki "Ön ödeme kapsamına alınsın" deniliyor.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Hayır, bir şey söyleyeceğim. Oradan şuraya geleceğim: Şimdi, bir kere bunu kabul etmemiz lazım.

İkincisi, yasa koyucular ta uzun zamandır demiş ki: "Kamu görevlerinden dolayı hakaret daha çok maruz görülebilir." Bunun için "Bunlara ayrı bir kategoride değerlendirme yapalım." diyerek yapmışlar. Birisini şikâyet tabi, birisini şikâyet tabi olmadan resen soruşturma kapsamına almışlar.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tam karşı olduğumuz şeyi anlatıyorsunuz.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - İşte, hayır, eşitlik değil, eşitlik şurada: Sen kamu görevlisin, diğeri değil, aradaki fark o. Sen kamu görevini yaptığından dolayı yani tam da siyaset yaptığından dolayı veya ben siyaset yaptığımdan dolayı ağır hakarete maruz kalıyorum. Siyaset yapmasam adam bana bu hakareti yapmayacak. Dolayısıyla...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sen de daha çok katlanmalısın.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - İşte, hakarete değil eleştiriye katlanma zorunluluğumuz var. Hakarete...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ama bakın, bu hakarete cezasını ödesin zaten.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Yani ben şunu söylüyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ön ödeme kapsamına alınsın, verilmesin demiyoruz ki.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Yok, işte, ben de onu söylüyorum, tam da onu söylüyorum. Hukuki ayırım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hukuki bir ayırım, hukuki bir karar yani hakaretle eleştirinin... Tartıştığımız konunun da dışında o yani.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Ben Bülent Tüfenkci olarak siyaset yapmasam bana bu hakareti yapmayacak, tanımıyor ki adam, bu hakareti bana yapmayacak. Hangi siyasi parti... Bu CHP de olabilir, DEM de olabilir, başka bir parti de olabilir. Adam sen orada siyaset yaptığı için sana hakaret ediyor, yoksa bir başka yurttaş olduğun için veya bir başka ticaret adamı olduğun için, avukat olduğun için şey yapmıyor ki avukatları da korumak lazım, aldığı davalardan dolayı hakarete uğramaması lazım. Dolayısıyla, böyle bir ayırımı yapması bence daha eşitlikçi bir durum, aksi takdirde daha farklı bir şey olur.

Netice itibarıyla, biraz önce de Bakan Yardımcımız verileri verdi. Baktığımız zaman, bütün kamu görevlerinden dolayı hakarettaki rakamlara kadar bütün hakaretlerin içerisinde en az kamu görevlilerinden dolayı soruşturma açılmış, kovuşturma açılmış ve ceza almış. 62 bin tane şikâyet var, 7 bin tane kovuşturma, dava açılmış. Eminim, sonuçlarına baksınlar, bunların yüzde 50'si de beraatle sonuçlanmış çünkü...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Siz, kendi tezinizi çürütüyorsunuz ama konuyu uzatmak istemiyorum.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Yok, yok, tezle alakalı değil. Bunun bütün şeyini de demin Süleyman Bey'in söylediği gibi İmamoğlu ekseninde almayın ha, farklı bir şey.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, bu konuyla ilgili epeyce konuştuk.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bu konuyla ilgili çok teknik bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teknik bir şey...

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yasaların kendi içinde bir sistematığı vardır ve o sistematik içinde dizayn edilir. Özellikle ceza yasaları bu sistematik içinde baştan sona gerek suç tiplerinin tanımlanmasında, gruplandırılmasında ve bu suçlara verilecek ceza ağırlıklarının tayininde bu sistematığı sürdürür, sürdürmek zorundadır. Siz, taksirle yaralamaya on yıl, kasten yaralamaya beş yıl ceza tayin edemezsiniz; kendi içindeki ağırlığına göre onu dizayn etmek, sistematığını oturtmak durumundasınız.

Konuştüğümüz, Türk Ceza Kanunu'nun 125'inci maddesi de ceza ağırlığı açısından hakaret suçunu 3 gruba ayırmış. Bu 3 grup içinde de işte, basit hakaret dediğimiz dijitaldeki hakaret, sonra da (a), (b), (c) bendi şeklinde 3'ü düzenlemiş, "kamu görevlisine karşı görevinden dolayı" buraya giriyor ve bunun diğer (b) ve (c) bentlerinde de aynı nitelikteki korunmasında hassasiyet nedeniyle de daha ağır yaptırım gerektiren bir grup oluşturmuş. Şimdi, biz, 3'teki korunmasında hassasiyet gösterilen bu grubun içinden sadece (a)'yı çekiyoruz; hata burada, eşitliğe uyduramayacağımız nokta burada, sadece (a)'yı çektiğimizde. Yani desenez ki "3'ü tamamen farklı düzenleniş nedeniyle koruyalım bir yerde." Olur bu ama 3 grubun içinden sadece "kamu görevlisine görevinden dolayı" dediğinizi alıp başka bir usule tabi olarak yargıladığınızda buradaki hem sistematik bozulur hem de eşitlik ilkesine aykırılık gün gibi ortaya çıkar. O nedenle, bunu bir şekilde yeniden değerlendirme mecburiyetimiz var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Uzun'un bahsettiği şu son konuyla ilgili Sayın Bakan Yardımcım belki açıklama yapmak ister.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben Sayın Bakan Yardımcımı meşgul ettiğimden dinlememiş olabilir burada; onun kusuru yok, kusur benim.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAĞI ACAR - Estağfurullah, ben anlayabildiğim kadarıyla cevap vereyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAĞI ACAR - Yani Türk Ceza Kanunu sistemindeki suçlar ve cezalar belirlenirken kendi içerisinde bir disiplin ve düzen olması gerektiğini ifade ettiler. Bu noktada hiçbir sıkıntı yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani "(a)'ya yapıyoruz da (b) ve (c)'ye niye o istisnayı tanımıyoruz?" diye bir soru sordu.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAĞI ACAR - Şimdi, tabii, 2005 yılında kabul edilen bir metin, bir düzenleme yani belki o dönemin gerekçelerine gitmek lazım. Ama Sayın Vekilim, tabii, sözümü yanlış anlamayınız, siz zataalilerinize hakaret edildiğini farz edelim; şimdi, ön ödeme teklifi ve uzlaştırma çerçevesinde meseleye baktığımız vakit filanın şu kadar lira adli para cezasını yatırdıktan sonra -tırnak içinde- kurtulmuş olmasını arzu eder misiniz? Veyahut da bir masada size hakaret eden -galiz küfürler olabilir, çok ağır hakaretler olabilir- bu şahıslarla uzlaştırma görüşmelerine oturmayı suçun mağduru sıfatıyla arzu eder misiniz?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Arzu etmeyiz de sorulmasını arzu edebiliriz, soruyorlar ya "Uzlaşma istiyor musun?" diye.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Bakan Yardımcım, bu sorunun cevabı; ben kendime hakaret edilmesini istemem elbette ama (b)'de dinime de hakaret edilmesini istemem. Niçin ayırıyoruz, o (b)'de; (c)'de dinimin kutsal saydığı sebepler nedeniyle hakaret edilmesini de istemem; o da orada, niye ayırıyoruz?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şimdi, 2005'teki tartışmalara gitmek gerektiğini ifade için söyledim, oraya gelecektim, lafım yarım kaldı.

Yani o dönemki tartışmalarda alt komisyonda olduğunu biliyorum; Türk Ceza Kanunu komisyon görüşmelerinde çok detaylı tartışıldı diye biliyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - 2005'te hiç tartışılmadan uzlaşıyla geçti; AK PARTİ ve CHP birlikte uzlaşarak geçirdi.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Doğrudur; o yüzden hani o zamanki düşünceye saygı olarak onu ifade için söyledim. Takdir o zaman öyle gerçekleşmişti.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, anlaşıldı, konu anlaşıldı.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ben bir örnek vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anlaşılmadı mı, anlayamadınız mı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Anlaşıldı ama tartışıyoruz burada yani.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Yani madde bu şekilde yasalaşacak olursa şöyle bir sonuç çıkacak: Ekrem İmamoğlu "ahmak" davası kapsamında aldığı ceza... "Bu seçimi iptal edenler ahmaktır." dediği zaman ceza alacak, "Bu seçimi iptal edenler dinsiz imansız külli kâfir." dese ceza almayacak; böyle bir sonuç çıkacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, kamu görevlisi olacağı için...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tabii tabii, bu sonuç oraya gidiyor, doğru bir tespit.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İyi de kamu görevlisi yani iptal eden de.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - "Ahmak" böyle olacak, "İptal eden ahmaktır." demedi mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, tamam da kamu görevlisi.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Kadastro Kanunu'nda düzenleme yapsak "Ekrem İmamoğlu" diyeceksiniz siz de.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şu hususu arz edeyim...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Yani 125/(3)-(a) bakımından ön ödeme ve uzlaştırma aşaması olmayacak, iddianamede dava aşaması olacak. İddianamede açılan dava sonrasında eylemin suç teşkil edip etmediği hakaret olarak nitelenip nitelenmediği, mahkûmiyet ve beraat olup olmayacağı yargılamanın konusu. 125/(3)-(b) ve (c) bakımından...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye arkadaşlar, bir dakika; açıklama yapıyor...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İş Bankasıyla ilgili...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, bir saniye, konu İş Bankası değil ki şimdi, açıklama yapıyor Sayın Bakan Yardımcısı.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - 125/(3)-(b) ve (c) bakımından iddianame tanziminden evvel ön ödeme veya uzlaştırma...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye Sayın Bülbül...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bir dakika ama anlayamadım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, sen şimdi Sayın Alan'a cevap yetiştireceksin diye biz anlayamıyoruz Sayın Bakan Yardımcısını.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bir dakika (b) ve (c)'yi anlayayım önce bir...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - İsterseniz baştan alabilirim, nasıl isterseniz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - (b) ve (c) bakımından...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - 125/(3)-(b) ve (c) bakımından ise doğrudan bir iddianame tanzimi söz konusu olmayacak, bugünkü tercih bakımından ön ödeme ama bundan evvelki mevcut durum bakımından da uzlaştırma yöntemi denendikten sonra uzlaşılması durumunda düşecek, uzlaşılabilmesi durumunda yine iddianamede dava açılacak. İddianamede dava açıldıktan sonra da illa mahkûmiyet olacak diye bir şey yok; yargılama sırasında suç teşkil ettiği tespit edilirse mahkûmiyet, suç teşkil etmediği veya farklı gerekçeler söz konusu olursa da beraat kararı söz konusu olabilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan

Cumhur Uzun

İnan Akgün Alp

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu maddeyle, kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçu hariç hakaret suçlarının tamamı ön ödeme kapsamına alınmak istenmektedir. Bu istenen düzenleme, Anayasa'nın 10'uncu maddesi eşitlik ilkesine aykırıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3392) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16- 5237 Sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Hakaret (madde 125),"

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülküf Uçar
Van

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 5237 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "üç aydan bir yıla" ibaresi "dört aydan iki yıla" ve dördüncü fıkrasında yer alan "altı aydan üç yıla" ibaresi "dokuz aydan beş yıla" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 17'yle ilgili söz talebi? Yok.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 5237 sayılı Kanunun 155 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Suçun konusunun motorlu kara, deniz veya hava taşıtı olması halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 18'inci madde üzerinde söz talebi? Yok.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Başkanım, bu konuda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir şey mi söyleyeceksiniz Sayın Şahin?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Evet, bu konuyla ilgili...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 18'inci maddeyle ilgili mi?

Oyladık, bitti gerçi ama yine de buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yani en azından düşüncemi paylaşmış olayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şimdi, burada arkadaşlarımız bu düzenleme hakkıyla "Motorlu kara, deniz ve hava taşıtı olarak düzenleme bir kat artırılır." diyor yani bu işin gerekçesini yazarken gerekçenin çok ikna edici olmadığını düşünüyorum çünkü güveni kötüye kullanma son dönemde en fazla motorlu taşıtlarda gerçekleşiyor. Yani bu motorlu taşıtlardaki uygulamada da emaneten vermiş olanlar bile zaman zaman bu emanet verdikleri araçların diyelim ki "İki saatliğine dedim." diyor, üç saat, dört saat sonra getirdiği zaman "Efendim, bu benim güvenimi kötüye kullandı." gibi keyfi uygulamalarla oldukça fazla şikâyetle karşı karşıya kalınan bir gerçeklik var. Dolayısıyla burada doğrudan bir kat artırılmış olması çok mantıklı değil yani işin özü özellikle kara taşıtları üzerinden. Bu hava taşıtı ve deniz taşıtının biraz daha farklı özellikleri var ama kara taşıtı şu an itibarıyla şu masanın etrafında olan herkesin emaneten mutlaka bir kara taşıtını kullandığı bir vakadır, bu tür olaylarla da karşılaşmamız daima olağandır. Burada güveni kötüye kullanmanın manevi unsuru yönünden çok zorlandığı bir durumu da görmüyoruz. Ufak olarak şeklen bu suç gerçekleşmiş olması hâlinde mahkemelerin de çok rahatlıkla kararı verebildiğini ve bu bir kat artırılmış olmasının uygulamada büyük sıkıntılara sebep olabileceğini hissediyorum. Bunun da tutanaklara geçmiş olmasını talep ediyorum. Belki Genel Kurulda farklı bir şekilde değerlendirilebilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum ama bu kadar basit değil herhâlde yani onu...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Güveni kötüye kullanma olursa...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Güveni kötüye kullanması için sizden onu istemesi, istemesine rağmen direnmesi gerekiyor yani vermemesi gerekiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, bu dediğiniz örnekteki kadar basit olmasa gerek yani.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Siz bir saat geç teslim ettiniz, sözleşmeye aykırılık olabilir, cezai bir şey olabilir yani direnmesi lazım, onu getirmemesi lazım.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Burada normal uzlaşmayla alakalı suç unsurunun...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Suç unsuru olması için tabii... Öbür türlü sözleşmeye aykırılık olur.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - ...başlangıçta iyi niyetle başlayan ama devamında iyi niyetin ısrarla farklı noktaya evrildiği hadiseler var.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Adam kiraladığı arabayı geç getirdiyse cezalı olarak bir daha öder, ödemesini artırabilir. O tamam, sözleşmeye aykırılık olabilir, varsa sözleşmesinde bir kat daha fazla alır ama kiraladığı arabayı "Sözleşmesi bitmiş, getir, niye getirmiyorsun?" diye adam istemiş, buna rağmen de getirmiyor ise veyahut da bir emaneten teslim ettiği arabayı diyelim -kiralık hukuku biraz daha farklı olabilir de- güveni kötüye kullanmada, orada istemesine rağmen getirmiyorsa burada suçun oluşacağını düşünmek lazım.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ben yine ifade ediyorum: Kara taşıtları ile deniz ve hava taşıtlarının aynı oranda artırılması çok mantıklı gelmiyor bana; bunu özellikle ifade ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onun bir Sayın Arslan da açıklamasını yapsın.

Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Şahin'in belirttiği husus, manevi unsuru açısından ama maddi unsurlarının oluşması lazım Sayın Başkanım. Başkasına ait olup da muhafaza etmek, muhafaza etmek için verilecek veya belirli bir şekilde kullanılmak üzere verilecek, dolayısıyla maddi unsur oluşmuyor arz edilen konuda.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - İşte aynen onu anlatıyoruz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yalnız burada uygulamada problem şöyle ortaya çıkıyor Sayın Başkanım: Bu "Rent A Car"larda, araç kiralamalarda adam aracı götürüyor, şanzımanını değiştiriyor, arızalı şanzımanı takıp getiriyor; parçalarını değiştiriyor, parçalarını satıyor, parçalayıp aracı satıyor, aracı yurt dışına çıkarıyor. Dolayısıyla burada bir caydırıcılık olsun diye üçüncü fıkraya eklendi, amacımız bu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, konu anlaşıldı, oyladık da zaten.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Verdiği örnek onunla alakalı değil ama biz onu aramızda hallederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, onu daha sonra dışarıda konuşun.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "altı aydan üç yıla" ibaresi "bir yıldan beş yıla" şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle ile maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"Suçun ses ve gaz fişegi atabilen silahla ateş etmek suretiyle işlenmesi halinde kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

"(2) Birinci fıkra tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 19'uncu maddede söz talebi var mıydı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, burada klasik yasa düzenlemeleri var. Şimdi, bu onuncu yargı paketi teklifinde bu madde, 12'nci maddeydi yani bu onuncu yargı paketi teklifinde bulunan 12'nci madde olarak vardı; bu çekildi, şimdi on birinci yargı paketinde geliyor. Yani bunu anlayamadık, neden çektiniz, bu konuda sormak istiyorum izah edecek arkadaşlara.

Bir de tabii, bu birden fazla madde var, çekiyorsunuz, getiriyorsunuz; çekiyorsunuz, getiriyorsunuz yani bunun amacı ne, anlamak mümkün değil.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Allah çekirtmesin!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Burada bir de şu var: Suçun düğün, nişan, asker uğurlaması gibi kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi hâlinde ceza yarı oranında artırılması sağlanıyor. Şimdi, kurusıkı silahının yarattığı somut tehlike ile ateşli bir silahın yarattığı somut tehlikenin birbirinden oldukça uzak olduğu gözetilerek orantılılık ilkesine uygun, hakkaniyetli bir ceza tayini yapılması gerekmiyor mu? Baktığımız zaman, bu cezaları karşılaştırdığımız zaman buna da cevap istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Diğer milletvekillerimizden Sayın Aslan'ı, ondan sonra teklif sahibi ve bir de hocalarımızı da bu konuda dinlemek istiyoruz. Buyurun Sayın Aslan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bülbül'ün söylediği meselelere hakeza ekleme olarak bu maddede belirlilikle ilgili bir sorun olduğunu biz de düşünüyoruz. Her ne kadar gerekçe silah tanımında kurusıkı üzerinden bir tarif olsa da ya da 5729 sayılı Ses ve Gaz Fişegi Atabilen Silahlar Hakkında Kanun'da bununla ilgili belirleme olsa da bunun uygulamada, açıkça suç ve cezadaki öngörülebilirlik ve sınırların belirlenmesi konusunda bir soru işareti yarattığını biz düşünüyoruz çünkü buradaki silah kavramındaki genişlik ve muğlaklık uygulamalarda da bazı kişiselleştirmelerde ve değerlendirmelerde sorun yaratacak. Ses ve gaz fişeginin hangi nesneleri kapsadığı... Sadece kurusıkı diyemeyiz, örneğin havai fişek, maytap, tezahürat meşaleleri, oyuncak patlayıcılar, polis tarafından kullanılan biber gazı fişeklerinin kendisi... Burada bir sınır yok. Bu sınırın olmaması, aynı zamanda hâkim ve kolluğun takdirine bırakılmasının da çok geniş, keyfi bir alan yaratacağını düşünüyoruz. Bu konuda Kabahatler Kanunu'nda ilgili yeterli bir düzenleme yapılarak bu konuda bir kontrol altına alınma gibi bir yöntem denenebilecekken şu an düğün gibi kalabalık mekânlarda maytap kullanma meselesiyle karşı

karşıya yani silah olarak değerlendirilmesinde çok daha ağır bir cezayla karşı karşıya kalacak kişiler; bunun da son derece ağır, ölçüsüz ve keyfi bir alan yarattığını düşünüyoruz. Bu aynı zamanda sadece düğün meselesi de değil, stadyumlarda, kutlamalarda, protestolarda, birçok meselede, barışçıl gösteri ortamlarının kriminalize edilebilmesi için çok basit bir şekilde bir maytap patlatması ya da bir bir silah patlatmasıyla orayı bambaşka bir noktaya götürebileceğini biz düşünüyoruz; bu yönüyle bir belirsizlik olduğunu düşünüyoruz. Yine, örnek veriyorum, bir düğünde bir patlama oldu. Olayın tesiri kısa, küçük bir fişekken, bir gürültü ya da patlama olacakken buraya gelen kolluk memuru silahla genel güvenliğini tehlikeye sokmak üzerinden bir gözaltı bile yapabilecektir yani suçun ağırlığı ve cezanın artırılması gözetiminde. Yine, ölçülülük meselesinin burada bence bir tartışılması gerekir. Meşru bir amaç olarak kamu güvenliği var mı? Var, burada bunu kullanması... Araç konusunda bir uygunluk var mı? Kısmen, belirsizlik bunu da kapsıyor ancak araçlar ve ölçülülük meselesinin tam olarak dengelenmediğini biz düşünüyoruz. Bu noktada ceza artırımına ihtiyaç duyulmasının nedeni ne? Fiilin ağırlığıyla ilgili neden bir orantılılık dengelemesi konulmuş? Silah ve muğlaklık kavramında polise yani kolluğa geniş takdir yetkisinin meselesinin yaratacağı sorunlarla ilgili bir öngörme hâli var mı, bunun netleşmesi için nasıl bir dengeleme yaratacak? Hukuken yaratılan bu sorun, toplumsal yaşam içerisinde de kendini gösterecek. Yine, cezalandırmanın bir gerçek amaç olmamasının, son çare olmasının... Farklı mekanizmaların değerlendirilmesi konusundaki ilkesel tavrımızı ifade ediyoruz. Bu nedenle güvenliğini sağlamak bahanesiyle toplumsal yaşamı, özellikle protesto, gösteri konularındaki barışçıl gösterileri kriminalize etmesinden ceza tehdidinde, stadyumdan düğünlerdeki meselelerdeki ağır suç ihtimalini gözetilecek bir keyfiliğe ölçülülüğü dengeleyecek bir mekanizma ya da bir yöntem düşünüldü mü? Düşünülmediyse bu hâliyle yürütülen bu maddenin cezalandırmaya sebep olacak keyfiliğe yol açacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Arslan, buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkanım, bu onuncu yargı paketinde Komisyondan bir yıl, beş yıl olarak hem gaz fişekleri hem diğer tabancalarla ilgili geçmişti. Genel Kurul aşamasında muhalefetin bu konuda bir ayırım yapılması gerektiği, bu konudaki düzenlemenin gaz fişekleri ile tabancaların arasında bir farklılaştırma oluşması yönündeki eleştirisi üzerine Genel Kurulda çekildi. Burada normal tabancayla yapılan atışlarda bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası, ses ve gaz fişegi atabilen silahlarla ateş edilmesi suretiyle işlenmesi hâlinde fiilinde altı aydan üç yıla kadar daha az bir ceza öngörüldü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani çekilmesinin sebebi, muhalefetin bu konudaki ısrarıydı, o düzeltilmiş oldu.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Aynen, muhalefetin ısrar ettiği hususta bir düzenleme yapıldı; başka bir şey yok burada.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bizim talep ettiğimiz bir konuda düzenleme mi yaptınız? İlk defa böyle bir şey duyuyoruz da şaşırdık. Kayıtlara geçti değil mi?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Evet, kademeli bir uygulama yaptık.

Evet, önceki düzenleme, tüm şeylerin tamamında bir yıldan beş yıla kadardı. Şimdi Emniyetten ben bir rakam aldım Sayın Başkanım. 2025'in on bir ayında bu mağanda kurşunu, yorgun mermiyle meydana gelen hadiseler, kasten öldürme 7 adet olmuş on bir ay içerisinde; kasten öldürmeye teşebbüsle ilgili 24 tane işlem yapılmış; kasten yaralamayla ilgili 161 tane; mala zarar vermeyle alakalı 282 tane; taksirle öldürme olarak değerlendirilmiş 5 tane; taksirle yaralamayla ilgili yapılan soruşturma da 73 tane. Dolayısıyla bu işler gittikçe artıyor. Yani bizim bulunduğumuz yerlerde de yani biz köylerde, kırsalda düğüne gitmeye artık çekinir olduk yani yoğun bir silah atışı söz konusu. Yani gittiğiniz düğünlerde, eğlencelerde, işte asker uğurlamalarında, insanların toplu olarak bulundukları yerlerde silah kullanımıyla ilgili bir artış var. Dolayısıyla bu işi hafifletmek için böyle bir teklif getirdik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hocaları bir dinleyelim mi?

Tamam, Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Arslan, teşekkür ediyoruz bizim istediğimiz gibi yapmışsınız ama şurada şunu unutmusunuz...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Bir şey söyleyebilir miyim Sayın Başkanım. CHP kendisi teklif getirirse ona da muhalif olurlar burada yani. Sizin istediğiniz gibi yaptık yani.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Evet, haklısınız, çok güzel söylediniz de yalnız unutmuşsunuz. Bir şey söyleyelim yani burada bizim itirazımız şu: Suçun düğün, nişan, asker uğurlaması gibi kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi hâlinde cezanın yarı oranında artırılması sağlanıyor. O zaman bu hesabı yaptığınız zaman altı aydan üç yıla kadar hapis ne oluyor? Onu bir karşılaştırmaya bakalım yani bir yılda beş yılı karşılaştırmaya.

Bir de açık ve net şunu söylüyoruz: Kurusıkı silahın yarattığı somut tehlike ile ateşli bir silahın yarattığı somut tehlikenin birbirinden oldukça uzak olduğu gözetilerek orantılılık ilkesine uygunluk var mıdır diye soruyoruz. Bu konuda ceza hukuku profesörleri ne diyor, onları da merak ediyoruz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Evet, hocalarımızı da dinleyelim.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Önceki pakette de bu hüküm yer alıyordu, oradaki tartışmalarda da yer aldığım için fikirlerimi söylemiştim. Yeninde tabii, kurusıkı silahlar bakımından farklı bir ceza getirilmiş. Bu konu aslında 2005'te Türk Ceza Kanunu yürürlüğe girdiğinde de tartışılmıştı "silahla ateş eden" kavramına acaba kurusıkı girer mi noktasında. Yargıtay 2007'de bir karar verdi ve dedi ki Ceza Kanunu'nun 6'ncı maddesinde, evet, bir silah tanımı var ama burada 'silahla ateş eden' ibaresi kullanıldığı için bu ancak ateşli silah olabilir." dedi ve "Kurusıkı ateş etme tabirine girmez." dedi. Ama kararda şunu da söyledi: "Her ne kadar kurusıkıyla korku, kaygı, panik yaratabilecek nitelikte olsa da bu silahlarla ateş etme, 'ateş etme' tabirine girmediği için bunu silah kavramına dâhil etmem." dedi. Fakat aynı kararda, bu kurusıkılarla da maddenin birinci fıkrasında belirtilen hukuki değer konularına yönelik aynı etkinin meydana getirilebileceğini söyledi. Burada 2 tane alternatif var dikkat ederseniz; birincisi "kişilerin hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından tehlikeli olabilecek şekilde" diyor. Bu, tabii, esas itibarıyla ateşli silahların meydana getirebileceği bir tehlike. Yani birinin öldürülmesi, yaralanması, mal varlığına zarar ve kurusıkı da belki yani çok yakın atışlarda bu gündeme gelebilir, teknik bir konu tabii. Ama ikinci kısım ikisi için de geçerli bir durum. Kişilerde korku, kaygı ve panik yaratmak yani bunu ateşli silahla da yaratabilirsiniz, kurusıkıyla da

yaratabilirsiniz ya da (c) bendinde diğer patlayıcılarla da bunu oluşturabilirsiniz. Dolayısıyla, mevcut teklifte ateşli silahlar ile kurusıkılar arasında ceza farklılığının gözetilmesinin son derece isabetli olduğu söylenebilir çünkü ateşli silahlarla her iki hukuki değerle ilgili tehlike meydana getirilebilirken kurusıkılarla sadece ikinci kısım yani korku, kaygı, panik yaratma kısmı ön planda en azından diyelim. O bakımdan ceza farklılığının getirilmesi yönüyle bunun uygun bir düzenleme olduğunu söyleyebiliriz.

Ortak bir nitelikli hâl olarak cezanın yarı oranında artırılması, toplu olarak bulunan yerlerde bu fiilin işlenmesi... Sadece orantılılık noktasında şu söylenebilir: Bu aslında birçok nitelikli hâlde var; sabit artırım yani yarı oranında artırım, belki orada artırımda alt ve üst sınırlar gösterilebilir, işte 1/3'ten yarı oranında gibi ve -hâkimin- toplu olmanın özellikleri belki gözetilebilir şeklinde. Ama dediğim gibi bu hükme özgü bir durum değil, Ceza Kanunu'nun genelinde aynı sorun olduğunu söylemem lazım.

Bir de şunu söyleyeyim, kabahatlerden de bahsedildi. Zaten şu anda kurusıkılar bu suçun kapsamına girmediği için gürültü kabahati kapsamında zaten değerlendiriliyor; bu suç hâline getirilmiş oluyor bu düzenlemeyle.

Son bir husus, tabii bu suç, tehlike suçu aslında yani bir zarar, birinin yaralanması, ölümü vesaire gerçekleşmiyor. Sorun şu: Eğer bu tehlike zarara dönüşürse yani kurusıkıyla veya ateşli silahla ateş ettiğinizde biri ölür veya yaralanırsa bu kasten, olası kastla öldürme, yaralama olabilir veya taksirle öldürme ve yaralama olabilir. O noktada, tabii, zarar suçunun cezası ile tehlike suçunun cezası arasında bir orantı var mı, onun gözetilmesi gerektiğine sadece işaret etmek isterim.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Değirmenci, buyurun.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Başkanım, sadece Sayın Vekilimin sorusu üzerine... "Burada yarattığı tehlike, somut tehlike aynı mıdır?" dedi. Evet, 170'inci madde bir somut tehlike suçu. Somut tehlike suçlarının soyut tehlike suçlarından farkı şudur: Kanun koyucu açık bir şekilde ne üzerinde tehlike yaratacağını gösterir. Buradaki "tehlike ya da" bağlacına kadarki olan bölüm bakımından farklılık arz eder yani kurusıkı veya gaz fişeği atabilenlerin, kişilerin hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından yaratacağı tehlike silahla ateş etmeye göre daha düşüktür, somut tehlike ancak korku, kaygı veya panik bakımından aynı seviyededir. Sadece onu işaret etmek isterim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hocam, bir soru soracağım. "Toplu alan" dedi ya, mesela kaç kişi? Geneli üzerinde bir eksiklik yok mu sizce? Kaç kişi toplu alan; 5 mi, 10 mu, 20 mi, 3 mü?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onlar değerlendirilir, her somut olayda değerlendirilir.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Şöyle: Bizim kanunumuzda başka maddelerde de var, oradaki Yargıtay kararlarına atıfla bu belirlenebilir yani kanununda başka yerlerde tekrerr eden bir formülasyon alınmış aynen buraya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi bu maddede var mı başka konuşmak isteyen?

Madde üzerinde 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Getirilme amacı siyasidir, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kısıtlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

Şimdi 20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "dört yıldan sekiz yıla" ibaresi "beş yıldan on yıla", ikinci fıkrasında yer alan "dört yıla" ibaresi "beş yıla", üçüncü fıkrasında yer alan "dörtte birinden yarısına kadar" ibaresi "yarısı oranında" şeklinde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasına birinci cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması halinde, örgüt yöneticilerine yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısından bir katına kadar artırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, söz talep edenler...

Buyurun Sayın Özer.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, burada, 20'nci maddeyle örgüt kurma ve yönetme suçunun cezası dört yıldan sekiz yıla, beş yıldan on yıla şeklinde artırılıyor, örgüte üye olma suçunun üst sınırı da dört yıldan beş yıla çıkarılmış. Örgütün faaliyeti çerçevesinde çocukların araç olarak kullanılması hâlinde verilecek, ceza örgüt yöneticilerine verilecek cezanın yarısından 1 katına kadar da artırılıyor. Yani baktığınız zaman böyle caydırıcılığa ilişkin bir madde gibi gözüküyor ama nitelikli, koruyucu, işlevsel devlet politikaları üretmek yerine cezaların artırıldığını görüyoruz.

Şimdi, İstanbul'un arka mahallelerinde 2018 yılından sonra daha önce görülmemiş biçimde şiddet olaylarına tanıklık etmeye başladık, hepiniz bunu kamuoyundan takip ediyorsunuzdur. Çeteler oluştu, yaşı küçük çocukları bu çetelerin kullanıldığına tanıklık ettik, gördük, kamuoyunda izledik. TÜİK verilerine göre, son dokuz yılda suça sürüklenen çocuk sayısı yüzde 51,5 artışla 200 bine ulaşmış, en büyük artış ise organize suçlarla bağlantılı alanlarda gerçekleşmiş; burada da 2015'te 549 olan çocukların karıştığı cinayet sayısı yüzde 131 artarak 2024'te 1.300'e çıkmış, uyuşturucu satma suçuna bulaşan çocuk sayısının yüzdesi de yine yüzde 119,5 artışla 16 bini geçmiş durumda, en sık işlenen suç olan yaralama vakasında ise yüzde 78,5 artışla 82 bine çıktığını görüyoruz. PISA 2002 verilerine göre, öğrencilerin yüzde 25'i okulda çeteler gördüğünü, yüzde 26'sı silah veya bıçak taşıyan öğrenciyi tanık olduğunu, yüzde 28'i ise tehdit olaylarına şahit olduğunu belirtiyor; çocukların yüzde 41'i para kazanmak için çalışmak zorunda olmanın mutsuzluk nedeni olduğunu söylüyor. Bakın, çok önemli, para kazanmak için çalışmak zorunda olmanın mutsuzluk nedeni olduğunu söylüyor çocukların yüzde 41'i. Bu ülkede bazı çocuklar çetelerle, mafyalarla cezaevlerinde tanışıyor. Çocuklar gelecek hayali kurmayı bıraktı, artık çetelerle ilişki kurmaya başladılar, bu çetelerin sokak hacimleri ise gitgide büyüyor. Çocuklar ve gençler çetelerle ilişki kurmakta ise herhangi bir sorun görmüyorlar. Her ne kadar İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya "Çeteleri çokerttik." diyorsa da sosyal medyadan operasyon görüntüleri yayınlıyor ise de aslında çocukların araç olarak kullanılması hâlinde verilecek cezayı artırmanın hiçbir anlamı olmadığını görüyoruz.

Cezaları artıralım, tamam, caydırıcı olsun diye düşünelim, olabilir ama bunun çözüm olacağını düşünüyorsak zaten burada uzun uzadıya konuşmanın gerek olmadığını düşünüyorum çünkü bunun çözüm olmadığını, cezaları, örgüt yöneticilerine çocukları kullandıkları için verilecek cezaları artırmanın bir çözüm olmadığını işte bu verilerle görüyoruz yani ceza artırmak çözüm değil. Kamuoyunun tepkisini sönümlemek istiyorsunuz, bunu da anlıyorum; kamuoyunda bu konular çok tartışıldı, çok konuşuldu. Dolayısıyla bu maddenin getiriliş amaçlarından birinin bu olduğunu da görüyoruz ancak yirmi iki yıldır ülkeyi yöneten AK PARTİ iktidarının yarattığı Türkiye'nin sonuçlarını işte hep beraber yaşıyoruz ve sonuca göre hareket edip asıl sorumluluklarınızı yerine getirmiyorsunuz. Çeteleşmeye neden olan sosyolojik nedenleri yani yoksulluğu, kentsel adaleti, eğitim ve sağlık hizmetleri, bütününe bakıldığında kamu hizmetinin eşit ve nitelikli biçimde dağıtılmadığını görüyoruz ve ne yaparsak yapalım, bu durumda X çetesi gidecek, Y çetesi gelecek. Sistemin yarattığı açmazların, sunulmayan imkânların, eşitsizliğin, bireylerin tanıklık ettiği haksızlıkların bu sürecin temel belirleyicileri olduğunun artık görülmesi lazım. Dolayısıyla cümlemin başında söyledim, nitelikli koruyucu işlevsel devlet politikaları üretmek aslolandır, cezaları artırmakla bu sorunları çözemeyiz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Evet, şimdi Sayın Komisyon üyelerimize söz vereceğim, ondan sonra Sayın Altın'a söz vereceğim.

Komisyon üyelerimizden Sayın Şahin, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ben de sizi ve hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 5237 sayılı Kanun'un 220'nci maddesinde değişiklik yapılması öngörülüyor. Aslına bakarsanız, bizim temel olarak sadece ceza artırılmakla, suçla ve suçluyla mücadele yapma imkânının bulunmadığını hatırlatmak istiyorum. "Örgüt kurma ve yönetme suçunun cezası dört yıldan sekiz yıla, beş yıldan da on yıla kadar artırılmaktadır." hükmü, örgüte üye olma suçunun üst sınırı dört yıldan beş yıla, örgütün faaliyeti çerçevesinde çocukların araç olarak kullanılması hâlinde de örgüt yöneticilerine verilecek cezanın yarısından bir katına kadar artırılması kabul ediliyor. Oysa, burada her ne kadar gerekçede düzenlemenin amacı, suç ve suçlulukla daha etkin mücadele ve toplumsal huzurun sağlanması olarak açıklanmışsa da örgütün silahlı olması hâlinde cezanın dörtte 1'inden yarısına kadar artırılmasına ilişkin mevcut hüküm, yeni düzenlemeyle sabit bir biçimde yarısı oranında artırıma dönüştürülmekte, böylece hâkimin takdir yetkisi daraltılarak cezalandırılmada otomatik ağırlaştırma getirilmektedir. Bu durum, ölçülülük ilkesini zedeleyici ve somut olayın özelliğine göre yargısal takdir serbestisini sınırlayıcı niteliktedir.

Bir somut örnek vermek istiyorum: Burada, Sayın Bakanımız o zaman Malatya'da il başkanıydı. Malatya milletvekillerimizin talebiyle 28 Şubat sürecinin mağdurları olan İslami Dayanışma Vakfının üyelerini Malatya Cezaevinde dinlemeye gitmiştik Fahri Memur ve Zekeriya Şengöz isminde. Onların dosyasını incelediğimizde sadece bir silahı, kurusıkıdan bozma bir silahı evlerinde elde ettik düşüncesiyle onların yapılanmasını silahlı terör örgütüne soktular ve o silahlı terör örgütü üzerinden de çok ağır cezalar verdiklerini gördük ve bu kararlar kesinleşmişti, ne kadar uğraşsanız da onların masumiyetini görseniz de yapılabilecek bir şey kalmadığından bu insanlar silahlı terör örgütü üyeliğinden kaynaklı olarak ve terör örgütünü kuranlar olarak çok ağır müeyyidelerle karşı karşıya kalmıştı. Bazen hâkime güvenmek lazım yani hâkimin burada bir silahlı terör örgütü... Adam elindeki kalaşnikovla, bir örgüt kuranla, yine, sadece elinde bir kurusıkı veya buna benzer bir tabanca bulundurdu diye bunu silahlı terör örgütüne sokmuş olmakla ikisinin arasında çok büyük farklılıklar olduğunu, bu nedenle burada hâkimin takdir yetkisinin daraltılmasının ve cezalandırmanın otomatik olarak ağırlaştırılmasının ölçülülük ilkesine aykırı olduğunu düşünüyorum. Bu konuda mutlaka ve mutlaka hâkime güvenmek ve bu ilkeyi kullanırken biraz da takdir yetkisini de onlara bırakmanın uygun olacağı kanaatindeyim.

Bir diğer husus ise örgüt faaliyeti kapsamında suçların işlenmesi sırasında çocukların araç olarak kullanılması hâlinde getirilen artırım hükmü ise korunan hukuki değerın ağırlığı açısından anlaşılabilir olmakla birlikte, çocukların suç örgütleri tarafından kullanılmasının yalnızca cezayı artırım yoluyla önlenilecek bir olgu olmadığı açıktır. Çocukların suça sürüklenmesini önleme yükümlülüğü, ceza tehdidinin artırılmasının yanı sıra eğitim, sosyal destek, koruyucu, önleyici hizmetlerin güçlendirilmesiyle yerine getirilebilir. Örgüt yöneticilerine yönelik cezanın ağırlaştırılması gerekli olsa bile düzenlemenin bu sosyal boyutu içermemesi, koruma mekanizmasının cezai zeminde tek taraflı kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, örgütlü suçlarla mücadelede meşru hedefler taşısa da ceza siyasetinin temel ilkeleri olan bireyselleştirme, ölçülülük ve öngörülebilirlik bakımından daha dengeli biçimde yapılandırılmaya ihtiyaç duyulduğu kanaatindeyim. Özellikle ölçülülük ilkesi bakımından hâkimin takdir yetkisinin biraz daha serbest bırakılmasını, doğrudan 1/2 artırımın net olarak verilmiş olmasının sıkıntılı olduğu kanaatimi paylaşıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Özcan, buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Değerli milletvekilleri, 20'nci maddeyle, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunda önemli değişiklikler öngörülüyor. Düzenlemeye göre bu suçu işleyen veya yönetenlere verilen ve şu an dört yıldan sekiz yıla kadar olan hapis cezası beş yıldan on yıla çıkarılıyor. Örgüte üye olanlara verilen cezanın üst sınırı da dört yıldan beş yıla yükseltiliyor.

Bu maddede yapılmak istenen değişikliği değerlendirmeden önce, tabii ki içinde bulunduğumuz siyasal bağlamın altını da özellikle çizmek gerekir. Demokrasimizin ağır bir çürümeyle sarsıldığı, muhalefetin en sıradan faaliyetlerinin suç, demokratik muhalefetin kendisinin suç örgütü muamelesi gördüğü bir dönemden geçiyoruz. Böyle bir ortamda hukuk devletinin sanki bütün kurumları işliyormuş gibi iktidar, muhalefetin hemen her kesimine "örgüt" yaftası takarak soruşturma başlatmıyormuş gibi bu düzenlemeyi teknik bir iyileştirme olarak değerlendirmemiz ne yazık ki saflık olur. Bugün sokaktaki vatandaşa dahi sorsanız ceza sürelerinin artırılmasının muhalefeti sindirmeye yönelik bir gözdağı niteliği taşıdığını hepimize söyleyecektir. Bu, yalnızca politik bir yorum değildir, hukuki de bir tespittir. Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Anayasa Mahkemesinin çok sayıda kararında Türkiye'de örgüt ve örgütle iltisak, irtibat suçlamalarının öngörülebilir olmadığı ve somut kriterlerden yoksun olduğu da açıkça ifade edilmektedir. İktidarın bu tespitlere rağmen gerekli hukuki düzeltmeleri yapmak yerine yalnızca ceza oranını artırmaya yönelmesi bu düzenlemenin gerçek hedefini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Problem cezaların azlığı değil tanımın muğlaklığı, uygulamanın keyfiliği ve yargının siyasallaşması eksenindedir.

Tabii, bu maddenin içinde bir de itiraz etmeyeceğimiz bir kısım var: Örgütlü suçlarda çocukları araç olarak kullanan örgüt yöneticisinin cezası yarıdan 1 katına kadar artırılacak. Çocukları tetikçi olarak kullanan çete yöneticilerinin cezasının artırılmasına elbette ki itiraz etmemiz mümkün değildir ancak yeterli de görmüyoruz. Hatta bu kısım, başta izah ettiğim politik niyeti de aslında bu noktada perdeliyor.

Değerli milletvekilleri, herkesin malumu, suça sürüklenen çocuklarda kaygı verici bir artış yaşanıyor ülkemizde. TÜİK'in güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri bu tabloyu da ne yazık ki açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Sadece 2024 yılında güvenlik birimlerine gelen ya da getirilen çocukların karıştığı olay sayısı yüzde 9,8 artarak 12 bin 651'e yükseldi. Suça sürüklenen 202 bin çocuğun yüzde 40,4'ü yaralama, yüzde 16,6'sı hırsızlık, yüzde 8,2'si uyuşturucu kullanma, satma veya satın alma, yüzde 4,6'sı tehdit, yüzde 4,2'si genel tehlike yaratan suçlar ve yüzde 26'sı ise diğer suçlardan dolayı işlem görmekte. Çocukların bu denli ağır suç tiplerinin içinde yer alması sadece adli değil aynı zamanda sosyal de bir alarm yani bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Bu, aslında kadın cinayetleri noktasında da tam böyle çünkü bu, gelişmiş bütün ülkelerde, dünyada baktığımız zaman, öncelikle "Birinci olarak kadını korumalısın, önlemelisin." diyor; iki, "Korumalısın bunu önleyemiyorsan." diyor, en son cezalandırma. Yani biz cezalandırmayı bir sorun çözücü yöntem olarak gördüğümüz vakit aslında o politikanın işe yaramadığını ikrar etmiş oluyoruz, bütün buradaki sosyolojik nedenleri, politik nedenleri incelememiş oluyoruz. Biz bu açıdan da evet, cezalandırılmalı bu noktada, bu yapılan artırmaya destek veriyoruz fakat yetmez, bu konuda gerçekten ciddi anlamda bu verilen sosyal alarmı görmemizin ve bu konuda daha derin tedbirler alma gerekliliğinin de bir kez daha altını çizmek istiyorum. Dolayısıyla, çocukları tetikçi olarak kullanan çete yöneticilerinin cezasının artırılması yerindedir ancak bu yeterli değildir. Çocuk adalet sistemindeki çöküşü, yoksulluğun etkilerini, eğitimden kopuşu, sosyal destek mekanizmalarındaki zafiyeti görmeden cezayı artırmakla çözüm üretmiş olmayız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

Sayın Altın, buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sizi ve bütün değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Açıkçası, onuncu, on birinci yargı paketlerinde de yine bu salonda çocukların hapsedilme koşullarına ilişkin durumları konuşmak üzere toplanmıştık. Bugün nitekim Genel Kurulda da duyurusu ve çağrısı yapılan ve kabul gören çocuğa yönelik suçlarda ve suça sürüklenen çocuklara ilişkin bütün önlemlerin alınması için kurulan bir komisyon var. Bu Komisyonun şimdiden hayırlı olmasını temenni ediyorum ve bunun ortak akılla yapılmış çok önemli bir aşama olduğunu düşünüyorum çünkü gerçekten bugün yüz binlerce çocuğun suça sürüklendiği, suç çevresi içerisinde kaldığı, sadece Türkiye için değil dünya için yeni nesil çeteleşme olarak kendini ortaya koyan bir fenomenle karşı karşıyayız. Nitekim, bunu söylerken Türkiye'nin dünya sıralaması içerisinde Japonya ve İtalya'dan sonra suça sürüklenen çocuklar noktasında 3'üncü olduğunu vurgulayan bir yerden de söylemek istiyorum.

Bu noktada 20'nci maddede bizi söz almaya iten meselenin aslında düzenlenen örgütlü faaliyetin çevresinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması hâlinde örgüt yöneticilerine verilecek cezanın yarisından bir katı kadar artırılması maddesi. Bu, önemli bir madde, bunun olmasını caydırıcı bir aşama olarak, bir adım olarak görüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Olumlu mu görüyorsunuz?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Evet, olumlu görüyoruz fakat şu soruyu sormak istiyoruz: Mesela eğer bu kişi yani çocuğu suça sürükleyen örgüt üyesi bir çocuksa bu durumda ne yapılacak, bu yasa bunu nasıl düzenliyor? Buna ilişkin bir yaş sınırı yani failin yaş sınırına ilişkin bir tahayyülünüz var mı, bir düzenlemeniz var mı? Çünkü böyle şeylerle karşılaşma ihtimalimiz çok yüksek. Çocukları suça sürükleyen etmenleri, pek çok etmen olduğunu düşünecek olursak akran zorbalığıyla ve akranı tarafından da suça sürüklenmiş olabilir ve bu akran bir örgüt üyesi, bir örgüt elebaşı olabilir. Dolayısıyla şunu ifade etmek gerekir ki eğer bu madde düzenlenmezse yine biz, onuncu ve on birinci yargı paketindeki handikaba düşebiliriz. Çocukları hapsederek aslında onların hem iyi oluş hâllerini hem geleceklerine dair suç örgütüne bulaşma, suç örüntüsünü cezaevinde öğrenme gibi pek çok daha önce konuştuğumuz meseleyi tekrar gündeme getirmiş oluruz. Yani bu noktada, özellikle önleyici, koruyucu ve onarıcı adaletin çocuk adalet sisteminde tesisi çok önemli. Bununla birlikte, elbette biz de sadece ceza oranının artırımla bu meselenin çözülemeyeceğini biliyoruz; eminim, sizler de aynı fikirdesiniz, buna dair düzenlemelerin de yapılması gerekiyor. Fakat aynı paket içerisinde çocuğa karşı ve kadına karşı suç işleyenlerin ceza indiriminden yararlanacağı bir maddeyle de karşılaşılıyor. Dolayısıyla, biz bu maddenin özellikle çocuklara karşı işlenen suçlarda ve kadınlara yönelik işlenen suçlarda uygulanmaması gerektiğini, bir ceza indirimine gidilmemesi gerektiğini düşünülüyor çünkü bir çocuğun suç işlemesindeki en büyük etmenin, çevresinde suç işleyen başka biri,

başka bir yetişkin olmasıyla bağlantılı olduğunu düşünüyoruz çünkü suç bir döngü. Dolayısıyla, bu döngünün kırılması adına özellikle yetişkinlerin, çocuklara ve kadınlara karşı işlenmiş suçlarda cezasızlık politikasının yürütülmemesini ve ceza indirimini düzenleyen 27'nci maddede bunun düzenlenmesi gerektiğini vurgulamamız gerekiyor. Elbette bütçe dönemindeyiz ve eğer biz çocukların suça bağıni koparmak istiyorsak bu konuya dair ciddi bir bütçe ayırmamız gerektiğini, psikososyal destek çalışmaların yapılması gerektiğini, çevresel koşulların düzenlenmesi gerektiğini, eğitimden sağlığa, ekonomiye kadar bütün alanlarda çocuğu suça iten etmenlerin kök nedenlerinin saptanması gerektiğini düşünüyoruz. Bununla ilgili Komisyon'da çalışmalarımız sürece, size de önerilerimizi sunmuş olacağız, Meclise de diyerek bu 20'nci ve 27'nci maddelerde, özellikle çocuk ve kadınlara ilişkin düzenlemelere şerhimizin olduğunu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum.

Sizin de belirttiğiniz gibi, bütün bu kök sebepleri bulmak için ve onlarla ilgili alınacak önlemlerin tespitiyle ve tavsiyesiyle ilgili komisyon kuruldu Meclisimiz tarafından. İnşallah, onların, sizlerin yapacağı çalışmalar neticesinde bu soruna daha kapsamlı bir çözüm bulacağımıza inanıyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Hayırlı olsun şimdiden.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Bülbul, bu maddeyle ilgili, değil mi? Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, bu beşinci fıkrada yapılan düzenlemeyle, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması hâlinde örgüt yöneticilerine verilen cezanın yarısından 1 katına kadar artırılacağına dair bir düzenleme gelmiş durumda. Bu Minguzzi davasının bir yansıması olarak çocukları kullanan çetelere dair cezalar artırılıyor. Yani, burada çocuklara ilişkin önleyici tedbirlerin kuvvetlendirilmesiyle ilgili...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Orada aslında tam o davaya şey değil çünkü orada çete değil de...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Var, geleceğim, ona da geleceğim.

Çocuklara ilişkin önleyici tedbirlerin kuvvetlendirilmesiyle ilgili olarak tabii Mecliste bir komisyon kurmamız çok önemli, suça sürüklenen çocuklarla ilgili bir komisyonun kurulması. Bunların nedenleri komisyon'da araştırılacak, Meclise sunulacak; önemli bir çalışma. Yani, öte yandan, akademisyen arkadaş'a sordum, şöyle bir yanıt verdi bana ama tabii arkadaşlara da sormak istiyorum öte yandan. "Çocukların araç olarak kullanılması" şeklinde günlük dilde kullanılan veya yasaya eklenen kavram ceza hukuku terminolojisinde olmadığından uygulamada belirsizlikler yaratma riski taşıdığını söyledi bana akademisyen arkadaş. Bu konuda bir görüş almak istiyorum yani "çocukların araç olarak kullanılması" şeklinde günlük dilde kullanılan ve yasaya eklenen bu kavram ceza hukuku terminolojisinde olmadığından uygulamada nasıl bir belirsizlik yaratma riski var? Bunun cevabını öğrenmek istiyorum. Zira, çocukların suça iştirak ettiği hangi hâllerde düzenlemenin uygun olacağı anlaşılamamaktadır.

Üstelik böyle bir örgütün tamamen çocuklardan oluşması durumu düşünülmemiştir. Örneğin, yöneticinin 14 yaşında bir çocuk olduğu, üyenin ise 17 yaşında başka bir çocuk olduğu hâl söz konusu olursa 14 yaşındaki çocuğu 17 yaşındaki üye nedeniyle daha ağır cezalandırma ihtimali de doğacak. Kanaatimizce, yasa teklifinin bu yönüyle de açıklanması doğru olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Arslan, buyurun; ilk önce sizden alalım açıklamayı, ondan sonra hocalarımızdan alalım.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi "araç" ifadesi Türk Ceza Kanunu'nun sistematğinde var; 37'nci maddenin (2)'nci fıkrasında "Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi" ifadesi aynen geçiyor.

Onun dışında "Bir çocuğun yönetici olması durumunda ne olur?" dedi Sayın Bülbul. Türk Ceza Kanunu'nun 61'inci maddesi hükümleri açık, 61/(4); önce ağırlaştırıcı hükümler uygulanacak, daha sonra 31/(3)'le ilgili indirim hükümleri uygulanacak.

Biz esasında bu teklifi çalışırken 31'inci maddeyle ilgili de bir çalışma yaptık. Çocuklarla ilgili diğer alanlarda çocukların suça sürüklenmesinin önlenmesiyle ilgili de çalışmalar yaptık. Yalnız, bu arada, tüm siyasi partilerden bu konuda bir komisyon kurulmasıyla ilgili bir teklif geldi. Biz çalıştığımız maddeleri komisyon çalışmalarından sonra önerilecek hususu da değerlendirmek üzere bu paketten çıkardık. Önümüzdeki günlerde Komisyonumuz çalışmayı tamamladıktan sonra, inşallah, bu konularla ilgili değerlendirmeleri hep beraber yaparız.

Şöyle: Çocukların mesela silahlı bir örgütte araç olarak kullanılması mevcut metinde yani mevcut mevzuatımızda şu anda beş yıl ile on iki yıl arasında bir ceza öngörüyor; teklifimizle bu ceza, on bir yıl üç ay ile otuz yıl arasında bir cezaya tekabül ediyor. Yine, silahsız örgütte çocuğun araç olarak kullanılması şu andaki mevcut kanunumuza göre dört yıl ile sekiz yıl arasında bir ceza öngörürken teklifimizde yedi yıl altı ay ile yirmi yıl arasında bir ceza öngörüyor. Yani bu caydırıcılığın suçların azalmasıyla ilgili tesiri olacağı kanaatindeyiz.

Tabii, sadece cezaların artırılması suçların önlenmesi anlamında yeterli değil ama hükümetlerimiz döneminde çocuk haklarıyla ilgili, çocukların korunmasıyla ilgili, çocuk evleriyle ilgili çok önemli düzenlemeler yapıldı. İnşallah, hep birlikte çocuklarımızı suçtan ve suçlulardan uzaklaştırmak için önümüzdeki dönemde Komisyon'dan çıkacak kararlar neticesinde, onların tavsiyeleriyle düzenlemeleri yaparız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Bence doyurucu oldu açıklama.

Sayın Alp, buyurun.

İNAN AĞGÜN ALP (Kars) - Efendim, çocukların örgütlü suçlar faaliyetleri kapsamında kullanılması ülkemizde son dönemlerde oldukça yaygın karşılaşılan bir durum. Aslında dünyada da son dönemde yaygın karşılaşıyor. Bu kapsamda işlenen

suçlarda cezanın artırılmasını olumlu bulmakla beraber 220'nci maddedeki temel cezanın neden artırıldığını anlamakta zorluk çekiyorum çünkü (5)'inci fıkraya eklenen hüküm zaten amacı karşılıyor, amaç hasıl oluyor (5)'inci fıkraya eklenen hükümle. Madem çocukların araç olarak kullanılmasını daha fazla cezalandırmak istiyoruz, ona ilişkin bir özel düzenleme yapılabilir. Neden...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani artırmayalım mı diyorsunuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Neden 220'nci maddedeki temel ceza artırılıyor?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anladım.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bunun çocukla alakası yok çünkü, zaten (5)'inci fıkraya ekliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Arslan.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkanım, bu konudaki hareket noktamız suç örgütleriyle daha etkin bir mücadelede bulunabilmek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani burada sadece çocuklarla ilgili değil, genel olarak suç örgütleriyle...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Tabii, suç örgütleriyle de etkin bir mücadele için artırıldı. Mevcut durumda örgüt kurmak veya yönetmeye dört yıl ile sekiz yıl arasında bir ceza öngörülürken, teklifimizle beş yıl ile on yıl arasında; silahlı örgüt kurmaya beş yıl ile on iki yıl arasında bir ceza var mevcut kanunumuzda, şu andaki teklifimizde yedi yıl altı ay ile on beş yıl arasında yani ciddi bir artış söz konusu. Örgüte üye olmanın iki yıl ile dört yıl arasında bir ceza karşılığı var şu anki mevzuatımızda, teklifimizde iki yıl ile beş yıl arasında bir ceza öngörülüyor. Yine, silahlı örgüte üye olmak iki yıl altı ay ile altı yıl arasında mevcut mevzuatımızda cezalandırılırken teklifimizde üç yıl ile yedi yıl altı ay arasında bir ceza öngörülüyor. Bunun temel nedeni de örgütlü suçlarla daha etkin bir mücadele yapılması.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Hocamızı da dinleyelim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - 220/(6) kapsamında da bir değerlendirme...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, iptal o; biliyorsunuz bu Komisyonunda geçirmedik onu yani düzenleme yapmayınca Anayasa Mahkemesi de iptal etmişti, boşa çıktı yani.

Buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Belki bir ön bilgiyle başlamak lazım yani bir başkasını suçta araç olarak kullanma, 37'nci maddeden bahsedildi, "dolaylı faillik" dediğimiz bir kurum gündeme geliyor. Bunun da tipik örnekleri bir başkasını cebir, şiddet kullanarak suç işlemeye mecbur bırakma ya da aldatarak onun iradesine hâkim olmadır ama örgütlü suçlarda da -ki bu Alman öğretisinde geliştirilmiş bir görüş- "Salt bir örgüte hâkim olmadan kaynaklı olarak çok sayıda üyenin bulunması ve bunların birbirine ikame edilebilir olmasından hareketle sırf örgüt yöneticisi olmak da örgüt üyelerinin işlediği suçlarda dolaylı failin temelini oluşturur." şeklinde de bir görüş var. Bunun yansıması aslında (5)'inci fıkra. Şimdi, burada ikili bir ayırım yapmamız lazım. Aslında örgüt kurma veya yönetme, baktığınızda bir tehlike suçu hatta hazırlık hareketi yani bir suç amacıyla, suç işlemek amacıyla, hedefiyle bir yapı oluşturuyorsunuz, devamlılık arz eden bir yapı. Herhangi bir suç işlemesiniz de sırf örgüt kurduğunuz için ya da yönettiğiniz için ya da üyesi olduğunuz için cezalandırılıyorsunuz eğer ilave olarak suç işlenirse (4)'üncü fıkra diyor ki: "Ayrıca o suçlardan da cezalandırılır."

(5)'inci fıkraya geliyoruz: Örgüt yöneticisi işlenen suçlarda kendisi bilfiil yer almasa bile -genel kurallardan ayrı olarak, biraz önce bahsettiğim örgütün yöneticisi olmasından kaynaklı olarak- fail olarak cezalandırıyor. Yani (5)'inci fıkra olmasaydı aslında örgüt üyelerinin işlediği suçlardan yöneticinin sorumluluğuna genel hükümler çerçevesinde ya "müşterek fail" diyecektik ya genel tehdit, cebir, hataya düşürme şeklindeki "dolaylı fail" diye gidecektik ya da "azmettiren" ya da "yardım eden" diyecektik. Bazen mesela örgüt yöneticilerinin haberi olmadan da örgüt üyeleri suç işleyebiliyor. Kanunumuz ayırım yapmadığı için "Bu hâllerde de faillik var mıdır, bu kusur ilkesiyle bağdaşır mı?" diye de bir tartışmanın olduğunu söyleyelim. Bu genel doktrinsel bir tartışma.

Şimdi, burada ilk okuduğumda şu dikkatimi çekti: Tabii, acaba (5)'inci fıkradaki ilk cümle ile ikinci cümlelerin yer değiştirmesi gerekmez mi diye düşündüm açıkçası çünkü (5)'inci fıkrası örgüt yöneticisinin örgüt üyelerinin işlediği suçlardan dolayı fail olmasını, dolaylı fail olmasını tesis eden bir hüküm. Oysa ilk cümlede deniyor ki: "Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması hâlinde örgüt yöneticilerinin cezası artırılır" ama öncelikle o kişinin üyelerin işlediği suçlardan dolayı dolaylı fail olduğunu tespit etmemiz gerekiyor. Ama burada tabii bir de maddenin devamında deniyor ki: "Örgüt yöneticilerine yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza" yani (1)'inci fıkradaki cezanın artırılmak istendiğini görüyoruz, anlıyoruz. (1)'inci fıkradaki cezayı artırmak istiyorsak örgüt üyeleri suç işlese de işlemese de bu artırıma yine de öngörebiliriz. Yani eğer (1)'inci fıkra bağlamında bir artırım örgüt üyeleri suç işlesin, işlemesin sırf çocukların örgütte yer alması üzerinden ceza artırmak istiyorsak şahsi görüşüm, (1)'inci fıkraya belki örgüt kurma veya yönetme suçunda örgüt üyesi olarak çocukların yer almasını o fıkrayı eklemek suretiyle "Eğer örgütte çocuklar yer alıyorsa -suç işlensin işlemesin- yöneticinin, kurucunun cezası artırılır." dersiniz, devamındaki tüm artırımlar ona göre devam edebilir. Suç işleme noktasında da ayrıca suç işlenirse, orada da diğer hükümlerden hareketle aynı sonuca varılır diye düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Sizin de var mı açıklamanız Hocam?

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Başkanım, açıklama yaptım, ben sadece 220/(5)'e ilişkin olarak... Evet, kontrol... Burada fail olarak cezalandırılması noktası çok tartışmalı. Şundan dolayı: Burada örgüt yöneticisinin -biraz önce ifade etti hocam- örgüt çerçevesinde işlenen suçtan hiç haberi olmayabilir de örgüt çerçevesinde işlenen suçtan haberi olup ona manevi açıdan yardım da edebilir ama bunların hepsini dışarıda bırakarak fail olarak cezalandırılması gerektiğini söylüyor. Zaten bu, Roxin'in bir teorisinden yani organize hâkimiyet mekanizmalarına dayalı dolaylı faillik teorisinin bizim kanunumuza yansımasıdır Alman hukukundan ama orada Roxin sonradan bu teorisinde güncelleme yaptı, dedi ki: "Ben tüm suç örgütlerini kastetmiyorum. Bu kastettiğim suç örgütleri sıkı bir disipline sahip suç örgütleridir." ama biz bunu hepsinde uygulamaya başladık.

Anayasa Mahkemesinin önüne de geldi bu, Anayasa Mahkemesi de burada bir Anayasa'ya aykırılık görmedi 220/(5) bakımından, ona da işaret etmek isterim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Bu konuda herhâlde başka söz isteyen yok.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 5237 sayılı Kanunun 223 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması

MADDE 223- (1) Hukuka aykırı bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı hareket halinde iken durduran kişi, bir yıldan üç yıla kadar, bu aracı gitmekte olduğu yerden başka bir yere götüren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Hukuka aykırı bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen kişi, beş yıldan on yıla kadar, bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, yedi yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı ceza verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet 21'inci madde...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben bir soru sormak istiyorum müsaadeniz varsa.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konuşmadan sonra...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Önce konuşabilir...

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Sorsun, sorsun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hocalarıma iletmek istiyorum, Adalet Bakan Yardımcımıza.

Şimdi, bu cezanın verilmesi için cebir ve tehdit şartı aranmıyor anladığım kadarıyla. 2 araç gidiyor, tartıştılar; o, onun önünü kesti, tam kesti, sonra "Ya, arkadaş, ben ne uğraşacağım?" dedi, devam etti, gitti; o esnada video kaydı aldı "Benim önümü kesti." dedi. Ceza verilecek mi? İşte, onu bir açıklarsanız bize seviniriz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ama şimdi şeyden başlayalım Başkanım, eleştiriye başlayalım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, tamam da madem soru soruldu, o yüzden dedim size...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bizim şimdi bir görüşümüzü açıklayacak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama soruyu cevaplasın, ondan sonra.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Siz bilirsiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Başkanım, müsaade ederseniz ben cevaplayayım, çok güzel bir soruydu.

Şimdi, burada 36'ncı maddedeki gönüllü vazgeçme kurumu uygulanır. Bu kurum icra hareketlerine başladıktan sonra icra hareketleri tamamlanmadan veya netice meydana gelmeden herhangi bir şekilde suç yolundan kendisi çıkarsa burada amaçladığı suç bakımından ceza verilmez ama o ana kadar tamam olan suçlar bakımından olabilir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Peki Hocam, niye eklenmemiş mesela cebir ve şiddet şartı, neden yani?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Eklenmemiş değil zaten mevcut yasal şeyde var.

PROF. DR. OLGUN DEĞİRMENCİ - Şöyle efendim, hani ben buna baktığımda şu anlamda gerek yok çünkü eski formülasyona bakıyoruz: "Cebir veya tehdit" ya da "hukuka aykırı başka bir davranış." Zaten hukuka aykırı davranış cebir ve tehdidi içerir. Yani eski formülasyonda aslında "cebir veya tehdit" in geçiyor olması sadece anlamı kuvvetlendirip vurgu yapması, başka hiçbir anlamı yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sağ olun Hocam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkürler.

Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Teşekkür ediyorum Başkanım. Ben de tekrar bu akşamki çalışmamız için de herkese iyi akşamlar diliyorum.

Tam Hocamın bıraktığı yerden devam edelim; şimdi, gerekçede öyle demiyor Hocam. Gerekçede "Cebir ve şiddet suçun unsuru olmaktan çıkarılmıştır." diyor; şimdi gerekçe ile kanun metni uyumsuz o zaman.

O gerekçe üzerinden yürürsek şimdi, bu ceza siyaseti ve ceza adaleti açısından iki yönden bakmak gerektiğini düşünüyorum. Evet, böyle bir ceza siyaseti açısından bunun neden gerekli olduğunu, bu suçtaki bu düzenlemenin neden gerekli olduğunu sorgulamak gerekir diye bakıyorum. Yine, gerekçeden hareketle "Son dönemde trafikte çıkan tartışmalar ve akabinde ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesine veya durmasına neden olan eylemler hem trafik güvenliğini tehlikeye sokmakta hem de kişilerin yaralanmasına hatta ölümüne sebebiyet verebilmektedir." deniliyor. Ancak bence buradaki, bu gerekçedeki bu ifade yapılan işin üzerine kaplanan şeker. Şimdi, AK PARTİ'nin kanuni düzenlemelerde yaptığı bir uygulama; bir zehir, dışında bir şeker, sonra o hapi bütün toplum yutsun istiyor. Esasında, burada yapılmak istenen şeyin protesto amaçlı eylemlerin cezasız kaldığı inancıyla veya caydırıcı müdahale etmenin mümkün olmadığı inancıyla getirilmiş bir düzenleme olduğunu düşünüyorum ben. Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu konu üzerinde ısrarla durdum. Orada kara yollarına çıkan, konvoy oluşturan araçlarla ilgili cezaların artırılması noktasındaki düzenlemeyle ilgili de ısrarla durdum ve bunu ifade ettim, Yozgat çiftçilerini örnek vererek ifade ettim. Sonra o kanunu burada çalıştık, tartıştık, konuştuk, ettik ama Genel Kurulda hâlâ kanunu kabul ettirmeyi, getirmeyi, orada görüşülmesini maalesef sağlayamadınız. Şimdi, bu tür işlerde biraz daha iyi düşünüp bunları getirmek gerekir; tepkisel düzenlemelerden, tepkisel düzenleme yapma alışkanlığından vazgeçmek gerekir diye düşünüyorum.

Dünkü konuşmamda, dünyada çeşitli uluslararası endekslerden ve raporlamalardan bahsederek Türkiye'nin son on yılda özgürlüklerin en çok gerilediği ilk 10 ülke arasında yer aldığını ifade etmiştim. Bu özgürlüklerden birinin de toplanma hürriyetinin engellenmesi olduğunu ifade etmiştim, bu ifademi tekrar ediyorum. Bilindiği üzere, Anayasa'mızın 34'üncü maddesi barışçıl gösteri ve toplanma hürriyetini düzenlemektedir; barışçıl olmak kaydıyla, gösteri ve toplanmanın herhangi bir yaptırıma tabi olmadığını ifade etmektedir ama bu yapılan düzenlemeyle bu hakkın kullanımının, bu anayasal hakkın kullanımının engellenmesi ve cezai müeyyideye bağlanması maalesef söz konusu olacak. Niyetin bu olduğunu ifade etmek istiyorum. Türkiye'yi daha çok boğan, sıkın, özgürlüklerini kaybeden bir ülke durumuna sokmamak gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Mesela, bu konuda gösterilen hassasiyet bir yana, evet, insanların seyahat etme hürriyeti var, bir yerden bir yere gitme hürriyeti var ama mesela -bu anlamda bu hassasiyet tabii düzenlemeyle ilgisi yok ama hassasiyetin göstergesi olarak ifade etmek istiyorum- Cumhurbaşkanı konvoyları var, bakan konvoyları var, protokol konvoyları var; bunlar da insanların seyahat etme hürriyetine birçok zaman engel oluyor. Buna itiraz eden vatandaşlar çeşitli yaptırımlara muhatap kalabiliyor. Mesela, son dönemde bir tiyatrocu, Eda Saraç isimli bir hanımefendi bu duruma itiraz ettiği için tutuklandı; geçmişte yine bir meslektaşımız, Avukat Sertuğ Sürenoğlu 2019'da bir düşün sırasında yol kesmeden dolayı itiraz ettiği için tutuklandı falan. Aslında, burada, insanların haklarını kullanırken gösterdikleri davranışlar karşısında özgürlükçü bir tutum almak gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Mesela, şimdi ceza adaleti açısından baktığımız zaman -hocam ifade etti ama ben gerekçedeki ifadeye sadık kalarak söyleyeceğim- cebir ve şiddetin olduğu yerde suçun cezası bir ve üç yıl iken -basit hâlden söylüyorum- "cebir veya şiddet"i kaldırıyoruz iki yıldan beş yıla yükseltiyoruz yani buradaki artış ceza adaleti açısından bence uygun değil, fahiş bir artış. "Cebir veya şiddet"i kaldırılıyorsa, ceza artışını bu kadar fahiş yapmamak lazım. Buradaki amaç, az önce dediğim yerde beni haklı çıkaran bir sonuca ulaştırıyor yani iki yılın üzerine çıkardığımız zaman suçun alt sınırı ne oluyor? Hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulamasının dışına çıkıyor. Dolayısıyla, insanlar toplanmasını, bir araya gelmesini, gösteri ve yürüyüşlere katılmasını, korksın diye getirilmiş bir düzenleme. Bunun özgürlükçü bir ülke, özgürlükçü bir siyaset gütmeye iddiasında olan bir partinin geçmişine yakışmadığını ama bugün için ise tereddütler oluşturduğunu ifade etmek istiyorum.

Bu düzenlemenin bu hâliyle yapılması bence uygun değil. Bunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Ünver.

Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, bu düzenleme, İsmail Atakan Vekilimizin açıkladığı gibi "hukuka aykırı davranış" ifadesiyle birlikte muğlak ve belirsiz olduğundan hukuki belirlilik ilkesini zedeleyici bir nitelik taşıyor, açık ve net.

Ayrıca, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı olan Anayasa 34 kapsamında Yozgat mitinginde olduğu gibi toplumsal tepkilerin araç konvoyu şeklinde ortaya çıkması hâlinde de bu hürriyeti kısıtlayıcı bir sonuç doğuracağı açık.

Şimdi, burada, suçun seçimlik hareketlerinden olan "cebir veya tehdit" in ilk fıkradan çıkarılması gerçek içtima hükmüne dair (4)'üncü fıkra değişikliği de gözetildiğinde bunların ayrıca cezalandırılması anlamına geliyor, bu net. Yasa koyucunun her fırsatta gerçek içtima düzenlemeleri yapması, genel hükümlerdeki fikri içtima düzenlemesini işlevsizleştirmeye başladığını görüyoruz her zaman bu çerçevede.

Bunun ötesinde, ceza miktarının artırılmasıyla suçun hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını uygulama imkânından da yoksun bıraktığı açıkça belli. Bu hâliyle bir aracı on saniye için durduran kişinin dahi cezaevi sistemine eklenmesi değişiklikle başka maddelerde İnfaz Kanunu'na dair yapılan düzenlemelerle açıkça çelişiyor.

Bu nedenlerle, bu maddenin çıkarılmasını talep ediyorum.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkanım, bir cümle...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, teşekkürler.

Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Aklımdaydı, Süleyman Bey söyleyince tekrar söyleme ihtiyacı hissettim. "Hukuka aykırı davranış" derken, mesela Trafik Kanunu'na aykırılık, yolun ortasında durmak gibi, bu da bu suç kapsamında mı? Yani çok ağır bir yaptırım yapılan düzenleme bu noktada.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Sarıtaş, buyurun.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Başkan; hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Öncelikle bir şeyi ifade etmek isterim ki bu görüştüğümüz teklifin 21'inci maddesi Ulaştırma Komisyonuna direkt ya da tali olarak gelmesi gereken bir madde dolayısıyla torba yasa gerçekliğini burada da karşımızda buluyoruz; apar topar, yangından mal kaçıran gibi ilgili komisyonlara gitmeden böyle uzun saatler çalışılıyor.

Ama görüştüğümüz teklifin 21'inci maddesiyle yapılan değişiklik kamuoyuna sunulduğu gibi sadece trafikteki saldırganlık fiillerine dair teknik bir düzenleme değildir; aksine, demokratik toplum düzenini doğrudan ilgilendiren, hak ve özgürlüklerin sınırlarını yeniden çizen, Ceza Hukuku'nun temel ilkeleriyle çelişen tehlikeli bir genişletme içeriyor. Teklifin mevcut maddesinde yer alan "Cebir veya tehdit kullanılarak" ibaresi çıkarılıyor yani artık bir ulaşım aracı hareketinin engellenmesi için şiddet kullanılması gerekmeyecek, yalnızca "hukuka aykırı herhangi bir davranış" yeterli görülecektir. Bu noktada altını çiziyorum "hukuka aykırı herhangi bir davranış" deniliyor. Bu kadar sınırsız, bu kadar ucu açık, bu kadar geniş bir kavramla ceza normu kurulamaz; kurulursa sonuç hukuki güvenliğin tamamen ortadan kalkması olur diyoruz. Bu ifadeyle, demokratik toplumlarda olağan ve meşru kabul edilen eylemler bir anda ağır ceza tehdidiyle karşı karşıya bırakılacaktır maalesef. Örneğin, bir basın açıklamasında yolun bir kısmının kapatılması, bir yürüyüşte trafiğin kısa süreli aksaması, bir oturma eylemi, bir insan zinciri, bir anma etkinliği; bunların tümü hiçbir şiddet unsuru içermese dahi bu yeni madde kapsamına alınabilecek yine.

Sayın Başkan, Anayasa'nın 34'üncü maddesi: "Herkes önceden izin almadan barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir." der. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde barışçıl eylemin trafik akışını bir süre etkilemesi suç değildir

çünkü demokratik haklar devletin hoşuna gittiği zaman serbest, hoşuna gitmediği zaman yasak olmaz. Hakların özü budur. Şimdi soruyorum: Bu maddeyle biz hangi toplumsal ihtiyacı karşılıyoruz? Açıkçası merak ediyorum. Ha, trafiği mi düzenleyeceğiz yoksa barışçıl toplanma hakkını sessiz sedasız yeni bir suç rejimiyle mi boğuyoruz?

Değerli milletvekilleri, son bir yılda ülkenin farklı illerindeki birkaç örnek karşımıza vahim bir tablo çıkarıyor. İstanbul'da dört günlük genel eylem yasağı, Bursa'da dört günlük geniş kapsamlı yasak, Muş'ta basın açıklamalarını ve yürüyüşleri içeren üç günlük yasak ki bir yıla kadar Siirt'te düzenli olarak her on beş günde toplantı ve gösteri yasağı yayımlanıyordu. Keza, Şırnak -Siirt'in hemen yanındaki il- hâlâ devam eden bu yasaklarla karşı karşıyadır. Ve en çarpıcı örnek: Van'da neredeyse aralıksız hâlâ gelen kısa süreli ama sürekli yenilenen yasaklar. Dolayısıyla, konserden tiyatroya, basın açıklamasından imza kampanyasına, broşür dağıtımından açık hava toplantısına kadar her şeyi valilerin keyfine bırakılan, fiilî süreklileşen bir OHAL durumu yaşıyoruz resmen bölgede. Bu, bir dönemin modeli değil, anayasal haklarının askıya alınma pratiğidir. Üstelik bu yasalar iktidara yakın yapılar söz konusu olduğunda işletilmemekte; bir eşitsizlik, bir çifte standart düzeni yaratmaktadır. İşte, teklifin 21'inci maddesi de tam olarak bu keyfi zeminin üzerine oturuyor.

Sevgili arkadaşlar, "hukuka aykırı davranış" gibi sınırsız bir kavram, fiilen bir kafa karıştırma makinesi gibidir, en barışçıl protesto bile kolaylıkla suç kapsamına sokulabiliyor. Kanunun cezaı arttırması, kapsamı genişletmesi, hareketin engellenmesi gibi teknik bir gerekçeyle sınırlanması politik bir sonuç doğuracaktır.

Değerli üyeler, biz trafikteki saldırganlıkla mücadele edilsin diyoruz, elbette bunu destekliyoruz da; trafikteki şiddeti, keyfiyeti elbette engelleyecek bir yaptırım olmalıdır da diyoruz; bu, önemli de bir şeydir. Ancak, bu yaptırımı yasal kılıfına uyduruyorsunuz deyip, demokratik hakların budanmasını kabul edemeyiz biz. Bunun için daha etkili ve daha daraltılmış düzenlemeler yapılabilir. Şiddet içeren eylemleri cezalandıracak hükümler zaten var. Ancak, burada yapılan, şiddeti cezalandırmak değildir; şiddetle uzaktan yakından ilgisi olmayan eylemleri potansiyel suç hâline getirme riski var.

Ceza hukuku belirlilik ister, öngörülebilirlik ister. Trafikğin kapsamının ne olduğu açıkça yazılmalıdır. Aksi hâlde, kolluk hangi davranışı suç saymak istiyorsa onu seçer, yargı da bu belirsizliğin içinde keyfiliğe açık hâlâ gelir diyoruz. Bu madde tam da bunu yapıyor, yeni bir belirsizlik rejimi kuruyor. Biz, bu Komisyonun görevinin, belirsizliği arttırmak değil hukuku güçlendirmek olması gerektiğini düşünüyoruz. Bu madde, bu hâliyle kabul edilemez. Eğer, gerçekten, trafik güvenliğini korumak istiyorsanız, bunu barışçıl eylemleri kriminalize etmeden de yapabiliriz. Bunun yolu, maddede açık ve istisnasız bir hükümle barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin bu suçun kapsamı dışında tutulduğunun belirtilmesidir. Böyle bir istisna yoksa bu madde hukuku değil keyfiliği büyütür.

Güvenlik adına özgürlükleri boğmaya çalışan her düzenlemeye olduğu gibi, burada da soruyoruz: Gerçek güvenlik, insanların demokratik haklarını kullanmasından mı yoksa keyfi ceza rejiminden mi geçer? Bizim görevimiz, özgürlükleri kısıtlayan belirsiz kanunlar yapmak değil özgürlükleri güçlendiren, hukuku güvence altına alan düzenlemeler yaratmaktır. Bu madde, bu hâliyle demokratik toplum düzenini zayıflatır; kabul edilmesi mümkün değildir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Sarıtaş.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tam da bunu unutturmadan söyleyeyim. Başkanım kısa bir şey söylemek istiyorum Sayın Hatibin söylediği konuya istinaden.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, tabii, valilikler böyle kararlar alıyorlar. Böylece, o toplantı ve gösteri yürüyüşleri hukuka aykırı eylem hâline geliyor. Şimdi maddenin (4)'üncü fıkrasına baktınız mı, bilmiyorum. "Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı ceza verilir." diyor. Yani hem oradan hem buradan. O toplantı ve gösteri yürüyüşü aynı zamanda bir hukuka aykırı fiil gibi değerlendirilecek, bir oradan; peşine bir de buradan. Yani çok net bir biçimde burada demokratik hakların kullanılmasını engellemeye dair bir fıkra daha eklenmiş. Biz konuşmacının söylediklerine de katılıyoruz. Bu madde bu hâliyle kabul edilemez Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Alp, buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, ben de bir başka gerekçeyle maddeye itiraz ediyorum. Bu düzenleme onuncu yargı paketinde de vardı. Onuncu yargı paketine de şu gerekçeyle gelmişti: Bizim İstanbul'da, Çağlayan Adliyesinde görülmekte olan bir duruşma sonrasında parti otobüsümüz Çağlayan Adliyesinin önüne park etmişti. O parktan sonra da oradan hitaplarımız oldu, Genel Başkanımız konuştu, âdeta bir miting havasına döndü ve o parti otobüsünün oradan kaldırılması üzerine bizim üzerimize bir baskı gelmişti. Daha sonra da yine partimizin Ankara'da yaptığı Ulus'taki Birinci Mecliste başlattığı bir gösteride yine parti otobüsümüz gösteri saatinden önce oraya girdi ve trafik durmak zorunda kalmıştı. Onlardan sonra bu madde onuncu pakete getirilmişti. Oradaki amaç, siyasi partilerin bu tür faaliyetlerinde organizasyon yeteneklerini kısıtlamaktır.

Bu da bu paketin bir başka tuzak maddesidir. Teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz Sayın Başkanım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Dikkate alın Başkanım, önemli yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Uzun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, biraz önce hocamız burada "cebiri veya şiddet" unsurunun ortadan kaldırılmasını açıklarken "Hukuka aykırı davranışın içinde cebir, şiddet vardır." şeklinde açıkladı. Elbette, "cebiri ve şiddet" "hukuka aykırı" tanımının içinde vardır ama o "hukuka aykırı"lık tanımı o kadar geniştir ki, "cebiri veya şiddet"i özel olarak arayacağınız hâllerin varlığı hâlinde "cebiri veya şiddet"i koyarsınız, zaten hukuka aykırılığı konusunda bir tartışma çıkmaz.

Ancak, buradaki tehlike şu: "Hukuka aykırı" kavramının genişliğinden yola çıkarak, bir hakkın kullanılmasının önüne geçecek şekilde bir sınırlamaya sebep olabilir. Nasıl? Örneğin, toplantı, gösteri yürüyüşleri kapsamında bir yerde serbestçe toplanan bir grup yolun trafiğe geçişini de engeller hâlâ gelmiş olabilir; bu, bir anayasal özgürlüğün kullanılması sırasında gerçekleşir. Ancak, burayla ilgili valilik bir karar alır "İlimiz genelinde üç gün boyunca her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşü yasaklanmıştır." der, hukuka

aykırılık doğurabilecek bir karar oluşturur. Burada araçların geçmemesi nedeniyle güvenliğin, ulaşımın sağlanması engellenmiş olur ve hukuka aykırı şekilde olduğunu da valiliğin kararına bakarak karar vermiş oluruz o yasak nedeniyle. Oysa, sonuç itibarıyla, anayasal bir hakkın kullanılmasını ortadan kaldıracak bir noktaya taşınır. Eğer "cebir, şiddet yoluyla" dersiniz barışçıl bir gösteri sırasında bunun olmayacağını, dolayısıyla cebir ve şiddet unsuru oluşmadığı için suçun maddi unsurunun oluşmadığı gibi değerlendirmeye suç olmaktan çıkarırsınız.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet, Başkanım, bak, bu çok önemli bir şey.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Böylelikle, bu tanımlamanın yaratabileceği temel hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılmasına sebep olabilecek bir yapısı bulunduğu gözden kaçırılmaması, hakların yarıştığı yerlerde anayasal hakkın kullanılmasından yana tavır geliştirmek gerektiğini, tıpkı şikâyet hakkında iftira suçunun unsurları oluştu mu, oluşmadı mı diye değerlendirirken yaptığımız yorum gibi; anayasal şikâyet hakkını rahatça kişilerin kullanılabilmesi için, emin olmadıkları hâllerde dahi şikâyetle bulunabilmelerine olanak verebilmek için yaptığımız yorum gibi burada da böyle değerlendirme yapmak durumunda olabiliriz.

O yüzden maddenin metni, yazım şekli anayasal bir hakkı kullanmanın önüne geçme tehlikesi barındırmaktadır; bunun değerlendirilmesini talep ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi ara vereceğim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bu maddeye devam edecek miyiz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu maddeye devam edeceğiz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Saat 23.00'e kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 22.38

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)
SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÜZGEÇ (Bursa)
KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri, toplantımıza 21'inci madde üzerindeki konuşmalarla devam ediyoruz. Şimdi, en son söz sırası Sayın Uçar'daydı.

Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de bugün itibarıyla bütün katılımcı arkadaşları, hazırunu selamlıyorum.

Şimdi, 21'inci maddeyle ilgili konuşuldu, burada izahat yapıldı, eleştiriler yapıldı ve neden değişiklik yapılması gerektiği noktasında maddeye ilişkin değerlendirmeler söylendi. Burada bizim vermiş olduğumuz önerge var. Önerge, muhtemelen zaten birazdan konuşulacak, söylenecek ama önergeye geçmeden önce hem bizim hem Cumhuriyet Halk Partisinin bütün bu kaygılarını giderme adına, bu noktada bu kaygıları giderme adına bizim önergemizin gerekçesinin tümünü okumuyorum, sadece ilgili kısmı okuyup hani belki bu maddeye bu ekleme yapılırsa aslında bütün kaygılarını da giderebileceğini belirtmek istedim.

Şöyle demişiz: "Bu madde hükümleri, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında geçici olarak trafik akışının etkilenmesi hâllerini ve eylem kapsamında trafiğin akışının durdurulması hâllerini kapsamaz, bu tür eylemler suç oluşturmaz." Yani illaki bu yazılacak değil ama bu minvalde eğer bir düşünce varsa, değişiklik yapılabilirse belki bütün bu kaygılar da giderilmiş olabilir çünkü anayasal bir güven kapsamından söz ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uçar, ben önergeyi gördüm, Adalet Bakan Yardımcımız bir açıklama yapacak herhâlde şimdi. Pardon, siz sözünüzü bitirin de ondan sonra yapalım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yok, sadece bunu söyleyecektim.

Bu noktadaki bütün kaygıları bitirecek bir yaklaşımdır. Yani illaki bizim önergemizdeki cümleler olsun demiyoruz ama bu kaygıları giderecek bir yaklaşımla, belki bu düzenlemeye hani biz de belki katkı sunmuş oluruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Değerli Hocam.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şimdi, bu, aslında getirilen hükmün tarihsel gelişimine baktığımızda, eski Ceza Kanunu'nun 384'üncü maddesinde benzer bir suç tipi mevcuttu fakat eski kanunda zor kullanılarak, nüfuz kullanılarak, tehdit kullanılarak ya da hile kullanılarak suçun işlenmesi düzenlenmişti. Fakat örneğin, kişinin keyfi olarak bir kişinin önünü kesmesi fakat hiçbir tehdit, cebir, hile kullanmadan ulaşımını engellemesi cezasız kalıyordu. O yüzden yeni kanun "Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla..." şeklinde bu fiilleri de aslında kapsamına almış vaziyette. Burada dikkat edilirse cebir ve tehdit veya hukuka aykırı gibi bir durum değil hepsi alternatif olarak seçimlik hareketli bir suç tipi. Dolayısıyla, hâlihazırda da zaten hukuka aykırı davranış unsuru suç olarak düzenleniyor. Sadece farklı olan cebir veya tehdidin kapsamdan çıkarılması. Dolayısıyla, cebir veya tehdit kullanılarak ulaşım engellenmişse ilave olarak cebir veya tehditten dolayı da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama cebir ve tehdit zaten hukuka aykırı, şeyi tam anlayamadım çünkü sırf "cebir veya tehdit" in çıkartılmış olması orada bir şeyi değiştirmiyor aslında çünkü "ya da hukuka aykırılık" diyor.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şöyle: Yani mevcut hâlinde cebir veya tehdit dışındaki diğer hukuka aykırı fiilleri kapsamak üzere konulmuş bir ifade. Şimdi, "cebir veya tehdit" i çıkardığımızda cebir veya tehdit, ayrıca kullanıldığından (4)'üncü fıkrayı da dikkate aldığımızda ayrıca ceza verilmesi söz konusu olacak.

Şimdi suçla ilgili diğer bir husus: "Suç ne zaman oluşur?" dediğimizde, "maddi unsurlar" dediğimizde, bu, aslında sadece hukuka aykırı davranışın yapılması değil engelleme neticesinin, durdurma neticesinin ya da başka yere götürme gibi neticeler... Buna ilişkin kastın da olması lazım, kişinin davranışının hukuka aykırı olduğunu da bilmesi ve bu davranışı sonucunda trafiği engellediğini ya da başkasının ulaşımını engellediğini bilmesi; bunların da kastın kapsamında olması gerekiyor.

O da yetmez, "hukuka aykırılık" unsuruna geldiğinizde birçok hukuka uygunluk nedeni var bu davranışın hukuka aykırı olmasını ortadan kaldıracak olan yani kanunundan kaynaklanan yetkiler, bir polisin durdurma yetkisi ya da suçüstü hâlinde birinin yakalanması araçla kaçan birinin, meşru savunma kapsamında saldırganın durdurulması ya da hakkın kullanılması çerçevesinde Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu'na uygun olarak bir engelleme, gösteri kapsamında fiilen böyle bir durum ortaya çıkmışsa tabii ki hakkın kullanılması yahut ilgilinin rızası ya da zorunluluk hâli söz konusuysa, kusurluluk kapsamında bu fiiller zaten cezalandırılmayacaktır suç oluşturmadığı için veya kusurlu olmadığı için.

Yine, kısa süreli durdurmadan bahsedildi. Kısa süreli durdurmalarda zaten belirli bir ağırlığa ulaşması lazım engellenmenin, hürriyeti tahdit eden bir kişiyi bir saniyeliğine tutmanız haksızlık içeriği açısından çok azlık teşkil ettiği için cezalandırmama sonucu doğurabilir.

Bir diğer mesele, yeni mevcut teklifte şöyle bir farklılık var: Ceza noktasında bir kademelendirmeye gidilmiş ki bu önemli bence; engelleme ve durdurma ayrı bir ceza, mevcut durumun durdurulması, engellenmesi belirli bir ceza gerektirirken, aracın, kara aracının yönünün değiştirilmesi daha ağır yaptırımla karşılanmış ki bu ayırımın gözetilmesi önemli.

Fakat (2)'nci fıkra, suçun konusunun deniz veya demir yolu ulaşım aracı olması hâlinde üç yıldan yedi yıla kadar hapis şeklinde burada da ceza artırılıyor fakat (1)'inci fıkradaki ayırım burada da belki gözetilebilirdi yani deniz, demir yolu araçlarının sadece engellenmesi ve durdurulmasında belirli bir artırım, başka yere götürülmesinde farklı bir artırım ya da farklı bir ceza öngörülmesi en azından (1)'inci fıkrayla paralellik açısından daha uygun olabilir.

Son fıkraya baktığımızda -tabii, bunu Süleyman Bey de söyledi- fikrî içtima bağlamında normalde tek cezayla cezalandırılabilir hâller daha ağır cezayla cezalandırılmış oluyor. Yalnız şunu da ayırmak lazım: Burada engelleme fiilleri ile sırasında işlenen her türlü suç değil yani toplantı, gösteri yürüyüşünün kanunsuz hâle gelmesi değil bu suçların işlenmesi amacıyla ya da işlenmesi sırasında başka bir suçun işlenmesi hâlinde uygulanması söz konusu olacak; cebir veya tehdit, hürriyeti tahdit olabilir ki

zaten mevcutta da ayrıca cezalandırılması söz konusu. Bu da bu fiillerle daha etkin mücadele noktasında fıkır içtimada tek ceza verilmesi ilkesinden ayrıldığını gösteriyor ama ağır bir ceza mıdır, tabii, bu tartışılabilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Arslan.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu madde de onuncu yargı paketinde Komisyondan geçti, Genel Kurulda muhalefetin talebi üzerine çıkarıldı Sayın Başkanım. Muhalefetin talebi şuydu: "Engelleme ve başka yere götürme arasında bir ayırım yapalım, bir kademelendirme olsun." Bu teklifimizde de böyle bir...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hangi muhalefet söyledi Sayın Arslan?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Böyle bir kademelendirme...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Arslan, bizim haberimiz yok. Hangi muhalefet bu?

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Hangi muhalefet söyledi?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Genel Kurulda...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz çıkarılmasını istedik.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Kendinizi muhalefet görmüyor musunuz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani muhalefetiz ama biz o muhalefet değiliz, o sizin dediğiniz muhalefet değiliz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani Genel Kurulda böyle bir itiraz olduğu için çıkarıldı ve kademelendirme yapıldı.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Buraya kadar doğru.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Önceki kanun uygulaması "cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı" şeklinde, burada da "hukuka aykırı" ifadesi var, suçun maddi unsuru bakımından böyle. Bu konuda ihtiyaç daha çok nereden hissedildi? Sosyal medyada, konvansiyonel basında...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Arslan, burada, Komisyonda neler söylediğimizi aynen çıkartırsak söylediklerinizden geri dönerseniz. Çıkaralım mı?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Biz Genel Kurulda bu konu görüşüldüğü için Grup Başkan Vekillerimiz arasında böyle bir değerlendirme yapıldı; ben bunu biliyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Grup Başkan Vekilleri bize soruyor, beraber çalışıyoruz; yok böyle bir şey.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Genel Kurulda böyle bir çalışma oldu.

Onun dışında da medyada görüyoruz. Büyükşehirlerde tüneller kapatılıyor, tünellerin içinde halay çekiliyor, tünellerin içinde silah atılıyor veya otoban kapatılıyor, otoban üzerinde taşkın hareketlerde bulunuluyor. Dolayısıyla, böyle bir uygulama zarureti hasıl oldu, böyle bir değişiklik teklifi zarureti hasıl oldu.

Bunun dışında, araçların önü kesilerek aracın içinde, çocuklarının önünde babaları dövülüyor, çocuklarının önünde anneler dövülüyor, araçlara saldırılar oluyor. Dolayısıyla, caydırıcılığın sağlanması anlamında böyle bir değişiklik teklifimiz var.

Gerekçemiz budur.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Aynı eylemden dolayı iki ayrı suç üzerinden cezalandırılıyor.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, burada aslında Sayın Bakanımız da izah etti, Hocamız izah etti, evet, Mustafa Vekilimiz de izah etti ama sorun şuradan aslında: Evet, sizin anladığınız senaryolarda hiçbir sıkıntı yok -senaryo derken olumsuz anlamda demiyorum, olaylar açısından diyorum- ama maalesef ki yine günün sonunda aynı yere geliyoruz. Nereye geliyoruz? İşte, uygulayıcılar bakımından sorun yaşadığımız kısma geliyoruz. Şimdi, oradaki keyfilikten birazcık bahsetmek gerekiyor, buna dair belki bir genişletilmiş ibare ekleyebiliriz buraya. Tabii ki hani bu kadar katalog katalog madde yazılmayabilir, hukuk yapım tekniğine de aykırı olabilir ama maalesef ki uygulayıcılar bakımından biz bunu yaşıyoruz.

Mesela, neyi yaşıyoruz? En büyük sorunlarından biri, aslında teklif gerekçesinde her ne kadar trafikteki saldırganlık fiilleriyle mücadele amaçlı söylene de şimdi "hukuka aykırı herhangi bir davranışla hareketin engellemesi" ibaresi bize göre 2911'in kapsamına girecek kısımların da bu madde kapsamında değerlendirilebileceğinin bir göstergesi. Şimdi, bunun keyfiliklerini nereden biliyoruz? Muhalefete son dönemlerde fazlasıyla buna dair aslında saldırıların olmasından kaynaklı da biliyoruz. Mesela, partimizin çoğu zaman eylem etkinlikleri oluyor, yürüyüşleri oluyor. Mesela, bazen 2911'e aykırı olmuyor, orada kolluk hiçbir şey yapamıyor çünkü 2911'e aykırı değil. Bazen her zaman için söylemiyoruz ama mesela bazen hakikaten 2911'e aykırı değil, bir şey bulamıyor. Ne yapıyor? Diyor ki: "Madem öyleyse 2911'den ben bu kişiye ceza veremiyorsam o zaman ben buradan..." O zaman bu da katmerlenmiş oldu yani elini daha çok güçlendiren şey oldu. Mesela, bazen arkadaşlarımızı bu alanda fezlekeler de geliyor. Yakın tarihte biz bunu Şırnak'ta yaşadık. Neydi? Şırnak'ta taziye gitmek isteyenlere aslında önlerine onlar barikat kurmuş olmalarına rağmen -vekilimize de aynı şekilde yapıldı- bu defa trafik güvenliği tehlikeye atmaktan haklarında dava açılıyor.

Şimdi, bu keyfilik önüne geçebilecek bir düzlemde olması gerekiyor bunun. Ha, bunu nasıl revize edebiliriz? Bence tartışmak gerekiyor çünkü ben buna ikna olamıyorum. Niye ikna olamıyorum? Maalesef ki önümüze geliyor. Sadece siyasi partiler için düşünmeyelim bunu, sivil toplum için düşünelim. Bakın, sivil toplum alanda birçok eylem, etkinlik, faaliyet yürütülüyor. Mesela, yakın tarihte, geçtiğimiz hafta 25 Kasım'da, 25 Kasım'da kadınlar Taksim'e iniyor. Mesela, orada en ufak bir "trafik güvenliğini tehlikeye sokmak" adı altında, belki gösteri, yürüyüşü yani aslında meramlarını anlatacaklar, protesto haklarını kullanacaklar ama gelin görün ki karşılarına bir de böylesi bir maddeden böyle bir ceza da gelebilir. O yüzden bizim burada bir ayırma gitmeye ihtiyacımız var; somutlaştırmak adına söylüyorum ve tartışmak adına söylüyorum. Yani "Bu saikle olur mu, olmaz mı?"nın garantisi yok. Getirme amacı belki bu olmamış olabilir ama maalesef ki biz uygulayıcılarda, günün sonunda böylesi durumlarla karşılaşmayacağımızın bir

garantisi olmadığını görebiliyoruz. Hem muhalefet için hem sivil toplum için hem 2911 hakkını kullanmak isteyen toplumun önüne bir bandı da bunun üzerinden getirmemek adına önemli buluyorum.

Aslında, Emniyet Genel Müdürlüğümüz de burada, belki onlar bu tarz konularda aslında hani bunu nasıl revize ettiklerini, neye göre yaptıklarını, en çok bununla ilgili... Yani etki analizlerini de merak ediyoruz, mesela niye ihtiyaç duyuldu? Çünkü mesela, CHP "kasıt" olarak söylüyor fakat sadece bu siyasi partiye yapılan bir şey değil, bütün topluma yansıtacağı için bu konuda birazcık daha bence detaylandırmaya ihtiyacımız var.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, çok kısa bir ekleme yapacağım.

Sayın Arslan da söyledi, değerli hocalarım da söyledi; bütün kaygılarınızı anlıyoruz, bu maddedeki düzenleme amacını gayet iyi anladık ama bizim de kaygımız, buradaki bütün partilerin, bizlerin kaygısı da en temel hakkın, anayasal hakkın tehlike altına alınmış olması, güvence altına alınmış olan bir hakkın keyfi bir şekilde engellenmeye çalışılması. Yani açıkça söylüyoruz; eğer gerçekten amacınız bu değilse o zaman bu kanunun, bu düzenlemenin devamına burada özgürlük haklarının, anayasal güvence altına alınmış olan hakların tehlike altında olmadığına dair bir ekleme yapalım; buna dair niyetin, kastın olmadığını açıkça yazalım; bu kadar basit. Çünkü biz, 2911'den kaynaklı keyfiyetin nasıl uygulandığını çok çok iyi biliyoruz; 2911'den dolayı Anayasa'nın toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin düzenlemesinden kaynaklı nasıl bir keyfi uygulamanın valilikler, İçişleri Bakanlığı, kaymakamlıklar tarafından uygulandığını çok iyi biliyoruz. Yargılamaya giden bütün dosyaların nasıl beraatle sonuçlandığını, beraatle sonuçlanmayanların tamamının da Anayasa Mahkemesinden ihlal kararıyla döndüğünü hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla burada bir keyfiyet var ve oradaki o keyfiyet buraya sirayet edecek, buna müsaade etmeyelim diyoruz. Gerçekten burada niyetiniz sadece söylediğiniz kapsamda ise; sadece söylediğiniz, belirttiğiniz eylemler kapsamında ise, bir özgürlük hakkını ihlal etme niyeti yoksa o zaman bunu açıkça yazmaya da engel bir durum yok, ilave yapılabilir. Bence bunu tartışmak, konuşmak lazım; sizin de bunu gündeminize almanız gerekiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama hukuken yani teknik açıdan da doğru değil aslında böyle koyması çünkü...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Doğru, haklısınız, hukuk tekniği açısından belki bu kadar kategorize edemeyiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani anayasal koruma altında olan bir şeyi oraya koymanın bir anlamı yok ki zaten var o yani.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yönetmeliğe ekleyebiliriz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bizim önergemizde direkt anayasal...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O zaman bütün maddelerin altında böyle bir şey koymak gerekiyor.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İşte tam da onu söylüyorum. Bizim önergemizde anayasal bir güvenceden bahsetmiyoruz; direkt, sadece bu toplantı ve gösteri yürüyüşü ya da o noktadaki özgürlükleri engelleme noktasında bir şeyin olmadığı eklensin diyoruz. Evet, anayasal bir hakkın burada belirtilmesine gerek yok ama bunu detaylandırmakta fayda var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakan Yardımcımız bir açıklama yapsın.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben sayın vekillerimizin ifade ettikleri meseledeki endişelerini anlıyorum fakat şöyle metne baktığımız vakit, hemen oradan, metinden okuyayım: "Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla..." Şimdi, "cebir veya tehdit"in çıkarılmış olmasından başlayalım müsaade ederseniz. Şimdi, ben size eylem arz edeyim: Trafikte gidiyorsunuz, bir başka araç geldi, önünüze kırdı. Şimdi, bugünkü uygulamada Yargıtay bu eylemi bir tipiklik anlamında suç olarak görmüyor. Ne yapmak gerekiyor? İlgilinin aracından çıkması yani önünü kesen kişinin aracından çıkması, önü kesilen araca doğru yürümesi, işte orada birtakım eylemleri, cebir ve şiddet dediğimiz eylemleri uygulaması, camını kırması, işte açmaya çalışması; zaten içerideki de kameraya aldığı için her şey ispatlanmış oluyor.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Buna iknayız Sayın Bakanım, cebir kısmına iknayız.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şimdi, şöyle Sayın Vekilim: Yani bu noktada bu ifadenin oradan çıkarılması, buradaki "ya da" kelimesini -oradan geleceğim- "cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı bir davranış" meselesini Yargıtayımız bugün "ve" olarak algılıyor "cebir veya tehdit kullanarak ve hukuka aykırı bir eylem..." diye. Dolayısıyla cebir ve tehdit kullanmadan geldi, önünüzü kesti. Aslolan burada seyahat özgürlüğüdür, o da bir anayasal haktır. Trafiğin akışı noktasında araç sayısını, yolları düşündüğünüz vakit trafik şu anda çok önemli yani insan hayatında, gün içinde hakikaten vazgeçilemez birçok saatini alan, hepimizin içinde bulunduğu bir ortam. Bu ortamın engellenmemesi gerektiği konusunda hemfikiriz. Önünüzü kesmiş olması yetmiyor mu? Önünüzü kesmesi aslında sizin engellenmeniz anlamında, trafik akışında sizin önünüzün kesilmesinin suç oluşturması gerektiği düşüncesiyle yapılan bir şey bu. Tekrar aracından çıkarak sizin aracınıza yürümesi, malınıza, canınıza zarar vermesi; bunlar ilave eylemler (4)'üncü fıkra kapsamında.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ama biraz önce hocam dedi ki: "Önünü kesti, devam etti, gönüllü vazgeçti."

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - O eskiden "faal nedamet" şimdi "gönüllü vazgeçme" dediğimiz olay Sayın Vekilim, haklısınız. Ya, orada bu niyetle girdi, baktı, dedi ki "Neme lazım." hemen yürüdü. Bu tartışılabilir ama "faal nedamet" dediğimiz yani burada o andaki eylemine kadar bir suç teşkil etmemişse zaten burada suç ve ceza olmayacaktır.

Şimdi, ben özellikle Zülküf Bey'in sözü üzerinden meseleye biraz eğilmek istiyorum. Önergenizi de müsaadenizle, hani okunacak belki ama sizin ifadelerinizden gitmeye çalışıyorum.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tabii, tabii.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bu madde hükümleriyle, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında geçici olarak trafik akışının etkilenmesi hâllerini ve eylem kapsamında trafiğin akışının durdurulması hâllerini kapsamayacağına ilişkin ve bunun suç oluşturmayacağına ilişkin bir metin yazmaya çalıştınız. Şimdi, zaten "hukuka aykırılık" unsuru metinde var. Eğer 2911

sayılı Kanun kapsamında ilgili birimlerden, ilgili merciden izin alınmışsa burada zaten hukuka uygunluk sebebi var. Bu noktada zaten o izni veren irade -yani valilik makamı için söyleyelim- bu noktada diyelim ki Kızılay'da bir gösteri ya da toplantı yapacaksınız, etraftaki yolları zaten kapatır. Şimdi, izin almaksızın böyle bir fiilî toplanma söz konusu olmuşsa zaten "Burada hukuka uygunluk var." diyebilir miyiz? Hukuka aykırılık şartı burada olmuş olmaz mı? Sesli de düşünmeye çalışıyorum.

İSMAIL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Demokratik bir hak kullanımı var Sayın Bakan Yardımcısı.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şu an her türlü eylemimiz "İzin alınmadı." diye engellenen bir ortamda, en küçük bir anons "2911'e ihlal" dediği ortamda...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Düzeltelim. İzin ve bildirim meselesinden gidelim. Bildirimde bulunmadığınız bir eylem bakımından hukuka uygunluk şartı oluşmamıştır ancak...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Önceden izin almaksızın...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bildirimden... Düzeltiyorum Sayın Vekilim "izin" demeyeyim, doğru söylüyorsunuz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ama işte, o bildirimin dayanağı olan bir yasa var, Anayasa var; hangisi, hangisi?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bildirimde bulunmamanız durumunda. Şöyle: Bildirimde bulunmanız durumunda hukuka uygunluk şartı gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, zaten bu bildirimi alan birim o ilgili tedbirleri de alacaktır ama bildirimde bulunmaksızın fiilî bir toplantı hâlinde... Bunu konuşalım. Sizin buradaki muradınız "barışçıl toplantı, gösteriden" kastımız bildirimde bulunmadan bir gösteri yapmış olması.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Evet, aynen öyle.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Anayasa'nın 30'uncu maddesinin toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin izinsiz yapılabileceğine dair en temel güvence altına alınmış olan hakkından bahsediyor.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Vekilim, ama seyahat özgürlüğü de anayasal bir özgürlük.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Şimdi, seyahat özgürlüğünü... Şöyle: Kasıtlı olarak bir engellemeden söz etmiyoruz, kastettiğimiz şudur: Şimdi, toplantı ve gösteri yürüyüşünü bildirim yapma zorunluluğu da yok bize göre, 2911'in getirdiği bir düzenleme ama...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Bunu Genel Kurulda değerlendirelim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - ...anayasal temel hakkın ortaya koyduğu bir durumda... Şimdi, siz o hakkı kullanıyorsunuz, bir yürüyüş esnasındasınız, birkaç dakikalığına yol kapanmak zorunda kaldı, o zaman keyfilikle karşı karşıya kalıntı işte.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Burada suç kastı zaten tartışılacaktır.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Kasta bakmak lazım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Zaten suç kasıtlı işlenebilen bir suçtur.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Bakan Yardımcısı, siz daha önce Mevzuat Daire Başkanlığı yaptınız sanırım, şu anki Mevzuat Daire Başkanımız da burada. Şimdi, Anayasa Mahkemesinin bugüne kadar toplantı ve gösteri yürüyüşlerine ilişkin olarak mahkemelerin vermiş olduğu sayısız ceza kararlarına ya da engellemelere karşı vermiş olduğu dünya kadar ihlal kararı var, sebebi de oradaki o keyfî uygulamalar.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - İşte, keyfî uygulamayı kabul...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İşte bu düzenleme de bu keyfî uygulamayı destekleyen, onu artıran, ona güç veren bir düzenleme. Bütün oradaki o manevî kastı ortadan kaldırıyor. Buradaki "hukuka aykırı" kavramı belirsiz. "Hukuka aykırı" kavramını belirsiz olarak bıraktığınız zaman iradeye müthiş bir güç bırakıyorsunuz. İşte, o gücü... Ya "hukuka aykırının" ne olduğunu açık açık yazacağız -demin Sayın Arslan'ın ya da hocamın söylediği gibi- işte, bu eylem, bu eylem ya da dönüp dolaşıp ikinci paragrafına "Bu hakları -önergemizde söylediğimiz gibi- ihlal etmeyecek şekilde yapılır." denir.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Biz bunları Genel Kurulda değerlendirelim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yani başka yolu yok ama bu şekilde kalırsa keyfiyete açık. İdarenin Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nu bile, anayasal hakkı bile keyfî bir şekilde engellediği bir noktada o zaman bu düzenlemeye ihtiyaç var.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Genel Kurulda değerlendirelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Karar vericinin yorumuna açık, herkes kafasına göre...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Zaten dert de o ya.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hocam anlattı, çok güzel kanaatleri var ama bir mahkeme hâkiminin aynı kanaatte olacağını bilemeyiz yani.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - İşte, Sayın Vekilim, burada normun kendisi doğru mu diye ben bakıyorum, uygulama sorunları olabilir ama normun kendisinde bir yanlışlık göremiyorum...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Trafikteki aracın önünü kesmeye tam.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - ...ama arzu ederseniz arada çalışalım, bir Genel Kurula kadar üzerinden geçelim ama hani benim şahsi kanaatim, tabii, bu Komisyonumuzun, heyetin takdirdir. Normun yazılışıyla ilgili olarak oluşturulan suç konusunda bir problem olmadığını düşünüyorum ama konuşalım, tartışalım, Genel Kurula kadar üzerinden geçelim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bu şekilde geçirmeyelim bunu.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hocam, siz bir şey mi ekleyecektiniz?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Şöyle yapsak...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, hocamız bir şey diyecek galiba. Bence eklesin Zülküf Başkanım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Hocam eklesin de... Ben sadece çok kısa bir öneride bulunayım Hocam, çok özür dilerim.

Genel Kurula bırakmak yerine bu madde daha önce de geldi onuncu yargı paketinde, tekrar geri çekildi.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Genel Kurulda çekildi zaten Komisyonunda...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Burada yani gerçekten sizin niyet ortada, geri çekilip on ikinci yargı paketine birlikte, yeniden düzenlenip getirilebilir yani illaki buradan geçsin de Genel Kurulda beklemek zorunda değil.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZAÇI ACAR - Sayın Vekilim, tabii, Komisyonunuz bu konuda gündemine hâkimdir ancak son zamanlarda siz de ekranlarda görüyorsunuz çok arttı yani sokakta görünür oldu. "Arttı" demeyelim, belki "görünür oldu" demek lazımdır.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - O zaman biz de bunu düzelterek. Eğer geri çekme ihtimali yoksa bunu düzelterek.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZAÇI ACAR - Dolayısıyla, bunu Genel Kurula kadar çalışalım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Hemfikiriz, destekleriz o kısmı ama bizim kaygılarımızın da giderilmesi lazım. Mesele bu.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, sanki hocamız bir şey söyleyecekti.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Kifayetimizakere Başkanım.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şimdi, aslında siz de söylediniz yani bu bahsettiğiniz toplantı ve gösteri yürüyüşünde bulunma hakkı bir hak olarak düzenlenir hem Anayasa'da hem de ilgili kanunda. Ceza Kanunu'nda aslında -26'ncı madde- "Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez." diye bir hukuka uygunluk nedeni var. Hukuka uygunluk nedenlerini suç tiplerinde tek tek saymıyoruz genelde malum yani meşru savunma olmaksızın bir insanı öldüren, hakkını, emrin ifası olmaksızın tek tek sayılmıyor. Tabii, bazı suç tiplerinde, özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki öngörülebilirlik tartışması bağlamında 301'de var, bazı suç tiplerinde özel dikkat çekme amacıyla mesela 301 bağlamında eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz. Aslında hakkın kullanılması bağlamında elbette yani eleştiri hakkını kullanıyorsa tabii ki suç oluşturmaz ama belirlilik olması açısından ya da öngörülebilirliğe ilişkin özel dikkat çekme açısından bu tip örnekler de yok değil. Bu suçta da gerçekten toplantı ve gösteri yürüyüşüyle ilgili kötü bir uygulama varsa, bu istatistiksel olarak ortaya konulabiliyorsa konulabilir ama dediğim gibi genel hükümler bağlamında ihtiyaç yok ama çok önemli diyorsanız 301 bağlamında...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hocam, trafiğin güvenliğini tehlikeye sokmaktan ceza veriyorlardı. Bakıyor 2911'den bir şey bulamıyordu, trafiğin güvenliğini tehlikeye sokmaktan cezalar veriliyordu. Şimdi, burada artık buna ihtiyaç kalmayacak önü açılmış olacak.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Hukuka aykırı davranış mevcut maddede de var, yeni getirilmiyor, şu anda da var ama.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 21'inci maddede 2 adet önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Getirilme amacı siyasidir, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kısıtlar. Bu yapılmak istenen düzenleme Anayasa'nın 2, 11, 13, 14, 26, 34, 36 maddelerine açıkça aykırıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Bu madde hükümleri barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında geçici olarak trafik akışının etkilenmesi hallerini ve eylem kapsamında trafiğin akışının durdurulması hallerini kapsamaz. Bu tür eylemler, suç oluşturmaz."

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

Zülfü Uçar
Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle 5237 sayılı Kanun'un 223'üncü maddesinde yapılan değişiklik sonucunda ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi suçu "hukuka aykırı bir davranışla" ifadesiyle yeniden tanımlanmıştır. Bu ibarenin kapsamını son derece geniş olup salt demokratik hak kullanımından kaynaklanan şiddet içermeyen, barışçıl protesto biçimlerinin de suç olarak değerlendirilmesine yol açabilecek muğlaklıktır.

Anayasa'nın 34'üncü maddesi herkesin önceden izin almaksızın barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkını güvence altına almaktadır. Demokratik toplum düzeninin ayrılmaz bir parçası olan bu hak zaman zaman trafik akışında geçici aklamalar yaratabilen ancak niteliği gereği şiddet unsuru taşımayan kolektif eylemleri de kapsar.

Mevcut teklifin lafzı bu tür eylemlerin suç kapsamına alınmasına imkân verecek ölçüde geniş bir yoruma müsaittir. Bu durum hem anayasal hakların kullanımını cezalandırma riski taşımakta hem de uygulamada keyfî müdahalelere kapı aralamaktadır.

Bu nedenle, barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı kapsamında kalan eylemlerin madde kapsamına girmediğinin açıkça belirtilmesi, anayasal güvencelerin korunması, suçun sınırlarının belirli ve öngörülebilir şekilde çizilmesi ve demokratik toplum düzeninin gereklerinin sağlanması bakımından zorunludur.

Eklenecek cümle, şiddet içermeyen, cebir veya tehdit barındırmayan ve demokratik hak niteliği taşıyan eylemleri suç tipinin dışında tutarak hem teklifin amacına uygunluğu güçlendirmekte hem de hak ve özgürlük alanını teminat altına almaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir. 21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa 128 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Bilişim suçlarının işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin bulunduğu hesabın askıya alınması ve elkoyma

MADDE 128/A- (1) Türk Ceza Kanununda yer alan;

a) Nitelikli hırsızlık (madde 142, fıkra iki, bent e),

b) Nitelikli dolandırıcılık (madde 158, fıkra bir, bent f ve l),

c) Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245),

suçlarının işlendiği hususunda makul şüphe bulunması halinde banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu suçta kullanılan her türlü hesabın kırksekiz saate kadar askıya alınmasına ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından karar verilebilir.

(2) Askıya alma işlemi ve hesap hareketleri, ilgili mali kurum tarafından tüm bilgi ve belgelerle birlikte derhal Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Askıya alma işlemi ayrıca hesap sahibine de bildirilir. Hesap sahibi, askıya alma işleminin kaldırılması için Cumhuriyet başsavcılığına başvurabilir. Cumhuriyet savcısı, başvuru hakkında yirmidört saat içinde karar verir.

(3) Askıya alma işlemi tamamlanmadan suça konu menfaatin başka bir mali kuruma transfer edildiğinin tespit edilmesi halinde bu durum, askıya alma işleminin yapılabilmesi için banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili mali kuruma gecikmeksizin bildirilir.

(4) Birinci fıkra uyarınca mali kurum tarafından askıya alınan veya Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine askıya alınan hesapta bulunan suça konu menfaate hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle askıya alma süresi içinde elkonulabilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. Bu madde hükümlerine göre elkoyma işlemi yapılabilmesi bakımından 128 inci maddede belirtilen rapor alma şartı aranmaz.

(5) Elkonulan suça konu menfaat, suçtan zarar gören mağdura ait olduğunun anlaşılması halinde soruşturma veya kovuşturma evresinde sahibine iade edilir.

(6) Bu madde uyarınca askıya alma işlemine karar veren gerçek ve tüzel kişiler, hukukî bakımdan sorumlu tutulmaz.

(7) Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısından istenilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısına elli bin Türk Lirasından üç yüz bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 22'nci maddede Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu düzenlemede nitelikli hırsızlık (142/2-e) nitelikli dolandırıcılık (158/1-f,l) ve banka kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245) suçlarında makul şüphe hâlinde ilgili mali kurumlarca hesabın kırk sekiz saate kadar askıya alınmasına imkân tanınmakta. Askıya alınan hesaba Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle gecikmesinde sakınca varsa veya hâkim kararıyla askıya alma süresi içinde el konulabilir. Suçtan elde edilen menfaatin mağdura ait olduğunun anlaşılması hâlinde soruşturma ve kovuşturma evresinde iadesi sağlanmaktadır. Yargı makamlarınca istenen bilgi ve belgelerin on gün içinde gönderilmemesi, eksik gönderilmesi hâlinde mali kurumlara, banka, ödeme hizmeti sağlayıcısına 50 bin TL'den 300 bin TL'ye kadar idari para cezası verilmesi öngörülmektedir.

Değerli arkadaşlar, bu düzenleme Anayasa'daki mülkiyet hakkı ve masumiyet ilkesi karinesi bakımından hak ihlali doğuracak bir düzenlemedir. Aynı zamanda, Anayasa'daki yargı yetkisini de gasbederek savcılığın el koyma kararı verme yetkisini özel bir kuruluşa devretmek de Anayasa'yı ihlal açısından önemlidir. Birtakım kuruluşlara bu yetkinin tanınması ve bu kuruluşlara sorumsuzluk zırhı giydirilmesi de keyfiliğe yol açabilecek niteliktedir.

Bu düzenlemeyi değerlendirirsek, üç ayrı ekonomik suç -biraz önce saydığım ekonomik suçlar- nitelikli hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık ile banka ve kredi kartlarının kötüye kullanılması yani 142, 158 ve 245 söz konusu olduğunda, banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu suçta kullanılan her türlü hesabın askıya alınmasına karar verilecektir. Eğer banka bu askıya alma işlemini tamamlayamadan varlık transfer edilirse bu kez ilgili kuruma bildirerek onun askıya alma işlemi yapması sağlanacaktır. Böylelikle, kırk sekiz saate kadar askıya alma konusunda yetki doğrudan ilgili büyük sermayedar olan özel hukuk tüzel kişilerine -banka vesaire- verilmekte, böylece bu kurumlara âdeta bir kolluk vazifesi yüklenmektedir. Bankaların bunu yapabilmeleri için şüpheli işlem algoritmaları kullanacakları düşünülebilir. Bunun yanı sıra, kolluk yahut savcılıktan gelecek şifahi talepler de uygulamada kendini gösterecektir. Nitekim, maddenin 6'ncı fıkrasında öngörülen hukuki sorumsuzluk düzenlemesi, bu yetkinin kötüye kullanılması hâlinde kişilerin mülkiyet hakkının korunamayacağını düşündürmekte, ayrıca şifahi talepler bakımından banka, kurum personellerine de soruşturmaya resmen dâhil olmayan talepler bakımından teşvik edici bir imkân yaratmaktadır. Hesap sahibi askıya alma işleminin kaldırılması için cumhuriyet başsavcılığına başvurabilecek, cumhuriyet savcısı başvuru hakkında yirmi dört saat içinde karar verecektir. Böylece,

sadece bankanın kararıyla kişinin üç gün boyunca hesaplarının askıya alınmasına imkân sağlanmaktadır. Denetimin savcıya bırakılması soruşturma görevini yürüten savcıya orantısız bir yetki tanınması anlamına gelmektedir. Oysa, ceza muhakemesi hukuku sistematüğinde, soruşturma aşamasında savcının mülkiyet hakkı üzerindeki yetkileri gecikmesinde sakınca bulunan hâl istisnasıyla sınırlı olup, sonrasında hâkim onayının alınmasını gerektirir. Burada ise, değerlendirme savcıya bırakılarak hesabın askıya alınması konusunda hâkim değerlendirmesinin önüne geçilmektedir. 4'üncü fıkra uyarınca, savcı hâkimden CMK sistematüğü çerçevesiyle genel olarak örtüşen bir usul çerçevesinde el koyma talep edebilecektir. Ancak, madde metninde askıya almayı reddeden ve fakat el koyma da talep etmeyen savcının nasıl denetleneyeceğı, bu hâlde hesapların akıbetinin ne olacağı belirsizdir.

Yine, bu tip bir el koyma için MASAK, BDDK ve ilgili kurumlardan rapor alınması zorunluluğı da özellikle istisna tutulmuştur. Bir diğere deyişle, bankanın değerlendirmesini ayrıca bir bilirkişiyeye denetletme ihtiyacı bulunmamaktadır, böylece bankanın karar alıcı olması da mümkün hâlde gelmektedir.

Maddenin son fıkrasında, banka ve ödeme kuruluşlarına istenen belgeleri on gün içinde gönderme sorumluluğı yüklenmekte, buna mugayir davranışlara dair ise ceza muhakemesi hukukunda atipik bir uygulama olan savcılığın idari para cezası vereceğı şeklinde yaptırıma bağlanmaktadır. Kişisel verileri güvencesizleştiren bu uygulama, aynı zamanda mahkemenin talebini yanıtlamayan kuruma savcının ceza vermesi gibi ilginç sonuçlara da yol açacaktır.

Bu çerçevede, mülkiyet hakkı, masumiyet karinesi bakımından hak ihlali doğuracak bir düzenlemedir. Yargı yetkisi de gasbedilerek el koyma kararı verme yetkisini özel bir kuruluşa devretmek Anayasa'ya aykırıdır ve sorumsuzluk zırhı açısından birtakım kuruluşlara bu yetkinin tanınması ve zırh giydirilmesi de keyfiliğe yol açabilecek bir niteliktedir. Bu nedenle, bu itirazlarımızla bu maddenin çekilerek yeniden düzenlenmesi gerekir diyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii, bu maddedeki düzenlemeyi Sayın Bülbül de uzun uzun anlattı. Aslında, bizim de dün itibarıyla buna ilişkin uzun bir hazırlığımız vardı ama dün TCK 158 üzerinden yaptığımız tartışma sonrasında bu maddenin de sanırım 158'den kaynaklı o mağduriyetlerin önüne geçmek için yapılan bir düzenleme olduğunu görüyoruz. Buradaki niyet elbette iyi niyetli bir yaklaşım, önemli bir niyettir ama bu yapılırken hakikaten de farklı sorunlara sebep oluyor. İşte, birincisi, en başta Sayın Bülbül'ün de söylediğı gibi, yargı yetkisinin özel şirketlere devredilmesinden söz ediyoruz yani bir yargı yetkisi bankalara devredilecek. Bankalar burada işte, sözü edildiğı şekilde bir durum tespit edildiğinde savcıya başvuru yapmadan, mahkemeye başvuru yapmadan alıkoyma işlemini ya da işte askıya alma işlemini gerçekleştirecek, burada resmen bir mahkeme gibi davranacak. Yani savcıların bile ciddi manada sorunlu yaklaştığı, şüpheyile yaklaştığı, üzerine tartışarak yaklaştığı bir durumda burada bankaya hakikaten bir yargılama yetkisi verilmiş oluyor. Dolayısıyla burada Anayasa'nın güvence altına almış olduğu mülkiyet hakkı, hukuki güvenlik ilkesi, bunlar tamamen ihlal edilmiş olacak. Hele hele günümüzde finans çağını yaşıyor olmamız da dikkate alındığında bu maddenin çok hassas bir şekilde, ince bir şekilde düzenlenmesi gerekiyor. Anayasa'nın 35'inci maddesindeki hakkın korunması gerekiyor. Yani bir yurttaşın hesabının askıya alınması, kendi parasına erişememesi gibi düzenlemeler gerçekten de hassas bir şekilde düzenlenmeli, titiz ve hukuki güvencelerle çevrili olmak zorundadır. Aksi hâlde işte birkaç saatlik bir askıya alma bile telafisi imkânsız zararlara ve mülkiyet hakkının ağır ihlaline yol açacaktır.

Yine, "makul şüphe" gibi soruşturma makamlarının bile yorumlamakta zorlandığı, son derece muğlak ve subjektif bir kavramı bankaların, ödeme kuruluşlarının, kripto borsalarının keyfi yetkisine bırakmış olacağız. Yani ölçülülük ilkesi, öngörülebilirlik ilkesi, hukuki güvenlik ilkesi bu maddeyle tamamen zayıflatılmış olacak. Ve uygulamada da pratikte mesela birkaç örnek verecek olursak, bankanın bu hesabı askıya almasıyla birlikte ne gibi sorunlar yaşanabilir? Mesela, hesap sahibinin borsacı olduğunu varsayacak olursak birçok fırsatı kaçırıyor olabilir. Ya da kiracı olduğunu varsayalım, kirasını ödeyecek ama hesabı askıya alındığı için kirasını ödeyemeyecek. Ya da borçlu olduğunu düşünelim, borcunun son günü ama hesabı askıya alındığı için temerrüde düşme gibi bir durum söz konusu olacak. Ve tüm bunların sonunda baktığımız zaman, doğabilecek mağduriyetlerden kaynaklı kimin sorumlu olacağına dair de herhangi bir düzenleme yok bu yapılan düzenlemede yani oluşabilecek zararı kim karşılayacak, buna dair de bir açıklık yok, bir belirlilik yok.

Yani bu kanun teklifi açıkça bir derin boşluk oluşturuyor. Elbette bu, TCK 158 anlamındaki mağduriyetleri giderme adına yapılan bir düzenlemedir ama bu yapılırken yargı yetkisini yargı makamlarının haricinde özel bir şirkete, bir bankaya devretme hakikaten nasıl izah edilir, onu konuşmak lazım. Yani burada resmen bir "önce cezalandır, sonra yargıla" mantığıyla karşı karşıya kalıyoruz.

Dolayısıyla buradaki niyet her ne kadar 158'e yönelik bir niyet olsa da buradaki yargı yetkisinin özel şirkete devredilmiş olması, sorumsuzluk meselesi, mülkiyet hakkının ihlal ediliyor olması ve diğere yandan güvenlik ilkesini de hukuki güvenlik ilkesini de zedeliyor olmasından kaynaklı olarak hassas, ince, titiz bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu nedenle, bu aşamada bu teklifin çekilerek TCK 158'de yapılması planlanan herhangi bir şey varsa birlikte ele alınmasını ya da yargı yetkisinin farklı şirketlere, özel şirketlere devredilmeden, keyfiliğe fırsat vermeyecek şekilde, sorumluluğı da açıkça ortaya koyan bir şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğı düşüncesindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Bu sorulara bütün konuşmalar bittikten sonra muhtemelen hem teklif sahibi vekilimiz hem Adalet Bakanlığı hocalarımız... BDDK'de burada herhâlde değil mi, BDDK'ye de söz vereceğiz. SPK'de burada.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Başkanım, önce BDDK teknik yönünü anlatsın, ondan sonra eleştiriler olsun, biraz daha eleştiriler azalabilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onu yaparız.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Önce BDDK'yi dinleyelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, hazır konuları... Arkadaşlar da soruları not alıyordur herhâlde.

Vekillerimizden devam edelim.

Sayın Coşar, buyurun.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Nitelikli hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması bilişim sistemleri üzerinden işlenirse banka hesabı askıya alınabilecek, hâkim veya savcı hesaba el koyabilecek. Bankaya askıya alma da "makul şüphe" denmiştir. Neye göre makul şüphedir? Burada askıya alınabilmesi için kesinlikle somut delil aranmalıdır. Bu yetki de hâkim veya savcıya neden verilmiyor? Birincisi bu.

Bilişim suçlarında hız önemlidir ama ilgilinin mülkiyet hakkı da ihlal edilmektedir. Bankalara kırk sekiz saate kadar askıya alma yetkisi sakıncalar doğuracak bir uygulamadır. Bir kuruma mülkiyet hakkını ihlal eden yetki veriliyor. Bankaların hatalı işlemlerinde de sorumsuzluk zırhı yüklenmiştir. Savcı, hâkim veya mahkemeler, soruşturma veya kovuşturma aşamasında banka veya ödeme kuruluşlarından on gün içinde istenilen belgelerin gönderilmesi yönünde sorumluluk yüklemektedir, göndermezse de savcı tarafından idari para cezası verilecektir. Bu yöndeki sakınca da kişisel verileri güvencesiz hâle getiren bir uygulamadır. Birçok yönden sıkıntılar doğuracak bu düzenlemenin de geri çekilmesi talebimizdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Coşar.

Şimdi söz sırası Sayın Uzun'da.

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Teklifin 6'ncı bendinde "Bu madde uyarınca askıya alma işlemine karar veren gerçek ve tüzel kişiler hukuki bakımdan sorumlu tutulamaz." hükmü bulunmaktadır. Hepiniz tarafından çok iyi bilindiği üzere, Anayasa'mızın 2'nci maddesi cumhuriyetin niteliklerini sayarken ülkemizin sosyal bir hukuk devleti olduğunu özellikle vurgulamış ve fakat Anayasa'da ayrıca tanımlaması yapılmamış ise de Anayasa Mahkemesinin kararlarında verilen hukuk devletinin ne olduğu, ondan ne anlaşılması gerektiğine ilişkin artık oturmuş olan değerlendirmelerde "Tüm organlarıyla hukuka bağlı, her türlü eylem ve işlemi yargı denetimine açık, yargının bağımsız ve tarafsız olduğu, tam bir hukuki güvenliğin sağlandığı devlettir." demek suretiyle açıklık getirmiş. Ben, burada "üzerinde her türlü eylem ve işlemi yargı denetimine açık" kısmına vurgu yapmak istiyorum: "Her türlü eylem ve işlemi yargı denetimine açık." Burada, böyle bir ülkede idarenin ya da kişilerin her türlü eylemlerinin, işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğu bir ortamda mülkiyet hakkını geçici de olsa ortadan kaldıran bir işlemi gerçekleştiren -finans kuruluşu diyelim genel adıyla, buradaki tanımlamalar uzun-gerçek ya da tüzel kişi niteliğindeki kişiliğin hukuk devletinde olması gereken yargı denetiminin dışına çıkarılması durumu söz konusu. Bu, kabul edilebilir bir şey değildir. Biz buna daha önce hatırlarsanız, bu Komisyonunda...

(Uğultular)

CUMHUR UZUN (Muğla) - Ben arkadaşların bireysel görüşmelerinin tamamlanmasını bekliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hatibi dinleyelim arkadaşlar, hatibi dinleyelim.

Evet, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Daha önce burada Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun kayyum olarak atandığı işlemlerde sorumsuzluk maddesi getirilmişti, aynı eleştiri orada dile getirilmiş ve kanunun o maddesi çekilmek suretiyle, sorumsuzluğun ortadan kaldırılması suretiyle yeniden düzenlenmek durumunda kalmıştı. Yeni düzenlemesinde yine zorlaşan şartlara rağmen sorumluluk bağlanmıştı. Sayın Genel Müdürüm o tarihte bize açıklama yapmıştı ve o açıklamalara rağmen "Böyle olursa biz kayyum bulamayız." demişti. Onun üzerine bile yaptığımız tartışmada hukuk devletinde bir sorumsuzluk düzenlemesinin olamayacağını, bunun aynı zamanda Anayasa'da "kimseye imtiyaz sağlanamayacağı" hükmünü de ihlal etmekte olduğunu belirtmiş ve düzeltme yapmıştık. Burada bu konuya mecburen el atmak durumundayız. Aksi takdirde Anayasa'ya aykırı bir hükmü, daha önceden de farkında olduğumuz ve düzelttiğimiz bir hükmü bir kez daha geçirmek durumunda kalmış oluruz ki Türkiye bir hukuk devletidir ve hiçbir işlem yargı denetimi dışına sorumsuzluk zırhıyla çıkarılamaz.

Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, hakikaten bilmiyorum ama böyle bir şey olur mu yani "hukuken sorumlu olamaz gerçek veya tüzel kişiler" diye de yazmış.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özer yani şimdi ben cevabı veririm ama teklif sahipleri herhâlde bu konuda cevap vereceklerdir, tartışacağız.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ya da gerekçesini söylesinler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçesini söyleyecekler şimdi.

Sayın Şahin de sözlerini tamamlasın, ondan sonra bu soruların cevapları zaten gerekçeleriyle verilecek, tartışılacak.

Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii ki, bu maddenin konuluş amacını az çok bilmekle beraber, makul görmekle beraber bir kısım endişelerimizin olduğunu ve bu endişelerimizin de kayda düşürülmesi gerekliliğine inanıyoruz. Düzenlemeye makul şüphe ölçütüne ilişkin nesnel bir kriter belirlenmemiş olması öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerini zedelemektedir. Bankaların veya ödeme hizmeti sağlayıcılarının suçun varlığını değerlendirme kapasitesine sahip olmadığı açıktır. Bu konuda makul şüpheyi neye göre belirleyecektir? Bu, belirlilik ilkesi açısından net değildir. Ayrıca, maddeyle CMK 128'de öngörülen uzman raporu zorunluluğu devre dışı bırakılarak yargısal denetimi şekli bir onay işlemine dönüştürme riski taşımaktadır. Böyle bir durumda el koyma tedbiri somut gereklilik testine tabi tutulmaksızın uygulanabilecek uzman kurumların teknik inceleme işlevi ortadan kalkacaktır. Kanunda yer verilen değişiklik, uygulamada 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanun'un 17'nci maddesinde öngörülen raporsuz el koyma imkânı bilişim sistemleri aracılığıyla işlenen nitelikli hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık ve banka veya kredi kartlarının kötüye

kullanılması suçlarında da genişlik yaratmaktadır yani bu işlemler bir nevi yol olmaktadır. İstisna diye koyduğumuz kurallar normal rutine binmektedir, bu, son derece kaygı vericidir. Böyle bir genişleme şüpheyi muhakemenin değil, mal varlığına müdahalenin gerekçesi hâline getirmeyi kurumsallaştırarak mülkiyet hakkına ilişkin güvenlik mekanizmalarını tersine çevirmektedir. Ayrıca, düzenlemenin soruşturma evresine ilişkin ceza muhakemesi uygulamaları göz önüne alındığında hak sahibinin meşruiyetine ilişkin ispat yükünü fiilen tersine çevirerek masumiyet karinesine ve evrensel ceza hukuku ilkelerine de aykırı bir tutum olacaktır.

Bu noktada ayrıca vurgulanmalıdır ki bilişim yoluyla işlenen suçlarda yaşanan temel sorun çoğu zaman mal varlığına el koyma tedbirindeki gecikmeden değil, bankacılık, ödeme hizmetleri ve elektronik haberleşme zincirindeki uygulama ve denetim zafiyetlerinden kaynaklanmaktadır. Sahte hat açılışı üzerinden mobil bankacılığın etkinleştirilmesi, kredi işlemlerinin anında gerçekleştirilmesi ve fonun kiralık hesaplara aktarılması mevzuat yetersizliğinden ziyade BTK operatör ve banka hattında riskli işlemlerin zamanında tespit edilememesine bağlıdır. Bankaların mobil bankacılık aktivasyonunda cihaz risk analizini güçlendirmesi, yeni tanımlanan cihazlarda gecikmeli işlem politikası uygulaması, operatörlerin şüpheli hat açılışlarını gecikmesiz bildirmesi ve kurumlar arası hızlı uyarı mekanizmalarının işletilmesi hâlinde benzer suç tiplerinde etkin koruma sağlanabilmektedir. Bu yapısal eksiklikler giderilmeden mal varlığına müdahale yetkisinin idari aktörlere geniş biçimde devredilmesi koruyucu etki yaratmak yerine hak ihlali riskini artırmaktadır.

Sonuç olarak, düzenleme olağanüstü nitelikteki bir tedbiri olağanlaştıran, istisnayı kurala dönüştüren, idari keyfiliğe açık ve yargısal denetimi zayıflatan bir yapı ortaya koymaktadır. Mülkiyet hakkına ağır müdahalelerin ancak somut, acil ve telafisi imkânsız tehlike doğduğu hâllerde hâkim kararıyla ve uzman raporu alınarak uygulanması gerekir. Bu çerçevede, hükmün mevcut hâli hukuk devleti ilkesi, ölçülülük ilkesi, mülkiyet hakkı ve adil yargılanma hakkı yönlerinden yeniden ele alınmalı ve değerlendirilmelidir görüşümüzü paylaşıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi, bu soruların cevaplarını alalım. İlk önce teklif sahibinden başlayalım. Yani bu maddenin gerekçesini bize bir açıklarsanız Sayın Arslan...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ederim Başkanım.

"Bu maddenin gerekçesini tek bir cümleyle ifade edin." dersiniz, dolandırıcıların hızına yetişebilmek için böyle bir düzenleme yapmak zarureti var. Yani dolandırıcılar çok hızlı hareket ediyor.

Tabii, sayın milletvekillerimizin endişeleri var, onların kafalarında soru işaretleri var ama gerçekten büyük bir dolandırıcılık çalışması var, faaliyeti var. Dolandırıcılar anında paraları birkaç hesaba geçiriyor, hesaptan da hemen kriptoya geçiriyorlar, daha paranın izini bulmak mümkün olmuyor. Buna benzer bir uygulama 5549 sayılı Yasa'nın 19'uncu maddesinde de var ama şimdi, "hâkim kararı" vesaire derken zaten paraların hiçbirini yakalamamız, bulmamız mümkün değil. Burada banka ve ödeme kuruluşları kendi sistemleri içerisinde bunu yakalayan algoritmalar geliştirecekler, yapay zekâ destekli uygulamalarla bunu destekleyerek bu paraları anında yakalayabilecekler.

Buradaki iki şey arasında bir tercihte bulunmamız lazım: Ya dolandırıcılar insanları mağdur etmeye devam edecekler -dün akşam konuştuğumuz gibi, 158'inci maddede bir sürü öğrencimiz yine mağdur olmaya devam edecek- ya da bu konuyla ilgili biz bu düzenlemeyi yapacağız; başka çaresi yok. Yani dolandırıcılar çok teknik hareket ediyor. Birazdan ilgili kurum açıklama yapacak, onlar bu işin teknik yönünü bizden daha iyi anlatacaklar, Sayın Bakan Yardımcımız da açıklayacak. Gerçekten burada zaruri bir durum olmazsa böyle bir düzenleme yapılmaz ama dolandırıcılarla başka mücadele imkânı yok Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Adalet Bakanlığımızı da dinleyelim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sorayım da Başkanım, bari onu da cevaplasınlar, tekrar tekrar, hani dinledikten sonra sormayalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, bu konuda, hani dolandırıcıların hızına yetişilmediği için bunu düzenliyorsanız, tamam, bir problem yok ama...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Tek nedeni o, başka bir problem yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam da, Sayın Vekilim, şimdi, 6'ncı madde "Bu madde uyarınca askıya alma işlemine karar veren gerçek ve tüzel kişiler hukuki olarak sorumlu tutulmaz." diyor, bir.

İkincisi, sizin kanun teklifinizdeki gerekçede de -Bakan Yardımcım oradan kopyayı veriyor- hani "Şu sebeple sorumlu tutulmaz." demediği için... Gerçekten öğrenmek için soruyorum. "Şu sebeple sorumlu tutulmaz." Keyfi olarak böyle bir şey yaparsa... Tamam, hızına yetişemiyor, vesaire ama diyelim böyle bir şeyi keyfi yaptı, sorumlu tutulmayacak. Yani bu fıkrayı buraya yazmanın anlamı nedir? Niye sorumlu tutmuyoruz gerçek veya tüzel kişileri? Yani kripto para sağlayıcısını yapmış olduğu belki de keyfi bir işlemden dolayı sorumlu tutmuyoruz. Bunun gerekçesini anlamak istiyoruz. Cumhurbaşkanımız da zaten Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunuyor ki haklı bir kaygı. Yani bunu anlatırsanız biz de öğrenelim.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Adalet Bakanlığımızı dinleyelim.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZAÇI ACAR - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, sayın vekillerimizin açıklamaları için de teşekkür ediyorum.

Öncelikle burada bir "askıya alma" ibaresi var. Bu ibareyle alakalı olarak bir giriş yapmak isterim. İlk kez gelen bir ibare olarak düşünülmesin, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'da 2 suç tipi bakımından yani terörizmin finansmanı ve kara paranın aklanması suçları bakımından 19/a maddesinde benzer bir düzenleme var. Müsaadenizle okuyayım, fazla vaktinizi almak istemem ama der ki: "Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri -işlem- ibaresi var- işleme konu mal varlığının aklama veya terörün finansmanı suçuyla ilişkili olduğuna dair

şüphe bulunması üzerine '-şüphe' ifadesini herhangi bir şekilde nitelememiş, 'makul şüphe' 'yeterli şüphe' dememiş- Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi iş günü süreyle askıya alma veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Bakan yetkilidir." şeklinde kara paranın aklanmasıyla alakalı bir kanunumuzda askıya alma müessesesi düzenlenmiş.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kim yetkili?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bakan. Burada Hazine ve Maliye Bakanına gidiyor bu ibare. Hatta sonra 2020'de yapılan düzenlemeyle bu yetkisini bakan yardımcısına devredebilmeye ilişkin bir düzenleme var Sayın Vekilim.

Şimdi, Mustafa Arslan Vekilimizin bahsettiği gibi, bu mesele katalog olarak oluşturulan 3 tane suç tipi bakımından getirilen bir durum. Çünkü toplantıda da arz etmeye çalışmıştım, uygulayıcılarla görüştüğümüz vakit "2 meseleyi eğer düzenlemezseniz yaptığınız çalışmanın manası yok." demişlerdi; bir tanesi hatlarla alakalı durum, ikincisi de banka hesaplarıyla alakalı durum. Şimdi, burada banka hesaplarıyla alakalı mevcut uygulamamız nasıl oluyor? Kişi kendi dolandırıldığının farkına vardı ve gidiyor savcıya dilekçe veriyor, savcı hemen ilgili bankaya yazı yazmaya çalışıyor fakat yazı ulaşınca kadar o para o bankadan bir başka hesaba, bir başka hesaba akıyor gidiyor. Şimdi, aslına bakarsanız, BDDK ve bankalarla yaptığımız toplantı ve görüşmelerde bankalar kullandıkları algoritmalarla o işlemin şüpheli işlem olduğunu algılayabiliyorlar yani bir hesapta normal şartlarda -diyelim ki bir maaş hesabı- ayda belli dönemde şu kadar para geliyor, şu günlerde bu kadar para adata gidiyor, kredi kartına gidiyor yani rutin bir işleyiş var, banka bunu biliyor fakat belli zamanlarda çok ekstra paralar geldiği zaman banka bunu aslında notluyor, alarm durumuna geçiyor fakat şu an bir düzenleme yok, bunu biliyor, bekliyor. E, şimdi, bu tespiti yapabilme kabiliyeti bankada var. 3 suç tipi bakımından anormal hareketler söz konusu olduğu zaman, ya, hiçbir şey yapmazsak savcıya gidilecek, savcı yazı yazınca kadar o para kripto üzerinden yurt dışına kaçacak yani dolayısıyla bizim mağdurumuz tekrar mağdur olacak. Veya bir sistem kurgulayacağız, bu kurguladığımız sistemle Anayasa'daki 20'nci maddede getirilen şartları haiz olarak hem iki tarafın menfaatini ciddi bir şekilde korumak, ölçülü olmak, belirli olmak noktasındaki anayasal ilkeleri de korumak kaydıyla bu getireceğimiz mekanizma üzerinden mağdurların hakkını koruyacağız.

Şimdi, burada banka, ödeme hizmet kuruluşu, kripto hizmet sağlayıcılar var, bunu banka olarak ifade edeyim daha kolay anlaşılması bakımından. Banka bu işlemi gördüğü anda askıya alma işlemini yapabilecek. Askıya alma işlemi el koyma mıdır? Böyle bir sorumuz var. Çünkü genelde askıya alma işleminin bir el koyma, adli bir işlem, savcı tarafından yapılan bir el koyma işlemi olarak algılanması sebebiyle birtakım farklı ve yanlış anlamalar söz konusu olabiliyor. Askıya alma işlemini -gerekçede de ifade etmeye çalıştıkları gibi arkadaşlarımızın- bir mali tedbir olarak düşünmek gerekir, henüz daha adli bir alana yansımamıştır mesele. Bankanın askıya alma, mali bir tedbir olarak askıya alma işlemi söz konusu olarak para orada durdurulmuştur. Şimdi, burada 2 tane menfaat var: Bir tanesi dolandırılan kişinin parasına kavuşma menfaati, ikincisi, paranın yatmış olduğu hesabın sahibiyle alakalı menfaat; ikisini de mağdur etmememiz lazım. Burada kanun metninin getirdiği mesele şu, diyor ki: "Askıya alma işlemini kırk sekiz saate kadar kısıtlıyor." Demin arz etmiş olduğum kanunda yedi iş gününe kadardı. Kırk sekiz saate kadar olmakla beraber hemen arkasından emir geliyor: "Askıya alma işlemi derhâl savcıya bildirilir." Çünkü mesele artık bir suçla ilgili -3 tane suç tipi ifade edilmişti- alana geçmiştir, mutlaka adli işlem oluşturulmalı ve savcı harekete geçirilmelidir. Savcıya derhâl harekete geçmesi bakımından bildirim yapılmakla iş yetmiyor, aynı zamanda hesap sahibine de diyor ki: "Hesabınla alakalı askıya alma işlemi yapıldı." Ben hesap sahibi olarak bu işlemlerle ilgim olmayan bir insan olabilirim ve benim hesabım askıya alındı ve ben burada mağdur olacağım. Madde metni bununla alakalı da onun savcıya durumu iletebileceğini ifade ediyor. Dolayısıyla burada taraf menfaatlerinin, taraf haklarının en üst seviyede korunmaya ilişkin bir düzenleme yapılmaya çalışıldığını görüyoruz; tartışmaya açıktır, konuşuyoruz. Şimdi, burada savcı hesap sahibinin itirazını değerlendirecek ve elindeki dosyaya bakacak ve diyecek ki: "Askıya almayla alakalı işlem yapmıyorum ya da bu askıya alma işlemini kaldırın." Dolayısıyla hesap sahibi bakımından olay kapanacak.

Şimdi, burada da tabii, yine, maddede verilecek kararlarla alakalı saatler... Yirmi dört saat içerisinde bu kararın verilmesiyle alakalı birtakım kısıtlayıcı hükümler getirilmiş. Tabii, bu çok hassas, çok kritik ve hızlı bitmesi gereken bir süreç olduğu için yirmi dört saat beklemenin burada gereği yok. Savcı meseleyi çözdüğü an bu noktada kararı vermek zorunda.

Bent, fıkraların işleyişi itibarıyla genel olarak (6)'ncı fıkraya takılınmış oldu. Bu işlemi yapan banka niçin hukuken sorumlu olmasın? Şimdi, bu yapılan görüşmelerde banka tarafı şunları söyledi: Burada bir hukuki...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Soruyu şöyle açayım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Buyurun Sayın Vekilim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bu mesele işlemi yapan banka tarafından savcılığa intikal ettirildi, savcılık buna baktı ve dedi ki: "Hayır kardeşim, burada öyle bir suç yok." Ama o esnada hesap sahibinin bir ödemesi vardı, o kırk yedi saat içerisinde ödemesini yapamadı ve o ödemeyi yapamadığı için battı diyelim. "Bunun hukuki sorumluluğunu biz niye bankaya yükleyemiyoruz?" u sordum.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şimdi kırk sekiz saatlik bir süre var yani teknik olarak...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İşte tam bunu soruyorum.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Teknik olarak kırk sekiz saat içerisinde batacak bir işlem olur mu, olmaz mı? Bunlar olan...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ya, acil bir durum vardır, ödemesi vardır, illa batma olarak değerlendirmemiz gerekmiyor, riskli bir maliyete sebep olabilir.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şimdi, Sayın Vekilim, burada (2)'nci ve (3)'üncü fıkraları beraber incelediğimizde hesap sahibinin böyle bir durumda savcıya müracaat ederek o askıya alma işlemini kaldırma imkânı var.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Savcı da dedi ki: "Kırk sekiz saat..."

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Ama efendim, yargı mercisi, adli işlem yani burada hani artık savcının benzer, hani yerine göre savcı özgürlükleri ortadan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hesap sahibinin...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Savcıya müracaat imkânı var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - ...müracaat imkânı var.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Tabii.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Diyelim ki birinci saatte, ikinci saatte yani hemen farkına varır varmaz...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, avukat bile gece on ikide savcı bulamıyor, hâkim bulamıyor. Hangi savcıdan bahsediyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gece on ikide ödeme olmaz ya, bankacılık sistemi...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım... Başkanım...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Oluyor, oluyor Başkanım, öyle şey olur mu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok ya, çek falan sen onlardan bahsetmiyor musun? Gece on ikide ne yapacak ya? Gece on ikide para transferi mi yapacak?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tabii yapılabilir, FAST transferler var.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım... Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika... Bir saniye...

Sayın Alan, soru mu?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Evet, evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Bakanım, şimdi burada bir transfer, daha doğrusu, rızası hilafına veya dolandırıcılık olarak bir transfer yapılıyor. Şimdi, yapıldıktan sonra zaten askıya alma, yapılmadan önce olursa şahsın parası...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şüpheli işlem...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Şüpheli işlem... Yok, oradan ben bir yere varmak istiyorum.

Şimdi savcıya gitmeyi anladık. Şöyle bir şey olabilir mi acaba? Hesabından transfer yapıları banka arayıp, doğrulayıp savcıya gitmeden de tekrar teyit ederek... Bu bir çıkış yolu olabilir mi? Savcıyı bulamayan... En azından ben birisine bir şey gönderdim, ben size bir para gönderdim, şüpheli olarak gördü ve askıya aldı sizin paranızı. Banka ikimizden onay almak suretiyle -elektronik onaylar olabilir, farklı onaylar olabilir- savcıyı vesaireyi aramadan yani buraya böyle bir çıkış yolu...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bunu yazmaya gerek yok zaten. Bunun olmaması için bir sebep yok, zaten banka çoğu zaman müşterilerine mesaj gönderiyor.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Geçen bir tane -örnek- transfer yaptım, "Şu an gönderdiğiniz para şeyli." diye söyledi, ben de "Göndermeyin." dedim, sonra baktım, yine "Gitmiş." dedi bankadan. Yani dolayısıyla burada askıya aldığı anda benim rızamla sanki savcılıktan getir gibi bir şey olabilir. Karşılıklı rıza olsa bile vermeme ihtimali olabilir mi?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Vekilim, şöyle: Siz de biliyorsunuz "Hesabınızla alakalı şöyle bir işlem yapılmıştır. Bilginiz dâhilinde ise sorun yok, değilse şu numarayla irtibata geçin." şeklinde bir "SMS" zaten işliyor şu anda, mevcut yapıda işliyor.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yani işliyor ama bundan sonra da aynı şekilde onay verirken devam edecek.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Aynı şey burada da geçerli yani bu size göreyi... Şüpheli olan işlem... Ben hesap sahibi olarak "Benim bakımından problem yok, bunun şöyle açıklaması var." dediğim vakit, "Bunu kaldırın." dediğim vakit bu, banka ile müşteri arasındaki bir ilişki.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tamam.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Burada hiçbir şekilde adli sürece bile mesele yansımayaabilir yani ama bu adli sürece...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakanım...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Buyurunuz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yani bu 6'ncı maddedeki sorumlu tutulmama sebebini ben ve arkadaşlarımız anlayamadık yani...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Efendim, burada şimdi asıl tam sorun...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - ...bu bankanın özel imtiyazı anladığım kadarıyla. Yani öyle diyorsunuz.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şöyle: Bankalar...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - "Bizi sorumlu tutmayın." diyor herhâlde.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Vekilim, burada sorumluluk türleri; hukuki sorumluluk vardır, idari sorumluluk, disiplin sorumluluğu vardır, cezai sorumluluk vardır. Yani biz burada sadece hukuki sorumluluktan söz ediyoruz. Yani bu banka görevlilerinin 5411 sayılı Kanun'dan kaynaklı cezai sorumlulukları vardır, iç hiyerarşik anlamda disiplin sorumlulukları vardır, bunlarla alakalı bir muafiyet söz konusu değil. Hukuki sorumluluk bakımından yani bunu kaldırdığımız vakit... Bugün de görüyorlar şüpheli işlemleri fakat harekete geçmiyorlar.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - E, o zaman yani kusura bakmasınlar Başkanım...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şimdi bu düzenlemelerden sonra... Çünkü tek başına bir düzenleme değil, bunun ardıl düzenlemeleri de var.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakanım, açıkça şunu söylüyorsunuz yani bunu banka böyle istiyor.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şöyle, bizim endişemiz şu: Bankanın buradaki askıya alma görev ve yetkisi... Aynı zamanda bu görevdir. Askıya almama durumu söz konusu olacaksa çeşitli gerekçelerle, o zaman bu düzenlemenin de...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Askıya alsın ama hukuki sorumluluğunu da alsın.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - İşte endişemiz bu Sayın Vekilim, endişemiz bu. Biz bugün eğer askıya almasını sağlayamayacaksak bu maddenin boşuna yapılmış bir madde olma ihtimali var. Endişemiz bu.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Askıya alırsa sorumluluk kabul etmiyor ya, o zaman "Askıya almalı." diyorsunuz ya, askıya almasının hukuki sorumluluğunu alsın o zaman. Biz niye tartışıyoruz bunu? Bu hareket "Haklısınız." demek herhâlde.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, yani genelde eleştirilerin odaklandığı fıkra altıncı fıkra ama "askıya alma" ifadesiyle alakalı problemler olduğu ifade edildi. Kısaca özetlersek: Biz bunu bir el koyma olarak görmedik, onu ifade etmeye çalışıyorum, bunu bir mali tedbir olarak görüyoruz. El koyma işlemiyle alakalı, Anayasa'nın 20'nci maddesinde öngörülen anayasal ilkelere müteakip fıkralarda uyulduğunu görüyoruz. (6)'ncı fıkra anlamında da durumumuzu arz ettik yani burada bankalar askıya almayacaksa bu düzenlemenin gerçekten gereği yok ama bankanın askıya alması ve almamasıyla alakalı yani özellikle askıya almasıyla alakalı tarafların menfaatleri ve bu menfaatleri çerçevesinde yargı mercilerine başvurmalarının önü açık. Yargı mercilerinin de çok kısa sürelerde bu konudaki talepleri karara bağlaması noktasında maddede yetki ve görevleri söz konusu.

Kısaca bu şekilde ifade edebilirim.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Başkanım, şöyle bir düzenleme yapabilir miyiz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Şöyle bir düzenleme yapabilir miyiz Sayın Bakan Yardımcım: Bunu kırk sekiz saat veya yirmi dört saatle sınırlandırdığımızda o kadar büyük bir kayıp olmaz, aynı şeyler.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bunu belki bankacı arkadaşlarla görüşmekte fayda olabilir.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Bankacı arkadaşlar burada, kırk sekiz saat uzun bir süre olabilir ama yirmi dört saat içerisinde şey yapabilir.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bu sürenin azami süre olduğunu hatırlatayım tekrar. Bu ilk 1'inci dakikasında, 1'inci saniyesinde, 1'inci saatinde halledilebilir ama kırk sekiz saati aşmama durumu var. Yani yirmi dört saat konusu teknik bir alan, ben bir şey demeyeyim.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Hayır, yirmi dört saat askıda kalma, ondan sonra...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Yirmi dört saati aşmayacak şekilde askıda kalır meselesi, işte bunu bankacı arkadaşlarla da konuşmak lazım. Meselenin hafta sonu, cumartesi, pazar olma durumları...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Sayın Bakan Yardımcım, zaten dolandırılan insan da diğer hak kaybına uğrayan insan da yirmi dört saate kadar olayın farkına varır. Ondan sonrası suistimal de olmaz. Yirmi dört saat yeterli bir süre gibi geliyor. Bunu bir tartışırsanız arkadaşlarla.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani niye kırk sekiz saat burada?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, hafta sonu olma riski var, idari izinli olma günler var, bayramlar var yani yirmi dört saat acaba bu noktada bize sorun yaşatır mı, bunu tartışalım ama...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Hafta sonu da şeyler var.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sürelere biz bir şey söylemiyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Süre üzerinden bir şey söylemiyoruz, biz burada hukuki şeyini soruyoruz.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Hayır, ben, şunun için söylüyorum: İki taraf için de fazla bir zararı olmaz.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Hesap sahibi zarar görmesin diye.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Hayır, ona göre savcılığa başvuruluyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kripto kuruluşu diye düşünüyorum.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Kriptoda da savcılığa başvuruyorsunuz. Kripto da aynı hükümlere tabi.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam. Yargı denetimi dışında tutuyoruz Vekilim.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Yirmi dört saat tutuyorsun, ondan sonra yargı denetimine tabi.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Hakan Bey.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Şimdi, Başkanım "Bin nasihatten bir musibet iyidir." derler. Ben bizzat yaşamış bir hukukçu olarak anlatmak istiyorum. Müvekkilimin Tuzla'da fabrikası var. Tuzla Belediye Başkan Yardımcısının adı kullanılarak spor kulübüne yardım olarak para isteniyor yani dolandırılıyor. Paranın gönderildiği hesap Avcılar'da. Avcılar'daki banka müdürü diyor ki: "Bugün mesai bitene kadar yazıyı getirmezsün ben öderim parayı." diyor. Şikâyet Anadolu Adliyesine yapılacak, Avcılar'a yazı gidecek. Özel ilişkilerle savcıyı cumartesi günü bulup da yazıyı almasak para gitmişti. Yani bu konuda ben teklif sahibine de Sayın Bakana da katılıyorum ve bir de örnek veriyorum. Yani bunu Türkiye'de yaşıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, kırk sekiz saat için mi?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Kırk sekiz saat az bile. Örnek veriyorum Başkanım: Anadolu adliyesine şikâyet ettim, banka şeyde. Ya, onu geçtik, bir örnek vereyim, bugün haberlere düştü: Yani insanoğlu her türlü şeyin yolunu buluyor. Yaklaşık 25 kilo altın, 50 kilo gümüş bir anda yok oluyor. Nereden yok oluyor? Adliyenin emanetinden yok oluyor, 147 milyon değerinde. Peki, bunları yapan kim? 2021 yılında işçi statüsünde adliyeye girmiş bir vatandaş -yani nasıl emanet memuru olduğunu da anlayamadım- ve eşini, çocuğunu alıyor İngiltere'ye gidiyor. Bugün bizim milletvekili olarak İngiltere'ye vizesiz girme hakkımız yok yani vize almak zorundayız. Gidiyor, benim merak ettiğim, bu kadar altını nasıl taşıyor? Bakın, orada bahsettiğimiz bir tuşla yapılacak bir iş. Ya el bagajıyla taşımış ya da "duty free"den aldı. Nasıl götürmüş parayı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kripto.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Kriptoya aktarmış.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yani biz böyle bir ülkede yaşıyoruz. O kırk sekiz saat bence az bile yani adam altını götürmüş yani.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZİ ACAR - Önünü açmayacak şekilde diye girmiştik meseleye fakat kırk sekiz saate çekti bankalarla yapılan müzakerelerle.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ha, burada ben Sayın Bakanımızın -üzerine alınmasın- bu teklifini haklı buluyorum. Asıl böyle şeylerin de önlemini alsın Adalet Bakanlığı yani devletin emaneti soyuldu mu... Yani sizin şahsınızda ben Sayın Bakana söylüyorum yani bunun... Başka bir yerden de 6 tane tabanca alınmış, emanetten gitmiş o da. Biz bunlara bakalım şimdi, boş verin bu saatte.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Diyarbakır Adliyesinde el konulan eroinler çalındı, bunlar ne ki.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Kırk sekiz saatte para Amerika'ya bulur ya.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye, bir dakika.

Sayın Uluay'a söz vereceğim, ondan sonra.

Buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Bakanım...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, bir dinleyelim Sayın Uluay'ı.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - ...ve teklif sahibi sayın milletvekillerimiz; şimdi hatalı askıya alma sebebiyle kaçırılan sürelerin iadesine yönelik bir işlem yani bir hüküm koyabilir miyiz? Atıyorum, avukatız, gecenin ilerleyen saatine kadar dava dilekçesini yazıyoruz, son günü, 12.00'den önce davayı açmamız lazım. 11.00'de müvekkile diyoruz ki: "Şu harcı gönder hemen, ben de davayı açayım." Gönderiyor, iş şüpheli işlem, süre kaçtı yani buna benzer bir iade yani bu süreyi iade edecek bir düzenleme yapabilir miyiz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Bakanım, bu...

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Yani bu süreyi iade edecek bir şey olması lazım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, bilerek mi söz vermiyor musunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Pardon, şuna bir cevap... Yok, yok, buna bir cevap verelim de.

Evet, Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZİ ACAR - Şöyle Sayın Başkanım: Yani burada bu kadar otomatik bir uygulama gerçekleştirir mi bankalarımız bilemiyorum. Yani bu şu demek değil: Bir hesaba meşru kanallardan para gelebilir, bunu değerlendirecek ama hani bir hesaba alışılmadık bir para geldiğinde bu direkt -efendime söyleyeyim- askıya alınacak diye bir kaide, bir kural da...

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Onu gecenin saat 11.00'inde yapay zekâ yapacaktır yani birisi oturup da yapmayacaktır yani yapay zekâ ufak bir şeyi atladığı zaman tak, koydu, zaten 12.00'den sonra süre geçti. Bu olsun, bu olmasın değil, bu düzenleme olsun ama bu tür süreli işlemlerde kaçırılan sürelerin iadesine yönelik de başka bir ek koymamız gerekir diye düşünüyorum.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZİ ACAR - Sayın Vekilim...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, bir dakika... Bir saniye arkadaşlar, bir dakika, bir dakika...

BDDK'den arkadaşlar burada.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYZİ ACAR - Bu konu teknik olarak bizi aştı, haklısınız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - BDDK'den yani bu bankaların mesela Sayın Vekilin söylediği gibi yapay zekâyla... Bu işlemler yapay zekâyla mı oluyor şu anda? Mevcut bankaların kapasitesi ya da altyapısı bu işlere uygun mu, değil mi?

Evet, buyurun.

İsminizi de söyleyin.

BDDK GRUP BAŞKANI ELİF ŞAHİN - İsmim Elif Şahin.

Bankacılık mevzuatı çerçevesinde, Sayın Bakanımızın da belirttiği gibi, bankaların öncelikle MASAK mevzuatı çerçevesinde şüpheli işlem bildirimi, aklama ve terörizmin finansmanı suçu bakımından askıya alma yetkileri ve bu işlemleri takip etme, şüpheli işlem bildirimlerinde bulunma yetkileri mevcut. Bunun yanında, bankacılık hizmetleri kapsamında Elektronik Bankacılık Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında bankalar sahtekarlık, olağan dışı işlemler, sahtekarlık amaçlı veya dolandırıcılık riski bulunan işlemleri tespit etmeye ve önlemeye yönelik takip mekanizmaları kurmaya ve bu mekanizmaların etkin bir şekilde yürütülmesi bakımından iş sistemlerini ve operasyonel süreçlerini etkin bir şekilde kullanmakla yükümlüler. Bu kapsamda, bankaların yükümlülükleri mevcut ancak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şu anda yükümlülükleri var.

BDDK GRUP BAŞKANI ELİF ŞAHİN - Evet, elektronik bankacılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biz ama (6)'ncı fıkra ile onu kaldırıyor muyuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Buna niye ihtiyaç duyuldu?

BDDK GRUP BAŞKANI ELİF ŞAHİN - Yani suç bakımından değil, burada sahtecilik ve dolandırıcılık riski bulunan işlemler bakımından bir yükümlülük getirilmekte. İşlemlerin takibi başlıklı 36'ncı madde çerçevesinde, isterseniz maddeyi okuyabilirim. "Banka, elektronik bankacılık hizmetleri kapsamında gerçekleşen olağan dışı sahtekarlık amaçlı veya dolandırıcılık riski bulunan işlemleri tespit etmeye ve bunları önlemeye yönelik işlem takip mekanizmaları kurar. İşlem takip mekanizması kapsamında uygun olan durumlarda asgari olarak aşağıdaki risk unsurları tespit edilir ve takip edilir." şeklinde devam ediyor madde yani bankaların bu yönde yükümlülükleri mevcut. Bu elektronik bankacılık...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Şimdiki bu yükümlülük kapsamında bankanın sorumluluğu var Sayın Bakan.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tam da mesele burada.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tam da bunu soruyoruz biz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Başkanım, söz alabilir miyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, bir dakika...

Bu konuyla mı ilgili?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bu konuyla ilgili.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, hızlıca şey yapalım çünkü Sayın Arslan'a söz vereceğim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tamam.

Şimdi, Sayın Başkan, bu değerlendirmenin üzerine söylüyorum, bankanın yükümlülüğü ve sorumluluğu var diyoruz. Aslında, mesele ne? Mesele, bugüne kadar yaşanan dolandırıcılık vakalarında ya da benzer durumlarda bankaların ödemiş olduğu tazminatlar var. Bankalar diyor ki: "Beni bundan kurtarın."

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet, tam olarak bu.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bunun üzerine bu düzenleme yapılıyor. Bu düzenlemede de bu sorumsuzluğu "Sorumlu tutulmaz." kısmını 6'ncı maddeye ekleyerek aslında bir noktada bankaların sorumlu tutulmasının önüne geçiliyor. Çözüm çok basit, çok çok basit. İki yöntem var, ya bu düzenlemeden "Sorumlu tutulmaz."ı çıkaralım, doğabilecek mağduriyetlerden dolayı, keyfilikten kaynaklı doğabilecek mağduriyetlerden kaynaklı banka o sorumluluğu alsın, sorumluluğu gidersin ya da ikinci alternatif, bunu hiç konuşulmayan bir şey ama şimdi, dün konuşurken 270 bin, 280 bin -158 kapsamında- dosyadan bahsettiniz Sayın Bakan Yardımcısı. Şimdi, bu kadar yoğun bir dosya varken dolandırıcılık kapsamında, özel ihtisas mahkemelerinin olduğu gibi bu noktada da adliyelerde birer savcı özel yetkilendirilebilir, görevlendirilebilir, "e-Tebligat" diye bir sistem var, hızlı bir şekilde yirmi dört saat, kırk sekiz saat beklemeye de gerek yok. Çok hızlı bir şekilde o savcıdan o yetki alınabilir. Hadi, diyelim ki hemen uygulanması gerekiyordu, çok kısa süre, altmış dakika verilebilir ama bu "yirmi dört saat, kırk sekiz saatte olur" çok ciddi mağduriyetlere sebep olur. Buradaki temel sebep, gerçekten banka "Ben bu tazminatları ödüyorum, beni kurtarın."sa fırsat vermeyelim. Sizin amaçladığınız 158'deki mağduriyetleri gidermek ise iki seçenek var; sorumluluğu bırakalım, bir mağduriyete sebep olmuşsa bu sorumluluğa katlansın ya da adliye sistemi içerisinde o sistemi hızlandıracak e-Tebligat Sistemi'ni de düşünerek daha farklı bir yöntem düşünelim. Bu şekilde sorunludur ama.

BDDK GRUP BAŞKANI ELİF ŞAHİN - Sayın Başkanım, bir şey ekleyebilir miyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, BDDK...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye...

Evet, buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; yani madde iki türlü de yorumlanabilir; bence Genel Kurula kadar bunu, bir maddeyi değerlendirin.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Her şeyi Genel Kurula bırakıyorsunuz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sanki burada topu taca atmak gibime geliyor böyle.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Yok, topu taca atmıyoruz ya. Şu anda...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Siz değil, Mustafa Bey yapıyor onu, teklif sahibi.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Yok, Mustafa Bey de onu değerlendirsin ama iki türlü... Ona daha net şey versin, sorumluluktan bankalar kaçacaksa buna vesile olmamız lazım. Ona göre, eğer Bakanlığımızın ifade ettiği şekilde olacaksa net cümlelerle bunu sağlamlaştırmamız lazım, onun teknik şeyini de arkadaşlar bir çalışsın Başkanım. Arkadaşlar diyorum, eğer Bakanlığımızın ifade ettiği gibi bir niyetle ki öyledir, net cümlelerle yapsınlar, yok, eğer arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, bankaların burada sorumluluğu, dolandırıcılık işlemlerinde sorumluluktan kaçınmak için kendilerine bunu vesile ederek bir çıkış kapısı arıyorlarsa bunu da önlememiz lazım yani bu vatandaş da mağdur etmemek lazım. Ona göre bir şey yapsın.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Aynı Sayın Bakan gibi düşünüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Şahin, buyurun.

BDDK GRUP BAŞKANI ELİF ŞAHİN - Burada bahsettiğimiz sorumluluk tabii ki bankaların bu dolandırıcılık ve sahtecilik işlemlerinin girişimlerinin engellenmesini teminen gerekli görülecek ilave tedbirleri alması yani bu tedbirleri bankalar sistemsiz olarak alacak ancak bir dolandırıcılık olayı, işlemi gerçekleştiğinde, hesap sahiplerinin mağduriyeti meydana geldiğinde bankaların bu noktada herhangi bir işlem yapma yetkisi bulunmadığı için kanunen bu noktadan sonrasında bankalar herhangi bir işlem yürütemiyorlar, herhangi bir askıya alma işlemi ya da hesaba, MASAK mevzuatı çerçevesinde gerçekleşen yükümlülükleri dışında, herhangi bir bloke koyma ya da bu işlemlerin sonrasında mağduriyetlerin giderilmesine yönelik herhangi bir işlem gerçekleştirme yetkisi bulunmamaktadır. Dediğim gibi, bunlar tamamen suçun öncesinde suçun işlenmesinin önlenmesine yönelik tedbirler. Suç oluştuktan sonraki tedbirler kısmında bankaların hesaba ilişkin herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın temsilci, biz burada onu konuşmuyoruz. Biz burada bankanın veya kripto varlık kuruluşunun -neyse onun adı- keyfi yapmış olabileceği -olduğu da demiyorum- bir işlemden dolayı hukuki olarak sorumlu tutulup tutulmamasını konuşuyoruz. Sorumluluktan kaçıp kaçmamasını konuşuyoruz ki zaten ifade edildi. Daha da uzatmaya gerek yok, bunu değerlendirmek lazım yoksa döner yani. Buna çalışılması lazım yani.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Şimdi, bu teklif değerlendirilirken haklı olarak (6)'daki sorumsuzluğa geldik, kilitlendik. Biraz önce Sayın Bakan da açıkladı, genel müdürüm de destekledi, dedi ki: "Eğer bu madde olmazsa bu düzenlemenin hiçbir anlamı yok."

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Bir manası yok.

CUMHUR UZUN (Muğla) - "Şu anki mevcut durumu bankalar işletmeye devam eder, bizim bu düzenlememizin hiçbir anlamı kalmaz." O tespit değerli ama biraz gürültülüydü ortam, dikkatten kaçmış olabileceği düşüncesiyle bir kez daha hatırlattım ya da söyledim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, o tespitten dolayı zaten, o (6)'ncı fıkra var ama şimdi...

CUMHUR UZUN (Muğla) - Evet ama şöyle dedi: "Bu düzenleme eğer bu sorumsuzluk maddesi olmaz ise hiçbir anlamı yok. Uygulama şu anki hâle döner, bütün burada yazan bentlerin ya da maddelerin hiçbir anlamı kalmaz, biz boşuna uğraşmış oluruz." dedi sonuç itibarıyla.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Aynen.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Ben de diyorum ki: Biz bu düzenlemeyi yaptık, sorumsuzluk da kaldı ama Anayasa'ya aykırı. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi "Hukuk devletine aykırıdır bu. Cumhuriyetin niteliklerine aykırıdır." dedi, iptal etti. Yaptığımız çalışma neye gidecek arkadaşlar?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Çöpe gidecek.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Yine çöp olacak. Dolayısıyla o çöp oluşunun önüne buradayken geçmek lazım.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bu arada olan işlemlerden dolayı bankalar sorumlu olmayacak.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Ve bu sorumsuzluğu biz buraya "Bankalar böyle istiyor." diye koymaya çalışıyoruz, o anlaşılıyor. Bunu belirli kriterlere bağlamak suretiyle yine sorumluluk içinde ama devletin niteliklerine uygun, hukuk devletine yakışır şekilde yapmak mecburiyetindeyiz. O nedenle, buradaki sorumsuzluğu en azından bu Komisyondan, Adalet Komisyonundan geçiremeyiz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Buna sebep olmayalım Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bir de Anayasa Mahkemesi kararı geriye yürümeyeceğine göre en az iki yıl yürürlükte kalacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Hacıevliyagil, buyurun.

BDDK TEMSİLCİSİ RABİA HACİEVLYAGİL - Değerli Komisyon üyeleri, öncelikle, bu maddeyi tartışırken şu hususun netleştirilmesi gerekiyor bankanın sorumluluğu anlamında: Elif Hanım'ın da bahsettiği üzere, bizim Bilgi Sistemleri Yönetmeliği'mizin 36'ncı maddesi kapsamında bankaların dolandırıcılık işlemlerini tespit etme sorumluluğu var ancak burada karşımıza şöyle bir ikilik çıkıyor: Banka, müşterilerinin iradesi olmayan, bilgisi, talebi, onayı olmayan işlemleri rahatlıkla tespit ederken özellikle kamuoyuna da çok yansıyan ve bizim "sosyal mühendislik" dediğimiz, kişilerin iradesinin sakatlanarak gerçekleştirildiği dolandırıcılık işlemleri engellenemiyor. Zira burada müşterilerin iradesi sakatlanmış oluyor. Bazen bankalar fark etmesine rağmen, bu işlemleri tespit etmesine rağmen mevduat sahiplerini dolandırıldığına ikna edemediği vakaları sıklıkla görüyoruz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bir kere bile ikna edemiyor ya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, devam edin.

BDDK TEMSİLCİSİ RABİA HACİEVLYAGİL - Evet, burada kişilerin işlemin gerçekleştirilmesi yönündeki rızasına rağmen hesaptaki paranın finansal sistem dışına çıkarılmasının engellenmesinde bankalar özelinde bunu kolaylaştıran, bunun bir dayanağı olacak yasal bir maddemiz yok. Asıl mağduriyetler buradan ortaya çıkıyor. Bankaların hukuki sorumsuzluğu bakımından da şunu söyleyebilirim: Bildiğiniz üzere, bankalarımız birer itibar, güven kuruluşu ve basiretli birer tacir gibi hareket etmek zorundalar. Ayrıca, yine, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'muzda da mudilerin mevduatlarını çekme haklarını engelleyecek -belirli kanun istisnaları var tabii ki- çok ciddi hükümlerimiz var ve bu maddeye aykırılık çok ciddi idari ve adli yaptırımlara bağlanmış durumda. Hukuki sorumluluk kaldırılrsa dahi bankalarımız özelinde bu madde kapsamındaki bankaların sorumluluğu devam ediyor. Ben kendi tecrübeme dayanarak şunu da söylemek istiyorum son olarak: Bu zamana kadar herhangi bir bankanın kötü niyetle bir bloke uyguladığına şahit olmadım -belki istisnaları vardır- ancak paranın sistem dışına çıkarılmasının engellenememesinden doğuyor esas...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hep kriptoyu konuşuyoruz ama, farkındasınız değil mi?

BDDK TEMSİLCİSİ RABİA HACİEVLYAGİL - Ben BDDK temsilcisi olduğum için bankalarımız özelinde söz aldım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kripto varlığı unutmayalım, maddenin içinde o var yani. Biz bunu da katıyoruz, sadece banka değil.

BDDK TEMSİLCİSİ RABİA HACİEVLYAGİL - Evet, muhakkak.

Söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Hacıevliyagil.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tam da Sayın Bakanımın söylediği gibi, bir netlik olması lazım, kanunda bir netlik olması lazım, BDDK Temsilcisi de onu doğruladı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Arslan, buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Başkanım, aslında yeterli oldu, oylayalım, Genel Kurul aşamasına kadar da değerlendirilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bakanın son bir değerlendirmesini de alayım.

Yani bütün bu söylenenler ışığındaki değerlendirmenizi, buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Bu düzenlemeden murat aslında, banka olarak özetlediğimiz ama diğer -buradaki ifadeden gideyim- ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcıları bakımından özellikle dolandırıcılık ve nitelikli hırsızlıkla alakalı bankalara veya diğer kuruluşlara yatan paraların bir şekilde tekrar mağduruna dönmesini sağlamak, çok hızlı olarak akan bu yolda ilgili finans kuruluşları eliyle parayı bir yerde durdurmak, bir nefeslenmek, meseleyi daha sonra adli merciler üzerinden hukuk sistemi içerisinde çözmek. Hani, biz, bankaların sorumsuzluğu noktasında "Sorumsuz olsun." meselesi değil ama ön tartışmalarda bankalar buradaki sorumluluk durumunda, mevcut yönetmeliklerindeki fiil uygulama gibi askıya almama ihtimalinden bahsettikleri için bu hüküm getirildi ama konuşalım, çalışalım. Burada farklı bir formülasyon bulup banka sorumluluğunu tutabiliriz ama hani, alan doğrudan Adalet Bakanlığının alanı olmadığı için şu anda bir söz veremeyiz ama tartışmaları yapalım arada, müsaade ederseniz, sonra tekrar arz edelim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakanım, bu ülkede kripto varlık kuruluşunun...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, Sayın Özer, söz isteyin, veriyorum zaten çünkü tutanağa da girmiyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Bakan, bu ülkede kripto varlık kuruluşunun sahibi dolandırıcı çıktı. Yani düşünün, anlatabiliyor muyum?

CUMHUR UZUN (Muğla) - Merkez Bankasının Başkan Yardımcısı dolandırıcı çıktı.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - O yüzden, bu sorumsuzluk işi doğru değil yani, biz bunu tartışıyoruz. Dolayısıyla, bu maddeyi ciddi bir değerlendirmeye... (6)'ncı fıkrayı en azından BDDK temsilcisinin söylediği gibi "Şu kanundaki hükümler saklıdır." mı yazılır, başka bir şey mi yazılır; bir şey yazılır yani. "Hukuken sorumlu tutulamaz." dedin mi başka bir yere gidiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, Komisyondaki tartışmalar çerçevesinde gözden geçirelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, konu anlaşıldı. Buradaki (6)'ncı fıkrayla ilgili konu Genel Kurula kadar yani bankaların bu dolandırıcılığı engelleyecek şekilde davranışlarını engellemeyecek şekilde bir düzenleme yapılması gerekiyor. Mağduriyete de sebep olmayacak şekilde, burada konuşulanlar çerçevesinde Genel Kurula kadar değerlendirmelerimizi yapalım, ondan sonra bunu tekrar değerlendirip... Ama bugün burada bunu oylayacağız, bu maddeyi ama (6)'nci fıkra itibarıyla değerlendirmemizi...

Selman Hocam, size de söz vereyim son. Hocalarımıza da söz verelim.

Buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Teşekkür ediyorum Hocam.

Şimdi teknik bir şey soracağım yani hesabın askıya alınması yerine sadece bu şüpheli işlemle sınırlı durdurma olabilir mi? Yani küçük miktar olduğu için veya -ne bileyim- hesapta çok sayıda işlem olduğu için mi hesabın tamamını askıya alıyoruz? Çünkü suçtan kaynaklanan mal varlığını aklama kanunundaki tedbir sadece şüpheli işlemlere özgü; hesabın tamamına niye ihtiyaç duyuluyor? Bir.

Bir de bir iki teknik hususu belirtmek istiyorum. (4)'üncü fıkarda; bunu ben tam çıkaramadım...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye...

Arkadaşlar, şu uğultu kesilsin de tam anlayalım.

Devam edin.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Bir de (4)'üncü fıkarda bir iki teknik husus daha var. Hani, yeniden ele alınacaksa belki. Yani esas itibarıyla bu askıya almayı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şu şüpheli işlem meselesini bir anlayalım.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Yani sadece şüpheli işlemle sınırlı, askıya alma işlemiyle sınırlı bir dondurma olabilir mi? Onu gerçi bankacı arkadaşlar daha iyi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şöyle Sayın Başkanım: Yani bir hesapta çok kısa süre içerisinde pek çok paranın, dolandırılmış paranın oraya akması söz konusu olabilir yani işlem bazlı gidersek yolda kalırız diye endişe ediyoruz. Dolayısıyla, hesap bazlı gitmek gerektiğini düşünüyoruz. Her işlem bakımından hani tek işlem bazlı askıya alma veya durdurma yoluna gidersek bu bizi...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Topyeküncü bir mantık Sayın Bakan. Dolayısıyla, 2'nci maddede de erişim engeli var aynı şekilde.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Saptamak zor olabilir diyorsunuz.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Kesinlikle sıkıntı yaşarsınız, zorlar diye düşünüyoruz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Vekilim, hakikaten bir saat içerisinde çok fazla işlem yapılabiliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok fazla işlem sebebiyle zor olabilir, evet.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Bir de bu (4)'üncü fıkarda "Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine askıya alınan" ibaresi var. Bu müstakil bir yetki mi, yukarıdaki bir yetki mi? Çünkü yukarıda sadece bankalara tanınmış bir yetkiden bahsediliyor, savcıya en fazla başvurulabilir deniyor. (4)'te sanki yine yetki üzerinden mi?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Tabii, cumhuriyet savcısının genel bir yetkisi Sayın Hocam.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Evet, bir de son bir husus, bu (7)'nci fıkradaki bilgi isteme yetkisi, bu suçlarla sınırlı bir bilgi isteme yetkisi değil aslında. Acaba, 332'nci maddedeki o savcıların, mahkemelerin; oraya daha mı uygun olur diye düşündüm ben, sadece bir tereddüt...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Yani böyle özel düzenlemede fayda var.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Sistematiik olarak belki diye düşündüm.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - 332'nci maddedeki düzenleme, burası bakımından çok yetersiz kalır, netice aldırılmaz.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Oraya eklenebilir mi diye, 332'ye...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Ama şöyle Sayın Hocam...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Çünkü burada sadece bu suçlara özgü bir bilgi alma yetkisi gibi düzenlenmemiş yani genel bir tanı...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Şöyle Sayın Hocam, ihtisas savcılarımız, ihtisas mahkemelerimiz olacak. Dolayısıyla, bütün düzenlemeleri bir yerde görmelerinde fayda var diye düşünüyoruz. Onların da uygulamada kaçırılmaları bakımından bu maddenin son fıkrası olarak kalmasında fayda görüyoruz; takdir heyetimizindir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, açıklamaları yaptık zaten, Genel Kurula kadar değerlendireceğiz.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "(madde 170)" ibaresi "(madde 170, birinci ve üçüncü fıkra)" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebi var mı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, Başkanım, yani gerçekten onuncu yargı paketinde bu gelmişti 15'inci madde olarak, şimdi tekrar gelmiş. Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi şekli TCK 170/2 seri muhakeme usulü kapsamında çıkarılıyor. Burada, tabii, genel güvenlik kavramı soyut ve subjektif değerlendirmeye açık bir kavram. Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması, bu subjektifliği daha da bir öznel hâle getirmiş burada. Bunun seri muhakeme usulüyle çözümlenmesi, en azından hâkime bu subjektifliği gidermeye dönük bir takdir yetkisi tanımaktayken şimdi bu madde kapsamında seri muhakemeden çıkarıyoruz bunu. Yapılan değişiklikle meselenin seri muhakeme usulü kapsamı dışında tutulması kişilerin anayasal özgürlüklerini, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını, barışçıl eylem hakkını, ifade özgürlüğü hakkını kullanamamasına ya da buna dönük kamu görevlilerinin bu maddeyi kullanarak bu özgürlükleri kısıtlayıcı işlem yapmasına olanak sağlayacak bir hâle geliyor. Başka bir ifadeyle, örneğin, basın açıklaması yapmak isteyen bir grupta polis karşı karşıya geldi ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulduğu gerekçesiyle gözaltı işlemi yapılabilir hâle gelir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı kamu otoritesi olan polis tarafından doğrudan sınırlandırılabilir hâle gelir, genel güvenliğin tehlike altına alıyorsunuz der ve işlem yapar. Burada yargılama aşamasında eylem yapan kişinin aleyhine bir yargılama usulü öngörülmüş oluyor. Yani bu kişiler seri muhakeme yoluyla daha az ceza almak yerine daha ağır bir cezayla karşılaşabilirler, bu işin teknik kısmı.

Şimdi, benim merak ettiğim şu Başkanım: Hep beraber bakalım, elimizde bir taslak metin var. 23'üncü maddenin gerekçesini okuyorum: "Teklifte, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinin ikinci fıkrasında genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi, nitelikli hâl olarak düzenlenmektedir." Şimdi, kanun teklifi sahiplerinin gerekçesini okuyorum: "Teklifte, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinin ikinci fıkrasında genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi, nitelikli hâl olarak düzenlenmektedir." Şimdi, bunu görüyoruz zaten yani evet, düzenlenmektedir, zaten görüyoruz yani. Neden? Gerekçe ya bu, bunun nedenini açıklamanız gerekmiyor mu? Hani hem taslakta hem teklif sahibi olarak... Yani burada değil yalnız, şimdi burada açıklayacaksınız tabii de, hani şu metinde bizim onu görmemiz gerekmiyor mu? Bakın, biraz önce de Sayın Bakanım, birçok şey anlattınız, o anlattığınız şeyler şu gerekçenin içinde olsa biz bazı şeylere itiraz etmeyeceğiz belki de, gerçekten doğru falan diyeceğiz ama siz burada anlattıkça öğreniyoruz yani, şu metinde göremiyoruz onları. Şimdi, burada tespitli bir hâli... Buyurun, bakın yani. "Düzenlenmektedir." Tamam, çok güzel ama neden yani? Buyurun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Özer.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, ben de...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kunt, buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ben de neden seri muhakemeden aldığımızı merakla başlamak istiyorum, hani niye bunu aldık?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ve niye yazmadınız?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Aynen.

TCK 170'te yapılan değişiklikle aslında -özellikle madde 19'da tartışmıştık ya- yeni bir düzenlemeden getirmiştik nitelikli hâl ve ceza artışı... Şimdi, biz de bunun tabii ki barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşünün cezalandırılmasını kolaylaştırabilecek bir nitelikte, geniş bir uygulama alanını doğurduğunu düşünüyoruz. "Kişilerin toplu olarak bulunduğu yerlerde işlenme" ibaresinin protestolar, yürüyüşler ve toplu kamusal etkinlikleri fiilen suç kapsamına sokabilecek ölçüde muğlak olduğunu düşünüyoruz. Bu nitelikli hâlin de seri muhakemeden çıkarılması ise bize göre teknik olarak daha ağır bir yargılama sürecine tabi tutulması sağlanmakta. O yüzden, mesela, neden bundan çıkarılma ihtiyacı duyuldu, onun cevabını istiyorum yani mümkünse, verirsiniz iyi olacak bizler için.

Yine, ceza tehdidinin ve aslında yargılamanın baskısının artırılmasına da zemin hazırlayacağını düşünüyoruz ve bu nedenle de hem TCK 170'teki cezaların artırılmasının ve suçun kapsamının genişletilmesinin hem de CMK 250'yle nitelikli hâlin ayrı bir usul rejimine tabi kılınmasının, yine demokratik hak ve özgürlüklerin daraltılacağı güvenlikçi bir yaklaşım oluşturduğunu düşünüyoruz ve o yüzden bunun gerekçesini de sizden öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Başkanım, 170'inci madde demin tartışıldı, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması... Burada da hem kurusıkı tabancalar bakımından hem de normal ateşli silahlar bakımından bir ayırım yapıldığından söz edildi.

(2)'nci fıkra da yani teklifin seri muhakemenin dışına aldığı fıkra bakımından bu suçların -yani havaya ateş etme anlamında arz ediyorum- kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi hâli bakımından seri muhakemenin dışına alınması söz konusu. Bu eylem, (1)'inci fıkradaki eyleme göre daha tehlikeli bir eylem ve bu eylemi işleyenlerin seri muhakemeden kaynaklı atıfet var ya 1/2 ceza indirimi bu atıfetten yararlanmaması amacıyla seri muhakemenin dışına alınması söz konusu. Yani, daha fazla ceza alsınlar ve bu eylem diğerine göre, tekil atıma göre daha fazla ilgilileri caydırsın düşüncesiyle getirilen bir düzenleme Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, tatmin edici oldu mu?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Çok olmasa da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Neden? Niye yani?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Gerçekten anlasam olur mu, o ayrı konu da.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, ben yani meslektaş olarak bakıyorum, hukukçu olarak, o açıdan.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam, onu söyledi, onu bir gerekçe olarak bize söyledi, doğrudur ama... Peki, bunu niye yazmadınız?

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, bu kurusıkı veya tabancayla toplu olarak, insanların toplu olarak bulunduğu yerlerde ateş edenlerin seri muhakeme usulünden kaynaklı ilave indirimden yararlanmaması amacıyla getirildi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Almasınlar yani şu havaya silah sıkma, atma vesaire...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Toplu yerlerde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşte, toplu yerlerde tabii ki.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu iş bitsin artık diyoruz yani onun için de cezaların artırılması, bu yani.

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Evet, o amaçla, daha fazla ceza alsınlar diye. Seri muhakemeden kaynaklı indirimden yararlanmasınlar düşüncesiyle...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani gerekçeyi biraz daha açıklayıcı yazabiliriz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bari bunu buraya yazın da biz de bu soruyu sormayalım yani. Niye yazmıyorsunuz onu anlamaya çalışıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani şunlar yazılsa gerekçede...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kanun teklifi sahipleri, size de diyoruz, siz de yazın da biz de sormayalım yani eksik kalsın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Arslan, bir dahaki sefere lütfen gerekçeleri daha doyurucu yazalım.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (7) numaralı alt bendinde yer alan "(madde 155)" ibaresi "(üçüncü fıkra hariç, madde 155)", üçüncü fıkrasında yer alan "(125 inci maddesinin ikinci fıkrası)" ibaresi "(madde 125)" şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ancak önödeme kapsamına giren bir suç ile uzlaştırma kapsamına giren bir suçun birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde uzlaştırma kapsamındaki suç bakımından uzlaşma hükümleri uygulanır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 24'üncü maddede 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Eşitlik ilkesi gereğince kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçu da ön ödeme kapsamına alınmalıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Başkanım, ben söz istemiştim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyle ilgili mi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Önergeyle ilgili değil, maddeyle ilgili.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Maddeyle ilgili mi?

Buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hem biraz nefes alınır hem de geç saatlere kadar kalacağız belki, belki bir kısmımız gidecek, bir kısmımız sonuna kadar kalmayacak; o nedenle, dile getirilmesi gereken bir husus var, o da ceza infaz sisteminde aslında görünmez kılınan ama gittikçe daha ağır koşullar ve sonuçlar yaratılan bir alanla ilgili, disiplin suç ve cezası rejimi. Bunun eşitlik, orantılılık, adil infaz...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu, 24'üncü maddeyle ilgili mi?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Başkan, doğrudan maddeyle ilgili değil, bu konuyla ilgili fikirlerimi paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hangi konuyla ilgili?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - İşte, disiplin infaz rejimi ve suçlarıyla ilgili, maddeye eklenmesiyle alakalı olarak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam söz vereceğim de oylamayı bitireyim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Oylayın, sonra devam edeyim, çok fark etmez benim için.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentleri hariç diğer bentlerinde" ibaresi "maddede" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- (1) Soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ve 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasının değişikliktan önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Eşitlik ilkesi gereğince kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçu da ön ödeme kapsamına alınmalıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 27'nci maddede ilk sözü size vereceğim Sayın Aslan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tamam, sıkıntı yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 27'nci maddeyi okutuyorum:

"MADDE 27- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 10 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "tarihi itibarıyla" ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle" ve "tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler," ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler," şeklinde değiştirilmiş, yedinci ve sekizinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, madde üzerinde söz almak isteyenler var, ilk sözü Sayın Aslan'a veriyorum.

Buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Aynen benim yarım kaldığı için ben buradan devam edeyim. Bundan sonra parçalı belki ikinci kere söz alırım.

Bugün 27'nci maddenin eşitlik, adalet, infazda adalet üzerine getirildiği söyleniyor ama infaz ceza sisteminin en görünmeyen ve gittikçe daha ağır sonuçları oluşmaya başlayan disiplin, suç ve ceza rejimini de konuşmamız gerektiğini ben düşünüyorum. Eşitlik, orantılılık, adil infaz hakkı, uygulamada birlik, insani yönlerinin konuşulması gerektiği bir noktadan gidiyoruz. Covid-19 mağdurlarının adalet talebini giderecek bir maddeyi konuşuyoruz ama aynı şekilde disiplin affı isteyenler ya da disiplin mağdurları diye kendini tarif eden bir kısım kesimin de talepleri var ya da ceza infaz sisteminde disiplin suç ve rejiminin yarattığı ayrımcılıklar var. Bunları da konuşmamız gerekir çünkü sandığımız kadar küçük değil, sonuçları bakımından çok ağır. Disiplin affı isteyenler, denetimli serbestliğin, koşullu salıvermenin disiplin cezası gerekçesiyle reddedilmesiyle ilgili bir ya da iki yıllık bir süre

bekliyorlardı ya da idarenin geniş değerlendirme takdirinin sonuçlanmasıyla ilgili kapsamın daha daraltılmasını bekliyorlardı ama ifade etmek gerekir ki disiplin affıyla ilgili benzeri bir düzenleme yok. Bizim Adalet Komisyonuna da tevdi edilen üç ayrı kanun teklifimiz var. Bu kanun teklifimiz 2024'ten beri bekliyor. Bu kanun tekliflerimiz de hakeza bu yargı paketi yapılırken dikkate alınmamış. Mesela sormak isterim, bu 27'nci madde yürürlüğe girdiğinde tahliye olacak olan mahpuslarla ilgili disiplin cezalarının olup olmaması bir kriter olacak mı? Büyük ihtimalle olmayacak yasal olarak. Yani disiplin cezalarının varlığı...

Dinlerseniz sevinirim, bu hususta, Sayın Acar ya da Sayın Arslan. Bu madde yürürlüğe girdiğinde disiplin cezaları meselesiyle ilgili herhangi bir şey dikkate alınmayacak, otomatik olarak bunlar tahliye edilmiş olacak. Aslında disiplin suç ve rejimi bakımından otomatik bir af gündeme gelmiş, bir yönüyle gelecek. Mesela, bunlarla ilgili bu düzenlemenin o yönünü açıklarsanız sevinirim. Yine, cezaevlerinden cezaevlerine disiplin suçları ve cezalandırma yöntemiyle ilgili bir yeknesaklık ve standart yok. Her ne kadar kanuni düzenlemede bir standart olduğu söylene de yine siyasi mahpuslar ile adli mahpuslar arasında eşit olmayan uygulamalar ve cezalarının nispi ağırlıkları olanlar var. Örnek veriyorum: Bir mahpusun şiir okuması çok sıradan bir eylem olarak görülürken o şiirin bir marş olduğu ifade edilerek bir mahpusa ailesiyle görüşme hakkından koşullu salıverilmesine, denetimli serbestlikten haberleşme hakkına, etkinlik yaşama kadar çok ağır hükümler verilebiliyor. Biz, bunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesindeki, Anayasa'nın da 26'ncı maddesindeki düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti bakımından hukuka aykırı bir düzenleme olduğunu ifade ederek bununla ilgili bir yasa teklifi vermiştik. Bu teklifi defalarca kez tekrarladık gündeme alınması açısından ancak şu ana kadar yok sayıldı çünkü bir insan düşünce, ifade özgürlüğünü açıklarken söz, yazı, resim ya da başka yollar üzerinden ancak bunu anlatabilir ve cezaevindeki, hapishanedeki bir mahpusun da bunu kullanma biçimlerinin maalesef ki sınırı ortada. Demokratik bir ülkede hapishanedeki bir mahpusun ortaya koymuş olduğu düşüncesini, ifadesini açıklama hürriyeti meseleleri maalesef Ceza İnfaz Kanunu'nun 40 ve 42'nci maddelerinin yaratmış olduğu sonuçlar itibarıyla ağır sebeplere mensele oluyor. Örneğin, açlık grevi yapmak. Açlık grevi yapmanın kendisinin ifade özgürlüğü kapsamında bir çeşit ifade etme yöntemi olduğuna dair Anayasa Mahkemesinin, AİHM'in kararları var ama bizim disiplin ceza hükmümüzde açlık grevi yapmak bir disiplin cezası gerekçesi ve bu, eğer bundan önce daha farklı düzeylerde disiplin cezası varsa hücre cezasına kadar varabilen, kişinin özgürlüğünü elinden alabilecek kadar ileri bir seviyeye sebep olabiliyor.

Yine, hapishanelerdeki hak ihlaline, hukuksuz uygulamalara son verilmesi beklentisi yaratılırken son çare olarak bu kadar keyfi ve hukuka aykırı disiplin hükümleriyle ilgili (g) bendinin çıkarılmasını teklif etmiştik. Hakeza yine, 42'nci maddede protesto amaçlı idarece verilen yemeği almama, herhangi bir şeyi protesto amaçlı idareye karşı toplu sessiz direnişte bulunma, gereksiz yere marş ve slogan atma...

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, uğultu var, lütfen dinleyelim hatibi.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Gereksiz yere ne demek, neye göre gereksiz yere marş ve slogan atma meselesi?

Bunlar çok basit meseleler değil hem insanlık onuru, ifade özgürlüğü bakımından hem de kişilerin hapishanede bulunduğu soyut, muğlak, belirsiz meselelerde çok keyfi disiplin cezalarına sebep oluyor. Bu çok basit bir şey gibi gelebilir ama ailesiyle görüşmemekten, nakil talep edememekten, koşullu salıverme hakkından, denetimli serbestlik hakkından, açığa ayrılmaktan gibi çok yoğun bir etki yaptığı meseleler bir yönüyle var. Bir de bunun orantısız işlemiş olduğu bir diğer mesele siyasi mahpuslar açısından TMK'nin 17'nci, 2'nci maddesi var. Burada mahpuslarla ilgili firar ya da ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş olanlar veya disiplin cezası 3 defa hücre hapsi alanlar açısından disiplin cezaları kaldırılmış olsa bile haklarında koşullu salıverme hükmünden yararlanamaz meselesi var.

Şimdi, disiplin rejiminde suç bir de gözlem süreleri var. Disiplin cezası infaz edildikten sonra bir gözlem süresi... Disiplin cezasını infaz etti, bir ay, üç ay, altı ay, bir yıl gibi ama burada hem süresiz bir cezalandırma söz konusu oluyor koşullu salıvermeyi tamamen yakma üzerinden hem de bazı cezaevleri, özellikle 2021'de idare gözlem kurulları devreye girmeye başladıktan sonra Bakırköy Kadın Kapalıda somut olarak bunu biliyorum, 24 kadın mahpusla ilgili, haklarında hücre cezası hükmü var kesinleşmiş ama idare "Boş hücre yok." deyip altı yedi ay bu mahpusları bekletmiş, cezayı infaz ettiği dönem ve gözlem süresi uzadığı için idare gözlem kurulunun üzerinden altı ay ekstra infaz yakma kararı verilebildi idarenin kendi fiziki koşulları ve keyfi mekanizması bakımından. Yine, hakeza 3 hücre infaz yakılmasıyla ilgili, biz verdik, bu çok basit bir şey gibi değil aslında, özellikle uzun yıllar da hapishanede kalanlar bakımından geçerli olan bir mesele ve şöyle bir durumu var: Burada özellikle müebbet hapis cezası olan mahpusların doğrudan etkilendiğini görüyoruz, bununla ilgili sizin elinizde bir veri var mı? Bilemiyorum ama bu konuda özellikle kanun yararına bozma başvuruları çok fazla geliyor Adalet Bakanlığına, eminim, bununla ilgili bir istatistik meselesi var. Biz de sizlere bu konuda bayağı başvuru yaptık. Örneğin, infaz süresi son on-on beş yıl boyunca hiç disiplin cezası almamış, iyi hâli bulunmuş olsa bile yıllar önce infaz etmiş olduğu hücre cezaları üzerinden otomatik altı yıl infazı yakılan mahpuslar var. Bakın, otuz yıl infaz yatmış, Bolu Hapishanesinde bulunan Ali Adıman, Suat Duman, İbrahim Doğan, İbrahim Ergün, Şaban Saruhan, Abdurrezak Gülmez, Feriati Çetin, Mehmet Salih Adan, İhsan Balkaş, Kerem Öztürk otuz yıl yatmasına rağmen sırf on-on beş yıl önce infazı bitmiş, bu hücre cezaları gerekçesiyle altı yıl daha fazladan hapishanede tutulacak. Yine, Düzce Hapishanesinde Fikret Karakoç 2027'de tahliye olacakken 2035'e, Muhammed Koçyiğit 2030'dan 2036'ya, Resul Baltacı 2022'de tahliye olması gerekirken 2029'a, Sinan Tutmaz 2023'te tahliye olması gerekirken şimdi 2028'e kadar infazları uzatılan bir süreçle karşı karşıyayız. Biz, bunun basit bir disiplin cezasının, bir mahkemenin bile, bir gün bile tutuklu ve gözaltı kararı verirken bu denli olduğu bir meselede bu kadar ağır bir sonucun hele ki bu kadar infaz adaleti ve eşitlik konuşulduğu bir noktada göz ardı edilmemesi gerektiğini biz düşünüyoruz. Bahsini ettiğimiz kanun tekliflerimiz açık, burada da duruyor, bu konuda her ne kadar göz ardı edilmeye çalışılsa da sadece mesele siyasi mahpuslar bakımından değil, işin eşitlik, adalet, insan hakları, ifade özgürlüğü bakımından da etkileri ve sonuçları var. Özellikle bu disiplin affının açığa ayrılma meselesindeki etkisi üzerinden gelen başvurularda biz bu madde geçtikten sonra yaratılacak süreçte tamamen bir otomatik affa sebep olup olmayacağı meselesinin ne kadar bir değerlendirildiğini düşünüyoruz. Bu meselenin şu an olmasa bile ilerleyen aşamalarda dikkate alınarak artık bu infaz yakmada etkili olabilecek bu 17/2'nci maddesi, bir de infaz suç ve rejimindeki artık geri kalmış, keyfiyete sebep olan, yeknesaklığa aykırı olan 40 ve 42'nci maddelerdeki hükümlerde değişikliklerin yapılması

gerektiğini, tam da bu süreçte bunları konuşurken çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Gerçekten bir adalet olacaksa hapis cezasından çok daha ağır sonuçları olan disiplin suç ve cezasıyla karşı karşıya kalıyoruz ve bunların çoğu maalesef ki keyfi, çoğu da sadece iyi hâl olma süresini değil, özgürlüğünü gasbedecek kadar ağır sonuçlar yaratıyor diyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Aslan.

Şimdi, söz sırası Sayın Şahin'de.

Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Gecenin ilerleyen bu vaktinde bize göre bu kanun teklifinin en önemli maddelerinden birini, 27'nci maddeyi görüyoruz. Bu maddeyle alakalı ilk gün de ifade ettim, 22/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından Komisyonumuza havale edilmiş olan bir kanun teklifimiz vardı. Bu kanun teklifimizde özetle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'unun geçici 10'uncu maddesi uygulama noktasında aynı tarihte aynı suça sürüklenmiş, aynı cezayı almış 2 ayrı kişinin cezasının infazında ayrı ve farklı infaz uygulamalarıyla adaletsizlik oluşturmuştur. Bu durum, Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirlenen hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Aynı zamanda, yasalar önünde tüm vatandaşlara eşit haklar ve olanaklar tanıyan Anayasa'nın 10'uncu maddesini de ihlal etmiştir. İlgili yasa maddesi Resmî Gazete'de yayımlandıktan sonra kimi infaz hâkimlikleri yasa maddesini hükümlünün lehine yorumlayıp uygularken kimi infaz hâkimlikleri ise hükümlünün aleyhine yorumlamış ve uygulamıştır. Bu bakımdan da ilgili madde hukuki belirlilik ilkesine aykırıdır, farklı ve keyfi uygulamalara imkân vermiştir. Bu farklı uygulamalar hem hükümlüler hem de kamu vicdanı açısından hukuki güvenlik ilkesini de ihlal etmiştir. Hukuk devleti ve eşitlik ilkesi gereği aynı tarihte işlenmiş aynı infaz rejimine muhatap aynı suça aynı cezanın verilmesi ne kadar hak ise uygulanacak indirim ya da iyileştirmenin de aynı olması hukuk ve adalet için gereklidir demiştik. Açık ve kapalı cezaevlerindeki hükümlü ve tutuklu sayılarının cezaevlerinin kapasitesinin çok çok üzerinde olduğunu, insan haklarına uygun bir şekilde gerçekten hükümlü ve tutukluların cezaevinde ıslah ve rehabilitasyonunun mümkün olmayacağını, bu yoğunluktaki cezaevleri kapasitesiyle bu olanakları engellediğini, rehabilitasyonu engellediğini de ifade etmiştik. Aradan yaklaşık bir buçuk yılı aşkın süre geçti ve bugün itibarıyla sözlerimizin bir nevi haklılığını gösteren bir kanun maddesiyle karşı karşıyayız. Peki, şimdi şunu sormak lazım: Madem bu yasada bu teklifi getirecektiniz, niçin daha önceki süreç içerisindeki itirazlarımıza kulak vermediniz? Bu süreç içerisinde hak kaybına uğrayan, mağduriyet yaşayanların hakkını nasıl teslim edeceksiniz? Ve beklenti içerisine soktuğunuz cezaevlerindeki hükümlülerin ve dışarıdaki yakınlarının ve aynı tarihte aynı suçu işlediğinden kaynaklı olarak cezaevine girmemek için türlü türlü yollara başvuranların sizin üzerinizde bir hakkı, hukuku olmayacak mı? Bu hususu özellikle ifade etmek isterim.

Şimdi, geldik bu maddenin değerlendirilmesine. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 10'uncu maddesinde yapılan değişiklik on birinci yargı paketinin infaz hukuku bakımından en kritik düzenlemelerinden biridir. Değişiklikle "tarihi itibarıyla" ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle" şeklinde değiştirilmekte, ayrıca hükümlünün ilgili tarihte cezaevinde bulunması şartı kaldırılarak düzenlemenin kapsamı genişletilmektedir. Böylece 31/7/2023 tarihi ve öncesinde işlenen suçlar nedeniyle hükümlü olan kişilerin Covid-19 döneminde getirilen üç yıl erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma veya denetimli serbestlikten yararlanma imkânına yeniden erişmesi sağlanmaktadır. Düzenleme Türk Ceza Kanunu'nun 2'nci kitap, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci bölümlerinde yer alan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar dışında tutulmak suretiyle kapsamı oldukça geniş bir adli suç grubunu içermektedir.

Şu an itibarıyla, iktidar milletvekillerinin vermiş olduğu önergeyle de yeniden bu suç grupları içerisine farklı uygulamaların da sokulmak istendiğini görüyoruz. Bu konuda takdir tabii ki milletimizin vicdanındadır. Ancak burada şunu özellikle ifade etmekte fayda görüyoruz: Kanun koyucu dilediği suç tiplerini bunun içerisine koymaya, dilediklerini istisna dışında tutma hakkına elbette ki sahiptir ama bunu yaparken Anayasa'nın eşitlik ilkesini ve bu ülkenin hukuk devleti olduğu gerçeğini hiçbir şekilde unutmamalı. Bu nedenle bir kez daha şunu ifade etmek isterim ki Terörle Mücadele Kanunu kapsamına alınan suçlar -bakın, bunun altını çok net çizmek istiyorum- failin fiilî örgüt bağının bulunmadığı, yalnızca soyut kriterlerle örgüt üyeliği kurulan dosyalar dâhil tamamen kapsam dışında bırakılmıştır.

Arkadaşlar, bu kanunla getirdiğimiz düzenlemede Anayasa'nın eşitlik ilkesi çerçevesi içerisinde tadadi olarak pek çok suçu saymışız ama burada, bir kez daha ifade ediyorum ki failin fiilî örgüt bağının bulunmadığı, yalnızca soyut kriterlerle örgüt üyeliği kurulan dosyalar dâhil tamamen kapsam dışında bırakılmıştır ki bu asla ve asla vicdanlarda kabul görececek bir düzenleme değildir. Böylece, adil yargılanma hakkının ağır bir şekilde ihlal edildiği, binlerce dosyada kişilerin hem soruşturma ve hem kovuşturma sürecinde hem de infaz aşamasında çifte mağduriyet yaşaması sonucunu doğuran bir eşitsizlik ortaya çıkarmaktadır. Bu, terör suçları bakımından tarihsel olarak bilinen geniş yorum uygulamaları da dikkate alındığında, bu dışlama nesnel ve makul bir ölçütle açıklanabilir olmaktan uzaktır.

Bugün bu saatte, Adalet Komisyonunun bu toplantısını bekleyen, hayatı boyunca eline silah almamış, suç örgütlerinin sağından solundan geçmemiş, suçun manevi unsuru konusunda, hepimizce malum, suçun maddi ve manevi unsurlarını oluşturmayan bir suç tipinden dolayı mahkûm olmuş olan binlerce insan Anayasa'nın eşitlik ilkesi çerçevesinde burada kendi haklarının teslim edilmesini, şu ana kadar yaşadıkları dramları unutarak en azından burada bir nefes almayı arzulamaktadır. Bunu da hassaten biz Adalet Komisyonunun değerli üyelerinden talep ediyoruz ve bu düzenlemenin mutlaka burada, bu kanun metni içerisine dercedilmesi ve bu düzenleme dercedildikten sonra da kanun teklifinin Genel Kurulda yasalaşmasının uygun olacağı kanaatindeyiz. Çünkü burada büyük mağduriyetler yaşandığını ifade ediyoruz. Bu mağduriyetleri ortadan kaldırmanın yol ve yöntemini, gecikmiş de olsa artık Adalet Komisyonunun önüne gelen bu kanun teklifiyle telafi edilebilecek bir durum olarak görüyoruz.

Yine, biz 27'nci maddeyle alakalı, Sayın Başkanım, bir önerge verdik. Bu önergede açıkça şunu ifade ediyoruz: 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 10'uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "tarihi itibarıyla" ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle" ve "tarihinde geçici 9'uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler," ibaresi, "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler," "üç yıl" ibaresi "beş yıl" şeklinde değiştirilmiş, "dördüncü" ibaresi ile "Altıncı ve yedinci bölümünde

tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar" ibaresinin çıkarılmasını ve "yedinci ve sekizinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır" şeklinde değiştirilmesini talep ediyoruz diyerek bir önergemiz var. Şimdi, bunu niçin söylüyorum? Ben gayet iyi biliyorum ki bir süreç yönetimi devam ediyor bu ülkede. Önümüzdeki günlerde muhtemel olarak bir infaz yasasıyla ilgili bir çalışma buraya gelecek ve şu an itibarıyla bu önergeyle kapsam içerisine dâhil edilmesini istediğimiz bu suçtan hükümlü olanların mutlak surette yararlanabileceği bir düzenleme ama aylardır konuşuluyor ve millet bir beklenti içerisine girdi. Bu beklentiyi daha fazla talik etmiş olmak toplumsal yaraları derinleştiriyor. Bu toplumsal yaraların derinleşmesine fırsat vermeden, bir sonraki tarihe ertelemeyen gelin, bu düzenlemeyi bugün bu Komisyonunda gerçekleştirelim ve bütçeden sonra da Genel Kurulda bunu yasalaştırarak taçlandırılalım diyorum çünkü çok büyük ve geniş bir kitle bizden bu yönde adım atmamızı bekliyor. Milletin vekilleri olarak pek çok suça burada Covid indiriminden kaynaklı olarak eşitlik imkânından yararlandırıyorsak siyaseten bu işin mağduru olduğunu ifade ettiğimiz ve pek çoğunun işlendiği zamanın eylemine göre suç teşkil etmeyen fiillerinden dolayı mahkûm olduğuna inandığımız bu isimlere de bu kanun çerçevesinde bir imkân verelim, onları sosyal ölüme tekrar terk etmeyelim. Bir an önce bu yasanın yasalaşması konusunda bu teklifimize olumlu cevap verir ve bu önergemizi kabul ederseniz, emin olun, büyük bir mağduriyetin de sonlandırılacağını ifade etmek istiyorum.

Tekrardan hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Şahin.

Evet, Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; infazda eşitlik, infazda adalet çok önemli. Tabii, bu infazla ilgili düzenlemelerde yani palyatif çözüm arayışlarıyla yola çıkmamak gerekiyor. Burada torba yasa mantığıyla infaz hukukunda ya da halk arasında "af" denilen biz de "infazda indirim" denilen düzenlemeleri yapamayız. Bu infaz hukukuyla ilgili bir düzenleme yapılacaksa bütün konuların ortaya konulduğu, infaz hukukunun tartışıldığı ve nereden nereye gidebilecek, cezaevinde bulunanların yaşam hakkından, idare ve gözlem kurullarının tartışıldığı bir noktada ceza adaletinin infazdaki kalan vatandaşların haklarını da tartışmak gerekiyor.

Şimdi, bundan 31/7/2023 tarihi öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle değil, kesinleşmiş suçlar nedeniyle daha önce gelen bir düzenleme yapılmıştı. Biz o zaman söylemiştik gene Komisyonunda, "Aynı suç, aynı tarih ve farklı infaz mümkün değil." dedik yani kesinleşmesi şart değil. Örneğin, Aydın'da işlenmiş, aynı tarihte işlenmiş bir suçun Aydın mahkemelerindeki hızıyla İstanbul'da işlenmiş aynı suçun hızı farklı, kesinleşmesi de farklı. Bunun eşitsizliklere neden olacağını söyledik ve dediğimiz çıktı ve iki yıldan beri de bu konuda, bu eşitsizliğin giderilmesi gerektiği konusunda biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak açıklamalarda bulunduk ve bugüne geldik. Bugüne geldik ama yine bir yargı paketinin içerisinde, 38 maddelik paketin içerisinde bir nokta olarak geldik. Şimdi, millet yargı paketine bakmıyor, milletin baktığı nokta 27'nci madde. Biraz önce Twitter'a girdim, 20'nci maddeye gelindiğini, 21'inci maddeye gelindiğini de millet izliyor. Ne bekliyor? Millet, adil yargılanma hakkı ihlalleri nedeniyle Anayasa Mahkemesine giden 2024'teki 100 bin bireysel başvuru hakkının yansımaları bekliyor -Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde yüzde 35,8'le Türkiye hak ihlallerinde en fazla başvuru yapan vatandaşı olan ve 125 tane emsal kararı olan yapıyla- Türkiye'de hukuk düzeninin, hukuk devletinin aşındığını gördüğü için hak taleplerinde bulunuyor. Bazen atladığımız noktalar da oluyor. Atladığımız noktalarda bakıyoruz, bize günde 5 bine yakın Twitter'dan ya da SMS'ten yazılar geliyor. Yani olay şu: Anayasal düzene karşı işlenen suçlar, casusluk suçları, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar veya örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar kapsam dışında mı, değil mi? Terörle Mücadele Kanunu denilince akla öyle şiddete filan bulaşmış örgüt üyeleri gelmesin; burada, örneğin, onlarca gazetecinin yargılandığı hedef gösterme suçu da bu kapsamın içine giriyor ya da örgüte yardım gibi suçlar da var, okuyan yazan insanların kapsam dışına giriyor bu düzenlemeyle beraber. Yani öyle bir şey ki vatandaş adalet çılgınlıklarında; ehliyet affı, ekonomik suça ekonomik ceza, çek hapis cezalarının kaldırılması, TCK 158 ve TCK 245'teki düzenlemeler, uzlaşmaya açılması, adli para cezalarında kapsamlı düzenlemeler istiyor. Ve cezaevlerinden bir çılgılık var; cezaevlerindeki çılgılık... Yani infaz sisteminin artık çürümüş olduğu, artık hasta mahkûmların, çocukların infaz sistemindeki yaşam hakkı müdahaleleri konusunda idare gözlem kurullarının yaptığı keyfi kararlara karşı tepkiler var. Ne yapmak gerekiyor? Bu sistemde, sistemi sadece böyle... Biraz önce dediğimiz gibi, denetimli serbestlik uygulamalarının kapsamının genişletilmesiyle çözülecek bir nokta değil bu. Geçenlerde de sordum, konuşulan nokta bundan 50 bin kişinin 55 bin kişinin yararlanacağı, daha sonraki süreçte de düzenlemeyle birlikte 115 bin kişiye çıkacağı konuşuluyor ama bu sayıyı doğrulayacak kamuya açık bir kaynak bulunmuyor. Yani Adalet Bakanlığı'nda, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nde daha önce işlenen suçlarla ilgili verilere biz ulaşmıyoruz. Verilere ulaşmak için soru önergesi veriyoruz, soru önergelerinde gereken yanıtları da alamıyoruz. Yani şeffaflık konusunda da Adalet Bakanlığı'ndan ne yazık ki... Anayasa'nın 98'inci maddesi çerçevesinde vermiş olduğumuz soru önergeleri karşılığında verilen cevaplarda -on beş günde değil ama- Adalet Bakanımızın dediği gibi "En fazla cevap veren Bakanlık biziz." gibi düşünceleriyle karşılışıyoruz. Yani şuraya gelmek istiyorum: Burada bu yararlanacak kişi sayısını doğrulayacak rakam biz bulamıyoruz, bu çerçevede kamuya açık bir kaynak da yok. Bakıyoruz, artan sorunlar farklı cezaevlerinde, hapishanelerde. Şimdi, E tipi, F tipi cezaevleri değişti; yüksek güvenlikli cezaevleri dışında bir de kuyu tipi cezaevleri, hapishaneleri çıktı. Yani Buca'ya gidiyoruz, kuyu tipi cezaevi, Çorlu'ya gidiyoruz kuyu tipi cezaevi... Ama biz bunu söyledığımız zaman da "Bizim kuyu tipi cezaevlerimiz yok." deniyor. Bu konuda da şeffaflık yok, bu konuda da ulaşabileceğimiz bir nokta yok. Kuyu tipi hapishaneler olarak bilinen cezaevlerinde artan sorunların ise yargı reformu iddiasıyla yola çıkılan bir değişiklik açısından dikkate alınması gerekmiyor. Bu çerçevede bununla birlikte İnfaz Kanunu'nda yaptığımız palyatif çözüm arayışları faydadan çok zarar getiriyor. Yani birisini, bir kesimi alıyorsun, diğer kesimleri almak durumundasın, onları alamıyorsun, eksik kalınıyor. Örnek vereyim; yani son bir haftadan beri haklı olarak vicdan açısından depremde vefat edenlerin yakınları arıyor bizi ve bu düzenlemeyi yararlanacakları kaygısıyla -anneler babalar, çocukları vefat etmiş, yakınları vefat etmiş- toplum vicdanı açısından böyle bir düzenin içine girilmemesi gerektiğini bize ikaz ediyorlar. Daha önce söyledim, 3 çocuğu Kahramanmaraş'ta depremde binanın altında kalan annenin çılgınlıkları var ve avukat oğlunun ölümü nedeniyle bir babanın çılgınlıkları var. Yani "Cinayet suçluları, kadın cinayetlerini işleyenler, tecavüz, istismar suçları, gasp, yaralama, kaçırma gibi suçları işleyenler, deprem davaları bu kapsama giriyor, biz bundan rahatsızız." diyen de bir mağdur kesim var. Yani bir sıkıntı var, bu sıkıntının çözümü ne? Yargı reformu ama 11 tane yargı paketiyle çözülecek bir İnfaz

Kanunu'ndaki palyatif çözüm arayışları değil. Sürekli değişiklikler ve örtülü aflarla yamalı bir bohçaya benzeyen İnfaz Kanunu'ndaki bu değişiklik alışkanlığı toplumun ceza adaletine güvenini azaltıyor. Öte yandan sayılarının çokluğu ve imkânların yayıflığı infaz sisteminin izolasyondan öte bir anlam taşıyamamasına neden oluyor. Bakıyoruz, bugün, bu karmaşık sistemde, ceza hukuku profesörleri dahi artık ilgilenmiyor. Örneğin bir infaz düzenlemesi yapıyoruz, Denizli'de üç gün yatıyor, dışarı çıkıyor. Deniliyor ki ona, başka arayanlar, bizi arayanlar: "Bir gün yatıp da dışarı çıkabileceğimiz yer var mı?" diye soruyorlar. Çanakkale'de beş gün yatan çıkıyor. Başka? Ankara'da bir gün yatan çıkıyor. Öyle bir karışıklık var ki infaz düzenlemesinde... Şu anda savcı mesleğinde bulunan infaz savcılarını tedirgin, çıkacak ve uygulama nasıl olacak diye tedirginlik var. Yani insanlar güvenilirliği tartışmalı hesaplama araçlarıyla kendilerinin veya yakınlarının infazını anlamlandırmaya çalışıyor. Sizlere, milletvekillerine telefon ediyorlar "Daha önce şu cezayı aldı, şu çıkarsa ne olur? Çıkamaz." diye. Biz de artık infaz hukukçusu olmaya başladık milletvekilleri olarak hem konu hem alan açısından hem de yatılacak sayı açısından, gün açısından. Olması gereken ne?

Olması gereken İnfaz Kanunu'nun bir bütün hâlinde gözden geçirilmesi. Olması gereken demokratik bir ortamda yeniden infaz hukukunun ele alınması; torba yasalarla değil, gerçekten infaz hukuku açısından bütün geneliyle birlikte. Böylelikle hem ceza adaletinin tesisi hem de infazdan beklenen yararların sağlanabilmesi mümkün olabilecek. Bununla birlikte ceza hukukunun tüm toplumun vicdanını yaralayan uygulamalarına son verilmeden, hukuka dönüş sağlanmadan bu değişikliğin tek başına yapılması da bir anlam ifade etmiyor. Yani bu değişiklik çıktıktan sonra yani bu deprem davalarından yararlanacak sanıkların ya da gelecekte yararlanacak kişilerin olması beni vicdanen yaralıyor. Yani kadın cinayetlerini işleyenler yararlanacak, bu beni rahatsız ediyor. Uyuşturucu ticaretinin içerisinde bulunanlar yararlanacak, bu bizi rahatsız ediyor. Ben buradan bir çağrı yapıyorum: Tüm partiler bu infaz hukukuyla ilgili yargı reformu çerçevesinde tüm bu suçlarla ilgili olarak bir etki analiziyle birlikte oturalım, birlikte olalım ve ceza adaletiyle birlikte infazda eşitlik ve adaletin sağlanması çerçevesinde birlikte çalışma yapalım diyoruz çünkü bu çılgınlık bitsin, bu çılgınlıklarda bulunanlara da bir karşılık verelim diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Bülül.

Şimdi, söz sırası Sayın Kunt'ta.

Buyurun Sayın Kunt.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, gece saat bir buçuk ve nihayet 27'nci maddeye geldik. Aslında yıllardır binlerce insanın beklemiş olduğu ve sonunda nihayet yapılan bir düzenleme ama eksik bir düzenleme olarak gördüğümüz bir şey. Oraya gelmeden önce sonda söyleyeceğimi elbette ki başta söyleyeyim Sayın Başkan. Bir kere biz düğmeyi en baştan yanlış iliklemişiz yani biz derken kanun koyucu ve vaktizamanında yapılan yasalardan bahsediyorum. Birincisi, bu ülkedeki maalesef ki yargılama sistemi adil değil, infaz sistemi eşitlikçi değil yani cezada adalet, infazda eşitlikçi uygulama ilkesi maalesef ki bizim ülkemizde vücut bulmuş durumda değil, bizim ülkemizde uygulanabilir bir durumda değil. Ne cezalar adil bir şekilde verilebiliyor ne de infaz gerçekten de eşitlikçi bir şekilde uygulanabiliyor. Bakın, aramızda bir sürü hukukçu arkadaş var, müvekkillerimiz cezaevinden çıktığı zaman veya hükümleri kesinleştiğinde hesaplama yapamıyoruz. Programlar var, ya, "karar.com." yazıyoruz, sekiz yıl bir ay aldı diyoruz, örgütlü suçu ayrıca tıklıyoruz, bir sürü karmakarışık bir şey. Fakültelerde infaz hukuku hocaları bile... Yok yani öyle bir şey yok, kitaba bakıyoruz, onda bile bulamıyoruz. Böylesi bir İnfaz Kanunu varken bir kere düğme baştan yanlış iliklenmişin sebebi de bu zaten. O yüzden, bizim köklü bir şekilde İnfaz Kanunu'nu düzenlememiz gerekiyor, bu artık elzem yani daha artık gelinemeyecek bir noktada.

Bir diğer sorumuz, cezaevleri sorunu. Cezaevlerinde şu an, 300 bin kapasite var ama kaç bin kişi cezaevinde? Tam 400 bin kişi Türkiye hapishanelerinde. Şimdi, çözümü nasıl bulmaya çalışıyoruz. İşte, böyle suni bir şekilde aslında derde derman olmayan bir pozisyonda olmaya çalışıyoruz. Bakın, toplumun her kesiminden bize ulaşıyorlar, cezaevinde yaşanan ihlallerden bahsediyorlar, cezaevlerinin durumundan bahsediyorlar.

Şimdi, vaktizamanında 2020 yılında Covid döneminde getirilmiş bir düzenleme vardı. Şimdi, orada da yine yanlış iliklendi. O zamanki kanun düzenlemesinde de bir hata yapıldı, neydi o hata? Hepimiz hukukçuyuz, biliyoruz. Bir kere, hiçbir zaman yani suç tarihi baz alınarak yapılması gereken infaz düzenlemesi o zaman için karar tarihi baz alınarak yapıldı mı? Yapıldı. Ne oldu? 31 Temmuzda kararı kesinleşen ile 1 Ağustosta kararı kesinleşenler arasında bir makas oldu, biri çıkabildi cezaevinden, diğeri maalesef ki içeride kaldı. Hâliyle insanlar dedi ki "Bu bir eşitsizliktir, bu eşitsizliği giderin." Biz de yıllardır halkın bu anlamdaki talebini dile getiriyoruz ve orada da yine bir ayrımcılık yapıldı. Ne yapılmıştı? Örgütlü suçlar, sanki Covid onlara bulaşmazmışcasına, sanki oradaki idari tedbir örgütlü suçları ayıracakmışcasına maalesef ki bir ayırıma gidildi. Biz, buna da karşı olduğumuzu ifade ettik.

Şimdi, önümüze gelen düzenlemeyle bunun giderilmesi çalışılıyor. Elbette ki olumlu buluyoruz, olumlu buluyoruz ama eksik buluyoruz, eksik bulduğumuz kısımları şimdi tek tek izah edeceğim.

Şimdi, öncelikle, bir, burada bir eşitsizlik giderilmiyor yani daha önceki yapılan ile şu an yapılmak istenenin aynı olmadığını görüyoruz. Neydi daha önce yapılan aslında? Yani 2020'de 7242 sayılı Kanun'la getirilen denetimli serbestlik süresiyle 2023'teki, uzatmadaki süre arasındaki farklılık bu getirmiş olduğunuz pakette eşitlik değil, bunun gerekçesini öğrenmek istiyorum açıkçası.

Bir diğer ayrım neydi peki? Ne yapmışsınız burada? Örgütlü suçları yine, kapsam dışı olarak bıraktınız. Şimdi, bu örgütlü suçlar nedir, birazcık bunu tartışmak gerekiyor arkadaşlar, öyle anlatıldığı gibi olmadığını çok iyi biliyoruz. Yani adına kavramsal olarak "devlete karşı işlenen suçlar" demiş olsak bile aslında "örgütlü suç" adı altında şu an, Türkiye hapishanelerinde kalan kişilerin büyük bir kesiminin aslında siyaset yaptıkları için, aslında halkın taleplerini anlatmaya çalıştıkları için, aslında mevcut siyasal iktidarın birçok politikasına muhalif duruş sergiledikleri için içeride olduklarını çok iyi biliyoruz; bunların içerisinde siyasetçiler var, bunların içerisinde gazeteciler var, bunların içerisinde yazarlar var. Yani bu Türkiye'de aslında mevcut siyasal iktidarın politikasını eleştiren kişilere maalesef ki yargı çok güzel bir kanun maddesi bulmuş, TCK 314/2, önüne gelene vermiş. Şimdi, hâliyle biz buna "Devlete karşı işlenmiş suçtur." diyemeyiz, diyemeyiz yani açık bir şekilde bir sürü dosyanın takibini yapmışız, hepsinin nasıl hukuk dışı olduğunu, 15 Temmuzdan sonra yapılan dosyalarda da bunun böyle olduğunu çok iyi biliyoruz. Yani bu dosyaların tamamında aslında hukuka aykırılık olduğunu da çok iyi biliyoruz ama geline aşamada adına "devlete karşı işlenmiş suç" deyip maalesef ki

314/2 kapsamında binlerce insan aileleriyle birlikte cezaevlerinde mağdur ediliyor ve bu getirilmek istenen Covid-19 maddesinde de bu kapsam dışı olarak bırakılmaya çalışılıyor. Biz, elbette ki bununla ilgili önergemizi verdik, hem daha önce beş yıl olarak getirmiş olduğunuzu şu an üç yıl olarak getiriyorsunuz, tekrardan daha önceki gibi olması için yani beş yıl olması için bir önerge sunduk, aynı zamanda da örgütlü suçların da kapsam içerisine alınması için bir önerge sunduk. Tabii ki orada bir ayırım istedik, o ayırım neydi tabii ki? Eş Genel Başkanlarımızın da ifade etmiş olduğu üzere, toplumda infial yaratan suçlara dairdi yani kadına ve çocuğa ilişkin işlenen suçlara dairdi, önergemizde de bunu ifade ettik, bunların kapsam dışı bırakılması gerektiğini ifade ettik. Buradaki büyük sebebimiz de ne? Çünkü şunu çok iyi biliyoruz ki Türkiye hapishaneleri maalesef ki kişilerin iyi olma hâllerini gözeten bir yerde değil, tam aksine suç işleyen kişinin cezaevinden çıktıktan sonra daha fazla bir suç makinasına dönüştürecek hâle büründürdüğü için özellikle kadına yönelik şiddet dosyalarında görüyoruz ki cezaevine giren sanığın çıktıktan sonra bu fiili tekrarladığını biliyoruz ve hâliyle kadınlar için de büyük bir tehlike oluşturuyor. Bu yüzden, bunların da bu aşamada kapsam dışı bırakılması gerektiğine dair önergemizi sunduk.

Şimdi, hazır konu buraya kadar gelmişken bunu demeden edemeyeceğim çünkü Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Müdür Yardımcımız da burada ve gerçekten de merakla vereceği cevap bekliyorum. Şimdi, merak ettiğim konu ne? Bakın, az önce bir istatistik verdim, Türkiye cezaevlerindeki sayıdan bahsettim yani 300 bin kapasitenin şu an 400 binde olduğundan bahsettim. Şimdi, bunların her geçen gün daha çok arttığını da görebiliyoruz, cezaevi kapasitesi dolup taşıyor. Şimdi, sebebi ne? Sebebi, maalesef ki iki tane durum var: Bir, disiplinle ilgili verilen cezalar, bir diğeri ise idare ve gözlem kurulları. Bakın, abartısız, her yargı paketinde tartışıyoruz bu idare ve gözlem kurullarını. Ben merak ediyorum ya, bu idare ve gözlem kurulları nasıl olur da kendilerini mahkeme yerine koyarlar? Nasıl olur da idari bir makam olmasına rağmen, mahkeme kararı olmaksızın bir kişinin cezaevinde kalıp kalmayacağı kararını verebiliyorlar? Bu uygulama her geçen gün hukuku da aşan, hukukun da dışına çıkan bir yerde olmaya çalışılıyor. Bakın, Sayın Genel Müdürüm, örneklerini siz bizden çok daha iyi biliyorsunuz. "Fazla kitap okudun." "Bu kitabı aldın." "Su kullandın." "Ailen gelmedi." Bir sürü ipe sapa gelmez, hukukla alakası olmayan gerekçelerle insanlar özgürlüklerinden mahrum bırakılıyor. Hem idare ve gözlem kurullarının kararıyla hem de disiplin cezalarıyla yani cezaevindeki sistemle birlikte bu yapılmaya çalışılıyor. Hâliyle cezaevlerinde bize doğru gelen büyük talepler, büyük hak ihlalleri olduğu söyleniliyor. O yüzden bizim buna bir çözüm bulmamız lazım yani halkın bu talebini görmek gerekiyor. Cezaevleri işkence evlerine dönüşmüş, cezaevleri ölüm evlerine dönüşmüş; çözüm bulmamız gerekiyor. Çözüm nedir? En başta idare ve gözlem kurullarını kaldırmak. Bir diğer çözüm nedir? Bu disiplin cezalarını, hukuksuz bir şekilde verilen disiplin cezalarını ortadan kaldırmak. Bir diğeri nedir? Bir an önce Ceza İnfaz Kanunu'nda köklü bir değişiklik yapmak. Bunlar ancak ve ancak toplumun bu anlamdaki taleplerini karşılar ve bu anlamda bu ülke hukuk devletiyse, eğer "Bu ülkede kötü muamele yok." diyorsak bunun karşılığını bulur. O yüzden, ben tek tek örneklerini vermeyeceğim, zaten meslektaşlarımız da açıkladılar, bir an önce buna dair düzenlemelerin yapılmasını, cezaevlerinden bize gelen bu taleplerin de iktidar tarafından görünür hâle gelmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Kunt.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bizim hem DEM PARTİ olarak vermiş olduğumuz bu maddeye ilişkin önergemizle parti tutumumuzu ve aynı zamanda bizlerin de tutumunu net bir şekilde ortaya koymuştuk, birazdan okunacak zaten. Yine, Dilan Vekilim de çok açık bir şekilde parti tutumumuzu ifade etti ve ayrımcılığın nasıl uygulandığını katbekat anlattı.

Tabii, meseleye nereden bakacağımız da önemli. Mesele, burada Covid yani sağıktan kaynaklı bir idari tasarruf yapılırken ayrımcılık yapılarak bazı suç tiplerinin kapsam dışında bırakılmış olması. Şimdi, burada ele alınması gereken denge, bu suçların adalet noktasında, adalet değerlendirilmesi noktasında, ceza, adalet sistemi noktasında bir değerlendirme, bir denge ortaya konulacaksa esas olan, bireyin bireye karşı olan suçunu affetmek midir ya da bireyin bireye karşı olan suçunu noktasında devletin, iktidarın, yasa koyucunun bir idari tasarrufta bulunulması mıdır? Yoksa eğer bu idari tasarrufta bulunma hakkı, yetkisi varsa devlete karşı işlenmiş olan suçlar kapsamında mıdır? Şimdi, bu devlete karşı işlenmiş olan suçlar kapsamında Dilan Vekilim ayrıntılı söyledi ama hakikaten bugün cezaevlerinde, zindanlarda binlerce gazeteci var, binlerce üniversite öğrencisi var. Siyasetçiler cezaevlerinde, sırf siyaset yaptığı için cezaevinde mahpus, esir tutuluyor. Şimdi, bu noktada eğer bir af yetkisi ya da bir idari tasarruf yapma yetkisi varsa -genel olarak söylüyorum bunu- böyle bir yetki varsa o zaman sen bunu bireyin bireye karşı işlemiş olduğu bir suçtan dolayı yerine getiremezsin. Buna yönelik olarak bu maddeyle verilmiş olan, 27'nci maddeyle verilmiş olan önergede iki yönlü bir yaklaşım vardı, biri düzeltildi. Verilmiş olan önergeyle bireyin bireye karşı işlemiş olduğu, özellikle kadın cinayetleri noktasında ve yine aynı şekilde çocuk istismarları noktasında bir düzenlemeye gidildi. Bu önemliydi, bizim önergemizde de yer verdiğimiz ve özellikle altını çizdiğimiz bir husustu ama öbür tarafta devlete karşı işlenmiş suç altında gazetecinin, siyasetçinin, öğrencinin cezaevlerinde esir tutulduğu bir noktada acaba bu idari tasarruftan mahrum bırakma yetkisi var mı? Varsa bunu nasıl değerlendirmemiz gerekiyor? İşte, tam da bu noktada, Covid'le ilgili ilk düzenleme yapıldığı zaman, ilk hâlinde, açık söyleyelim, o idari tasarruf yapılırken resmen şu söylendi: "Kürt, hastalıktan ölsün, sorun değil." Resmen bu söylendi ama hakikaten yani mesele budur.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Çok yanlış, böyle bir ifade olabilir mi?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Şimdi, bir düzenleme yapıyorsunuz...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Çok yanlış.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben sözümü bitireyim, cevap verirsiniz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Vekilim, çok yanlış.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben sözümü bitireyim Sayın Arslan, ben sözümü bitireyim.

Şimdi, Covid'le ilgili bir düzenleme yapıyorsunuz, bu noktada bir düzenleme yapıldığı zaman, o tarihte o düzenleme yapıldığı zaman bu düzenlemenin içerisine Kürt konulmuyor, siyasi suçlar kapsamında cezaevlerinde olanlar bu düzenlemenin kapsamı dışında tutuluyor.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - "Kürt" diye cezaevinde yatan mı var?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Şimdi, biz bunları söylediğimiz zaman hemen buradan bir itiraz geliyor. Ne söyleniyor? Yani hakikaten bizim söylediğimize şu söyleniyor: "Kürt'e ayrımcılık mı yapılıyor?" deniliyor, hemen bir ajitasyona başlanıyor "Kürt'e ayrımcılık yok." deniliyor.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Kürtlükten dolayı yatan var mı?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bu son günlerde her yerde söyleniyor ama açık söyleyelim; var. Bu, Covid düzenlemesi ilk çıkarıldığı zaman da vardı, yine bu pakette de çok bariz bir şekilde kendini ortaya koyuyor. Yine, aynı şekilde, siyasi mahpusları dışarıda tutmaya yönelik bir düzenleme. Bireyin bireye karşı işlediği suçtan kaynaklı bir düzeltmeye gidiyoruz. O zaman devlete karşı işlenen bir suçta bir idari tasarrufta bulunursanız bundan neden siyasileri hariç tutuyorsunuz, bunun konuşulması gerekiyor. Bu öyle hani sadece işte "Burada bir sağlık hakkı var, bunu uygulayacağız, bu eşitsizliği gidereceğiz." diyorsa o zaman eşitsizliği, ayrımcılığı tamamen gidermemiz gerekiyor ve gerçekten öz eleştiri vererek de yaklaşmamız gerekiyor. Bu bir öz eleştiriye davettir. Öyle kuru çıkışlar yaparak, yükselişlerde bulunarak bu sorunu çözme durumu söz konusu değil, bir cesaret gösterilmesi lazım. Yani, burada "Kürt'e ayrımcılık yok." diyerek geçiştiremeyiz. Gerçekten bir ayrımcılık var, gerçekten o ayrımcılık bu yasa ilk çıktığı zaman da vardı, yine devam ettiriliyor. Örgütlü suçlar kapsamında, devlete yönelmiş olan, devlete karşı işlenmiş olan suçlar kapsamında bir idari tasarrufta bulunuyorsanız bunun herkese eşit bir şekilde uygulanması gerekiyor ve gerçekten de eğer samimiysek o zaman bu cesareti gösterelim. İşte o zaman da Kürt halkının fikir dünyasından içeriye girebilelim. O zaman kabul görmeye başlanır. Bu her birimiz için gerçekten de altın bir kuraldır ve net olarak söylüyoruz; burada, bu yasa teklifinde 27'nci maddede teklif edilen yine aynı şekilde ayrımcılığı çok bariz bir şekilde ortaya koymuştur. Bu ayrımcılık giderilmelidir. Ayrımcılık giderilmediği sürece de hakikaten Covid'te ilk başta, ilk çıkarıldığı zamandaki amaç tekrar devam ettirilmiş olacaktır. Bu noktada önergemizde de -Dilan Vekilimizin söylediğini de ben tekrarlıyorum- bu noktada bu ayrımcılığı giderecek bir tutumun ortaya konulması gerektiğini ısrarla altını çizerek belirtiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkanım ve değerli arkadaşlar; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Şimdi, elbette ki Covid düzenlemesiyle ilgili daha önceki çıkarılan yasanın şartlarına hiç dokunulmadan, aynı şekilde, tarihleri değiştirerek, belki önergeyle bir kısım sınırlamalar da getirerek yeniden şu anda düzenlemiş olacağız. Önceki hâliyle ve şimdiki hâliyle okuduğumuz zaman, orada "Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, dördüncü kısım, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere" diyor. Şimdi, yasada da, uygulamada da Kürt, Türk vesaire, inanç sistemi, böyle bir şey yok. Allah aşkına, yani burada biraz ajitasyon yaratalım veya birtakım şeyleri hani kendi taraflarımıza veya muhibbanlarımıza anlatalım şeklinde olmayan şeyleri...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Oraya kadınları ekleyelim, Alevileri ekleyelim...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Terör Türk de değildir, Kürt de değildir; terör terördür. Kim bu suçun kapsamına giriyorsa terördür.

Şimdi, burada, arkadaşlar, hepimiz hukukçuyuz. Nerede yazıyor, Allah aşkına, nerede yazıyor? Birisi gösterson. "Kürt'ün affedilmiyor, Türk'ün affediliyor, bilmem ne..."

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ayrı tutmuşsun, ayrımda tutmuşsun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yok, böyle bir şey yok ya.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Açıkça da yazsaydın yani onu da yapsaydın.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - "Yazsaydın." Böyle niyet okuyarak, yorum yaparak... Şu anda, burada, bu kapsama girmeyen bir sürü suçlar var. Önerge veriyoruz, cinsel nitelikli suçlar, efendime söyleyeyim şeyler vesaireler var, ne alakası var yani? Böyle bir şey yok. Bunun burada zapta geçmesi için söz aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ederim Sayın Alan, sağ olun.

Buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, Sayın Uçar'ın sözlerinden yola çıkarak, aslında orada şöyle bir kabul içerisine girdi Sayın Uçar. Şu anda kapsam içerisindeki Kürtlüğünü kabul etmemiş oldu, örgütlü suçların da tamamının Kürt olduğuna dair bir yoruma gidiyor buradan. Yani mesela kapsam içerisinde...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben öyle bir yorumdan bulunmadım.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Kürt hariç bırakıldı...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Siyasi mahkûmların hepsi Kürt değil; Türk var, Ermeni var, Arap var, Alevi var.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Yani, işte "Kürt hariç bırakıldı." deyince şu anki kapsam içerisinde Kürtler de vardır mesela, onların Kürtlüğü ne olacak?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Mesele sizin kime ayrımcı davranacağınızı seçmeniz, "seçici cezalandırma" diyorlar buna hukuk literatüründe.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Yok, benim dediğimi anladınız herhâlde, zannederseniz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Evet, gayet iyi anladık; biz gayet iyi anladık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ederim Sayın Uluay.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben de söz alacağım Sayın Başkan.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Arslan.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani Sayın Başkanım, iki gündür geç saatlere kadar çalışıyoruz. Tabii, önceden ne demişler? Delikli demir icat oldu, mertlik bozuldu. Bu telefonlar, tripotlar icat oldu, bizim düzenimiz bozuldu gerçekten.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Niye, gayet faydalı bir şey.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani sosyal medyada içerik üretmek için böyle maksadını aşan...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bunun sosyal medyayla ne ilgisi var Sayın Başkan, Allah aşkına ya!

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Maksadını aşan ifadeler, gerçekle alakası olmayan ifadeler, iki gündür hepsini dinledik.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Çok bariz bir ayrımcılık var, yapmayın Allah aşkına ya! Yapmayın ya, meseleyi nereye getirirsiniz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, sizi saatlerce dinliyoruz yani teklif sahibi de dinliyor, bırakın teklif sahibi sözünü söylesin.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - İki gündür çok haksız ithamlarla karşı karşıyayız. Gerçekten bunların hepsine cevap verme imkânımız var fakat insicam bozulmasın, teklif bir an önce çıksın diye bu saate kadar sustuk.

Şimdi, Nevroz Hanım diyor ki "İyi hâlli olmayanlar..." Herkes faydalanacak, iyi hâl değerlendirilecek.

İkinci yargı paketiyle biz cezaevi idare ve gözlem kurullarını hukuk sistemimize kazandırdık. Yine onu da burada saatlerce görüştük, infaz paketi idi. Cezaevi idare ve gözlem kurullarının verdiği kararlara baktığımız zaman, bugüne kadar verdiği kararların yüzde 94'ü iyi hâlli olarak verilmiş. İyi hâlli olmadığına ilişkin mahkûmların karar oranı kaç? Yüzde 6 yani burada öyle...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu güncel veri mi, şu an mı?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Güncel veri. Öyle anlatılıyor ki cezaevi gözlem kurulları hiç kimseyle ilgili olumlu bir karar vermemiş.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - 400 binde yüzde 6 çok büyük bir oran.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani bu eleştirileri yaparken...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir de Sayın Arslan, o yüzde 6 da yargı denetimine tabi değil mi yani itiraz...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Tabii, yargı denetimine tabi yani. Çok haksız ithamlar var. Bu yaptığımız teklifimiz yani tekliftteki bu madde bir af düzenlemesi değil, sadece 31 Temmuz tarihiyle ilgili bir eşitleme. Tabii, bununla ilgili yeni bir önerge de verdik, ona göre de bir düzenleme yapılacaktır.

Cezaevleriyle ilgili ben konuşmayacaktım ama Sayın Kunt dedi ki: "Cezaevleri işkence evlerine dönmüş." Gerçekten çok haksız bir itham. Bizim İnsan Hakları Komisyonumuzun bir alt komisyonu var, Cezaevleri İzleme Komisyonu hem Türkiye'deki cezaevlerini geziyor hem yurt dışındaki cezaevleriyle ilgili incelemelerde bulunuyor. Lütfen, o arkadaşların yazdığı raporları bir inceleyin, değerlendirin. Yani ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülere, tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması için çeşitli denetim mekanizmaları var. Ceza infaz kurumlarımız çok katmanlı ve bağımsız denetim mekanizmaları tarafından inceleniyor. Yargısal denetim kapsamında infaz hâkimleri, idari denetim kapsamında Bakanlığımızın müfettişleri, sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları -her ilde var- idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu; bunlar sürekli denetimlerine devam ediyor. Bunun dışında, Avrupa Birliğinden Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği, Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu tarafından da uluslararası düzeyde incelemeler yapılıyor yani bütün bunlar yapıldığı hâlde bunlarla ilgili çok haksız ithamlarla karşı karşıyayız. Ceza infaz kurumlarında yukarıda belirtilen ulusal ve uluslararası bağımsız kuruluşlar haberli ve habersiz ziyaretler yapıyorlar. Bu ziyaretler sonucunda hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iş güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili tespit edilen hususlar yetkili mercilere bildiriliyor. Ceza infaz kurumlarına yönelik tüm başvurular, şikâyetler ve iddialar titizlikle değerlendiriliyor. Adli ve idari merciler nezdinde yapılan incelemeler neticesinde kusur ve ihmal tespit edilmesi hâlinde de ilgililer hakkında mevzuatımızın öngördüğü işlemler yapılıyor.

Sağlık hizmetleriyle ilgili de çok ağır eleştiriler getirdi arkadaşlarımız. Cezaevindeki hükümlü ve tutuklular özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden, tıbbi ihtiyaçlardan mevzuata göre faydalanıyorlar yani hükümlü ve tutukluların ruh ve beden sağlığının korunması için özel bir ihtimam gösteriliyor. Ağır hastalığı nedeniyle öz bakımını tek başına yerine getiremeyen, sürekli gözetim ve rehabilitasyon ihtiyacı bulunan hükümlü ve tutukluların barındırılması amacıyla Metris, Elâzığ R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Menemen R Tipi Ceza İnfaz Kurumu bu konuda faaliyet gösteriyor. Yine, 5275 sayılı Kanun uyarınca hükümlülerin sağlık durumlarına bağlı olarak cezanın infazının ertelenmesi denetimli sağlık kurullarından alınacak raporlarla mümkün. Biz daha önceki paketlerimizde özel infaz usulleri getirdik, hasta ve yaşlı mahkûmlarla ilgili farklı düzenlemeler getirdik. Bunların hepsi onuncu yargı paketiyle düzenlendi.

Yine, dünkü yapılan konuşmalarda Sayın Adalet Bakanımızın soruları cevaplamadığıyla ilgili eleştiriler de geldi. 28'inci dönemde ne kadar soru sorulmuş diye ben araştırdım, yaklaşık 5.061 soru önergesi verilmiş, bunun 3 binden fazlası -3.123 tanesi- cevaplandırılmış. Yani Sayın Bakanımızla biz burada beş yıl boyunca Adalet Komisyonunda beraber çalıştık.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Bakan kendisi söyledi, geciktik dedi.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Olabilir, o da cevap veriyor.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Komisyon Başkanlığımızı yaptı, bu şeye de hassasiyetle yaklaşıyor yani gerçekten haksızlık yapılıyor bu konuda.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şahsına yönelik bir şey söylemedik.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yine, dün hâkimlerin siyasi partiye üyeliğiyle ilgili de ağır eleştiriler oldu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ee, doğru değil mi? Sayın Arslan, doğru değil mi?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Değil bence.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Cevap vereceğim, cevap vereceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, Sayın Arslan açıklama yapacak.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Şimdi, ben yeni avukatlığa başladığımda Niksar'da SHP ilçe başkanımız vardı -ismini vermeyeceğim- kendisi de eşi de avukattı, daha sonra hâkim oldu. "Nasıl hâkim oldu acaba?" diye araştırdım bir gün Bakanlıktan.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bırak Başkanım ya, bırak.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Dinle, dinle, dinle.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Cezaevleri ağzına kadar hâkim, savcı dolu şu anda, hepsini sen işe aldın.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Dinle, dinle, biz sizi dinledik üstadım, dinleyeceksin.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Otuz sene önceki Niksar ilçe başkanını konuşuyorsun. O zaman siz şu anda cezaevlerindeki hâkim, savcıların hesabını verin, hepsi darbecilikten yatıyor, hepsi sizin döneminizde işe girmiş.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - 2802 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle Sayın Başkanım, üç yıl kıdemi olan avukatlar sınavsız olarak, hiçbir sınava tabi tutulmadan hâkim oldular.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ya, gecenin bu saatinde açtığın konuya bak.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - O tarihte SHP üyesi 31 avukat hâkim oldu. Bunların hepsini CHP yaptı.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ya, siz FETÖ üyelerinin hepsini hâkim, savcı yaptınız, hepsi cezaevinde şimdi.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Bunların hepsini CHP yaptı. Bugün bize bu işleri anlatıyorlar. Siz yaptınız, bunları siz yaptınız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - SHP diyorsun, CHP... Bırak, bırak.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sizin CHP zihniyetinin devamı işte, halef selef.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Arslan, dünü bırak, bugüne bak.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yargıtaydan emekli olan hâkim savcılarının tamamına sizin genel başkanlarınız rozet takmadı mı?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Haksız itham diye başladınız, haksız ithamla bitiriyorsunuz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Anayasa Mahkemesinin Başkanı olan, benim de hemşehrim olan Yekta Güngör Özden senelerce CHP'nin avukatlığını yapmadı mı?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Bunu mu anlatacaksınız şu anda, vatandaşa bunu mu anlatacaksınız?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Naci Ünver'e rahmetli Deniz Baykal'ın rozet taktığı resimler şu anda internetin bütün sayfalarında var, girdiğiniz zaman görürsünüz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ee, sen Zekeriya Öz'e araba tahsis ettin, zırlı araba veriyordun. Heykelini dikiyordun Zekeriya Öz'ün.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Peki, bunların verdiği kararlar hatalı mıydı? O zaman DSP Disiplin Kurulu üyesi olan Serruh Kaleli Anayasa Mahkemesi üyesi seçildi mi, seçilmedi mi? Yani bunlar varken sizin bize tek bir söz söylemeye hakkınız yok.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Niye yokmuş?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Bu haksız ithamlarınıza karşı biz cevap vermedik diye bunları bilmiyor değiliz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Madalya takın. Bravo!

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani siz yaptıklarınızı örtemezsiniz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ne yaptık ki? Yirmi üç seneden beri iktidardasınız ya...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Şimdi bir iddianame var, 73 kişi itirafçı olmuş, 55 kişi şahitlik yapmış, hâlâ iddianame boş diye konuşuyorsunuz. Şikâyet eden CHP'li, şikâyet edilen CHP'li, itiraz eden CHP'li.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İsmail Atakan dün söyledi...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Kardeşim, kendi içinizdeki sorunları getirip de burada bize algı yönetimi yapmayın.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Dünden beri baya dolmuş demek ki.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, İsmail Atakan bile söyledi, yanlış bir şey...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Arslan yaptığınız açıklamalardan dolayı.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, sözü vereceğim ama...

Sayın Olgun, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben daha önce söz istemiştim ama.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi Sayın Aslan, size her maddede konuşma hakkı verdim, bazı maddelerde birkaç defa konuşma hakkı verdim ondan dolayı... Sayın Olgun uzun bir müddettir konuşmak istiyor, konuşma sırasını onun için ona verdim.

Buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli bürokratlar; on birinci yargı paketinin 27'nci maddesini yani Covid dönemindeki toplu sağlık risklerini önlemek için getirilen geçici infaz tedbirinin yeniden düzenlendiği maddeyi görüşüyoruz. O dönem bu tedbir gerekliydi. Bugün ise bu uygulamanın açık ve net bir hukuki çerçeveye kavuşturulması gerektiğini düşünüyoruz. Yani düzenlemeyi olumlu buluyoruz ama kritik çekincelerimiz var çünkü kapsam genişlediğinde hangi suçların bu düzenlemeden etkilenebileceğine dair ilişkin doğabilecek belirsizlik hem kamuoyunda hem mağdur kesimlerde hem de bizlerde ciddi bir kaygı yaratmaktadır. Bazı suçlar bakımından sınırların çok net çizilmesi gerekiyor. Kadına karşı şiddet ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar artık siyasi tartışmanın konusu değildir; bilimsel veriler, toplumsal gerçeklik ve uluslararası hukuk tarafından geri adım atılması mümkün olmayan mutlak bir yasak alanı olarak tanımlanmaktadır. Şimdi, önemli bir kesim "Onuncu yargı paketinde kesinleşmemiş dosyalar için eşitliği savundunuz. Şimdi, neden sınır koyuyorsunuz?" diye eleştiri getirebilirler. Açık konuşmalıyız. Evet, onuncu paket sırasında eşitliği savunduk ama o tartışmanın hiçbir aşamasında kadın ve çocuk suçlarının bu çerçeveye alınmasını desteklemedik çünkü eşitlik ilkesi kadınların ve çocukların güvenliğini gözetken özel koruma hükümlerinin önünde bir engel değildir. Tam tersine, devletin bu güvenliği sağlama yükümlülüğünü güçlendiren anayasal temeldir.

Şimdi, neden kadın ve çocuk suçlarında bu kadar net bir kırmızı çizgi koymamız gerektiğini anlatırken elimizde çok önemli bir uluslararası çalışma var, önce onu kısaca açıklamak isterim: Wave Ağı, Avrupa'da, 46 ülkede faaliyet gösteren kadın ve çocuklara yönelik şiddetle mücadele konusunda en kapsamlı veri toplayan sivil toplum platformudur. Her yıl ülkeler arasındaki farkları, devletlerin uygulamalarını, koruma mekanizmalarını ve şiddetin yaygınlık oranlarını karşılaştıran ayrıntılı raporlar yayımlar. Bu raporlar yalnızca akademik bir çalışma değildir. Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler ve birçok ülke tarafından politika oluştururken referans alınan belgelerdir. Türkiye, Kadına yönelik şiddetin hem yaygınlığı hem de yıkıcılığı bakımından açık ara en kötü tabloya sahip ülkedir. Raporun ortaya koyduğu veriler son derece sarsıcı. Türkiye'de her 10 kadından 3'ten fazlası yani yüzde 36'sı hayatında en az bir kez eşinden ya da partnerinden fiziksel şiddet görüyor. Psikolojik şiddet oranı yüzde 44, İtalya ve İspanya'dan açık şekilde daha yüksek. Koruyucu, önleyici mekanizmaların erişilebilirliği, etkinliği ve uygulanması ise 3 ülke arasında en zayıfı. Bütün tabloyu üst üste koyduğunuzda karşınıza çıkan sonuç şudur: Türkiye'de şiddetin yoğunluğu Avrupa ortalamasının neredeyse 2 katı. Peki, bu ne demek? Bu şu anlama geliyor: Bu ülkede cezasızlık ortaya çıktığı anda bir kadının ölmeye ihtimali Avrupa'daki benzer ülkelerin neredeyse 2 katı kadar artıyor. Bu ne demek biliyor musunuz? Bizim hata yapma lüksümüz yok. Bizim cezasızlık olduğu anda kadınların ölmeye ihtimali Avrupa'nın 2 katı. Raporun ortaya koyduğu iyi örnekler içinde özellikle İspanya modeli dikkat çekiyor. İspanya'da kadına yönelik şiddet sadece bir adli vaka değil, toplumsal cinsiyete dayalı bir şiddet türü olarak tanımlanıyor. Bu tanım tüm kurumları ortak bir politika etrafına topluyor. Uzlaştırma ve ara buluculuk kesin olarak yasak çünkü bu suçlarda taraflar eşit güç konumunda değil. Failler için erken tahliye son derece sınırlı. Sistem önce mağdurun güvenliği ilkesini esas alıyor. Koruma tedbirleri hızlı, erişilebilir ve güçlü. Ülke çapında uzmanlaşmış mahkemeler, danışma hatları ve sığınak ağı bulunuyor ve en önemlisi, bu bütüncül politika devreye girdikten sonra İspanya'da kadın cinayetleri kayda değer biçimde azalmaya başlıyor. Yani doğru model, doğru uygulama hayat kurtarıyor. İtalya da benzer bir çizgide ilerliyor. Israrlı takip, çocuğun tanık olduğu şiddet, mağdura yönelik sistematik baskı gibi eylemlerde cezaları ağırlaştıracak, etkin bir koruma alanı oluşturuyor. Şimdi, Türkiye'ye bakalım: Bu ülkede öldürülen kadınların çoğu öldürülmeden önce defalarca devlete başvuruyor, defalarca şikâyet ediyor, defalarca koruma istiyor ama ya kimse duymuyor ya geç kalınıyor ya da hiç harekete geçilmiyor. Kadınlar öldürülmeden hemen önce kapı kapı dolaşarak "Beni koruyun." demek zorunda kalıyor. Dünyada buna ölüm öncesi başvuru zinciri deniyor. Türkiye'deyse acı bir rutine, sıradan bir trajediye dönüşüyor. Bu, şu anlama geliyor: Biz, kadınları koruyamıyoruz, çocukları koruyamıyoruz. Bu suçlarda mağdur ile fail arasında güç eşitsizliği var. Tekerrür riski yüksektir. Bir de ülkemizde koruma mekanizmaları yetersiz, zayıf. Fail dışarı çıktığında mağdurun korunacağına dair garanti yok. Bu nedenlerle kadın ve çocuk suçları kırmızı çizgidir, dün de öyleydi, bugün de öyle, yarın da öyle.

Bu düşünceyle, işbu 27'nci maddeden, kadına karşı işlenen suçlar ile cinsel suçların kapsam dışı bırakılmasına dair bir önerge vermişsek de yine aynı mahiyette olan Sayın Emine Yavuz Gözgeç, Şengül Karslı, Bülent Tüfenkci ve Sayın Saffet Bozkurt'un önergeleri mevcut olup önergemizin onlarla birleştirilmesini veyahut da bu önergeye bizim de imza sahibi olmanızı talep ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Sayın Arslan, buyurun

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler.

Gerçekten Sayın Olgun'un hem derli toplu ifade etmiş olduğu ham rapordan dayanaklar için hem de kadın konusundaki sunumu için teşekkür edeceğim. Bizlerin de benzer şerhleri ve önergeleri olacak.

Biraz aslında Sayın Arslan'ın bıraktığı yerden devam etmek istiyordum, her ne kadar dağılmış olsa da. Ben iki buçuk yıldır, bu komisyondan önce Meclis İnsan Hakları Komisyonunun Cezaevi Alt Komisyonu üyesi olarak çalıştım. Biraz önce ifade etmiş olduğunuz, tarafsız, bağımsız olarak bu ziyaretleri gerçekleştiren, bu raporları yazan, bu raporlarla ilgili bakanlıkla, diğer bakanlıklarla bu istişareyi sağlayan Kurumun bir üyesiyim ve maalesef, sizin tarif ettiğiniz şekilde bir tablo ve tarif ettiğiniz şekilde bir cezaevi koşulu yok karşımızda.

Bir rakam verdiniz, bu rakamla başlayacağım. Bu rakamın bir benzeri daha önce Adalet Bakanının hazır bulunduğu bir Komisyon toplantımızda da sunuldu, orada da sorduk. Bizim meselemiz "Bu kurullar hiçbir şekilde çalışmıyor, bu kurullar tamamen olumsuz karar veriyor." üzerinden değil. Birincisi, biz bu sistemde şuna karşıyız: Bir, kurumlar ayırıcı karar veriyor. Siyasi politik mahpuslara sorduğu sorular veya değerlendirme kriterleriyle adli mahpuslar ya da topluma karşı, kişiye karşı işlenen suçlardaki değerlendirme kriterleri farklı olduğu için siyasi mahpuslara daha örgütsel, daha ideolojik, daha salt politik tutumlarla karar verildi. Bu yüzde 6'lık kesim onlar işte, bu yüzde 6'lık kesimlerin suç tiplerine göre dağılımını istedik, iki buçuk yıldır gelmedi. İHK'deyken de istedik, alt komisyondayken istedik, Bakanlık varken istedik, burada bir kez daha istiyorum. Bizim meselemiz, kurullar meselemiz bu. Biz zaten kurulların getiriliş meselesini... Biraz önce disiplin cezalarını anlattım size, disiplin cezalarındaki meselede de biz eleştirdik. Biz sırf propaganda olsun diye, sırf iktidarın tutumu eleştirilsin diye değil, gerçekten bu meseleden hukuk olarak, insan hakkı olarak, insan onuru olarak etkilenen, zarar gören insanlar olduğunu bildiğimiz için bunun ifadesini tekrar ve tekrar olarak söylüyorum. Bu konuda bir netlik meselesi yok.

"Kurul meseleleri yargıya tabi." dediniz, infaz hâkimliklerine gidiyor, infaz hâkimliklerinden sonra ağır cezaya gidiyor, bunun yargısal yolu var. Ama şunu size söyleyeyim, biz infaz hâkimlikleriyle görüşürken infaz hâkimliği şunu söyleyebiliyor: "Ben cezaevinde değilim ki mahpusu göremiyorum mahpusu değerlendirme koşulum yok. Kâğıt üzerinden ben karar veriyorum, bana değerlendirme raporu geliyor kararla beraber. Ben bunun üzerinden karar veriyorum." Ne yapacağız? İnfaz hâkimliklerinin yüzde kaç olumlu, yüzde kaç olumsuz diye veri istedik, rakamlar geldi, bozulan kararlar var, doğru ama bu bozulan kararların hemen hemen hepsi de usulen bozulmuş ama yakın zamanda Elâzığ'dan bir karar geldi, bunu bütçe zamanda Bakanın kendisine de -Sayın Mehmet Yılmaz yok, tevkifevlerinden kimse burada var mı bilmiyorum- oradayken de söyledik, biz uzun zamandır diyoruz ki: Gölge yargılama, paralel yargılama, ideolojik terbiye merkezi diye suçlamalar... Yani bir ithamda bulunuyoruz. Elâzığ infaz hâkimliği demiş ki: "Kişiye yani hükümlüye iyi hâli olmadığına dair karar verilmiş. Bu kararın gerekçesinde hükümlüyle idari gözlem kurulu üyeleri tarafından yapılan mülakatta kişiye "Pişman mısın?" sorusu sorulmuş, bu kişi, bu mahpus 2016 yılından beri ceza infaz kurumlarında cezasını infaz

etmesine sebep veren kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla yüzleşmediğini ve suçu işlediğini kabul etmediği gösterilmesine rağmen; kanun yararına kurulun yargılama yapan bir mahkeme olmadığı, suça ilişkin bir pişmanlığı değerlendirmesi gereken bir makam bulunmadığı, yargısal olarak buna yetkisi sunulmadığı, sunulan gerekçe dışında hükümlünün iyi hâli olmadığını gösteren bir belge ve bulgunun dosyada tespit edilmediği..." Bakın, bir infaz hâkimliği kararı, kurullarla ilgili bizim sürekli söylediğimizi söylüyor. Biz şunu da söylüyoruz, bir mahpusun altı aylık ara dönem raporları var, bir de kurula çıkarken ki iyi hâli değerlendirme dönemi var. Ara dönem raporlarında 70-72 alıyor, bir gün sonra kurula çıkıyor "İyi hâli değil." deniliyor; buna ilişkin onlarca örnek verdik. Bu çelişkiler giderilmeden bizim kurullarla ilgili ifade ettiğimiz meselelere salt teknik meseleler gibi bakamazsınız. Mesela, soruyoruz, defalarca dile getirdik, İHK olarak Sincan'a da gittik, Erzurum'a da gittik, Diyarbakır'a da gittik. Sincan raporunda söyledik, biz dedik ki: "Nasıl olur da bir hapisanede 2021'den bugüne kadar kurullar göreve başlamış olsun ama belli bir suç tipi için tek bir iyi hâl kararı olmasın, bu tesadüf mü, bu mümkün mü? Eğer politik karar verilmiyorsa, belli suç tipleri açısından ayrımcılık yoksa bunun nasıl olduğunu bize açıkla." Tevkifevleri açıklayamıyor, cezaevi idaresi "Bize gelen samimiyet tasdik belgesi üzerinden hareket ederiz." diyor yönetmeliğe göre ama Anayasa var, yasa var. Hapishanelerin tümünde yönetmelikler, genelge asli, kanuni dayanak olmuş; ayakta sayım için öyle, ağız içi arama için öyle, kelepçeli muayene meselesinde de öyle. Ya, protokoller, üçlü protokol, ağız içi arama meselesi... Adana Suluca'da Fevzi Arslan iki buçuk yıldır beyninden ameliyat olması gerekirken bunun için gidemiyor; bunun örneklerini çok fazla, söyleyebilirim size. Özetle, Türkiye'deki hapishaneler idari olarak yönetiliyor -tevkifevleri, Bakanlık burada- protokol, genelge... Cezaevi idaresi şunu söylüyor "Bana genelge geldi, kanun genel bir şey söylüyor, genelge bana ayrıntılandırmış, ben genelgeye göre giderim." Ama genelge hukuka aykırı "Buna ilişkin iptal davası açın." diyeceksiniz, bununla ilgili iptal davası verilen Anayasa Mahkemesi kararlarında da tıpkı şimdi bu kanunlarda olduğu gibi yeni genelge revize ediliyor, tekrar gidiyor, tekrar geliyor; bu bir döngü; o nedenle, Türkiye'deki hapishanelerin meselesi değil. "Bakanlık cevap versin." dediniz, cevap verdi, Bakanlık benim bir önerime cevap verdi. Temmuz 2023 ile 20 Aralık 2024 arasında 1.026 mahpus Türkiye'deki hapishanelerde ölmüş, can vermiş yani her gün 2 ya da 3 mahpus Türkiye'deki hapishanelerde can veriyor. Şimdi, biz bunları yok mu sayalım? Hayır, bu normal mi? Bir kişi bile ölse...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - 400 binden fazla insan...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hatırlar mısınız, sizle konuşurken "Bir kişi bile kuru sıkı tabancayla ölse bunun hesabını sorarız." dediğinizi. Ama hapishanelerde bu kadar insan ölürken bunu yok mu sayacağız? Can kaybı meselesine geliyorsanız, buna geleceksiniz, kalabalık meseleden bahsediyorsunuz, kalabalık bu işin bir yönü. İşin sağlık yönü, ağır koşulları, kantin, yemek fiyatları, cezaevinin kendi yoksulluğu, işe bedeli sorunları, hastane erişim meselesi, infazdaki adaletsizlik... Buna gidene kadar onlarca mesele var. Şimdi, bunları gidermek adına bir teklif konuşuyoruz. Bu teklifte, bir cezada adalet, infazda eşlilik olduğunu ifade ediyoruz ama tıpkı Sayın İdris Şahin'in sorduğu gibi hangi nesnel ölçütlere göre bir istisna hukuku uygulamaya karar veriyoruz? Neye göre, kusur mu, kasıt mı, ağırlık mı, ölçüt mü, bir tarih mi? Bu kriterlerle ilgili meseleye değil, istisna hukukunun keyfi uygulanmasına biz karşıyız; bu yüzden ayrımcı bir uygulama olduğunu söylüyoruz. Eğer ceza alırken yüksek ceza alınıyorsa, infaz uygulanırken dördte 1, üçte 4, 1/2 -Dilan Vekilimiz anlattı, girmeyeceğim- ayırım varsa, eğer hapishanede yattığında, tekli tutulma, S, Y tiplerinde tutulma, YGC'de tutulma, havalandırma saatleri farklılığı varsa, eğer denetimli serbestlik hakkı yoksa, açığa çıkamıyorsa, koşullu salıvermesi kurullar eliyle yakılıyorsa bir bütünen biz "Bu sistemde ayrımcı uygulama yok." nasıl diyebiliriz? Tek tek söylüyoruz size, bunların hiçbirine bir mesele yok.

Bir diğer husus, "CPT, TİHEK, İnsan Hakları Komiserliği" dediniz. CPT'nin kararları var. Türkiye'deki hapishanelerde F tipiyle ilgili vermiş olduğu bir kararda "Bir mahpus yirmi dört saatte bir buçuk saat sadece havalandırmaya çıkıyorsa, geri kalanını içeride kalıyorsa bu bir tecrittir." diyor. "Bu insanın sosyal izolasyonuna sebeptir, bu değişsin." denildi. Değişti mi? Değişmedi, aksine biz, S, Y YGC'leri artırmaya, tehlikeli hükümlü adıyla mahpusları göndermeye bir yönüyle devam ediyoruz.

Bizim karşı çıktığımız mesele, eşitliğin kendisi değil. Bugün Covid-19'daki tarih alanındaki, suçun kesinleşmesi ile kararın kesinleşmesi arasındaki farklılığın giderilmesini istiyoruz, hatta geç bile kalındı diyoruz. Keşke dokuzuncu yargı paketinde, onuncu yargı paketinde bunlar getirilmiş olsaydı çünkü biz temel insan hakkını esas alıyoruz, intikam değil, gerçek adalet duygusuyla. Bir ayrıcalık ve imtiyaz da istemiyoruz; gerçekten eşit, insan haklarına uygun bir sistem getirilsin istiyoruz. Onuncu yargı paketinde yine bu salonda söyledik, alternatif ceza yöntemleri getirildi. Evde, konutta infaz, yaşlılarla ilgili, hasta mahpuslarla ilgili sistem getirildi, orada söyledik ayrımcılığı sürdürmeyelim diye, kısmi bir değişiklik yapıldı ama kısmi bir yönüyle de devam etti. Bugün bu ayrımcılığın bir devlet politikası hâline gelmesinin, bu seçici cezalandırma sisteminin değişmesi gerektiğini biz düşünüyoruz çünkü bu değişmezse, mesele sadece biraz önce orada söylenen Kürt meselesi de değil; bunun içerisinde öğrenciler var, siyasetçiler var, HDP'li, DEM'li siyasetçiler var, CHP'li siyasetçiler var, bu KHK mağdurları var, kendi içerisinde Nevruz'a gittiği için alınan gençler var, bir basın açıklamasına katıldığı için alınan kadınlar var, "Kadına şiddete hayır!" diye 25 Kasım'da sokağa çıkan ve şu an yargılanan 170'ten fazla İstanbul'da devam eden dava var. Şimdi bu meseleyi bu kadar konuşuyorken...

Bizler bunu söylüyoruz çünkü AYM ve AİHM kararlarına uymayla ilgili bir sorun da var. Tam da bu nedenle bunun uygulanması gerektiğini bizler ifade ediyoruz. Demirtaş kararı sadece dördüncü kere AİHM kararı meselesi geldiği için değil, Kobani kumpas davası siyasi bir operasyon olduğu için Kobani kumpas davasından yargılanan herkes için özgürlük getirilmesi gerektiğini bizler savunuyoruz. O yüzden, bu keyfi, ayrımcı uygulamaların geri çekilmesi, gerçek bir eşitlik ve hukuk devleti anlayışının gelmesi... Covid-19 mağduriyetini giderelim, evet ama bunun içerisinde gerçek eşitliği sağlayacak düzenlemeleri de ihdas edelim diyorum.

İdari gözlem kurullarının tıpkı sizin dediğiniz gibi, İHK raporlarıyla yer verdiğini şekilde değiştirilmesi... Hasta mahpuslar meselesi... Bugün istisna hukuku kapsamında hapishanede tutulan hasta mahpuslar içerisinde kanser hastası olanlar var, engelli mahpusları dün anlattım, engelli mahpuslar var, kadınlar olup 75 yaşın üstünde anneler var. Biraz önce bankalar kanununu konuştuk, bir dolandırıcılık meselesini. "Terörün finansmanı" adı altında Hatice Yıldız anne Bakırköy'de kızına ve kızının oda arkadaşına para yatırdığı için -100 lira ya, 100 lira yatırdığı için- şu an cezaevinde. Bunlarla ilgili gerçek adaletin sağlanması konusunda bir yönüyle talebimiz var. Gerçekten, Sayın Arslan bu meselelere girdiği için ben bu meselelere girme gereği duydum çalışma alanım itibarıyla.

Yine, kadın meselesinde, bizim önergemiz var. İYİ Partiden Sayın Olgun'un da önerge verdiğini gördük. Bugün Şengül Karslı, Bülent Tüfenkci, Emine Yavuz, bir de Saffet Bozkurt'un bizim önergemizin biraz daha daraltılmış hâliyle vermiş oldukları bir önerge olduğunu biz düşünüyoruz. Ama mesela, burada kadına şiddet suçlarında sadece kasten öldürme meselesi yok, yaralama meseleleri var. Belki de bir yönüyle en ağır olan meselelerden bir tanesi de bu ve biz bugün burada bunu konuşurken Diyarbakır Kayapınar'da 26 yaşındaki diş hastanesi uzmanı Asistan Özge Salman, yine, Van Erciş'te 19 yaşındaki Türkan Türkoğlu evlerinde şüpheli bir biçimde can vermiş şekilde bulundu. JINNEWS haber ajansı şiddet çetelesi ve Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'na göre Ekim ayında 25 kadın katledilmiş, 8 kadın şüpheli şekilde yaşamını yitirmiş, 57 kadına yönelik yaralamaya sebep verecek şiddet faili olan erkekler tarafından saldırı gerçekleşmiş. 2025 yılının ilk on ayında 76'sı şüpheli olmak üzere 317 kadın katledildi. Bugün on birinci yargı paketini konuşurken kritik bir gerçek, tıpkı ve hapishanelerdeki mesele gibi bu da kritik bir mesele ve kadına karşı şiddet ve katliamlarda infaz rejiminin kurumsallaşmış bir cezasızlığını görüyoruz. Kadına yönelik şiddet sadece infazla çözülecek bir mesele değil; bunun da farkındayız. Tüm bakanlıkların bütünen, coğrafyanın en derin sorunu olarak katliama varan boyuta gelen, evde, sokakta, işte kadınlara karşı yönelen, şiddet mekânına dönüşen bu politikaların tamamının yetersizliği üzerine dönüşmesi gerekir ancak bu ülkede kadınlara görevini yaptırmayan kolluk, etkin işlemeyen savcılık, indirim dağıtan bir yargı ve infazda buharlaşan düzenlemeler varken maalesef ki devletin eksik bıraktığı adalet de daha fazla saldırı ve ölümle gerçekleşiyor. Biz, kâğıt üstünde verilen cezaların değil gerçek anlamda kadına yönelik yapılan şiddette yargının ve hukukçuların gördüğü, kadınların da farkında olduğu, kendilerini güvende hissetmediği bu sistemin değişmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Uzaklaştırma kararlarını söyledi Sayın Olgun. Bununla ilgili bir araştırma yapılmıştı 2024 tarihinde. Maalesef ki koruma kararı olmasına rağmen yeniden şiddete maruz kalan kadınlar koruma kararı alan kadınların yüzde 70'i; bu çok yüksek bir rakam. Bunun yaratmış olduğu insani yaşam hakkı, psikolojik etkiler, şiddetin yanı sıra hukuksal olarak da büyük bir ihmal ve bir devlet pratiği olduğu kendini gösteriyor. Biz de bu noktada, bu cezasızlığın sınırlı değil gerçek anlamda giderilmesini, topluma gerçek bir mesajın verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bu noktada, kadına karşı işlenen suçların koşullu salıverme rejiminde ayrı bir kategori olmasını, tekerrür hükümlerinin şiddet vakalarında zorunlu olarak uygulanmasını, iyi hâl indirimlerinin kadına karşı şiddetten kaldırılması yönündeki düzenlemeyi, denetimli serbestliğin şiddet suçlarında daraltılmasını, ısrarlı takip ve şiddet suçlarının koşullu salıverme istisnası olmasını, uzaklaştırma kararı ihlallerinde yaptırımdaki, denetimdeki, yönetimdeki zayıflıkların giderilmesini, sığınak sayısının yükseltilmesini, 6284'ün güçlendirilmesini, şiddet suçları infazda ayrı bir kategorize olarak alınamayacaksa bile mağduru gözeten bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini biz düşünüyoruz. Kâğıt üstünde reformlarla değil kadınların ölüm fermanına dönüşmeyecek düzenlemelerin, kadınların güvenliğinin, yaşam hakkının korunacağı bir sistemin getirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Aslan.

Şimdi söz sırası Sayın Karslı'da.

Buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Başkanım, biraz toparlayalım.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Önergeyle ilgili konuşacak Karslı.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben söz alınca "Toparlayalım." dedin, çok dikkat çekici.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yok, sizin için demiyorum, size demiyorum, Başkanım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Kafanızı toparlamanızı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Karslı.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; önemli bir madde ve zaman da çok daraldı ve geç oldu ama söylenmesi gereken şeyleri de söylemek gerekir.

Bu düzenleme yapılırken kamuoyunda oluşabilecek sanki "Cezaevindeki herkes serbest kalacak." algısını, bu yanlış algıyı düzeltmek ve bu konudaki temel prensibi netleştirmek zarurettir. Bizim hukuk anlayışımızda infazda eşitlik ne kadar önemliyse kamu vicdanını tatmin de o derece hayatidir. Bu çerçevede, yapacağımız düzenlemede çok net bir istisna ve temel bir kırmızı çizgimizin çizilmesi gerektiğine inanıyorum. Bu sebeple, kadına karşı şiddet ve çocuk istismarı suçlarından hüküm giymiş kişilerin bu düzenleme kapsamı dışında tutulması gerekmektedir. Özellikle kendisini savunma gücünden yoksun çocuklara ve toplumsal hayatın öznesi olan kadınlara yönelik fiiller bizim nazarımızda törpülenecek veya görmezden gelinebilecek suçlar kategorisinde değildir. Bu çerçevede, teklif kapsamı değerlendirilirken kadına karşı şiddet, çocuğun cinsel istismarı suçları açısından hiçbir esneme alanı tanımamız mümkün değildir çünkü bu suçlarda mağdurun fiziksel zafiyeti kadar toplumun ahlaki ve vicdani dokusunu hedef alan bir tahribat söz konusudur.

Biz burada bir infaz kolaylığı getirirken suçlunun değil mağdurun korunmasını merkeze alan bir yaklaşımı benimsiyoruz. Devletin de bu manada, anayasal çerçevede yaşamı, maddi, manevi varlığı ve güvenliği koruma gibi pozitif bir yükümlülüğü vardır. Dolayısıyla infaz rejimimiz bu suç tipleri için öngörülen müeyyideleri tavizsiz bir şekilde uygulamaya devam etmelidir. Bizim buradaki irademiz, mağdurun korunmasını, toplumun huzurunu öncelemektir. Bu, hem hukuk ilkelerine hem toplumsal beklentiye hem de devletin sorumluluk bilincine tam uyumlu olan olacaktır. Yapılan düzenlemenin ruhunun ve lafzının da bu hassasiyet üzerine inşa edileceğine inanıyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Karslı.

Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, Sayın Başkanım, ben bu düzenlemeyle ilgili Komisyon sözcümüzün, milletvekillerimizin, muhalefet milletvekillerimizin söylediklerine katılıyorum, söz almayı düşünmüyordum ama teklif sahibinin ortaya koymuş olduğu bazı cümleler nedeniyle birkaç cümle biz de söyleyelim. Bir kere şunu her şeyden önce söylemek isterim: "Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün izleme komisyonu raporlarına bakın." dedi. Biz bakıyoruz, Mustafa Bey burada; bakın, bakıyoruz ve bu raporlar içerisinde baktık ve 2.357 tane tespit var burada. Cezaevlerinin bir kısmında doktor yok, bir kısmında psikolog yok, diş hekimi yok,

sağlık personeli, diyetisyen, aşçı, sosyal hizmet uzmanı yok; bazı cezaevlerinde infaz ve koruma memuru eksikliği var, kapasitesi ve fiziki yapıdan kaynaklı sorunların yanı sıra ödenek yetersizliği nedeniyle kurumlarda bakım onarım sorunu, hatta bazı kurumlarda yatak, klozet, kantin, temizlik malzemesi eksikliği bile var. Hasta hükümlü ve tutukluların sevinde jandarma personeli yetersizliği nedeniyle gecikmelerin yaşandığı da... Bakın, ben söylemiyorum bunu, bu raporlar söylüyor. Dolayısıyla biz bakıyoruz, hiç merak etmeyin. Artı, Tayfun Kahraman biliyorsunuz, MS hastası ve ring aracında kelepçeli şekilde saatlerce bekletildi, bu kamuoyuna yansıdı, görüntüleri çıktı, bu konuda -acıdan kıvrandığını gördük- bir şey yapıldı mı? Hiçbir şey yapılmadı.

Şimdi, gelelim diğer bir konuya. Yani ben bir kere size yakıştıramadım, burada böyle bir yasal düzenlemeyi konuşurken konuyu yine birden böyle geçmişten örnekler, vesaire toplayıp bir de dönüp işte İBB iddianamesi "şikâyetçi şu" "şikâyetçi bu" gibi böyle size yakıştıramadığım o trol ağzı kullanarak konuşmanız güzel olmadı. Ben iddianamenin içeriğiyle ilgili zerre bilgi sahibi olduğunuzu düşünmüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özer, teklif sahibine "trol ağzı" falan, bu şekilde...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hayır, hayır ona demiyorum, yadırgadığım şeyin o olduğunu söylüyorum, kendisine demiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, o şekilde...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yok, kendisine demedim, o anladı. Siz müdahale etmeyin Başkanım, ben öyle demedim, o anlamıştır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Doğru bir üslup değil Sayın Özer.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İddianamenin içeriğiyle ilgili...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kimsenin burada trol ağzıyla falan konuştuğu yok.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Konuşuyorlar Başkanım, iki gündür kim konuşuyor?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yok öyle demedim, siz anlamadınız. Bakın, dedim ki: Yadırgadığım şey o.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam yadırgadığınız şey ama itham ediyorsunuz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam, o da yapmasın o zaman.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Hâlâ daha itham ediyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özer, Sayın Özer...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Lütfen ama "Yaptı." diyorsun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İddianamenin içeriğiyle ilgili zerre bilgi sahibi olduğunu...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özer, lütfen bakın, arkadaşları...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam şöyle diyeyim: "Gazeteden duyduklarıyla." O şekilde düzeltelim, tamam.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ama duydukları değil, gerçekler.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tamam, sorun yok.

İddianamenin içeriğiyle ilgili zerre bilgi sahibi olduğunu düşünmüyorum, televizyondan duyduklarınızla konuşmuşsunuz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Nereden biliyorsun iddianamenin içeriğini bilmediğini?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bu sebeple...

İnsicamımı bozmazsanız, siz sudokunuzu oynamaya devam edin, insicamımı da bozmayın.

Geçmişten verilen örneklerle sorumluluktan kaçmak da bakın, yersizdir. Şimdi, bakın, biz bu konuda çok net bir tavır ortaya koyduk. Bu mesele ilk çıktığı günden bugüne Mustafa Bey dedik ki: "Gelin, teklif getirin, TRT'de yayımlayalım, canlı yayında, vatandaşın gözü önünde; bakın, vatandaşın gözü önünde bu yargılamaları şeffaf bir biçimde yayımlayalım, vatandaş vicdanında buna karar versin."

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Yargılamalar şeffaf zaten.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - "Kanun teklifi getirin." dedik, getirmediniz. Biz kanun teklifi sunduk bu konuda, reddettiniz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Getirmeyince ne oluyor?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yani reddettiniz, kendinize güvenseydiniz reddetmezsiniz, demek ki bir problem var.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ne alaka ya, davaları TRT'de mi yayımlayacağız.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, bakın, biz burada adalet sisteminin faydasına işler yapmaya gayret ediyoruz. Ben bugün yaptığım bütün konuşmalarda teknik konuşmalar yaptım, hep teknik konuşmalar yaptım hatta sorular sordum, hocalarıma sorular sordum, Bakan Yardımcımıza sorular sordum, gerçekten bir şeyler öğrenmek ve bu sisteme fayda sağlamak istedim, gerçekten ama biz bu işlemleri Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, Adalet Komisyonunda yaparken bakın, dün de bugün de yargıdaki skandallarla karşılaşmaya devam ediyoruz, haberiniz bile yok. Bakın, dün çocuk işçileri ölüme gönderen MESEM projesini protesto eden Türkiye İşçi Partili 16 genç tutuklandı.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - "Çocuk işçileri ölüme gönderen MESEM projesi" tabiri yanlış bir tabir. Böyle bir şey olabilir mi?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Dün burada, Gizem Hanım bunu detaylı bir biçimde anlattı.

Şimdi, bakın...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - "Çocuk işçileri ölüme gönderen MESEM projesi"...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Siz de söz alırsanız, konuşursunuz Hanımefendi, konuşursunuz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Yine bende buradan konuşuyordunuz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Lütfen, bakın, siz de söz alın, konuşun, ben dinlerim.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Siz de az önce müdahale ettiniz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Dinlerim, oradan konuşmayın.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Her şeye müdahale ediyor ya!

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Az önce siz de müdahale ettiniz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Söz alın, söz alın.

ORHAN KIRICALI (Samsun) - Herkesi dizayn edemezsin.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hayır söz alsın, konuşsun.

ORHAN KIRICALI (Samsun) - Herkesi dizayn edemezsin.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Elini indir, söz alsın konuşsun.

ORHAN KIRICALI (Samsun) - Allah Allah.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Olabilir, söz almadan da konuşurum, sana mı soracağım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bugün ne oldu onu da söyleyeyim: Yine biz burada, Adalet Komisyonunda bu çalışmaları yürütmeye gayret ederken bambaşka bir skandal, İBB soruşturmasında iddianamede adı olmayan, altını çiziyorum, iddianamede adı olmayan 21 sanıktan 19'u bugün tahliye edildi. Tutukluluk incelemesi yapıldı, bu 19 sanık bugün tahliye edildi. Ama şu an, şu saatte biz duyuyoruz ki tahliyesine karar verilen bu kişilerden bazılarıyla ilgili acilen savcılık tarafından yeniden gözaltı kararı verilmiş. Bakın, itiraz hakkı var, onu kullanmıyor, yeniden gözaltı kararı veriyor, aileleri Silivri'de kapıda, şuan kapıdalar yani haber geliyor, avukatlarıyla görüştürülmüyorlar, avukatları da orada bize haber veriyorlar. Bakın, bunun adı eziyettir, bunun başka bir açıklaması olamaz. Böyle bir hukuk devleti şekli yok, böyle bir adalet şekli hiç yok. Bakın, dün yaşanan, bugün yaşanan; ne zaman? Biz Adalet Komisyonunda "Daha iyi bir adalet sistemini nasıl ortaya koyarız?" diye mücadele verirken. Savcılık tarafından ortaya konulan bu haksız uygulamaları da derhâl son verilmesi gerekli, biz bunları hiç konuşmuyoruz burada. Geçmişten örnekler veriyoruz, televizyonlardan duyduğumuz şekilde cümleler kuruyoruz; bunlar doğru değil. Mahkeme karar vermiş, itiraz hakkı var savcılığın, itiraz dahi etmeden yeniden gözaltı kararı ve yeniden eziyet; bunları kabul etmemiz mümkün değildir.

Tekrar söylüyorum: Ben bugün teknik konuşmalar yaptım ve sizin bir teklif sahibi olarak geçmişten bu şekilde örnek vererek bir anda konuyu İBB iddianamesine getirip konuşmanızı da -bu benim fikrim- yadırgadım yani yadırgadım.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - İddianameden siz bahsettiniz ya.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bunu da belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Senin istediğini konuşmayacağız her zaman. Ne konuşacağımıza da siz karar vereceksiniz artık!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Buyurun Sayın Ünver.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Teklifin 27'nci maddesiyle ilgili arkadaşlarımız kapsamlı değerlendirmeler yaptılar, ben değerlendirmelerin hepsine katılıyorum. Dün teklifin geneli üzerinde yaptığımız konuşmalar sırasında karşılıklı değerlendirmesini yaptığımız, kapattığımız, konuştuğumuz, haklı veya haksız şekilde birbirimizi itham ettiğimiz konuların tekrar bu şekilde gündeme gelmesi, teklif sahibi Sayın Arslan tarafından gündeme getirilmesi tabii kendilerinin takdiridir. Gecenin bu saatinde saat 02.33, hepimiz erken saatlerden beri ayaktayız, çeşitli komisyonlarda ve Mecliste görev yaptık, sonra burada bir işi bitirelim, yapalım, sonuca bağlayalım diye uğraşırken demek ki Sayın Arslan'ın bugünden, bugüne dair bir cevabı olmadığı için otuz yıl öncesinden...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Her birine cevabımız var üstadım, her birine cevap veririm.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Verirsiniz, verirsiniz; otuz yıl önceki olaylara, dün konuşulan, hakkında bizim tarafımızdan değerlendirmemizin ne olduğunu aktardığımız konuda tahrik de edici anlamda bir konuşma yaptı. Otuz yıl önce atanan hâkimlerin görevlileri bitti, birçoğu emekli oldu, zannedirim çalışan yoktur ama sizin tarafınızdan atanan hâkimler hâlâ görevde; insanlar hakkında, insanların özgürlükleri hakkında, az önce Sayın Özer'in ifade ettiği şekilde, hukuka sığmayan kararlar veriyor.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sizin hâkimleriniz Cumhurbaşkanımıza ceza verdiler.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Hukuka uymayan kararlar vermeye devam ediyorlar ve siz hâlâ görevdesiniz, bu arızanın giderilmesi gerektiğini biz ifade ediyoruz. Giderirsiniz, gideremezsiniz, takdiri millet yapar. Şimdi, isim de vererek geçmişe döndünüz. Bende isim vereyim: Adalet ve Kalkınma Partisi Zonguldak İl Gençlik Kolları eski Başkanı A.A., Adalet ve Kalkınma Partisi Sultanbeyli İlçe Kurucu Başkanı, belediye başkan aday adayı; öyle gidiyor işte.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bu nedir yani? Ama bu engel mi yani?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - İsim verdi beyefendi, biz de isim veriyoruz, bunlar hâkim olmuş.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Tamam, neymiş yani ne yapmışlar?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hâkim, savcı olanlar.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Olabilir yani hâkim olma özgürlüğü yok mu bu insanlarda? Puanını almışsa, ehilse olabilir yani.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Olabilir tabii, olmuş zaten yani. Biz olmaz diyoruz da siz "Olabilir." diyorsunuz zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Partiden hâkim, savcı mı olur ya?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Ama orada açıklama yapıyor "Ben, tabii yandaşlarımı aldım." diyor, o aynı şey değil.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Adalet ve Kalkınma Partisi Tokat Merkez İlçe Yöneticisi eşi C. D.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Tokat'tan mı?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Evet, şu işte.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Olabilir ya.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Olabilir, tabii ki olabilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Arslan Tokatlı ya.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - CHP'li olan da vardır yani...

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Adalet ve Kalkınma Partisi Tokat... CHP'li herhangi bir il veya ilçeli olmadığından emin olabilirsiniz bence.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bilemiyoruz yani?

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Bakın, isterseniz bakın.

Sayın Arslan, Adalet Bakanlığından otuz yıl önceki hâkimi ismini almış anlattı, varsa bir CHP'li il ilçe yöneticisi hâkim, onu da anlatırlar.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Ama onlar açıkça deklare etti, sizinki aynı şey...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Hâkim ismi söylemedim.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - AKP Tokat İl Yönetim Kurulu eski üyesi M. T.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu da mı Tokat'tan?

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - İşte, varmış demek ki.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - İnsanların siyasetle ilgilenmesiyle ilgili söz almam şart oldu; bu, insanların doğru karar vermediğini göstermez yani.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Adalet ve Kalkınma Partisi Tokat İl Başkan Yardımcısı İ.F.Y.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bu, insanların ehil olmadığını göstermez ya da yanlış karar vereceğini göstermez.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi, bakın, böyle saydığımız zaman çoğalır gider, gerek yok.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Doğru bir şey de değil yani.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Gerek yok, ben söylüyorum zaten, bunun gerek olmadığını ben söylüyorum zaten.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bu insanların ehil olmadığını da göstermez ama. Sınava girmişler, mülakata girmişler, ehil insanlar girmiş yani.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Bakın, sınava girmiştir. 70 barajını düşürmüştük, barajı aşamayınca düşürmüştük, ondan sonra teşkilatı doldurmuşuz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Kısa bir zamanda...

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi, bunları saymaya gerek yok, saat gecenin üçü olmuş. Bir nezaketle bir işi götürdük, bir noktaya getirdik, elbette kendi hukuksal tartışmalarımızı yaptık ama bunun ne bu kanuna bir faydası var ve şuradaki topluluğa, buradaki seçkin topluluğa bir faydası var.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ne de vatandaşa.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Vatandaşa hele hiç faydası yok, onu da bilelim.

Ben sözlerimi bu şekilde bitiriyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Var mı 27'nci maddeyle ilgili söz almak isteyen?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ben varım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, teşekkür ediyorum.

Milyonlarca insan buradan çıkacak kararı bekliyor. Eğer madde bu şekilde yasalaşırsa Bakanın açıklamasına göre 100 bin insanın üstünde hükümlü tahliye olacak buna göre. Biz de on saate yaklaştı herhâlde yani yedi sekiz saatir müzakere ediyoruz.

Sayın Başkan, az önce, otuz yıl önce Tokat'ın Niksar kazasında SHP İlçe Başkanının sonradan hâkim olmasını yargının siyasallaşma örneği olarak gecenin bu saatinde bizlere anlattı. Yargıda sosyal demokrat hâkimlerin olması o kadar da kötü bir şey değildir Sayın Başkan.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Benim için de kötü değil.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - 15 Temmuzdan sonra o sosyal demokrat hâkimlere Yargıtayda nasıl yalvar yakar olduğunu hatırlatıyorum size, keşke bugün de olsaydı.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yalvar yakar diye bir şey yok, Yargıda Birlik Platformu kuruldu.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Keşke bugün de olsaydı, 15 Temmuzdan sonra onların ipine tutunmak için nasıl çırpındığınızı size hatırlatıyorum. Kaldı ki, bakın, öyle bir dönemde yaşıyoruz ki bir savcı çıktı, adliyedeki adli emanetteki uyuşturucuyu dışarıdaki arkadaşlarıyla âlem yaparken yakalandı daha geçen senelerde. Yani öyle örnekler var ki şimdi burada anlatmaktan artık hicap duyuyorum. Otuz yıl önce bir ilçe başkanının sonradan hâkim olmasını gecenin saat iki buçuğunda yani bu kadar önemli bir kanun görüşülürken getirmenizin hiçbir anlamı yok.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Ama hep siz anlattınız yani bir defa anlattık biz, ona da tahammül edemediniz ama ben iki dönemdir...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, niye tahammül yok biliyor musunuz? Verdiğiniz örnekler arasında ve muhatap olduğunuz ithamlar arasında o kadar büyük uçurum var ki. 5 bin hâkim, savcı terör örgütü üyesi olmak suçundan bu ülkede mesleğinden atıldı, hâkimlere girdi, cezaevleri hâkim, savcı dolu.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - "KHK'lileri affedelim." diyorsunuz ya sabahtan beri.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Aa, dur şimdi. Bak, konu başka bir noktaya geldi, durun. Şimdi, ben mi diyorum, siz mi diyorsunuz, ben şimdi size bir örnek vereceğim efendim. Şimdi, bu kanun...

(AK PARTİ milletvekillerinin laf atmaları)

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Müsaade buyurun arkadaşlar, cevap vereceğim.

Bu kanun, nasıl çıkarsa çıksın toplumda bazı kesimler rahatsız olacak çünkü örtülü, kabul edelim ki şu anda hüküm altında bulunan 100 binden fazla insanın tahliyesi söz konusu. Bu tahliye bekleyen mahkûmların bir de yarattığı bir mağdur kitlesi var. O mağdurlar bu sanıkların, bu hükümlülerin tahliye olmamasını istiyor fakat daha önce yaptığımız eşitsiz bir yasayı bugün gidermek için yeni bir teklif getirdiniz, 100 binden fazla insan da tahliye bekliyor. Demek ki toplumun bundan yeterince memnun olmayacağı kesin

fakat bakalım siz geçmişte ne demişsiniz? 2018 yılında, Sayın Cumhurbaşkanı, MHP'nin hazırladığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmayı planladığı af tasarısına ilişkin görüşleri sorulduğu zaman şöyle demiş: "Konuyla ilgili bazı açıklamalar duyduk fakat bu konudaki temel ilkemiz şudur: -Sayın Cumhurbaşkanının açıklaması söylüyorum efendim, sizin Cumhurbaşkanınız- Eğer bir suç devlete karşı işleniyorsa devletin bunu af yetkisi vardır fakat şahıslara karşı işleniyorsa bunun af yetkisi devlette değildir. Ancak bunu affedebilecek olan merci o şahısların, mazlum, mağdur insanların ta kendisidir, biz o yetkiyi devlet olarak kendimize alamayız." Dolayısıyla devlete karşı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zaten bu bir af değil yani bu infaz düzenlemesi.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bir dakika efendim, bu örtük bir aftır, siz de biliyorsunuz, ben de biliyorum fakat...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yapmayın.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Fakat kimleri kapsam dışı bırakıyor? Devlete karşı işlenmiş suçları kapsam dışı bırakıyor.

Temel...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Bu bir af olmadığı için öyle değerlendiriyoruz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, siz bu temel ilkeyle toplumdan yıllarca oy aldınız. Şimdi bu temel ilkeye aykırı bir yasa düzenlemesi getiriyorsunuz ve bu yasa düzenlemesi...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Af değil çünkü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Af değil, infaz düzenlemesi, ilk defa da yapılmıyor infaz düzenlemesi.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Hiçbir şey fark etmez. Cezaevinden 100 bin kişinin tahliyesine yol açacak olan bir düzenleme bu, örtük bir af.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Covid'den kaynaklanan bir şey yani, af değil.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Niye rahatsız oldunuz, Sayın Başkan niye rahatsızsınız?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Ama yanlış çünkü değerlendirme.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Hangisi yanlış? Devlete karşı işlenen suçları kapsam dışında bıraktınız.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Af değerlendirmesi yanlış burada.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Düzenleme diyorum, bakın, diyelim ki 100 bin kişinin tahliyesine...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Af düzenlemesi değil bu, bu bir infaz düzenlemesi. Olabilir yani her dosyayı inceleyecek hâkimler...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Aynen öyle, 100 bin kişinin tahliyesiyle sonuçlanacak bir düzenleme değil mi, kim kapsam dışı bırakılıyor? Devlete karşı işlenmiş suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamına giren suçlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Terör ile şeyi istisnai yapmayalım mı diyorsunuz siz, ne diyorsunuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bir saniye efendim, cümlemi ben bitireyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ne diyorsunuz yani terör ile...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Hepsini açıkça söyleyeceğim, ben kendi kişisel...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, onu mu diyorsunuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tutanağa geçiyor Başkanım, ben bu konudaki fikrimi de açıkça söyleyeceğim. Şimdi, bakın, bu kanuna niye ihtiyaç duyuluyor? Çünkü 2020 yılında bir pandemi yaşandı, Covid-19 pandemisi sırasında cezaevlerinde büyük riskler vardı değil mi? Birleşmiş Milletler bile açıklama yaptı, Dünya Sağlık Örgütü açıklama yaptı. Cezaevindeki korunmasız alanlarda insanların pandemiye yakalanma riski fazlaydı. O dönem bir kanun çıkardık, o tarih itibarıyla cezaevinde olanları dışarı saldık. Şimdi bir kanun daha çıkarıyoruz, o tarih itibarıyla cezaevinde olmayanları da eşitlemek için tahliyesini öngören bir düzenleme yapıyoruz. Peki, bu Covid, bu pandemi bulaşırken kimin, hangi suçtan yattığına mı baktı yani? Siyasi suçlulara ben bulaşmıyorum, tecavüz suçlularına bulaşıyorum mu, Covid'in öyle bir teşhisi mi vardı yani? Neticede bu bir siyasi tercih oldu. O tarih itibarıyla bazı mahkûmları devlet cezaevinde bıraktı değil mi, kapsam dışı bıraktı. Bugün de onu gidermek için yaptığımız, o eşitsizliği gidermek için yaptığımız kanunda yine kapsam dışı bırakıyoruz. Yani ya "Bulaşırsa bulaşsın, isterse cezaevinde ölsün." demektir bu ya da onlara bulaşmıyor demektir; her ikisi de doğru değil. Yani neticede eşitsiz bir sonuç doğuracak yaptığımız bu kanun. Ben çok açık fikrimi de burada söylüyorum, tavrımı da açık ediyorum. Tabii ki verilen bu önergede kişisel olarak oyumu da belli ediyorum. Ben burada bir suç ayırımı yapılmaksızın bu kanun düzenlemesinden taraftım kişisel olarak, bu hâliyle de bu eşitsizliğin devam edeceğini düşünüyorum. Bütün bu tartışmaları aslında daha sağlıklı yapmak lazım, yargının siyasallaşması tartışmalarına boğmamak lazım. Hatta öyle bir dönemden geçiyoruz ki yarın bir gün önümüze başka kanunlar, daha ciddi kanunlar da gelecek. Bugün yürüttüğümüz de bir süreç var. Bu barış prosesine belki de bir katkıda bulunmak lazım, insani bir katkıda bulunmak lazım, hiçbir siyasi mülhaza olmadan. Bu bir fırsattır aslında, bugün yaşanan bu tartışmaları, tikanıklıkları, diğer komisyonlardaki düğümleri çözecek insani bir fırsat var önümüzde. Bu düzenlemeyi bir fırsat olarak soğukkanlı değerlendirerek bakalım Sayın Bakanım. Eğer biz burada geçmiş adaletsizliği düzelterek nitelikte bir düzenleme yaparsak orada tıkanan birçok düğümü de aşmış olacağız, bunu daha sağlıklı düşünelim. Bu, hiçbir şeyi bozmaz, hiçbir düzeni bozmaz. Neticede, pandemi insani bir durumdu, siz insani duruma uygun bir kanun yapmış olursunuz ve yapmış olduğunuz bu kanunla da birçok düğümü, bugün tıkanmış birçok düğümü çözmüş olursunuz, âdeta barışa pozitif bir katkı olur. Bunu bir siyasi mülhazayla, bir iktidar-muhalefet ilişkisiyle değerlendirmeyin. Ben var olan bir duruma pozitif katkı sunma amacıyla söylüyorum. Bu bir fırsattır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam Sayın Alp, önerge verin o zaman sizin bahsettiğiniz...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Var, efendim önerge, ben kişisel fikrimi açıklıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aynı önerge değil ama bahsettiğiniz şeyle...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Biz kendi önergemizi kendimiz değerlendiririz Sayın Başkanım.

Sizin bize ne konuda önerge vereceğimizi söyleme hakkınız yok.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bizim önergemiz duruyor zaten.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ben, kişisel olarak mevcut duruma pozitif bir katkı anlamında bunun bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerektiği, bunun oy kaygısıyla partilere, parti tabanlarına verilecek mesajlar kaygısıyla ele alınmaması, devlet ciddiyetiyle ele alınması, bunun bir fırsat olarak görülmesi gerektiği kanaatindeyim. Kişisel görüşüm ve oyumun rengi de bu şekildedir.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Alp.

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yaklaşık bir on dakika...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Önce bana bir yan yan baktı, ondan sonra mikrofona baktı.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yok, ben çok kısa söz aldım. Yani, aslında söyleyeceğimi söylemişim ama burada ayrımcılık yapıldı, bu yasada tekrardan yapıldı dedik. Bir cevap geldi ama üzüldüğüm şeydu: Sayın Arslan bizim sözlerimizin, hani buraya değil de aslında sanki dışarıya bir şovmuş gibi olduğunu söyledi, ona yönelik benzer şeyler söyledi ama hakikaten üzdü. Söz kurmamız bile engellenmeye çalışılıyor; Sayın Arslan, bu doğru değil, onu söyleyeyim.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Süreç devam ediyor.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bırakın, sözümüzü kuralım, ayrımcı bir yasa getirilmiş; bırakın, en azından sözümüzü kuralım burada ve bunun hani yok, mertlik bozuldu, şu oldu, bu, gerek yok. Yani, sanki biz sadece kayda almışız ya, sizin partinizden de iktidardan da kayda alıp paylaşan arkadaşlarımız var; biz onlara bir şey diyor muyuz; paylaşınlar.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Kayda da alabilir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ayrıca görsel basını çıkarmayın, almayalım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Herkes sözünü kurabilir, paylaşabilir. Bu yapıldı diye hemen müdahale edip engellemeye ve oradan da bir baskı kurmaya çalışmayın; bu, birincisi.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sadece eleştirdik.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İkinci: "Ayrımcılık yok." deniliyor, bariz bir ayrımcılık var ama kusura bakmayın, tepemizdeki güneş gibi bariz uyguladığınız bir ayrımcılık var.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Başkanım, söz istiyorum.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, çok kısa bir şey eklemem gerekiyor.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Ben önce talep ettim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, iki cümle tamamlamak adına, çok kısa.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özcan önce söz istedi.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Olur, ben bunun devamını getirmek istedim. Fark etmez beklerim, çok kısa bir ekleme.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Soru mu sizin?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ekleme yapacağım sadece.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özcan, uygun mu?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Şimdi, Başkanım, biz burada, evet, iki gündür elbette ki eleştiriler yapıyoruz. Şimdi, iyi uygulamalar yok mu iktidar tarafından? Elbette ki vardır. Şimdi bunu konuşmak bize ne fayda. Bizim amacımız burada iktidarın uyguladığı kötü uygulamaları düzelterip iyi uygulamaları topluma kazandırmak, bunun için uğraşıyoruz. O yüzden bizden şu an gelip burada bir güzelleme yapmamızı beklemeyin Sayın Arslan, tahammüllü olmak zorundasınız. Biz hiçbir zaman hakarete varan bir eleştiri de yapmıyoruz.

Şimdi, burada, geçmişte yaşanan hukuksuzlukların yarıştırmasını yapmayalım; bu, ülkenin hiçbir faydasına değil. "Bu saatten sonra bu işi nasıl iyi yapabiliriz?"i tartışmamız gerekiyor. Şimdi, burada bunu niye istiyoruz? Yani hem geline aşamada, geldiğimiz süreçle ilgili de bunu istiyoruz hem de toplumun her kesiminin beklentisini istiyoruz. Şimdi, biz burada neyin tartışmasını yapıyoruz? "O dönemde öyleydi, bu dönemde öyleydi." Önemli olan artık bundan sonra böyle olmaması.

Şimdi, bir diğer aşama "İşkence" dediğimiz zaman buna alinganlık yapmayın arkadaşlar. Bakın, bu ülkede işkence mutlak yasak kapsamına alınmış hem TCK'de var hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmesi'nde var. Şimdi, mutlak bir yasak mı? Yasak ama olmadığını kim söyleyebilir ya? Ben olduğuna dair 10 tane ispat getiririm, keşke siz de olmadığına dair...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşkenceye sıfır tolerans var yani...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, bak, sıfır tolerans olmuş olması bu ülkede...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Varsa da yargılanacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yapmayın ya.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yargılanmıyor işte, sorun orada. Başkanım, müsaade edin lütfen, birazcık tahammüllü olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, tahammül değil de ama bir dakika...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - İşkence vardır diyemeyiz yani.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, müsaade edin, bakın...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - "İki dakikada bir şey tamamlayacağım." dedin, söz aldın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tahammülle ilgisi yok da yanlış bilgilendirme yapmayalım ya. Yanlış bilgilendirme yapmayın ya.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayır, yanlış bilgilendirme yapmıyorum, müsaade edin, izah edeceğim, müsaade edin.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Türkiye Cumhuriyeti'nin her şeyini korumak bizim görevimizdir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Müsaade edin.

Şimdi, bakın, biz daha önce Adalet Bakanlığından şöyle bir veri istedik, dedik ki: Bu ülkede, bu ülkede... Biz diyoruz ki bakın, işkence var diyoruz, bakın, şu şu şu vakada işkence yapılmış diyoruz. Sıfır tolerans ayrı bir şey; doğru.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Onun soruşturması yapılır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, soruşturması yapılır, yargılaması yapılır, varsa gereken ceza verilir yani bu kadar...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, oraya geleceğim işte. Başkanım, tam da oraya geleceğim. Sorduk, dedik ki: Bakın, biz vakaları bire bir söylüyoruz, somut anlatıyoruz, resimlerle gösteriyoruz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Biz mahkeme miyiz?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Soruyoruz, diyoruz ki: İşkenceden dolayı kaç tane kamu görevlisi ceza almış? Cevap sıfır. Kaç soruşturma açılmış? Cevap... Bakın, soruşturma dahi... Ya, arkadaşlar, yok böyle bir şey. Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar veriliyor. Yani hiçbir savcı bu konuda böylesi bir şeyi üzerine almıyor. Şimdi ben bunu dile getirmeyeceğim de neyi dile getireceğim? Ben şunu demiyorum, bakın, size şunu da demiyorum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama bakın, şimdi, Sayın Kunt, Sayın Özcan'ın sözünü aldık, onun sırasını aldık kısa bir açıklama yapacağım diye. Şimdi işkenceye geliyorsun, bambaşka konulara geliyorsun; olmaz ama. Bak, Sayın Kunt, olmaz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayır, Başkanım ama bu zabıtlara geçmek zorunda. Başkanım, evet, açıklama... Çünkü biz bunu söylerken AK PARTİ iktidarı işkencecidir demiyoruz, biz diyoruz ki: Bu ülkede işkence yapılıyor fakat etkin bir soruşturma yapılmıyor. Bunu söylediğimiz zaman da hakaret olarak algılamayınız varsa bu vakalar lütfen soruşturmasını yapın, kovuşturmasını yapın. İşkenceye sıfır toleranssa bunun gerekliliğini yerine getirin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşkenceye sıfır tolerans var, gereken de yapılıyor.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yapılmadığını düşündüğümüz için bunu ifade ediyoruz, lütfen...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Biz de yapıldığını düşünüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Özcan, buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkür ediyorum.

İki gündür burada bu tartışmaları sürdürüyoruz, saat de epey ilerledi.

Şimdi, benim gerçekten anlamakta zorlandığım bir husus var, öncelikle onu ifade edeyim. Bundan bin yıl önce Heraklitos demiş ki: "Aynı nehirde 2 kez yıkanılmaz." Üstünden çok sular akmış ama siz aynı suda, aynı şekilde yıkanmayı istiyorsunuz ya da bunu diliyorsunuz, bilmiyorum, bu konudaki muradınız nedir? Bundan sonraki süreçte gerçekten bugün dışarıda binlerce kişi aileleriyle birlikte buradan çıkacak, buradan nasıl bir tasarı çıkacak, buradan nasıl bir teklif gelecek bekliyor. Sizin telefonlarınıza da mesajlar geliyor, bize de geliyor, burada yine basın emekçilerimiz bu saate kadar aynı şekilde takip ediyor. Diyorsunuz ki: Ben gerçekten şu yüce...

(Uğultular)

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Çok özür diliyorum, çok pardon.

Şu yüce Meclisin çatısı altında şu sözü buranın ağırlığına yakıştıramıyorum. Yani "Burada videoya alıyorsunuz, bu teknolojik aletler çıktı, mertlik bozuldu." Bugün bu teknolojik aletlerden faydalanmayan var mı? "Prompter"ları kullanmayan var mı?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teknolojik aletler çıktı, Komisyonun ahengi bozuldu dedim, ahenk bozuldu dedim. Ben hiç almam.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Buradaki kayıtları almayan var mı? Kullanmasın kimse yani. Hayır, şöyle bir şey ifade edeceğim: Biz milletvekiliyiz, aynı zamanda siyasetçiyiz, aynı zamanda hukukçuyuz, bizim sorumluluğumuz, bizim aynı zamanda halkı aydınlatma ödevimiz de var. Dolayısıyla bizden beklenen, bizden talep edilen konularla ilgili halkı aydınlatma, onlara buradan nasıl bir tartışma yürüyor, bunu... Sadece bu, muhalefete özgü de değil, iktidar partisi için de geçerli. Burada halkı aydınlatma yükümlülüğümüz ve ödevimiz var, ben en azından öyle hissediyorum. Burada alınan her kaydın böyle bir amaçla alındığını da bir kez daha altını çizerek ifade etmek istiyorum.

Daha sonra şunları da söylediniz: Otuz yıl öncesinden, şundan, başka şeylerden, dün de aynı şeyler oldu, veriliyor... İktidar perspektifi nedir? Ha, siz "Bizim iktidar perspektifimiz dün yapılanlar ya da gelecekte yapılanlarla ilgili onun üzerinden bir tahayyül oluşturmaktır." diyorsanız ona saygı duyabilirim ama yirmi üç yıldır bu ülkeyi yöneten bir anlayış var ve burada CHP zihniyeti olarak tırnak içinde ifade ettiğiniz bir söylem var defaatle ve daha sonrasında bugün adalet ve hukukla ilgili ortaya çıkan bir yangın var ki... Ne demişler? "Bir yangından daha hızlı adaletsizliği önlemeliyiz." Kusura bakmayın, biz bugün olan hukuksuzluğu konuşmak zorundayız. Bugün o iddianame ortada duruyorsa, bugün Cumhuriyet Halk Partisine bu şekilde bir sistematik saldırı yapılıyorsa otuz yıl öncesinden de değil, vatandaşın da söyleyeceği otuz yıl sonrasını da değil ama bugünün sorumluluğu altında bu çatı altında bunları konuşmak zorundayız. Size göre o iddianame boş olabilir, dolu olabilir, öyle diyorsunuz, "Boş." diyorsunuz burada. Biz boş olmasını gerekçeleriyle burada ifade ediyoruz. Netice itibarıyla, bugün hepimiz hukukçuyuz, kasten adam öldürmeden bir müvekkilimiz olsa ve onu savunuyor olsak, eğer sizin suçun işlenmediği konusunda kanaatiniz varsa olayı anlatırsınız ama suç işlenmiş ve buna ilişkin kuvvetli bir şüphemiz oluşmuşsa hafifletici sebeplerini konuşursunuz. Burada konuşmamız gereken de bizim...

Siz teklif sahibisiniz. Bugün yaptığınız işin gerçekliğini ya da onu savunmak zorundasınız. Otuz yıl öncesine, yirmi yıl öncesine, Cumhuriyet Halk Partisine, muhalefete, önceki iktidarlara, bunlara karşı burada bir tartışma yürüterek sonuç alma ihtimalinin olduğunu düşünmüyorum.

Bir ikincisi de burada önemli olan, bugün teklif sahibi olarak bu kanunun neden geçmesi, hangi konularda olması gerektiği konusunda açıklama yapmanız ama bizim de bugün anlattığımız hukuksuzluklara da kulak verme sorumluluğunuz olduğunu bir kez daha hatırlatmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Özcan.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Ben de söz istiyorum Başkanım.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Siz buyurun.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Siz alın, ondan sonra ben söz alayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bulut.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Teklif sahibimiz Mustafa Arslan Bey otuz sene öncesinden bir örnek verdi, yaklaşık bir buçuk saattir tartışıyoruz, Gizem Hanım da bin yıl öncesine gitti dolayısıyla sanıyorum bugün sabahlayacağız.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Adam bin yıl önce düşünüp söylemiş yani mesele orada.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Şimdi tabii, çok önceye, eskiye daha gitmeye gerek olmadığını düşünüyorum, konu mecrasından saptı ve cumhuriyet tarihi boyunca tartışılan, tartışılmaya da devam eden yargının siyasallaşması meselesini gecenin iki buçuğunda bütün vatandaşlarımız da bir beklenti içerisindeyken, gecenin üçünde yaklaşık bir buçuk saattir sürdürmenin de nafile olduğunu düşünüyorum. Çünkü gerçekten yargının siyasallaşma sorunu güncel bir tartışma konusu olmanın ötesinde cumhuriyet tarihi boyunca sürüp giden bir tartışma.

Bu ülkede 12 Eylül 1980 askerî darbesini yapan cunta yemin edecek yer bulamadıkları için yüksek yargı organlarının huzurunda yemin töreni gerçekleştirdiler ve bu ülkenin Anayasa Mahkemesi üyeleri darbe yapmış bir cuntayı karşlarına alıp o yemini kabul ettiler. Dolayısıyla onlarca örnek verebiliriz. Yassıada'da Salim Başol'un yapmış oldukları, ortaya koymuş olduğu ideolojik tavır, Yassıada Savcısının -Altay Ömer Egesel'di sanıyorum- emekli olduktan sonra ortaya koymuş olduğu siyasal tavır, siyasal itiraflar, onlarca buna benzer benim hafızamda ya da sizin hafızanızda yargı mensuplarının siyasal tavrına ilişkin örnek bulunabilir. Dolayısıyla hepimiz burada hukukçuyuz ve hepimizin de bu konudaki dilek ve temennisi açık aslında. Ama bu tartışmayı şu anda gecenin bir saatinde bu kanun metninin, teklifinin dışına çıkmak suretiyle bir polemik konusu hâline getirmenin gerçekten hiçbirimize bir faydası yok. Çok kıymetli fikirler dinliyoruz yaklaşık yedi buçuk sekiz saattir, keyifle de dinlediğimiz hatiplerimiz var, çok faydalı bilgiler de edindik. Dolayısıyla, istirhamım şu Değerli Başkanım: Nezaket gösteriyorsunuz, kişiliğiniz bu yönde, bütün arkadaşlarımıza söz verme gayreti içerisindesiniz ama ben haddim olmayarak bir ricada bulunmak istiyorum. Madde metinlerine sadık kalmak suretiyle hızlıca toparlayabilirsek çok sevinirim.

Dolayısıyla herkese saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum. Kendilerinden anlayış ve nezaket bekliyorum. İnşallah, bir an önce toparlar ve kapatırız.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Benim bir söz talebim vardı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Gözgeç.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Öncelikle kısaca şundan da bahsetmek istiyorum: Dünden beri yapılan konuşmalarda da yargı paketlerinden, bugüne kadar yapılan yargı paketlerinden bahsedildi ama biz gerçekten bugüne kadar getirdiğimiz yargı paketleriyle çok önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Özellikle Çocuk İzlem Merkezlerinin yasal dayanağının oluşturulması, hasta, yaşlı, hamile hükümlülere yönelik özel infaz hükümleri getirilmesi, alternatif çözüm yollarının genişletilmesi, özel hayatın korunmasına ilişkin adımlar, çocuk tesliminin icra kanalıyla yapılmasının ortadan kaldırılması, avukatlara yönelik düzenlemeler, yine, kadın hükümlülerin çocuk bakımı nedeniyle infazının ertelenmesi, konutta infaz gibi hususlar. Dolayısıyla Sayın Bakanımızın her defasında "Bir hukuk devletiyiz." demesini ben yeniden tekrar etmek istiyorum. Evet, Türkiye bir hukuk devletidir. Bunu neden söylüyorum? Çünkü hukuk devletinde kimse "Ben Cumhurbaşkanı adayım, ben belediye başkanım." diyerek iddia edilen yolsuzluk, hırsızlık, rüşvet suçlarından yargılanmaktan muaf tutulamaz. "İddia edilen" diyorum, "yargılanma" diyorum, bunların hepsi hukuk devleti çerçevesinde ve kendi mecrasında ilerleyecek şeyler, mahkemelerin yapacağı, vereceği karar.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Tutuksuz yargılama değil mi, tutuksuz?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Diğer açıdan "Niye otuz yıl öncesine gittiniz?" dediniz çünkü otuz yıl önce vardınız, çok şükür ki bugün iktidar değilsiniz, biz de eleştirmiyoruz, çok şükür ki bu ayrımcılık yok. Ben başörtülü bir avukat olarak hiç hâkimlik sınavına girmedim. Neden girmedim? Çünkü kesin alınmayacağımı biliyordum, o yüzden de girmedim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Vallahi ben de Kürt bir hukukçu olarak girmedim.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - E, şimdi, ayrımcılıktan bahsediyoruz; çok net ayrımcılık. Neden otuz yıl öncesini söylüyorsunuz? Çünkü çok açık ve net söylemiş "Ben tabii ki örgütümü alacağım." diye söylemiş. Bu yüzden burada bir ayrımcılık olduğunu açıkça ve net ortaya koyuyoruz.

Diğer konu, insanların siyasetle ilgilenmesi, toplumun ihtiyaçlarına, toplumda yaşananlara duyarlı olması demektir. Hangi partiden olursa olsun, gençlerin siyasetle ilgilenmesi bence doğru bir davranıştır ama önemli olan eğer bir görevi olduktan sonra o üyelikten istifa eder ve tarafsız davranır.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bir de üye olarak kalsaydı yani.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Tabii ki istifa edecek ama insanların üye olup olmaması tarafsızlığını etkileyen bir unsur değil. Aksi hâlde gençleri biz siyasetten uzaklaştırmış oluruz ve siyasetle ilgilenen birinin önünü kapamış oluruz ki bu doğru bir şey olmaz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Keşke öyle deseydin.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Dolayısıyla insanlar hangi partiden olursa olsun siyasetle ilgilenmeliler çünkü siyaset bir yönetim mekanizması, toplumun sorunlarına duyarlı olmak ve "Ben de bu çözümün içerisinde var olmak istiyorum." demektir. Bu yüzden bir partiye başlı başına üye olmak onun ehil olmadığını ya da ne bileyim, o görevi hak etmediğini gösteren bir şey değildir; bunu da özellikle vurgulamak istedim.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bizim dediğimiz gibi "yanlış" diyemiyorsunuz yani "Yanlış yapıyor." diyemiyorsunuz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Yanlış yapıyor diyemem tabii.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - O zaman niye eleştiriyorsunuz?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Ama neden? Moğultay şunu demiş...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Niye eleştiriyorsunuz?

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Çünkü Moğultay diyor ki: "Ben örgütüme 5 bin kişi açtım, ben tabii ki onları yapacaktım, başkalarını mı alacaktım?" diye açık ve net ayrımcılık yaptığını söylüyor. Oysaki biz şimdi, hâkimlik sınavı yapıyoruz; bir sınavdan geçiyor, mülakata geliyor, mülakatı yapıyor, bu mülakatta kimsenin nereye üye olduğuna bakmıyoruz. Dolayısıyla üye olabilir, olmayabilir, bakmıyoruz; bunu açık ve net söylüyorum. Dolayısıyla kadınla ilgili de biz önergemizi verdik. Kadına şiddetle mücadele ve çocukların istismarı konusunda gerçekten mücadele eden bir partiyiz ve Sayın Cumhurbaşkanımız da bu konuda çok duyarlı. Yarın demeyeyim, bugün 5 Aralık oldu. 5 Aralık kadına seçme ve seçilme hakkının verildiği gün. Öncelikle, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü 1934 yılında kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesinden dolayı anıyorum ve Atatürk Anadolu konuşmasında, Konya konuşmasında diyor ki: "Dünyanın hiçbir kadını Anadolu kadını kadar 'Çalıştım, bu ülke için uğraştım.' diyemez." Biz de buna tüm yüreğimizle katılıyoruz ama şunu da görmezden gelemiyoruz: Her ne kadar 1934'te kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmişse de tüm kadınlar hiçbir ayrımcılığa uğramaksızın seçilme hakkını Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve AK PARTİ'yle kazandı. Bugün ben de bir köyden, İsmetiye'den, bir bakkal Mehmet'in kızı olarak milletvekiliysen bu da Sayın Cumhurbaşkanımızın başörtülü-açık ayrımı yapılmaksızın tüm kadınların siyasette var olmasının yolunu açması dolayısıyladır. Dolayısıyla biz kadına şiddetle mücadelede sıfır tolerans diyoruz, bu yüzden de önergemizi verdik, kırmızı çizgimizdir ve bununla mücadelede kararlıyız. Biliyorsunuz, kanunda mağdurun kadın olmasını başlı başına ağırlaştırıcı sebep biz saydık.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ama eş olan kadının.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Efendim?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Eş olan kadının.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Hayır, eş olması mümkün değil, yeni kanunda dedik ki Adalet Komisyonundan geçirdiğimiz kanunda: Mağdurun tek başına kadın olması ağırlaştırıcı sebep, bu çok radikal bir düzenleme; eş, boşanmış eş ve kadın olması, tek başına kadın olması.

Ben teşekkür ediyorum, kanunun hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Gözgeç.

Evet...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Maddeyle ilgili herhâlde?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Maddeyle ilgili.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Öyle bir şey demedim, sataşmadım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, maddeyle ilgili buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, maddeyle ilgili.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bir tur daha.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir tura gerek yok yani net. Burada bizim 15,5 milyon dayanışma oyuyla Cumhurbaşkanını aday olan Ekrem İmamoğlu hakkında bir masumiyet karinesine, lekelenmeme hakkına aykırı bir şey söyleniyorsa...

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Ben öyle bir şey demiyorum ki!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - ...biz de cevabını veririz burada, çekinmeyiz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Hayır, "iddia edilen" dedim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle şey olabilir mi, böyle şey olabilir mi! Cumhuriyet Halk Partisinin grubu böyle ithamlara karşı susacak mı? Yok böyle bir şey. Yani bu saatte, saat olmuş 03.00'te çıkıyorsunuz yani 19 Mart darbesiyle haksız, hukuksuz, dayanaksız bu iddianamelerle içeri attığınız yetmiyormuş gibi çıkıp da burada bizim Cumhurbaşkanını adayımız hakkında konuşuyorsunuz. Lütfen, lütfen, lütfen!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Cumhurbaşkanını da yargılanmıştı.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - "Yapmıştır." demedim ki "iddia edilen" dedim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani böyle bir şey yok yani böyle bir şey yok!

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - "Hukuk yargılasın." dedim, bu kadar yani.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Herkes yargılanacak.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Kimse muaf olamaz ki yargılanmaktan.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani yargılanmaktan korkmuyoruz biz.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - E, biz de bir şey demedik.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Eziyet bu, eziyet!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz, Cumhurbaşkanını adayımızın yargılanmasından korkmuyoruz.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - O zaman rahat olun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz diyoruz ki TRT'de çıksın, açık, herkesin göreceği şekilde duruşmalar yapılsın diyoruz. Bizim böyle bir sıkıntımız yok ama şuna inanıyoruz, sizden hukukçular olarak beklediğimiz nokta: Lekelenmeme hakkı, masumiyet karinesi ve en önemlisi ise adil yargılanma hakkı istiyoruz. Bunu da istemek hakkımız ama hiçbir yerde biz sokakta, meydanda, Mecliste, komisyonlarda, 15,5 milyon dayanışma oyu alan Cumhurbaşkanını adayımız Ekrem İmamoğlu'na laf söylettirmeyiz. Bu bizim kırmızı çizgimiz; bu, bir.

İkincisi: Şimdi, kadının seçme ve seçilme hakkı konusunda ya daha dün söyledim ben, nerede bu soy isimle ilgili, kadınlara soy ismiyle ilgili Anayasa Mahkemesinin iptal kararı? Dokuz ay geçmedi mi? Hadi buyurun, getirin. Neden getirmiyorsunuz? Getirdiniz, çıkardınız, gene attınız. Getirin. Yarın seçme ve seçilme hakkı... Gelecek on ikinci yargı reformu, yargı paketi içerisinde onu bekliyoruz arkadaşlar, onu bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ederim Sayın Bülbül.

Evet, değerli arkadaşlar, madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım. İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 27- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Geçici 10. Maddesinin 6. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, yedinci ve sekizinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

"6) Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap, İkinci Kısım, İkinci ve Altıncı Bölümde tanımlanan suçlar hariç olmak üzere, 31.07.2023 Tarihinden önce işlenen suçlarda hükümlülerden toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların olduğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından beş yıl erken yararlandırılır. Bu fıkradaki beş yıllık denetimli serbestlik uygulamasından kapalı ceza infazın kurumunda bulunan hükümlüler de yararlanır."

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

Zülküf Uçar
Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle 5275 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Suç tarihi aynı olan kişiler açısından farklı uygulamalar yapılmasına kaynaklık teşkil eden bu maddenin 31/7/2023 tarihinin kesinleşme değil de suç tarihi olarak baz alınması yönünde yeniden düzenlenmesi Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen "kanun önünde eşitlik" ilkesine uygun değildir. 2020'deki 7242 sayılı Kanun'la getirilen denetimli serbestlik süresi ile 2023'teki uzatmadaki süre arasındaki farklılık giderilmemiştir. Aynı zamanda bu düzenlemede siyasi mahpusların kapsam dışında bırakılması kabul edilemez.

Öte yandan infaz kurumunda çektirilecek ceza miktarında indirim yapan bu düzenlemenin kapsamı belirlenirken maddenin çıkarılma amacı, korunması gereken menfaat ve değerler, infazda eşitlik ve adalet ilkeleri ve ayrıca toplum vicdanının ve cezasızlık politikalarının hep birlikte değerlendirilmesi gerekir. Özellikle de kadınlara ve çocuklara karşı öldürme, yaralama ve cinsel suçlarda infaz indirimi toplum vicdanını yaralayacak, işlenen bu ağır suçları cezasız bırakacaktır.

Bu sebeple, değişiklik önergemizde Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap, İkinci Kısım, İkinci ve Altıncı Bölümde tanımlanan suçlar kapsam dışında bırakılmış, siyasi mahpuslar liste kapsama dâhil edilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - On dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 03.12

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 03.27

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın milletvekilleri, 27'nci madde üzerindeki önerge işlemleriyle toplantıya devam ediyoruz.

1'inci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 27'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim:

"MADDE 27 - 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 10 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "tarihi itibarıyla" ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle" ve "tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler," ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler," "üç yıl" ibaresi "beş yıl" şeklinde değiştirilmiş, "Dördüncü" ibaresi ile, "Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar" ibaresi çıkartılmış ve "yedinci ve sekizinci fıkraları yürürlükten kaldırılmış" şeklinde değiştirilmiştir."

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Teklifin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 27'nci maddesinde değişiklik öngören ilgili maddesinin ceza, adalet ve infazda eşitlik ilkesinin sağlanması amacıyla ihdas edilmesi önerilmektedir. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 10'uncu maddesi uygulamada farklı uygulamalara neden olmuş, bu da adaletsizliğe yol açmıştır. Bu durum Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine, ayrıca Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesine aykırıdır. Farklı uygulamalar hukuki belirlilik ve hukuki güvenlik ilkelerini ihlal etmiştir. Aynı suça aynı cezayı alan bireyler için uygulanan ceza indirimi ve iyileştirmenin de aynı olması hukuk devleti anlayışı açısından gereklidir. Cezaevlerindeki aşırı doluluk da göz önünde bulundurularak ıslah ve rehabilitasyon süreci desteklenmeli, ceza adaletine olan güven artırılmalıdır. Bu nedenle, söz konusu çerçeve maddenin istisna kapsamının genişletilmesi gerekliliği bir zaruret olup eşitsizliğin giderilmesi ve orantılılık dikkate alındığında infaz kapsamının da genişletilmesi için önerilen maddenin ihdas edilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 27- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 10 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" ibaresi eklenmiş, "tarihi itibarıyla" ibaresi "tarihi ve öncesinden işlenmiş suçlar nedeniyle" ve "tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler," ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler," şeklinde değiştirilmiş, yedinci ve sekizinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır."

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okumaya gerek var mı? Siz açıklama yaptınız zaten.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Gerekçeye gerek yok Başkanım, açıklamayı yapmıştım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, açıklamayı yaptınız.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 27- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 10 uncu maddesinin altıncı fıkrasına "Türk Ceza Kanununun" ibaresinden sonra gelmek üzere "kasten öldürme suçları (82 nci maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (f) bentleri), cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar (102 nci ve 103 üncü maddeler ile 104 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları)," ibaresi eklenmiş, fıkra da yer alan "tarihi itibarıyla" ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle" ve "tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler," ibaresi "tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler," şeklinde değiştirilmiş, yedinci ve sekizinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır."

Emine Yavuz Gözgeç
Bursa

Şengül Karşı
İstanbul

Bülent Tüfenkci
Malatya

Saffet Bozkurt
Zonguldak

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Önergeyle, kasten öldürme suçlarının üstsoy veya altsoydan birine ya da eş, boşandığı eş veya kardeşe, çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da kadına karşı işlenmesi ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların 5275 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin altıncı fıkrası hükmünden istisna tutulmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 62 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanuna tabi esnaf ve sanatkarlarca üretilen mal ve hizmetlerin fiyat tarifeleri, bağlı bulundukları odalarca hazırlanır ve odanın mensubu olduğu birlik yönetim kurulu tarafından fiyat tarifesinin sunulmasından sonra otuz gün içinde onaylanır veya reddedilir. Bakanlığın görüşüne tabi fiyat tarifelerinde otuz günlük süre Bakanlığa görüş talebinin iletildiği gün durur ve görüşün birliğe iletildiği günden itibaren devam eder. Onaylanan fiyat tarifi mülki amirlik, belediye ve ilgili odaya yedi gün içerisinde bildirilir ve itiraz edilmese on beş gün sonra yürürlüğe girer. Fiyat tarifeleri, uygulanacak azami hadleri gösterir.

Belediyeler veya o yerin en büyük mülki amiri tarafından itiraz edilen ya da Bakanlığın görüşüne tabi olan fiyat tarifelerinde Bakanlığın olumsuz görüş verdiği fiyat tarifeleri on beş gün içerisinde uzlaşma komisyonunca değerlendirilerek nihai karar verilir.

Uzlaşma komisyonu o yerin mülki amirinin ya da görevlendireceği yardımcısının başkanlığında, ticaret il müdürlüğü, defterdarlık, belediye, ildeki ilgili kamu kurumu, ticaret ve sanayi veya ticaret odası ile esnaf ve sanatkarlar odaları birliği temsilcilerinden oluşur. İlgili kamu kurumu temsilcisi, talep edilen tarifenin konusu dikkate alınarak komisyon başkanınca belirlenir. Komisyon kararları salt çoğunlukla alınır. Komisyon değerlendirmesini mevcut maliyetler ve ortalama kar marjları ile Orta Vadeli Programda yer alan enflasyon hedeflerini de dikkate alarak yapar. Talep edilen tarife, komisyonun nihai kararından sonra yürürlüğe girer."

"Bakanlığın görüşüne tabi olacak fiyat tarifeleri ile komisyonun değerlendirme sürecine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 28'inci maddeyle ilgili bir açıklama alalım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İlk önce teklif sahibinden açıklama alalım, sonra söz vereceğim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Maddeyle ilgili konuşacaktır Mustafa Bey.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tabii, tabii.

Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, uygulamada esnaf odaları fiyat tarifeleri belirliyor. Belirlenen tarifeler azami hadlere ilişkin yani en fazla hangi ücreti alabilirler onlarla alakalı. Bu fiyat tarifesini de ilgili bulunduğu esnaf birliğine gönderiyor. Esnaf birliği bunu, bakanlığa gitmesi gereken bir durum varsa bakanlığa gönderiyor. Bu konuda bir itiraz vaki olursa uzlaşma komisyonuna gidiyor konu. Uzlaşma komisyonu kimden teşekkür ediyor? Esnaf odası, mülki amir ve ticaret odası başkanından oluşuyor. Önerdiğimiz düzenlemeyle beraber uzlaşma komisyonunun daha genişletilmesini biz öngörüyoruz. Yeni uygulamayla birlikte vali yardımcısının başkanlığında, ticaret odası, esnaf odası, ilgili bakanlığın temsilciliği ve ticaret müdürlüğüyle beraber daha geniş katılımlı bir itiraz üzerine uzlaşma komisyonu öneriyoruz. Bu da fiyatlardaki farklılıkların giderilmesi amacıyla teklif ettiğimiz bir madde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Maddeyle ilgili, değil mi?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tabii.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Çok kısa, sadece bir sorum var Sayın Arslan. Söylerken belki ifade edersiniz diye bekledim ama bu düzenleme yapılırken meslek odalarından ya da kurumlardan bir görüş alındı mı? Alındıysa acaba özetlenebilir mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Arslan.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Şöyle: Düzenlemeyle ilgili biz Ticaret Bakanlığıyla çalıştık ama esnaf odalarının buna bir itirazı var bildiğim kadarıyla. Esnaf odası temsilcimiz de burada Esnaf ve Sanatkarlar Birliğinden.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi söz vereceğim kendisine.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - O da kendisi ifade edecek.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Siz de konuşun Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Ben, Adalet Bakan Yardımcımıza sormak istiyorum. Adalet Bakanlığının esnaf ve sanatkarların meslek kuruluşlarıyla ilgili uzmanlık ilişkisi nedir? Bu pakette niye vardır? Yargı paketini milletvekillerimiz imzalayarak teklif ettiler ama kaynağının Adalet Bakanlığı olduğunu biliyoruz. Bununla ilgili bir açıklama yaparsanız memnun oluruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onu sonra şey yapalım da şimdi TESK temsilcimiz konuşacaklar.

Buyurun.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Sayın Başkanım, değerli üyeler; söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanımız da az önce ifade etmeye çalıştı. Mevcut uygulanan yönetmelik ve kanundan kısaca da olsa bahsetmek istiyorum. Gecenin bu vaktinde, yargı paketinde ekmek fiyatı konusunda konuşmak zorunda kaldığım için de hepinizden özür diliyorum. Yani gerçekten biz de şaşırıyoruz; yargı paketinde bunun ne işi var, neden var, aciliyet ne? Ve kesinlikle ne TESK olarak bizden bakanlık toptan görüş almadığı gibi haberimiz de olmadı. Sayın Bakanımız Kurul Üyemiz, Bakanlık yaptı, bugüne kadar beraber çalıştık. Bırakın kanun tasarısını, yönetmelik çıkarken bile kurumlardan bilgi alınır, bir masa etrafında konuşulur, taraflar dinlenir, yine kendi doğrunuz neyse onu yaparsınız ama maalesef, böylesine hayati bir konuda ki burada halkın temel gıda maddesi olan ekmek ve simidi hedef alan bir konu. Herhâlde, zannediyorum ki ocak ayında işçilik maliyetleri artacağı için, aralık ayında biz bunu böyle yaparsak... Demin Sayın Başkanımız okudu, okurken bile zorluk çekiyorsunuz, şu anda uygulama zaten kendini götürmüyor. Şöyle ki: Uygulama, şu andaki mevcut uygulamada, eğer bizim girdilerimiz artarsa, bir ürünün, ürettiğimiz ürünün girdisi artıyorsa Oda ilgili kuruma müracaat ediyor, ilgili kurum ilçelere yazı yazıyor, diyor ki: "Siz de müracaatlarınızı gönderin." O müracaatlar birlikte toplanıyor, on beş gün geçiyor. Ondan sonra ilde bir komisyon toplanıyor, şu anda tarım il müdürlüğü, sanayi il müdürlüğü, valilik, belediye, onlar bir görüş veriyor. Ondan sonra, eğer esnaf odaları birliği ise, Fırıncılar Federasyonuna; eğer ticaret odası mensubuysa direkt Bakanlığa görüş soruyor. O görüşe Bakanlık bugüne kadar, 2017 yılından bugüne kadar kesinlikle olumlu bir görüş vermedi. Birinci görüşü soruyoruz, otuz gün Bakanlık bekletiyor. Yani ben burada esnaf ve tacirin mağduriyetini dile getirmek zorundayım ve hızlı geçiyorum çünkü geç oldu ve diğer maddeler var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Geç olmadı, siz devam edin.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Devam ediyorum.

Birinci görüşü otuz gün bekletiyor, olumsuz olarak geliyor. Yönetmelik diyor ki: "Eğer birinci görüş olumsuz gelirse ikinci görüşü delilleriyle birlikte gönder." Ya, birinci görüşle göndereyim ben bunu, "Gerekçeleriyle birlikte gönder." diyor. İkinci görüşte de Bakanlık bir ay bekletiyor; iki ay. Ondan sonra, geldiğinde mülki amirin itiraz etme hakkı var. Sayın Bakanımız ifade etti, dedi ki: "3 komisyon üyesi var. Dolayısıyla, bunlar işte, esnaf odası, ticaret odası, biz bu sayıyı genişletiyoruz." Bütün girdileri serbest olan bir ürünü eğer siz fiyatlandırmaya kalkarsanız, o komisyonda 7 kişinin 5'ini idareden yaparsanız o fiyat o ilde verilmez, bu da kaos meydana getirir. Yani esnaf ve tacir ile tüketici olan halkımızı karşı karşıya getirir, idareyi karşı karşıya getirir.

Yani sözün özü: Bu kanunun uygulanır bir tarafı yok. Bugün, şu anda, 8'inci ayda -ülke genelinden örnek vereyim- ekmeğin kilogram fiyatı 75 liranın üzerinde değil, 8'inci aydan itibaren kilogram fiyatı tüm Türkiye'de 75 liranın üzerinde satılmıyor. Kastamonu ilimiz fiyat aldı, 75 lira kilogramı, mülk amirimiz itiraz etti, bir günde yürütmeyi durdurma aldı, oradaki esnaf dört aydır mağduriyet yaşıyor. Dört aydır mağduriyet yaşıyor ve şu anda kendi aralarında toplanmışlar -burada ifade etmekte sakınca görmüyorum- bu durumda bakkala ekmek veremeyecekler veya ekmek çıkartamayacaklar. Esnaf ne kadar dayanabilir buna? Yani tüketici ile esnafı karşı karşıya getirmenin bir anlamı yok.

Yıllara bakacak olursak, zaten gerek Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Başkanımız gerek TOBB Başkanımız gerekse üretici olan bizler, halkın temel gıda maddesi olan gerek simit gerek ekmek konusunda gerekli hassasiyeti bugüne kadar göstermişiz. Şöyle ki: 2023 yılında destekleme oldu, un fiyatına destekleme olduğu için bir yılda ekmek fiyatı yüzde 17,5 değişmiş, yüzde 17,5 değişmiş yani herhangi bir fazlalık yok, 2024'te bu yüzde 25 değişmiş, 2024 yılındaki farkı 2025 yılına bıraktığınız için 2025 yılında yüzde 50 olarak gerçekleşmiş bu. Yani en makul, yapılması gerekeni zaten fırıncı esnafı veya kurumlar yapıyor. Dolayısıyla, bunun, bu kanun taslağının paketten çıkartılmadan Meclisten bu şekilde geçmesi demek, bunun uygulanırlığının olmaması demektir.

İstanbul ilinde -açık ifade etmek gerekirse- bundan bir buçuk sene öncesine kadar ilçelerde farklı fiyatlar uygulanıyordu, tarife uygulanmıyordu, ancak tarifeye kavuşturduk tüketicinin mağdur olmaması için -biz tüketiciyi de düşünmek zorundayız- şu anda, tüm illerde, İstanbul da dâhil olmak üzere tarifeye sadık kalarak fiyat uygularken, bunun hayata geçmesiyle birlikte esnaf uzun süre zarar edemeyeceği için ya bakkala ekmek veremeyecek tüketiciyle karşı karşıya kalacak ya da belli bir zaman sonra üretim yapamayacak.

Değerli Başkanım, değerli üyelerimiz; bizim temel gıda maddemiz olan ekmek konusunda fiyat ne kadar önemliyse kalite de o kadar önemli. Biz kaliteli ekmek üretmeliyiz. Eğer esnaf zarar ederse önce kalite bozulur. Neden kalite bozulur? Çünkü hangi unu bulursa o undan yapmak zorunda kalacak, sonra iş yerine bakamadığı için hijyen ve sağlıklı ortamda ekmek üretemez. Onun için, bu kanun taslağının doğru olmayacağını düşünüyoruz.

Esnaf ve tüketici ile idareciyi karşı karşıya getiren bu taslağın kanunlaşmaması için, özellikle de Anayasa'nın 48'inci maddesi ve 167'nci maddesine aykırı olan bu olumsuzluğun ortadan kalkmasını arzu ediyoruz. Yoksa, bu kanunun getireceği olumsuzluklardan bir tanesi de bugün 922 ilçede, 81 vilayette kontrol altında olan üretimin, yarın nerede üretim olmayacağı, nerede bakkala ekmek verilmeyeceği konusunda kontrolden çıkabileceğini düşünüyorum. Bu şekliyle bunun düzeltilmesini arz ve talep ediyoruz, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bu konuda söz alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakan Yardımcımız cevap konusunda... Evet, Sayın Ünver bir soru sormuştu, onunla ilgili...

ADALET BAKAN YARDIMCISI NİYAZİ ACAR - Sayın Başkanım, teklif metnine hangi maddelerin alınacağı konusunda tüm yetki imzacı vekillerimiz ve parti grubunuzdur. Bizim burada yapmaya çalıştığımız şey, sorunlarımızı arz etmek, onların çizdiği çerçeve noktasında bilgilendirmek fakat taslağa hangi maddenin gireceği konusunda irade bizde değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Yani tek bir soruyla aslında aldığımız cevap ve buradaki açıklama noktasında hakikaten teşekkür ediyorum, hepimizi aydınlattı ve bir görüş alınmadığını da çok net bir şekilde gördük. Belediyelere dahi sorulmadığını da buradan anlıyoruz. Söylenenlerin altına aynen biz de imza atıyoruz. Buradaki yapılan düzenleme gerçekten de merkezî idarenin yerel idare üzerindeki yetkisini, esnaf üzerindeki vesayet yetkisini daha da artıran bir düzeye getirecektir. Bu, yerinden yönetim ilkesi bakımından da hakikaten ciddi, sorunlu bir düzenlemedir. Yapılan açıklama da dikkate alınarak en azından bu maddenin şu an için geri çekilmesi ve görüşler alınarak belki de birlikte, esnaf odalarımıza, esnaf birliğiyle birlikte ya da ilgili kurumlarla birlikte bunun yeniden ele alınması ihtiyacı artık ortaya çıktı. Bunun dikkate alınmasını biz de talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Dün geneli üzerinde konuşma yaparken TEZ- KOOP yetkilileri burada yok demiştim, bugün itibarıyla geldiler ve şu an itibarıyla kanun teklifi içerisindeki maddelerine sahip çıkıyorlar.

Ben de bir fırıncı çocuğuyum. Şu saat dilimi içerisinde bu ülkede ayakta olan bir fırıncı vardır, bir de bekçi vardır. Sağ olsun Cüneyt Başkanımızın sayesinde biz milletvekilleri de bu saatte ayakta. Bu çalışma ILO Sözleşmesi'ne de aykırı, her türlü uygulamaya da aykırı ama her şeye rağmen vatandaşın bekleyen taleplerini karşılamak adına onun uygulamasına bizler de burada ayak uyduruyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Bir de Meclis Adalet Komisyonu var.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bir de Meclis Adalet Komisyonunda bunu konuşuyoruz.

Bakın, Sayın Başkan, bugün buraya gelmiş olmakla ve arkadaşımızın bir sorusu üzerine en azından bir açıklama yapma imkânı buldunuz. Sizinle alakalı düzenlemelerde kendi kanun tekliflerinizi -TEZ-KOOP Başkanımıza da buradan selamlarımızı iletiyoruz- nefessiz olarak takip edeceksiniz. Dün geneli üzerinde konuşurken biz sizleri burada göremedik, Barolar Birliğinin temsilcisi vardı, bugün itibarıyla geldiniz.

Şimdi, Sayın Başkanlarım, burada son derece net. Bu maddenin bu kanun teklifinin içerisinde ne yeri var? Bu, Sanayi ve Ticaret Komisyonunda görüşülebilir, Plan ve Bütçe Komisyonunda bir torba yasada görüşülebilir ama on birinci yargı paketinin içerisinde olmaması gereken bir konu. Milletin ekmeğiyle oynamaya kimsenin hakkı yok, hiç kusura bakmayın. Fırıncının o ateşin karşısında nasıl terlediğini bizler gayet iyi bilen insanlarız. Yani, bu emek, bu alın teri... Hiç kusura bakmayın, siyasetin tamamen taşradaki bir ekmek fiyatına kadar müdahale edecek boyuta taşınması son derece yanlış bir uygulama olur. Dolayısıyla, TESKOOP'un burada razı olmadığı, kendisinden hiçbir görüş alınmadan buraya bu madde metnine dercedilen bu teklifteki bu maddenin mutlaka çıkarılması gerekir. Bu maddenin görüşüleceği komisyon Adalet Komisyonu olamaz, eğer konuşulacak olsa bile çok büyük bir haksızlığa, hukuksuzluğa imza atmış oluruz. Yangından mal kaçırarak bir durumumuz yok. Fırıncı orada, esnaf odaları orada; görüşler alınsın, başka bir maddede onların görüşü de alınmak suretiyle bir düzenleme yapılsın. Gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda mı, Ticaret, Sanayi Komisyonunda mı; bu konu irdelensin ve ona göre kanunlaşsın. Buradan, bu kanun teklifinin içerisinde bu maddenin çıkartılması gerektiğine inanıyorum.

Tekrardan, fırıncı esnafının kazancı, ne kadar bir mücadele içerisinde bunu gerçekleştirdiği ve bunun kontrolünü de tüketici ile üreticinin kendi arasında yaptığına bizatihi şahitlik eden insanlarız. Bunun, ekmek fiyatının bile buradan... Kastamonu'daki ekmek fiyatını vali belirleyemez; tüketici, üretici, piyasa, kendi koşullarını kendisi yaratır. Bu şekliyle devletin müdahale edebileceği ve her konuda tek belirleyici olarak böyle bir kurulun oluşmuş olması da son derece sakıncalı olur kanaatimi paylaşıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli arkadaşlar, nitelikli yasama, evet, nitelikli yasama, torba kanun!

İlk imzacı Mustafa Bey, bu maddenin burada ne işi var? Hukukçuların ağırlıklı olduğu Adalet Komisyonunda bizim esnaf ve sanatkârlarca üretilen mal ve hizmetlere ilişkin olarak ilgili oda tarafından hazırlanarak birliğe sunulan tarifenin onaylanması ve reddedilmesine ilişkin süreçlerine ilişkin düzenlemeyle ne işimiz var? Açık ve net söyledi Halil İbrahim Balcı. Yani, burada bunun ne işi var? Bir de 29'un ne işi var? 29 da var şimdi, 29'u da unutmamak lazım.

Bakıyorum şimdi ben, Anayasa 48, çalışma ve sözleşme hürriyeti; Anayasa'ya ihlal bunun burada bulunması. İkinciye bakıyoruz, piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi, madde 167 yani anladığım bir tek nokta bu benim, hukukçu olarak anladığım nokta bu, başka bir şey anlamadım. Sayın Başkan da anlamamış yani.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sormamışlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sormamış kimse zaten, sormadıkları için anlamamış.

Onun için, yani ilk imzacı Sayın Mustafa Arslan Vekilime soruyorum: Bunu buraya koymakla ne amaçladınız? Yani, bizim yargı reformu paketi içerisinde bu maddenin bulunması bize katkı sağlar mı? Bu konudaki düşüncelerinizi almak istiyoruz.

Anlamak istediğim bir konu daha var, Anayasa 88, milletvekilleri 88'e göre kanun teklifi yapma yetkisinde biliyorsunuz. Acaba onun içerisinde mi verdik bu noktayı? Biraz sonraki 29'uncu maddede de aynı şeyi söyleyeceğiz. Yani, Anayasa Komisyonu... Saat kaç? 03.53, 04.00'e gelmemiş daha saat. Her şeyde bir hayır var. Yani, sizin konunuzu, haberiniz olmayan konuyu burada tartışıyoruz. Sağ olsun imzacı vekil arkadaşlar.

Teşekkür ediyoruz

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, şimdi bu maddeyle ilgili olarak teklif sahibi milletvekilimizin gerekçesi şuydu: İtiraz komisyonuna daha geniş bir katılım olması için bu teklifi yaptığını söyledi ancak oda birlik başkanımızın açıkladığından anladığımız kadarıyla zaten bir itiraz komisyonu var, burada itiraz komisyonuna devlet memurlarından biraz daha

katkı yapılmış. Ben bu teklif metnini okudum, "yargı paketi" paketin adı. Hukuk, yargı, adalet, infaz, cezaevi, mahkûm, katip, hâkim, savcı; bir tek kelime yok burada. Ha, buradan anlaşılan sonuç, özet şu herhâlde: Sayın Mehmet Şimşek 2027'de enflasyonu tek haneye indireceği vaadinde bulunduğu için ola ki böyle bir kendinden inme olmaması durumunda herhâlde şu anda iktidar da önlem alıyor, fiyat artışlarını... Bugün komisyonu genişleteceğiz. Yani "Türkiye'de bir işin olmasını istemiyorsanız komisyona havale et." derler ya... Başkan diyor ki: "Biz mevcut sistemi yürütmeyoruz, hâliyle zam üç ayda gelmiyor, bu da altı ayda geliyor." Gerçekten bence buradan Sayın Arslan Başkanım'dan özellikle rica ediyorum, burada asıl amaç belli oldu, bu maddeyi çekin. Yani varsa eğer daha haklı bir gerekçeniz buyurun. Yani, bu, kesinlikle enflasyonu düşürmenin önlemidir, başka bir anlamı yok bunun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli arkadaşlar, başkanım 2017'de birlikte çalışarak çıkardığımız bir yasaydı bu, çok da çalıştık burada, kendisi de ifade etti, biz sürekli esnaf odalarıyla falan görüşerek çıkartıyorduk yasaları. Bu madde sadece fırıncılarla ilgili bir madde değil, daha önce de 5362 sayılı Yasa'nın 62'nci maddesinde zaten var olan bir şey, orada esnaf ve sanatkârlarca üretilen mal ve hizmetlere ilişkin olarak yapılan bir düzenleme. Dolayısıyla, sadece ekmek üretimiyle veya fırıncılarla ilgili bir yasa değil yani bu Berberler Federasyonu, Kuaförler Federasyonu da dâhil olmak üzere işte gıda şeyleri üreten küçük esnaflarla ilgili de olmak üzere konulan bir madde.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Temsilcileri var mı acaba burada?

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Zaten kendisi aynı zamanda TESK'in yani esnaf odalarının Başkan Vekili, onları da aynı zamanda temsil ediyor Başkanım, yasal olarak da temsil ediyor yani. Kendileri Fırıncılar Federasyonu Başkanı ama aynı zamanda onun üst birliği TESK'in de Başkan Vekili.

Şimdi, değerli arkadaşlar, herkes, işte, fiyatların denetlenmesi gerektiğini, çarşı pazara çıktığımızda herkesin kafasına göre fiyat koyduğunu, denetlenmediğini ifade ediyor. Şu andaki mevcut yasa odalar tarafından da... İşte, bir oda fiyatlarının arttığını, girdilerinin arttığını ifade ettiğinde kendi otuz gün içerisinde başvuruyor bir üst birliğine ve ondan sonra süreç başlıyor, yasadaki belirli prosedürler işletildiğinde sonunda fiyat tarifi onaylanıyor. Buradaki yapılan değişikliklerle -benim anladığım kadarıyla- biraz şöyle bir noktaya gelmiş: Denetleme noktasında Bakanlığın elini biraz daha güçlendirmek anlamında. Örneğin fırıncı olduğu için, başkanım da burada olduğu için söyleyeyim; 2025 yılında yüzde 50, enflasyonun da üzerinde bir artış oluşmuş. Burada Bakanlığın, mülki amirin ve diğerlerinin bu fiyatları önleme noktasında mahkemenin dışında çok etkisi yok. Şimdi, bu getirilen öneriyle birlikte süreci biraz daha kamu idareleri olarak orada, komisyonlarda itirazlarını... Önceden nasıl oluyordu bu? Yine, itiraz mekanizması vardı. Orada vali yardımcısının yine başkanlığında ama esnaf odası, bir de ticaret odası veya sanayi odası, hangisinden oluşmuşsa 3 kişilik bir heyet, 2'ye 1 geçebiliyordu. İdare bunu mahkemeye taşıyordu. İşte, biraz önce Kastamonu örneğinde başkanımın ifade ettiği gibi, yürütmeyi durdurma alabilirse alıyordu, başka da yürütmeyi durdurmaları... Reddettikleri kararlar da var mahkemelerin. Dolayısıyla, şimdi bunun tersini yapmış oluyor bu maddeyle, Bakanlığın elini güçlendirmiş oluyor. Dolayısıyla, esnaf odalarımızla belki aynı noktaya gelebilirler birlikte çalışılsa ama zannedersen kamuoyundaki "Denetlenmiyor." "Fiyatlara müdahale edilemiyor." baskısı altında böyle bir şeyi anlaşılan birlikte çalışmadan ya da görüşleri alınmadan Bakanlığın çalışmasıyla buraya gelmiş görünüyor ama tüketici anlamında baktığınızda, tüketicinin biraz daha denetleme ve müdahale etme anlamında Bakanlığın elini güçlendiren bir yasa.

Sonuç itibarıyla, bu beğenilmediği takdirde Komisyon kararlarını iki tarafın da mahkemeye götürme yetkisi var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Tüfenkci.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Başkanım, bir düzeltme yapabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Sayın Bakanım, özür dileyerek ifade etmek istiyorum, kanun taslağında zaten taslağı hazırlayanlar da olmadığı için burada çok aceleyle getiriliyor ve yanlış. Sayın Bakanım ifade ettiler, dediler ki: "Yalnızca ekmeği kapsamıyor, bütün diğer hizmetleri de kapsıyor." Oysaki kanun taslağında "Bakanlığın görüşüne tabi fiyat tarifelerinde" diyerek yalnız ekmek ve simidi kapsıyor. Şu anda Bakanlıktan görüş alan... Az önce ifade ettiğim gibi, iki defa görüş alınıyor, birinci görüş otuz gün bekletiliyor, ikinci görüş otuz gün bekletiliyor. Ben, demin zamanınızı almamak adına fazla uzatmak istemedim. Şu anda, bir vilayette 160 işletmeden 27 tane işletme kapalı yani 27 tane işletme fotoğraflarıyla kapalı. Ben, bunu ilgili yerlere dosya olarak verdim.

Bizim talebimiz şu: Yani kanun taslağını hazırlayanların olmadığı Komisyonunda bizim... Yalnız TESK'e değil, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna değil, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine de sorulmamış, kimsenin haberi yok. Yani, bunun aciliyeti veya bu çıktıktan sonra nasıl uygulanacak, uygulanır mı, uygulanmaz mı, bunu düşünmeden hazırlanmış bir taslak olduğunu düşünüyoruz ve Anayasa'ya da aykırı buluyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Burada o tanımlama sadece simit ve ekmeğe mi?

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Şu an burada "Bakanlığın görüşüne tabi olan ürünler" diyerek bir tek bunu kapsıyor. Başka görüş alan tarife yok.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Lokantalar, berberler...

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Yok Sayın Bakanım, onlar direkt Bakanlıktan görüş almıyorlar mevcut yönetmeliğe göre.

BÜLENT TUFENKÇİ (Malatya) - Şimdi değiştiyse bilmiyorum, önce alıyorlardı.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Yok, Bakanlık görüşü bir tek ekmek ve simitte var. Yani onda da iki defa görüş alınıyor. Zaten ocak ayında girdimiz arttığında çok makul bir fiyat istesek dahi bu durumda ilde, valilikte 7 kişi yani normal komisyon 3 kişi dahi olsa üç aydan, dört aydan önce alma şansınız olmuyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Arslan, söz istiyor musunuz?

Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Şimdi, şöyle: Bu konuda mevcut kanunumuzda bir düzenleme var, kanunun dışında da bir yönetmelik var. Kanundaki düzenlemede uygulama odanın fiyat belirlemesi, odanın bağlı olduğu birliğe göndermesi şeklinde. Tabii, burada bir ayrıntı daha var. Burada "Bakanlığın görüşü alınacak bir oda" ifadesi geçiyor, o da sadece ekmek ve simit fiyatlarıyla ilgili Bakanlığın görüşü alınıyor. Şimdi, burada sayın başkanın dediğinden farklı olarak bu tür tarife belirleyen kaç tane odamız var? 12 tane odamız var. Bu 12 oda azami hadlerle ilgili bir belirleme yapıyor. Bu 12 oda içerisinde sadece ekmek ve simit fiyatlarıyla ilgili Bakanlıktan görüş alınıyor. Şimdi, kanunda böyle yazmasına rağmen yönetmeliğin 5/2 maddesinde görüş alınacak kuruluşlarla alakalı da bir düzenleme var. 5 kuruluş bu çözüme dâhil oluyor. Şu anda yürürlükte olan mevzuatta taraflar anlaşamazsa bir uzlaşma komisyonu var. Uzlaşma komisyonunda mülki amirin başkanlığında, ticaret odası başkanı ve esnaf odası başkanlığının temsilcileriyle oluşan 3 kişilik bir heyet karar veriyor buna. 3 kişilik heyet de salt çoğunlukla karar veriyor. Kamudan bir kişi, esnaf ve ticaret odalarından da birer kişi olmak üzere. Yaptığımız kanun teklifi çalışmasında biz bunu artırıyoruz. Niye artırıyoruz? Burada mülki amirimiz var, ticaret il müdürümüz var, defterdarımız var, belediye temsilcimiz var, o odayı ilgilendiren ilde bir kamu kurumu varsa o kurumun temsilcisi var...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - UKOME gibi, UKOME gibi bu.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - ...ticaret odası var, esnaf odası birliği var. Yani buradaki...

Şimdi, bir taraftan fiyat istikrarı, enflasyonun düzenlenmesiyle ilgili kamuda büyük bir talep var yani fiyatlarla ilgili, fiyat artışlarıyla ilgili kamuda bir beklenti var. Biz fiyat artışlarını belli bir ölçüde tutmak, fiyat istikrarını sağlayabilmek adına bu teklifi önerdik, sene sonu olduğu için de paketimize ilave ettik.

Diğer mesela GSS'yle ilgili, genel sağlık sigortasıyla ilgili, devamındaki madde 2016'dan önce biriken prim borçlarının affıyla ilgili bir şey yani çok da absürt bir şey değil bu, geçmişte de yapılan uygulamalar. Genel Kurulda da yani muhalefetle de görüşerek, kendimiz komisyonda salt çoğunluğu sağlayarak da madde ihdasları oldu bu konuda yani çok garipsenecek bir şey değil Sayın Başkanım. Biz teklifimizin arkasındayız, ısrar ediyoruz, bu konuda farklı bir düşüncemiz yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Aynı UKOME gibi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Evet, Genel Kurula kadar bir değerlendirme yapılır.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani biz onu tabii değerlendiririz kendi içimizde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerlendiririz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani onun Genel Kurula kadar da değerlendirmesini yaparız.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, teklif sahibi açıklama yaptı, tamam yani "Teklifi biz getirdik." dedi zaten, onda bir beis yok. Kamudan, vatandaştan böyle bir talep olduğunu iddia etti ki zaten hiç etki analizi vesaire bir şey göremediğimiz için bunu teyit de edemiyoruz, bu, fikriniz de olabilir, bilemiyorum ama burada hem hani bütün o sayılan esnafın başkan yardımcısı ve Fırıncılar Federasyonu Başkanı olarak çok açık bir biçimde şöyle bir cümle kurdular yani dediler ki: "Bize kimse bir şey sormadı." Biz böyle mi yasa yapacağız yani? Mesela dün işte baro, avukatlarla ilgili madde var, baroyla görüşmüşsünüz, beraber fikir teatisi yapılmış vesaire ama burada hiç yani konuyla ilgili kesimlerden alınan hiçbir görüş yok. Dolayısıyla hani biz böyle bir konuda bu pozisyonda olmayız yani alet olmayız Başkanım, bu doğru değil yani böyle bir şey olamaz. "Biz böyle düşündük, getirdik. İşte, şunu da ekledik, bunu da koyduk." Oradan oda başkanı diyor ki: "Kimse bize haber vermedi, kimsenin haberi yok. Odalar Borsalar Birliğinin de haberi yok." Pat diye böyle... Dolayısıyla doğru bulmuyoruz.

Bence bunu bir daha değerlendirin Mustafa Bey, bir daha değerlendirin, böyle "Arkasında duruyoruz." demeyin de bir daha bakalım deyin yani

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Genel Kurul aşamasında değerlendiririz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Genel Kurula kadar bir değerlendirme yapılsın.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Değerlendiririz Başkan.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Son bir cümle söyleyebilir miyim Sayın Başkanım, hoşgörünüze sığınarak efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, buyurun.

TESK GENEL BAŞKAN VEKİLİ HALİL İBRAHİM BALCI - Şimdi, eğer böyle bir şey düşünüyorsanız bizim temel girdimiz olan un fiyatını da Tarım Bakanlığının belirlemesi lazım. Eğer ekmek fiyatına itiraz edildiğinde idare karar verecekse, un fiyatını nasıl 2023 yılında sabit tuttuysak, yüzde 17,5 ekmek fiyatı arttıysa...

Sayın Bakanım, yine söylemek zorundayım, 2025'te yüzde 50 arttı ama 2024 yılındaki yüzde 25 artışı da göz ardı etmemek lazım. Eğer 2025'te yüzde 50 arttıysa 2024'te kalan yıl sonunda artmayan fiyattan dolayı yüzde 50 arttı, iki yılın ortalamasını alacak olursak yüzde 37'ye geliyor. Ben fırıncı esnafının mevcut hâliyle üretim yapamadığını söylüyorum. Bir ilde 27 tane işletmenin kapalı ve boş durduğunun fotoğraflarını yarın hepinize gönderebilirim, tek bir ilde. 160 işletmeden 27'si kapanmış. Bu durumda bunu daha da zorlaştırmak kimseye fayda getirmez diye düşünüyorum. Gereken yapılıyor bu konuda.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Buraya gelene kadar 4 fırına uğruyorum, 4 tane fiyat veriliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Hükûmetimiz bu konuda kamuoyunu takip ediyor. Pandemi döneminde Toprak Mahsulleri Ofisi satın aldığı fiyattan daha aşağı fiyata ekmek için buğday verdi. Doğru mu Başkanım? Buğdayı verdi, un verildi. Bunun dışında, Sayın Cumhurbaşkanımız bu hafta içerisinde KOBİ'lere yeni destek paketi açıkladı. Yani, biz, bu tür fırınlar gibi benzer işletmeler ile KOBİ'lerimizin çalıştırdığı personelin sigorta primleriyle ilgili destekleri 3.500 liraya çıkarıyoruz inşallah. Yani, biz, tabii, her zaman esnafımızı destekledik, esnafımızın yanında olduk. Yine bu konudaki desteklerden de esnaflarımız faydalananır.

Teşekkür ederim Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Mustafa Vekilim bilmediği konuyu çok iyi izah ediyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurula kadar tekrar değerlendirilir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci madde bu şekilde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 111- Bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında 1/1/2016 tarihinden önceye ait olup ödenmemiş genel sağlık sigortası primleri ile gecikme cezası ve gecikme zammı gibi ferî alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilir. Bu maddenin yayımlandığı tarihe kadar söz konusu süreler için ödenmiş olan primler iade ve mahsup edilmez."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 29'uncu madde.

SGK'den var mı arkadaş?

Buyurun, izah edin.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Sayın Başkanım, öncelikle zatralinizi ve Komisyonun tüm vekillerini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kendinizi tanıttın.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - İsmim Mürsel Baki, Sosyal Güvenlik Kurumu Sigorta Primleri Genel Müdürüyüm.

Sayın Başkanım, burada 1 Ocak 2016 öncesine ait ödenmemiş genel sağlık sigortası primlerinin terkinine ilişkin bir maddemiz var. 1 milyon 477 bin 327 kişiyi ilgilendiren, toplamda 3,2 milyarlık bir alacağımızdan vazgeçmiş olacağız Sayın Başkanım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Neden vazgeçiyorsunuz?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Şöyle Sayın Vekilim, onu arz edeyim size: Burada biriken alacaklar 1 milyon 477 bin kişi çok minimize borçlar. Şöyle: 3 bin, 5 bin, 10 binin altı borçlar. Tabii, burada Komisyonumuzun tamamı hukukçu, benim burada cebri icradan bile bahsetmem çok yerinde de olmaz ama takdir edersiniz ki vatandaşlarımızı gidip 3 bin-4 bin liralık bir borçla ilgili bir ödeme emri göndermemiz çok da iyi karşılanmıyor. 5 bin liralık bir borç için bir taşınmaza haciz uygulamamız veya banka hesaplarına bir bloke...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kaç yıllık borçlardan söz ediyoruz?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Bir yıllık Sayın Vekilim.

Dolayısıyla vatandaş ile kurumu karşı karşıya getirmemek için, cebri icra yapmamak için vatandaşların... Aslında her yıl merkezî bütçeyle belirlenen bir tutar da var ama bu tutarı aşan tutar bunlar. Bir cebri icra yapmak istemediğimizden borçları...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sorabiliyoruz yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sorun da nesine itiraz ediyorsunuz?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İtiraz etmiyorum, sadece şunu merak ediyorum: Bir yıllık bir borç ya bu, seneye bir daha mı gelecek? Bu, her sene bir daha mı gelecek?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Sayın Vekilim, şöyle: Bundan önce, evet, geldi ama yani temel amacımız vatandaşa hani küçük küçük borçlar için 6183'ün ilgili hükümleriyle bir cebri icra yapmamak için borçlarını terkin ediyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben söz alabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Aslan, soru mu soracaksınız?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, söz verirsiniz anlatacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, vatandaşın lehine olan bir şey yani neyini şey yapacaksınız?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tamam, onu anlatacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Evet, ilk bakışta lehine, doğru, biz buna karşı değiliz, sıkıntı orada değil. Sıkıntı burada sorulmasına rağmen söylenmeyen. Mesela, burada gerçekten vatandaşın lehine borçlarının silinmesine doğru gidiyorsak niye 2016 seçildi? Niye bir yıl seçildi diye sorduğumuzda, yasanın 93/2'nci maddesi.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Aynen öyle.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Primlerde zaman aşımı diye bir gerçeklik var. On yıl dolduğunda zaten zaman aşımına uğrayacak bu para. Aslında zaman aşımına uğramış bir parayı iktidar "Ben affettim, ben yoksula dağıttım, prim istemiyorum." diye aslında bir hile, göstermelik bir af, bir tutum olarak gösteriyor. Biz burada söyleyelim: Yoksulluk böyle mi olur? Ekonomik kriz içerisinde GSS 2008'de geldi, 2012'ye kadar zorunlu hâle getirilmedi, 2012'den sonra uygulandı. Kaç bin kişi bundan yararlanıyor? Gelin, eğer gerçekten mesele yoksul halkın GSS borcu altında cebri icraya tabi kalmamasıysa, sağlık sigortasındaki zammı ve diğer meseleleri bırakmaksa gelin, biz bugüne kadarki diğer borçları da silelim. Niye sadece bir yıl? Mesele tam da bu. Buradaki hileyi, buradaki tutumu vatandaşın lehine gibi göstermenin bir gereği yok. Zaten Ocak 2026 itibarıyla bu boşa düşecek. Bu nedenle bunun açıkça yazılmamış olması, burada sorulmasına rağmen iletilmemiş olması ve asıl dayanağının bu olması itibarıyla...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, anlaşıldı mesele.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Devamını lütfen dinleyin, yapmayın bunu yani. Böyle değil yani bu bir...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Genel Müdür bir cevap versin de ondan sonra şey yapalım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ama şimdi...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Ben soruyorum bir yıl diyor. Ben son yıl diye düşünüyorum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Genel Müdür bir cevap versin.

Buyurun Genel Müdürüm.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Sayın Başkanım, sayın vekilimin sorduğu soruya... Evet, zaman aşımı on yıl bizde. Burada kalan süre zaman aşımı için... Türkiye genelinde sigorta primlerine bağlı 1.330 icra memurum var benim birlikte çalıştığım. Kayden ya da fiilî haciz işlemi kalan süre içerisinde bu borçlar için yapılabilir ama...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Niye on yıldır yapılmadı peki Sayın Müdürüm? Yani on yıl beklenip niye şimdi burada... NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - 2012 itibarıyla.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Şöyle Sayın Vekilim, baştan da size arz ettim; genel sağlık sigortası bizim yani en alt gelir grubu gibi yani o gruba bir... Geçtiğimiz... Siz sordunuz ya soruları, dediniz ki: "Daha önceki borçları neden terkin ettiniz?" Bu borçlar için o kitleye, o gruba bir cebri icra yapmak hem kurum açısından hem vatandaşlarımız açısından çok uygun bir şey değil. Ancak bu şekilde, evet, kurumun çalışanlarına da bir zimmethat ya da bir rücu işlemi olmasın düşüncesiyle bunu getirdik.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şimdi, Sayın Başkan, ben buna katılıyorum, doğru ama bunun adına niye "af" deniliyor. Bırakın, zaman aşımından düşünün bu borç. Meseleyi iktidarın bir propaganda aletine, yoksulluğun düzenine dönüştürmesine biz karşı çıkıyoruz. Burada bir düzen, bir sistem...

Kaldı ki Anayasa 60'a göre zaten sosyal devlet ilkesi gereği toplumun, özellikle muhtaç olan, yoksul olan, ekonomik olarak ihtiyacı olan kırılgan toplumun gerçeği itibarıyla bunun zaten sosyal güvenlik politikası bağlamında, eşitlik ilkesi gereği verilmesi gerekli. Gerçek anlamda politik değilse, mesele burada bir hile değilse, gerçekten yoksulun sigorta borcunu silmekse gelin bunun kapsamını genişletelim, bunun üzerinden bir çalışma yapılacaksa yapılsın. O nedenle, biz, o zaman meseleyi bir yoksulluk testi ve bir af gibi değil, zaman aşımı üzerinden değerlendiririz sosyal devlet bağlamında diyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Aslan.

Buyurun Genel Müdürüm.

Sayın Genel Müdür bir açıklama yapsın.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Sayın Başkanım, müsaade ederseniz sayın vekilime şöyle cevap vereyim: Elbette biz bu borcu personelimize, kullandığımız teknolojiyle asla zaman aşımına uğratmayız. Burada bir vatandaşımıza 5 bin liralık bir ödeme emri gönderdiğimizde -tamamı salonun hukukçu- icra masraflarını da üzerine ilave ettiğinizde, düşünün, bir 5 bin liralık, 6 bin liralık borç için kişinin banka hesaplarına bloke veya bir taşınmazına haciz işlemi bizim kurumumuz açısından da çok doğru bir şey değil.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben icra yapın demiyorum, tam tersine, yoksul halka ücretsiz...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Allah Allah!

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Sayın Başkanım, bizim temel amacımız şu: Sosyal Güvenlik Kurumunun amacı ve işlevi sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlara uygun bir sosyal güvenlik sistemini yürütmektir asli görevimiz. Bu görevi de yürütürken gerçekten bu kadar tutarlar için bir ödeme emri göndermenin çok doğru olmadığını... Tabii ki takdir Komisyonumuzundur Sayın Başkanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yo, ben buna bir şey demiyorum Müdür Bey, bu konuda sıkıntı yok. Ama niye af gibi pazarlıyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Aslan, katılıyorsunuz değil mi? Yani bu şeye katılıyorsunuz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben bu şekilde pazarlama ve bu şekilde yapıma yöntemine...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Pazarlaması yok bu işin. Devlet işini yapıyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, bakın, ben öneriyorum: Affı genişletebilir miyiz, bunu konuşalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Devlet işini yapıyor ya, olur mu öyle şey.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, bir afsa zaman aşımına uğramayacak borçlar açısından konuşalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Konu anlaşılmıştır.

İSMAIL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bir söz talep ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, buyurun.

İSMAIL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi, tabii, Sayın Genel Müdürün yaklaşımı vatandaşı, maddi anlamda zor durumda olan vatandaşı korumak açısından önemli ama şunu da açıklayın o zaman: Geçtiğimiz günlerde GSS primine yüzde 100 oranında zam yapıldı yani bu vatandaş madem bu kadar zor durumda, bu inceliği gösterip affediyoruz birikmiş borçlarını, bu zam niye yapıldı? Bu GSS primini tamamen ortadan kaldırmak mümkün değil mi? Devlet, sosyal devlet ilkesi itibarıyla madem bu ödeyemeyenler açısından bu primi affediyor, affedebiliyor, bunu devletimizin Sosyal Güvenlik Kurumunun karşılaması, tamamını karşılaması mümkün değil mi? Ayrıca bir de şimdi bu alacaklar enflasyon nedeniyle çok düşük bir hâl aldı. Madem böyle ödeyenler var, bunu da ödeyen, ödeyemeyenler arasında bir eşitsizlik doğuyor; niye zamanında takip edilmiyor? Burada kurumun ve personelin bir sorumluluğu var mı?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKİ - Sayın Vekilim, müsaade ederseniz, birinci sorunuzdan başlayayım, ben arz edeyim size.

Evet, brüt asgari ücretin yüzde 3'ünden 6'ya çıkarıldı; 780 TL iken 1 Aralıktan itibaren 1.560 TL ama Sayın Vekilim, bu kanun yürürlüğe girdiğinde brüt asgari ücretin yüzde 12'siydi bu. Bu tutarı Cumhurbaşkanımız işte yarı oran ya da 3'e, 2'ye indirmeye yetkiliydi ve bu brüt asgari ücretin yüzde 12'si yürürlük tarihinden bugüne kadar hiç kullanılmadı. Dolayısıyla, 2017'de tekli prim sistemiyle birlikte hep yüzde 3'tü, tek bir zam yapılarak yüzde 6... Tabii, bu niye böyle? Az önce de arz ettim Komisyona da sizlere de, sosyal güvenliğin yürütümü her şeyden önce aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir gelir politikasıyla giderlerinin karşılanabildiği finansal dengenin kurulmasına bağlı. Dolayısıyla, 2012'den bu yana hiç yüzde 12 uygulanmadı, hep yüzde 3 uygulandı, sadece bu yıl yüzde 6'ya çıkarıldı.

İkinci sorunuzda da "Bu hep kaldırılabilir mi?" dediniz Sayın Vekilim. Tabii, ben bürokratım, bunun tasarrufu... Burada ben bir tasarrufta bulunabilir miyim? Sizde takdir edersiniz. O hep kaldırılabilir mi, çok benim cevap verebileceğim...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Aktüeryal açıdan bilgilerinizi söyleyebilirsiniz.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ MÜRSEL BAKI - Tabii, bu ikinci soru biraz beni aşan bir soru olduğu için çok bir tasarrufta bulunamayacağım o soruda.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Aslan, buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkanım, Hükûmetimizin sosyal devlet ilkesi gereği getirdiği bir düzenleme genel sağlık sigortası. Genel sağlık sigortasıyla imkânı olmayan herkes bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alındı. Biz vatandaşa bir külfet getirdiğimizde de eleştiriliyor maalesef, vatandaşın prim borçlarının terkin için bir teklifimiz var, burada da eleştiri var, ne yapacağımızı bilmiyoruz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Arslan, çelişki içerisindeyiz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Ne çelişkisi? Yani ödeyememişler.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bir taraftan yüzde 100 zam yapıyorsunuz bir taraftan af çıkarıyorsunuz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Benim bildiğim, Sosyal Güvenlik Kurumu, bugüne kadar GSS'yle ilgili kimseyi icraya vermedi yani biz insanlar icraya düşmesini istiyoruz. Yoksa bunları yeni yaptığımız beşinci yargı paketiyle yapmıştık, doğru mu? Ben de ilk imza sahibiydim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Komple kaldırın.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Oradaki düzenlemelerle hemen hızlıca şey yapabiliriz ama yani bu konudaki teklife hepinizin destek vermesi lazım, hepinizin destek vermesi lazım.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Vereceğiz ama komple kaldırın. Tam sosyal devlet...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani biraz önce Sayın Genel Müdürüm aktüerya dengesinden bahsetti. Biz yıllar içerisinde aktüerya dengesini de şey yaptık yani hatırlarsanız, geçen sene bütçe çalışmalarından hatırladığım, bizim sosyal güvenliğe hazineden aktarılan para 1,9 trilyon. Yani Hükûmetimiz sosyal devlet ilkesi gereği sosyal güvenliği destekliyor bu manada ama toplumun gelir düzeyi en düşük grubundan da bu külfeti kaldırmak istiyoruz, başka bir şey değil.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hiç yüklemeyin.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Yani şu andaki düzenlememiz, teklifimiz bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum, konu anlaşılmıştır.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ö) ve (r) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"ö) İçeriğin çıkarılması: İçeriğin internet ortamından çıkarılmasını,

r) Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle Kurum veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından yapılan bildirim,"

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 30'uncu maddede söz isteyen...

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, bu bağlantılar nedeniyle 30, 31 ve 32'nci madde konusunda bir konuşmam olacak.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere "Hukuk devletinde yer alan ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü ve adil ve orantılı olmalıdır." diyor, bu ifade yer alıyor. Belirtilen Anayasa Mahkemesi kararları esasen AKP iktidarının kanun tekniği ve esasına getirdiği niteliksiz kanunlaştırmanın sonucudur. 2002 yılından bu yana iktidarda bulunan AKP, yürürlükte bulunan hemen hemen bütün kanunlarda değişiklik yapmıştır. Bu kanunların kabul edilme sürecinde müzakereci demokrasi araçlarına başvurmamış, muhalefetin öneri ve eleştirilerini dikkate alınmamıştır. Bunun sonucunda açılan iptal davaları sonucu Anayasa'ya aykırı olan pek çok kanun hükmü Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş ve kanun teklifi gerekçesinde belirtildiği üzere birçok karara konu olmuştur. Bu da istikrarlı ve yerleşik hâle gelmiş olan bir kanun tekniğinin bulunmadığı, kamu yararı yerine siyasi sonuç elde etme ve iktidarın otoritesini tesis etme odaklı bir yaklaşımla hareket edildiğinin açık göstergesidir. Verilen bu kanun teklifinin genel gerekçesi de bunun itirafı olup çoğunlukçu Anayasa'ya dayalı kanun yapma sürecinin doğal sonucudur.

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararı gerekçe gösterilerek teklifteki birçok konu şekillendirilmiştir. Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 5651 sayılı Kanun'un kişilik haklarının ihlaline ilişkin 9'uncu maddesi hemen hemen aynı hükümlerle yeniden düzenlenmiş, öngörülen cezalar ise artırılmıştır. Bu açıdan Anayasa Mahkemesi iptal kararı gerekçeleri istikametinde hareket edilmediği ve kelime oyunları yapılarak durumun geçirtilmeye çalışıldığı görülmektedir. Ayrıca daha önce gündeme gelen tekliften farklı olarak, kanun teklifinin genel gerekçesinde AKP iktidarının temel hak ve özgürlükler bakımından yaklaşım ve icraatlarıyla taban tabana zıt şu ifadeler yer verilmiş, normatif süsleme yapılarak zehirli ağacın meyveleri gizlenmeye çalışılmıştır: "Adalet, insanlık tarihinin en kadim kavramlarından biri olarak bireylerin haklarının korunmasını, toplumun düzenini ve devletin meşruiyetini sağlayan temel değerdir. İnsanların birlikte yaşamaya başladıkları ilk çağlardan itibaren oluşmaya başlayan adalet kavramı, sosyal ve ekonomik ilişkilerin yoğunlaşmasıyla giderek önem kazanmış ve artık çağımızda bir amaç durumuna gelmiştir. Hukuk sistemlerinin nihai amacı, yalnızca bireyler arasındaki ihtilafların çözümü değil, aynı zamanda toplumun bütününde güven, istikrar ve barışın tesis edilmesidir. Bu bağlamda adalet, hem bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin teminatı hem de devletin faaliyetlerinin meşruiyet ölçütüdür."

Genel gerekçenin bu ilk paragrafında yer alan, koyu olarak belirlenen ifadeler, AKP iktidarının yirmi üç yıllık yönetiminde olmayan ilkelerin reform söylemleriyle vitrine konulmasından ibaret olup âdeta itiraf niteliğindedir.

Anayasa Mahkemesi kararında ifade özgürlüğüne getirilen müdahalenin hukuki güvenlik ve belirlilik ölçütleri bağlamında tereddütlere yol açtığı ve kapsamıyla sınırlarının belirli olmadığı belirtilerek iptal kararı verilmiştir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçeleri değerlendirildiğinde, kanun teklifinin 30, 31'inci maddelerine getirilen, yeni olduğu iddia edilen hükümleri Anayasa Mahkemesi gerekçesine uygun olmadığı, kelime değişikliği yoluyla âdeta aynı hükmün getirildiği ve hukuki belirsizliklerin bulunduğu görülmektedir.

Teklifin 30'uncu maddesi 2/1-(ö) maddesinde "içeriğin çıkarılması ve/veya kaldırılması" yerine "internetten kaldırılması" ifadesi getirilmektedir. Bu ikisi arasında bir fark bulunmadığı açıktır. Dolayısıyla aynı işlev esaslı farklı olmayan kelime değişikliği yoluyla tekrar getirilmektedir.

Yine, teklifin 31'inci 8/4 maddesinde ise "içeriğin çıkarılması ve/veya" şeklinde aynı ifadeye yer verilerek düzenleme yapılmaktadır. Anayasa Mahkemesi tarafından BTK Başkanına verilen içeriğin yayından çıkarılması yetkisi masumiyet karinesine aykırı bulunarak iptal edilmesine rağmen teklifte bu yetkinin hâkim onayı şartı konularak aynı şekilde geri getirilmiş olduğu görülmektedir. Bu husus Anayasa'nın 38'inci maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/2 maddesine açıkça aykırıdır. Bu nedenlerle getirilen düzenleme Anayasa'nın 11'inci maddesinde yer verilen "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." hükmü ile Anayasa'nın 153'üncü maddesinde yer verilen "Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." hükmüyle düzenlenen Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesine açıkça aykırı olduğu açıktır.

İkinci olarak teklifin 32'nci maddesiyle madde 9/2 ve madde 4 "Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir." hükmünde ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde yetkisi hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik ilkesinden yoksun olması ve bu sebeple de Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine ve Anayasa'nın 38'inci maddesinde yer alan suç ve cezalarda kanunilik ilkesine aykırı olduğu açıktır. İlk bakışta ihlal doktrinin her ne kadar çatışan hakların dengesi itibarıyla gerekli bir yaklaşım olduğu dile getirilse de taşıdığı hukuki belirsizlikler, ifade hürriyeti bakımından keyfi bir sınırlayıcılığa dayanak olabilecek ve düzenlemeyle Anayasa'nın 13'üncü maddesine açıkça aykırılık oluşturacaktır. Bu nedenle 30'uncu madde, 31'inci madde ve 32'nci madde AYM kararlarının gerekçesini karşılamayan, BTK Başkanına tek tuşla erişimin engellenmesi yetkisi veren düzenlemedir. Suç şüphesine dayalı olarak başkana karar verme yetkisi tanıyan 31'inci maddenin dördüncü fıkrası düzenlemesi yargı yetkisinin devredilmesi, masumiyet karinesinin ihlali, adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğuracağı açıktır. İfade özgürlüğü, basın özgürlüğü, hukuki belirlilik ilkesi ve ölçülülük ilkesine aykırı, keyfiliğe sebebiyet verecek düzeyde idari takdir yetkisi tanıyan düzenleme Anayasa Mahkemesinin kararının gerekçelerini karşılamamaktadır. "Ayrıntılı incelemeye gerek olmaksızın" ifadesi ise 32'nci maddede adil yargılanma hakkının ihlalidir. Hak arama hürriyetini ihlal ederek yargı makamlarına açıkça özensiz karar verme yetkisi tanımaktadır.

Türkiye'den günlük erişimi 10 milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıların içeriği çıkarmama direnci göstermesi hâlinde ilgili kişinin talebi üzerine internet trafiği bant genişliğin kademeli olarak yüzde 50'den yüzde 90'a kadar daraltılması öngörülmektedir. Sosyal medyada tek bir şikâyetle yüzde 50 ve 90 arasında bant daraltma yaptırımı uygulanması öngörülmüyor; açıkça ifade hürriyetinin gasbidir. Aynı zamanda sansür amacı taşıyan bu düzenleme ölçülü ve orantılı değildir, hukuki güvenlik ve adil dengeyi ihlal eden bir düzenlemedir. Madde 33'te işletmeye özel nitelikli kişisel veri işleme hakkı veren bu düzenleme veri güvenliğini garanti etmemektedir. Özel hayatın gizliliği ilkesine aykırı bir değişiklik yapılarak kişisel verileri tehlikeye atarken bu verilerin kötüye kullanılması noktasında da herhangi bir yaptırım öngörülmemektedir. Bu çerçevede 30, 31, 32'nci maddelerin Anayasa Mahkemesinin gerekçelerini karşılamadığından dolayı bu paketten çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Özer, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sağ olun, teşekkürler Başkanım.

Şimdi, tabii, Komisyon sözcümüzün değiştiği konulara değinerek tekrara düşmeyeceğim ama yine onuncu yargı paketiyle karşımıza gelen, giden, sonra o zaman da Anayasa'ya aykırı olan, şimdi de Anayasa'ya aykırı olan işte 2-3 maddeyi Komisyon sözcümüz anlattı. Kelime değişiklikleri yaparak önümüze getiriyorsunuz, biz de bu saatlerde yine bunları tartışmak, konuşmak zorunda kalıyoruz ve her yargı paketi geldiğinde bunu biz yaşıyoruz yani kelime değişikliği yap "ama"nın yerine "fakat" yaz, getir buraya tekrar, tekrar tartışalım, tekrar Anayasa Mahkemesine gitsin, tekrar iptal edilsin, tekrar geri gelsin, tekrar burada konuşalım. Dolayısıyla detaya girmeyeceğim ama Komisyon sözcümüz gayet güzel anlattı. Sadece bu 32'nci maddede ihlalin ilk bakışta anlaşıldığı meselesi var yani burada ihlalin ilk bakışta anlaşıldığı nasıl tespit edilecek belli değil, bu yorumu yapacak hâkimin dayanağının ne olduğu belli değil, hangi yayın hangi kriterlerle erişime kapatılacak, bunun süresi ne olacak, bunların hiçbirisi belli değil.

Yine, böyle bir kelime oyunları ile önümüze gelen madde metninde açık bir sansür mekanizmasını yaratmış oluyorsunuz, bunu da yine çoğunluğunuza dayanarak geçireceksiniz, bunu söylemiş olayım.

Bir de dün... BTK temsilcisi burada mı bilmiyorum Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burada Başkan Yardımcısı.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Dün Başkana sormuştuk, bugün tekrar hatırlatmak isterim, bunu not almanızı isterim, bu konu önemli bir konu çünkü burada BTK'nin yargı kararlarını uygulamaması söz konusu, dün anlattım, Yaman Akdeniz Hocamız var. Yaman Akdeniz Hocamız internet ve insan hakları hukukunda çalışan bir akademisyen. 19 Mart sabahı başlayan ve İstanbul genelini etkileyen bant genişliği daralması kırk iki saat sürmüş ve bu uygulamaya ilişkin kararları BTK'den talep etmiş. Bilgi edinme hakkı başvurusu yine BTK tarafından reddedildiği için idari yargıda dava açtı hocamız ve kazandı. Bu, sadece bu konuyla ilgili

kazandığı tek dava değil, daha önce Kahramanmaraş depremi ve TUSAŞ saldırısıyla ilgili de bant daraltma uygulama kararlarını alabilmek için davalar açıyor ve kazanıyor. Bu kararlara rağmen yani oy birliğiyle verilmiş, kazanmış olduğu idare mahkemesi kararlarına rağmen BTK'nin kararları kendisine "millî gizlilik derecesi ve özel hizmete mahsus" cümleleriyle verilmiyor. Hoca bunu da dava etmişti, kazandığı davalar bu. "Burada gerekçesiz gizlilik olmaz." cümlesiyle davaların tamamını kazanmış ancak hâlâ kendisine bu kararlar verilmiyor. Bu kararları vermeyi düşünüyor musunuz, neden vermiyorsunuz? Bunu burada açıklamamızı istiyoruz. Hatta Anayasa Mahkemesine açmış olduğu bir dava var, orada o davayı da kazanmış, o kararı da uygulamıyorsunuz. Yani idare mahkemesinin vermiş olduğu kararı BTK'nin neden uygulamadığını burada bize açıklamamızı istiyorum. Dün de sordum, dün Başkana sordum, bugün de size soruyorum: Neden bu kararların vermediğini, idare mahkemesinin "Gerekçesiz gizlilik olmaz." cümlesine rağmen neden vermediğinizi açıklamamız lazım yani niye vermiyorsunuz? Bunun cevabını bekliyorum, dün de sordum, bugün de sordum, iki oldu yani.

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Coşar, buyurun.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Yapılması planlanan değişiklikle içeriğin yayından çıkarılmasına ilişkin olan 5651 sayılı madde 2/1 (ö) değiştirilmekte, içeriğin sunuculardan çıkarılması yerine internet ortamından çıkarılması düzenlenerek yetki genişletilmiştir.

Öte yandan, 5651 sayılı Kanun'un madde 2/1 (r) kapsamında uyarı yönteminde kurumun da uyarma yetkisine sahip kılındığı, böylelikle kurumun yetkisinin de artırıldığı, ayrıca bildirimle ilişkin makul sürede aşamalı olarak ilerlemeyi öngören yapının da bertaraf edildiği görülmüştür, öngörülmektedir. Bu hâliyle yapılan değişiklikler Anayasa Mahkemesinin kararlarında belirttiği etkisiz denetim mekanizmaları da gözetildiğinde internette sansürlü genişletme riski taşımaktadır. Zira Anayasa Mahkemesinin ifade ettiği hâkim onayı şartı düzenlemesi ihtiyacına teklifte yer verilmemektedir. Ayrıca yargılamanın sonunda verilebilecek kararın yargılama dahi başlamamışken başkana verilmesi şeklinde Anayasa Mahkemesi eleştirisi de yok sayılmaktadır. Dolayısıyla bu düzenleme Anayasa'ya aykırıdır ve bu kanun teklifinden çıkarılması gereklidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Coşar.

Şimdi, Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de 30, 31 ve 32'nci maddeye yönelik genel bir değerlendirme yapacağım, 32'de tekrar söz almalıyım.

Şimdi, 30'uncu maddeyle ilgili yapılan düzenlemede öncelikle 5651 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (ö) fıkrasındaki değişikliğe ilişkin olarak gerekçede bu tedbir uygulandığında söz konusu içeriklerin gerektiği durumda geri döndürülebilir şekilde internet ortamından çıkarılacağı yazıyor. Anayasa Mahkemesi 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin (4)'üncü fıkrasında yer alan içeriğin çıkarılmasına ilişkin düzenlemeyi 11/10/2023 tarihli ve 2020/76 sayılı Karar'la iptal ettiği için yeniden düzenleniyor. İptal gerekçesi şöyleydi: "Sonuç olarak ceza kanunlarında suç olarak düzenlenen eylemlerin işlendiğinin henüz kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla tespit edilmeden idari bir makamın yapacağı suç tespitine bağlı olarak nihai bir tedbir mahiyetinde olan içeriğin çıkarılması kararı verilmesinin ve bu kararın icra edilmemesi durumunda idari para cezası uygulanmasının masumiyet karinesini ihlal ettiği değerlendirilmiştir." Oysa teklifin bu gerekçeyle bir ilgisi bulunmamaktadır. Teklifte getirilen içeriğin internet ortamından çıkarılması, o içeriğin hem siteden hem de Google sonuçlarından ve benzer yerlerden temizleneceği anlamına gelmektedir. Her ne kadar geri döndürülebilir olsa da içeriğin internet ortamından çıkarılması içeriğin yok edildiği alanları genişletmek demektir. Erişimin engellenmesi kararları genel olarak basına sansür amacıyla iktidarın istediği şekilde uygulandığından kapsamın genişletilmesini de Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda masumiyet karinesinin gözetilmemesini de doğuracağı sonuçları itibarıyla olumsuz buluyoruz.

Yine, (r) fıkrasındaki değişikliğe ilişkin olarak da hakların ihlal edildiğini iddia eden kişilerin yanı sıra, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu da bildirimde bulunabilecektir. BTK Başkanı ve üyeleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle atanmaktadır. BTK doğrudan Cumhurbaşkanına bağlı bir kurum olmasa da hatta kendi kanununda bağımsız ve özerk bir kurum olduğu belirtilse de atama yetkisi itibarıyla Cumhurbaşkanına bağlı sayılabilir. Kurumun resen bildirimde bulunma hakkı iktidarın ifade ve basın özgürlüğüne yönelik müdahalede bulunması için imkân sağlayacağından olumsuz değerlendiriyoruz.

Yine, 32'nci maddeye ilişkin olarak yapılan değişiklikte de yine yürürlükteki maddede önce içerik sağlayıcıya başvurma ve kaldırılmasını istemek gibi yol varken teklifle doğrudan sulh ceza hâkimliğine başvuru getirilerek yargı birincil hâle getiriliyor ve aslında süreç hızlanmış oluyor. Yürürlükteki hâlinde ayrıntılı inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ilk bakışta ihlal şartı yoktu ve sulh ceza hâkimi yine yirmi dört saat içinde duruşmasız karar veriyordu. Şimdi, bu ilk bakışta ihlal şartı başvuruların reddedilmesini kolaylaştıracaktır çünkü ayrıntılı inceleme gereken başvuruları reddetmesi gerektiği yönünde bir düzenleme getirilmektedir. Bu durum hâkime oldukça hızlı bir takdir alanı verse de uygulamada herhangi bir değişiklik olmayacaktır. (5)'inci fıkradaki aşamalı erişim engeli orantılıdır. Önce URL engellenebilecek, ilanın giderilmesinde yeterli olmazsa yayının tümüne yönelik erişim engeli getirilebilecek ancak açıkça gerekçelendirilmek zorundadır. Sulh ceza hâkiminin kararları yerine getirilmez ise uygulanacak yaptırımlar oldukça ağırlaştırılmaktadır. Yürürlükteki hâlinde yaptırım beş yüz-üç bin gün adli para cezası aralığındayken teklifle bin-beş bin gün adli para cezası aralığına yükseltilmektedir. Teklifte, yaptırımı uygulamayan, Türkiye'den günlük erişimi 10 milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcısına ise yüzde 50-yüzde 90 arasında bant daraltma yaptırımı da ayrıca getirilmektedir. Bu yaptırım, tüm platformun fiilen hizmet veremez hâle gelmesi sonucunu doğurabilir ve bu orantılılık ilkesine aykırıdır. Teklifte maddenin belirliliği artmış olsa da uygulamadaki keyfî kararların önüne geçebilecek herhangi bir sınırlama getirilmemiştir ve erişim engellemeleri ifade özgürlüğüne müdahale etmeye devam edecektir. Burada mesele bu maddenin değiştirilmesine itiraz etmekte değil, erişimin engellenmesi kararlarının neye göre verileceğinin Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda hukuka uygun hâle getirilmesinin sağlanabilmesidir. Bunun için Anayasa Mahkemesi kararlarında genel olarak belirlenen kanunilik, ölçülülük ve demokratik toplumda

gereklilik kriterlerine uygun bir yargı pratiği şarttır. Bu nedenle, biz de 30, 31 ve 32'nci maddelerin kanun teklifinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aslan, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben teşekkür ederim.

Bizim Anayasa'ya aykırılık iddialarımızdan biri de 32'nci maddeye ilişkindi. Ben hem 32'nci maddedeki önergemizi hem de 30, 31, 32'yi bir arada değerlendireceğim iç içe. Öncelikle Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerinden biri şuydu: "Kesinleşmiş mahkeme kararı olmaksızın idarenin suç tespiti yaparak nihai bir tedbir içeriğini kaldırılması masumiyet karinesini ihlal eder." üzerinden. Bunun yerine sulh ceza üzerinden bir dengeleme getirmiş ancak yine suç tipi ve nihai tedbir kararı olmadan bunu getirmiş oluyorsunuz. BTK'ye bildirim yöntemi idari sansür kapısını ve yetkisini açan bir sistem. Yine, "sunucudan kaldırma" yerine "internet ortamından çıkarma" kavramı teknik bir arama motor sonuçlarının indeksini, görünürlüğü kapsayan daha geniş bir yok etme alanı da getirebilme gibi bir risk barındırıyor. "Geri döndürülebilir içerik çıkarma" ifadesi her ne kadar teknik bir imkân tanımı gibi görünse de hukuki güvenceden yoksun hâlde. Geri döndürmenin usulü nedir, denetimi nedir, güvencesi nedir? Yine burada belirsiz bir durum var.

Bundan iki gün önce Dicle Fırat Gazeteciler Derneği platformunun bir raporu çıktı tam da bu meseleyle ilgili ve yine bu rakamlardan bazılarına göre de Kasım 2025'te 2.061 sosyal medya paylaşımı, 9 internet sitesi, pek çok gazetecinin kişisel X ya da Youtube hesapları, aday ofisi hesapları, haber siteleri, eleştirel içerikli alanları 5651 sayılı 8/A kapsamında güvenlik ve kamu düzeni gerekçesiyle erişime engellenmiş. Bu kararların gerekçelendirilmemesi hâli bile bu 30'uncu madde ve devamında oluşabilecek takdir alanındaki sorunları bizlere bu yönüyle gösteriyor.

31'inci madde her ne kadar bir uyum maddesi gibi görünse de tanım maddesi yani 30'uncu maddenin kendisini hukuka uygun görmediğimiz için 31'inci maddenin de yanlışlığını ortaya çıkaracaktır.

Yine, gazetecilerle ilgili DFG raporunda yanıltıcı bilgi ve örgüte yardım iddialarıyla soruşturmalar ve BTK üzerinden erişim engellerinin rutin hâline geldiği, belli ajanslar ve belli gazeteciler için bunun sürekli tekrarlanan bir hâl aldığı bize gösteriliyor. 32'nci maddede sulh cezaya verilmesi ilk elden bakıldığında aşamalı bir işlem gibi görünse de bir idari içerik sağlayıcısının başvuru zorunluluğunu kaldırarak yargıya devredilmesi bir yargısal güvence gibi kendini göstermiş olsa da ancak ilk başta ihlal kriterinin kendisi burada hâkimin derinlemesine inceleme yapmadan ret kararı vermesinin hem önünü açıyor hem de haber niteliği taşıyan içerik, kamusal tartışmaya katkı sunacak paylaşım, özellikle yolsuzluk, kamu zararı, idari ihaleler gibi meselelerde daha kolay reddin de bir anlamda önünü açacak. Aşamalı erişim teknik olarak o bant daraltma meselesinde orantılı bir mesele gibi gelse de o oranın kendisinin takdir yetkisine bırakılması bir keyfîlik meselesini kendisiyle getiriyor. URL bazlı engellemelerde ölçülülük denetiminin olmaması meselesi var. Bir de yaptırımların ağırlaştırılması, ölçülülük ve demokratik toplumun gerekliliğine uymama gibi bir mesele var. O nedenle içeriğin değil, gerçeği silinen bir hâl getiriyor. Sulh ceza hâkimliklerinin tutuklama kararları çokça gündeme gelen ve güven noktasında tartışmalı alanlardan bir tanesi iken şimdi bir de seri karar verme yöntemine bunun dâhil edilmesinin yaratacağı sorunlar olduğunu düşünüyoruz. Yine EngelliWeb 2024 raporunda "dijital kafes" kavramını kullanarak 2024 yılı sonu itibarıyla 1 milyon 264 bin 506 alan web sitesinin erişime engellendiği, aynı dönemde 271 bin URL adresi, 17 bin Twitter X hesabı, 75 bin X paylaşımı, 25.500 Youtube videosu, 16.700 Facebook içeriği, 16 bin Instagram içeriği iletişime kapanmış, sansürlenmiş. Bunun içerisinde sadece çocuklarla ilgili korumalı güvenli hesapların çok sınırlı olduğu, daha çok muhalif ve politik hesapların bunun içerisinde yer aldığı, yine 310.901 adet web sitesinin erişime engellendiğine dair raporlar var. Burada verilen bu kararların kurum ve hâkimlik sansür hesabını da çıkarmış; kaçının kurum tarafından, kaçının hâkimlik tarafından, BTK tarafından alındığına dair bir rakam çıkarmış ve diğer vericiler bakımından TFF ile Millî Piyango Yasası, Sermaye Piyasalar Kanunu ve sulh ceza hâkimlikleriyle ilgili çok ayrıntılı bir rapor hazırlanmış ve sansürün zaten büyük ölçüde bu kadar tartışmalı olduğu bir alanda getirilen bu bant daralma ve erişim özellikle bu belirsiz, muğlak ifadelerin var olan durumda bir derde deva değil; tam tersine, idari sansürü genişletebilecek. Gazetecilerin ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü üzerinde yer alan ihlallerin daha da artacağını düşünüyoruz.

Bu nedenle, hem önergemiz hem de Anayasa'ya aykırılık iddialarımızı tekrar ederek tekliften çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Aslan.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Oylama yok, bir cevap bekliyoruz, karar bekliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, BTK... Kendinizi tekrar tanıtır.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Abdulkirim Gün, BTK Başkan Yardımcısı.

Sayın Başkanım, kıymetli heyet; saygılarımı arz ediyorum.

Öncelikle, teklifin 30'uncu ve 31'inci maddesini uygulayıcı BTK olarak cevap vermek istiyorum. 32'nci maddenin uygulayıcısı Erişim Sağlayıcıları Birliğidir. İlgili beyefendi gelirken bir cenaze haberi aldı, kayınpederi rahmetli oldu, oraya geçti, o yüzden teknik olarak yine ben cevap verebilirim belli noktalara.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Allah rahmet eylesin.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Müsaadenizle ben 30'dan başlayayım, uygun görürseniz.

Sayın Başkanım, 30'uncu maddemizde, burada tartışmaya konu olan içeriğin internet ortamından çıkarılması meselesi var. Burada daha öncesinde kanunda sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılması vardı AYM'nin karşı çıktığı. Amaç burada şuydu: İtiraz noktasında, bir kişi itiraz etti burada, içeriğin geriye döndürülmesi meselesi vardı. Burada da ilgili düzenleme yapılmış olup AYM'nin oradaki kıstası, içeriğin yalnızca internet ortamından çıkarılması bu şekilde getirilmiş olmuştur. Böylelikle, içerik tamamen silinmeyecektir yalnızca... Örneğin, bir "post" olsun veya bir internet sitesindeki içerik olsun, ana sayfadan kaldırılacaktır ama sunucudan veya ilgili örneğin bir bilgisayarın masaüstünden kaldırılmayacaktır, böyle bir zorunluluk olmayacaktır. Yine, itiraz

noktasında, gidildiğinde tekrar geri döndürme imkânı olacaktır. Burada usul olarak da yine tedbir mahiyetinde sunulan içeriğin çıkarılması -tekrar dediğim gibi- amaç orada geriye döndürülebilir olmasıydı, o da karşılanmıştır teklifte.

İkinci olarak 31'inci maddeye değinmek istiyorum müsaadenizle. 5651 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde tanımdan mütevellit "içeriğin çıkarılması" kavramı geri geldiği için yeniden BTK Başkanına resen katalog suçlarda içeriğin çıkarılma yetkisi geri getirilmiştir. Burada sayın vekillerimiz tabii ki eleştirilerini sundular ama eleştirilerin hiçbirinde "katalog suçlar" ibaresi yoktu. BTK Başkanının resen yetkisi yalnızca katalog suçlarda mevcuttur, başka hiçbir yerde yoktur. Üstelik şu anda erişim engelleme yetkisi mevcutta vardır ki bakıldığında uygulama açısından erişim engelleme yetkisi, içerik çıkarmaya göre çok daha ağır bir yetkidir aslında. Niye dersenez? Erişim engelleme tanım olarak şudur: "Abc.com'un, bir sitenin tamamen kapanması demektir. İçerik çıkarma, bir siteden veya hut da bir sosyal medya platformundan ilgili içeriğin, bir "post"un, belki bir "tweet"ın, bir Instagram "post"unun yahut da sitedeki bir haberin kaldırılmasıdır. Böyle baktığımızda, aslında orantılı olanın tam tersi olduğunu görüyoruz AYM kararında. Burada da müsaadenizle ben katalog suçları tekrardan saymak istiyorum. Öncelikle, çocukların cinsel istismarı olmak üzere intihara yönlendirme, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, müstehcenlik, fuhuş, yasa dışı bahis gibi ve Atatürk'e hakaret gibi suçlar katalog suçları oluşturmaktadır. Yalnızca ama yalnızca bu suçlarda BTK Başkanının şu anda erişim engellemesi noktasında resen yetkisi vardır. Tekrardan tanım değiştirilerek içerik çıkarma yetkisi teklifte geri getirilmiştir.

Müsaadenizle Sayın Başkanım...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Rakamları var mıdır?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Efendim...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu kararların hangi suçla ilgili olduğuna dair rakam var mıdır?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Çok güzel soru sordunuz

Sayın Vekilim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Mesela, engellenen 2024 raporları...

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Evet, Sayın Vekilim, biz sayı olarak...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Uygulamada çok sıkıntı yaşıyoruz. Müdahale etmeden önce mahkemeden karar almak gerekiyor.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tamam, çocukla ilgili diğer meseleleri söylüyorum ama...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Aksine, bunun desteklenmesi lazım

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Sayın Vekilim, evet, bu biraz özellikle çocuk, genç ve aileleri kapsayan bu katalog suçlar meselesi. Bu noktada, az önce bahsettiğiniz raporda öyle bir verimiz yok, biz istatistik tutmuyoruz. Şöyle: Tuttuğumuz verileri aylık olarak, oransal olarak yayınlıyoruz, konsolide bir verimiz yok, yayınlamıyoruz. Bu verileri yayınlayan hiçbir uluslararası platform, bir resmî unsur, bir klik yoktur, hiçbir ülke bunları yayınlamaz.

Bunu da bilgilerinize arz ederim.

Yaman Akdeniz'i sordu Sayın Vekilim, onu da hemen cevaplamak istiyorum müsaadenizle.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Özür dilerim ama bu dediğiniz konuya ilişkin Aile Bakanlığının yaptığı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, mikrofona basın da...

Evet, buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - "Bir istatistik yok." dediniz ya ona bir katkı olsun diye söylüyorum. Aile Bakanlığının mahkemeye bu sebeple başvurmak zorunda kaldığı dava sayısı mesela bununla ilgili bize bir fikir verebilir. Anında müdahale edilemeyen bir kapsamı var, sınırı var sizin yetkinizin değil mi? Onu vurgulamak istedim.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Tabii ki. Zaten yetkinin verilmesinin sebebi o Sayın Vekilim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben ona katılıyorum, ben diyorum ki çocuk meselesinde, fuhuşta, kadında bu sorun varken politik meselede çok daha kolay verebiliyor.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Çok zor durumda kalıyorlar, hemen müdahale edemiyorlar, mahkemeden karar getirmesi de bir süreç.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - O konuda katılıyorum size. Ben buradaki eleştiriyi ve çelişkiyi söylüyorum, burada bu kadar zorken niye politikte bu kadar basit olduğunu.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Sayın Vekilim, çocuğun cinsel istismarı...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Aslında, burada bu konuyu çözmek üzere toplandık, buna hepimiz destek versek bu sıkıntıyı gidersek.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Veriyoruz ona, kategorik olarak karşı değiliz ama ben kendi sorduğum sorunun cevabını ve kararları alamadım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam veriyor şimdi.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Niye vermiyorsunuz o kararları?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Şu an hemen arz edeyim müsaadenizle.

Yaman Akdeniz isimli beyefendinin bilgi edinme başvurularının tamamı Kurumumuz tarafından cevaplanmıştır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Reddedildi.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Hepsi cevaplanmıştır Sayın Vekilim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Reddedilerek cevaplanmıştır.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Cevaplanmıştır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Cevap ret.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Az önce sizin de zikrettiğiniz üzere, Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin 4'üncü fıkrası kapsamında gizlilik derecesini haiz belgelerin olduğu ve bunlarla ilgili de mahkeme süreci devam etmektedir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Beyefendi, ben onu zaten söyledim, söylediklerimi bana geri söylüyorsunuz.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Şu anda istinafta Sayın Vekilim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İstinafta kazandığı da var.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Evet, kazandığı da var, istinafta şu an, devam ediyor Sayın Vekilim istinaftakiler.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İstinafta kazandığı da var ama buna rağmen siz bu kararları vermiyorsunuz. Bakın, idare mahkemesi kararları verildiğinde uygulanır, bunu biliyor olmanız lazım. Niye vermiyorsunuz? Yani idare mahkemesi o kararı verdikten sonra ve açık bir biçimde... Bakın, mahkeme kararı söylüyor ya, bunu ben de söylemiyorum yani mahkeme kararı diyor ki: "Gerekçesiz gizlilik olmaz." Demek ki gerekçeyi koyamamışsınız ve buna rağmen vermiyorsunuz. Biz o kararları istiyoruz. Şimdi, Yaman Akdeniz Hoca istiyor, bilemem, bu dakikadan sonra eğer o kararları bize vermezsiniz, bizzat milletvekili olarak idare mahkemesi kararına dayalı olarak ben talep edeceğim bunu sizden.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Belgelerde gizlilik olmayan bilgilerin hepsi verildi Sayın Vekilim. Uygulamanın hatta süresi, kapsamı, hepsi verildi.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bakın, siz, 19 Mart İstanbul'da kırk iki saat bant daraltma BTK kararını, TUSAŞ bant daraltma BTK kararını ve Kahramanmaraş depremi bant daraltmasına dair BTK kararlarını mahkeme kararlarına rağmen vermemişsiniz. Bakın, altını çiziyorum, idare mahkemesi kararlarına rağmen vermemişsiniz ve bu kararlardan sanıyorum bir tanesi istinafa giderek oradan da olumlu şekilde sonuçlanıp ona rağmen vermemişsiniz.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Evet, veri meselesi Sayın Vekilim, elimizde herhangi bir veri yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Yani veri meselesi değil. Bir BTK kararınız yok mu, karar almadan mı yapıyorsunuz bu işleri? Mesela, bant daraltmaya dair BTK bir karar alıyor mu?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Alıyor tabii ki de.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bu kararı niye vermiyorsunuz?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Veriyoruz Sayın Vekilim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Vermemişsiniz. Dava açmış, kazanmış.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Sayın Vekilim, Kurumumuzda oluşan her şeyi veriyoruz, şu anda, dediğim gibi, kararın hepsi istinafta, eğer bitince kaybedersek yine veririz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Burada sizden o zaman sözünü alayım. Ben bizzat vekil olarak talep edeyim sizden bu kararları milletvekili olarak bana verin. İdare mahkemesi kararlarına dercedeceğim arkasına, madem veriyorsunuz bu kararları, bu kararlar da var, verdiğiniz iddia ediyorsunuz madem. Madem Yaman Akdeniz Hoca'ya bu kararları verdiniz bize de verin, olur mu?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Dediğim gibi Sayın Vekilim, gizlilik olmayan belgelerin hepsini verdik, yine size de veririz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Şimdi, bakın, Başkanım, ben anlatamıyorum galiba, mahkeme karar vermiş, diyor ki: "Gerekçesiz gizlilik olmaz." yani Türkçesi, biraz da amiyane tabiriyle, kafanıza göre gizlilik kararı veremezsiniz. Biz bu gizli diye düşünüyoruz, bu gizlidir diyemezsiniz. Mahkeme bu konuyla ilgili karar vermiş, mahkeme kararı var yani. Yani BTK mı daha üst bir kurum Türk mahkemeleri mi? Mahkeme tabii ki. Şimdi, mahkeme karar vermiş, vermemişsiniz. Ben bizzat takipçisi olacağım bu konunun, siz istediğiniz kadar gizlilik deyin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özer, siz talepte bulundunuz, kendisi de cevabını veriyor zaten.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Burada, bakın, bunun verilmesi lazımdı Başkanım. Şu an bütün Komisyon üyeleri olarak şuna şahit oluyoruz ki: Mahkeme kararına rağmen BTK temsilcisi hâlâ burada diyor ki: "Gizlilik derecesi varsa veremeyiz." Mahkeme "Gerekçesiz gizlilik olmaz." demiş, ona rağmen "Veremeyiz." diyor. Bizzat takip edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkürler.

Devam edin, buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Az önce arz ettiğim üzere, Sayın Başkanım, 30 ve 31'deki gerekçeler bu şekilde.

32'de de kanuna teknik olarak baktığımızda, burada bir kademe getiriliyor. Anayasa Mahkemesinin aslında önerdiği çelişmeli yargı yapılmadığı meselesi vardı. Bir de en önemli olay, ilk bakışta ihlal meselesi vardı. Burada, hukuki değil ama teknik olarak ilk bakışta ihlal meselesi şu bizim alanda, internet alanında Sayın Başkanım, net olarak, yoruma açık olmayan ilk bakışta... Mesela, bizim katalog suçlar, şu yönden itiraza açık değildir: İlk bakışta, pornografi, müstehcenlik, fuhuş, çocuğun cinsel istismarı tek bakışta herkesin anlayabileceği, ihtisasa gerek olmayan alanlardır. Burada da yine bu şekilde ilk bakışta buna benzer şekilde -teşbihte hata olmasın- hâkimin anlayacağı suçlarda bu getiriliyor.

Yine, daha önce tek taraflı, herhangi bir duruşma olma meselesi vardı. Burada gerekli gördüğü takdirde hâkimin tarafları dinleme yetkisi getiriliyor bu şekilde. Bir de trafiği 10 milyondan fazla olan, bizim bugün "sosyal ağ" dediğimiz yani örnek olarak Twitter, Facebook, YouTube gibi örneklerini sayacağımız platformlarda, burada eğer kararlar uygulanmazsa internet bant trafiğinin, genişliğinin yüzde 50'den 90'a kadar daraltılması meselesi var ama bunların hepsi kademeli olarak. Buradaki de aslında, yine,

görüşümüzde teknik olarak tek amaç var, Türkiye Cumhuriyeti devletin mahkeme kararlarının uygulanması, başka hiçbir sebep yok, bundan dolayı çünkü bizim aslında en fazla uygulanan 3 kararımız var. Bunlardan en fazla olanı resen kararlar ve 8'inci maddenin kararları. Sulh ceza hâkiminin verdiği, bize gelen, bizim yalnızca bildirdiğimiz yani ilgili platforma bildirdiğimiz 8/A maddeleri -az önce vekillerimiz bahsettiler- bir de Erişim Sağlayıcıları Birliğinin bildirdiği 9'uncu madde. Platformların uygulamaya baktığımızda karar seçtiklerini görüyoruz. 8 ve 8/A maddelerini uyguladığı ama 9'uncu maddede biraz kendilerine göre işlem yaptıklarını görüyoruz. Bu noktada da uygulama oranlarını artırmak, mahkeme kararlarının uygulamasını artırma adına böyle bir öneri getirilmiş diye düşünüyoruz; bu şekilde Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Arslan, açıklama yapacak mısınız?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Açıklama yeterli.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, tamam.

Selman Hocam, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Teşekkürler Hocam.

Şimdi, ben de aslında... Önemli noktalar söylendi. Anayasa Mahkemesi kararı var. Bu Anayasa Mahkemesi kararı üzerine yapılan düzenlemeler her üç maddede, 30-33 sayfalık bir karar. Şimdi, baktığımızda, aslında Anayasa Mahkemesinin eleştirilerinin büyük ölçüde karşılandığını söylüyoruz, görebiliyoruz, bunu baştan söyleyelim. 8'inci maddeyle ilişkili olarak birinci eleştirisi, 8'inci maddede sayılan katalog suçlar bakımından iki tür tedbir düzenlemiş 8'inci madde, biri koruma tedbiri olarak sulh ceza mahkemelerinin, soruşturma evresinde savcının talebi, sulh ceza hâkiminin kararı, kovuşturma evresinde de mahkemenin verdiği bir koruma tedbiri, bir de idari tedbir olarak BTK'nin aynı suçlarla ilgili aynı tedbiri vermesi söz konusu. Anayasa Mahkemesi şunu diyor: Bir suçla ilgili yapılan bir suç şüphesi çerçevesinde idare acaba bir tedbir alabilir mi? Zaten adli süreçte koruma tedbiri olarak kararların alınması söz konusu. Buna "Evet." diyor. Yani suç şüphesi bağlamında idare de birtakım tedbirler alabilir. Bunu, tabii, masumiyet karinesi, suçsuzluk karinesi bağlamında değerlendiriyor, idarenin de prensip olarak bu karineye riayet etmesi gerektiğini söylüyor. Fakat burada eleştirdiği nokta şu: İdare, evet, henüz bir mahkûmiyet kararı olmadan bir tedbir mahiyetinde alabilir ama buradaki tedbir, nihai bir tedbir, geri dönüşü olmayan bir tedbir. Bu geri dönüşün olmaması masumiyet karinesini ihlal eder. Geri dönüşün olmamasından da kastedilen içeriğin sunuculardan da çıkarılması şeklinde ortaya çıkıyor.

İkinci önemli eleştirisi ise, idari tedbirin, adli süreçten, ceza yargılaması muhakemesi sürecinden kopuk olması. İlk eleştirinin karşılandığını rahatlıkla söyleyebiliriz çünkü tanım değiştiriliyor, "içeriğin çıkarılması" yani "sunuculardan çıkarılması" şeklinde değil, "internet ortamından çıkarılması" şeklinde "tanımlar" maddesinde tarif ediliyor fakat kanaatimce "internet ortamından çıkarılması", o kararda da Anayasa Mahkemesi kararında da "ortamdan çıkarma" gibi bir ifade kullanıldığı için herhâlde aynen kullanılmış ama burada kastedilen, aslında ilgili yayının kamuoyuna sunulmasından vazgeçilmesi yani aslında Basın Kanunu'ndaki terminolojiden de yararlanılabildi. "Yayın" denilince basılmış eserin kamuya sunulması. Dolayısıyla aslında burada "kamuya sunulmasının ortadan kaldırılması" ibaresi de kullanılabildi ama kastedilen şey açık.

İkinci nokta, tabii, adli süreçlerden... Dolayısıyla bu geçici bir tedbir olduğu için Anayasa Mahkemesinin o eleştirisi karşılanmış oluyor. Adli süreçle bağlantısı yani bunlar suç teşkil ettiği için aynı zamanda yürüyen bir adli süreç var. Adli süreçte de aslında koruma tedbiri olarak verilebilir aynı tedbirler. Bu noktada bana kalırsa şöyle bir bağ kurulabilir -çünkü bunlar aslında önemli suçlar, pornografi, çocukların cinsel istismarı, intihara yönlendirme, sağlık için tehlikeli madde, fuhuş- "Koruma kararı verinceye kadar BTK bu tedbirleri verebilir." dense aslında o bağlantı da kurulmuş olur çünkü bazı noktalarda koruma, adli süreç yavaş işlediği için bu suçların da erişiminin engellenmesi, içeriğin çıkarılması, idari olarak böyle bir tedbirin alınması gerekli olabilir. "Koruma tedbiri kararı verilinceye kadar." şeklinde bir ilişki kurulursa herhâlde Anayasa Mahkemesinin ikinci eleştirisi de karşılanmış olacaktır.

Diğer maddeyle ilgili olarak, 9'uncu madde bakımından eleştirisi şu: Kişilik haklarının ihlali noktasında sulh ceza hâkimliğinin verdiği karar bakımından diyor ki: Burada, taraflardan biri kişilik haklarının ihlal edildiğini ileri sürerek, herhangi bir karşı tarafı dinlemeden, tek taraflı, bir çelişmelilik olmadan karar verilmesi noktasında bir eleştiride bulunuyor. Sonra diyor ki: Bunun mümkün olabilmesi için yani tek taraflı olarak hemen bir karar verilebilmesi için ilk bakışta bir ihlal yani açık bir hukuka aykırılık... Bu biraz şeye benzetilebilir, idare hukukundaki açık hukuka aykırılık bağlamında yürütmenin durdurulması kararı verilmesi gibi. Dolayısıyla o kriter çerçevesinde ancak "Çelişmelilik olmadan, karşı taraf dinlenmeden, efendim, kişilik haklarının ihlali sebebiyle erişimin engellenmesi, içeriğin çıkarılması kararı verilebilir." dediği için bu eleştirilerin de karşılandığını görüyoruz. İlk bakışta ihlal vurgusu belirtilerek düzenleme yapılıyor. Çelişmelilik de itiraz noktasında karşılanıyor.

Bir diğer eleştirisi "Kademelendirme yapılmamış." şeklindeydi. Bu, en azından sosyal ağ sağlayıcıları bağlamında da bir kademelendirmenin yapıldığını görüyoruz. Bu yönüyle de mahkemenin eleştirileri karşılanmış vaziyette diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir şey sorabilir miyim Sayın Hocama?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Hocam, biz ifade ettik kendimizi, teknik anlamda da ifade ettik, Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde de ifade ettik, siz de ifade ettiniz, bir soru sorabilir miyim: Anayasa Mahkemesinin kararının gereklerini karşılıyor mu bu 30, 31, 32? Karşılıyor mu masumiyet ilkesinden, ifade özgürlüğü anlamında?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Sadece bir noktada eksik olabileceğini söyledim, o da BTK'nin verdiği kararın adli süreçle bağının ondan kopuk olduğunu vurguluyor. O da bir cümleyle bence bağlanabilir diye düşünüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Teşekkür ederim Hocam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O bağlantıyı not aldık, Genel Kurula kadar değerlendireceğiz.

Evet, teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım, okutuyorum:
Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 30'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

Zülfü Uçar
Van

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 31- 5651 sayılı kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına "ilişkin olarak" ibaresinden sonra gelmek üzere "içeriğin çıkarılması ve/veya" ibaresi eklenmiş ve fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dokuzuncu fıkrasında yer alan "yayından" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve onbirinci fıkrasına "Başkan tarafından" ibaresinden sonra gelmek üzere "erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara" ibaresi eklenmiştir.

"Bu karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde söz isteyen?

Buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - 5651 sayılı Kanun'da madde 8/4'le yapılan değişiklikle bir idari merci olan Başkana ifade özgürlüğüne resen müdahale yetkisi tanınmaktadır. Üstelik, orantılılık gerekçesiyle Başkana içeriğin çıkarılmasına karar verilmesi yetkisi verilmesi esasında orantılılığı desteklemekten uzaktır. Zira, Başkanın hangi hâlde hangi kararı isteyebileceği hususu yasada belirtilmemiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında vurgulandığı üzere, hâkim onayı şartı aranmaksızın yalnızca Başkanın kararıyla yargılama dahi başlamaksızın nihai bir karar verilebiliyor olması eleştirileri karşılanmamaktadır. Oysa, Anayasa Mahkemesinin Anayasa madde 13 uyarınca defaatle vurguladığı şekli bir yasanın yetmeyeceği ve yasanın mutlaka maddi içeriğinin de önemli olduğu yaklaşımına aykırıdır. Zira, maddi içerik ölçütü gözetildiğinde, normun belirlilik ilkesini karşılamadığı, kişilerin temel hak ve hürriyetlerine ilişkin güvence ve uygulayıcıların da yetkilerine ilişkin açıklık içermediği anlaşılmaktadır. Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili verdiği iptal kararının tespitlerine aykırı ve görünüşte bir değişiklik yapıldığı açıktır. Bu hâliyle ifade özgürlüğüne ilişkin ulusal ve uluslararası standartları karşılamayan düzenleme aynı zamanda Anayasa Mahkemesinin işaret ettiği üzere hâkim onayı ve yargılama sonunda verilebilecek olmak şeklindeki hukuki güvencelerle sağlanması gereken açıklığı karşılamamakta, fırsattan istifade edercesine Başkanın sınır çekilmesi gerektiği tespit edilen yetkilerini artırmaktadır.

Yine, 5651 sayılı Kanun'un madde 8/11'e ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen idari para cezasına dair yetkinin de diriltilmeye çalışıldığı da tespit edilmiştir. Bu durum, hukuk devleti ilkesine, Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığına ilişkin temel hukuk kurallarımıza aykırıdır. Görüldüğü üzere, bu değişiklikte de Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekleri yerine getirilmemektedir. Bu maddenin kanun teklifinden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Bunlara cevap verildi zaten.

Başka söz isteyen var mı? Yok.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 31'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe açıklandı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 31'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 32'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 32- 5651 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir:

"Kişilik haklarının ihlal edilmesi

MADDE 9- (1) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir.

(2) Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir.

(3) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talep etmesi durumunda sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği hâllerde başvuranın adının ihlale konu internet adresleriyle ilişkilendirilmemesine karar verilir. Kararda bildirim yapılacak arama motorlarına yer verilir.

(4) Ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılamadığı hâllerde başvuru reddedilir.

(5) Sulh ceza hâkimi, bu madde kapsamında yalnızca ihlalin gerçekleştiği yayın ile sınırlı olarak karar verir. İnternet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine dair kanaat oluşması veya içeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmemiş olması hâlinde, gerekçesi açıkça belirtilmek kaydıyla internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilebilir.

(6) Sulh ceza hâkimi tarafından verilen karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilmek üzere doğrudan Birliğe gönderilir. Bu karar, Birlik tarafından erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. Bildirim üzerine kararın gereği derhâl ve en geç dört saat içinde yerine getirilir.

(7) Bu madde kapsamında verilen karara konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilerek, kararın bu adresler için de uygulanması talep edilebilir. Talebin Birlik tarafından kabul edilmesi halinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır. Talebin Birlik tarafından kabulüne karşı kararı veren hâkimliğe itiraz edilebilir. İnternet sitesindeki yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesi kararlarında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(8) Erişimin engellenmesine konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. İnternet sitesinin tümüne yönelik verilen erişimin engellenmesi kararına konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda ise ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından karar kaldırılır.

(9) Bu madde uyarınca sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merci gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilir.

(10) Bu madde uyarınca verilen kararların gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcının sorumluları bin günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması kararının gereğinin Türkiye'den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı tarafından yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından yapılan müracaat üzerine Birlik, kararın uygulanmasını sağlamak için sosyal ağ sağlayıcıya yeniden bildirimde bulunur. Bildirime rağmen kararın gereğinin yirmidört saat içinde yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde içeriğin çıkarılmaması halinde ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararında, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Birliğe gönderilir. Kararların gereği, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmesi halinde ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından internet trafiği bant genişliğinin daraltılmasına ilişkin karar kaldırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde 32'de söz talebi var.

Buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) - Düzenlemeyle 5651 sayılı Yasa'nın 9'uncu maddesi tamamen değiştiriliyor gibi gözükmemekte ise de Anayasa Mahkemesinin iptal kararına konu ilkesel yaklaşımı dikkate alınmaksızın göstermelik değişiklikler yapılmaktadır. Bu kapsamda ortaya çıkan belli başlı sorunlar şu şekildedir: Düzenlemenin (2)'nci fıkrasında Anayasa Mahkemesi kararına uygun olarak ilk bakışta ihlal kriteri eklenmiş ise de bu kriterin nasıl anlaşılacağı izah edilmemiştir. İlk bakışta, ihlal kriteri Anayasa Mahkemesinin Ali Kızık kararından bu yana hukukumuzda dikkate alınması gereken ancak uygulamada ya hiç zikredilmeyen yahut şablon olan kararlarda yer alan ancak somut olay bağlantısı kurulmadığından etkili olmayan bir ölçüttür. Öngörülen değişiklikle bu bağlantının kurulmasını sağlayacak bir açıklık yer almamakta, hâkimlere etkili bir denetim konusunda zorunluluk getirilmemektedir. Anayasa Mahkemesi Keskin Kalem ve diğerleri başvurusundan bu yana hem kararı veren makamların hem de itirazı inceleyen mercilerin etkili bir hukuki denetim yapamadığını belirtmektedir. Değişiklik, bu ihlal kararlarındaki eleştirileri bertaraf etmemektedir. İtiraz denetimlerine ilişkin süre öngörülmemesi ve kararlara yapılan itirazların sürüncemede kalması bir yana, yasa koyucu içeriğin çıkarılması için yirmi dört saatlik son derece dar bir süre tanımlayarak kendisinin uymadığı makul süre ölçütlerinin daha yoğununu internet servis ve içerik sağlayıcılarına yüklemektedir. Üstelik, Anayasa Mahkemesinin Keskin Kalem başvurusunda vurguladığı "duruşma açılması yahut itirazların üst mercilere gönderilmesi" şeklindeki öneriler dikkate alınmamakta,

sulh ceza hâkimliklerinin itirazları yine duruşma açılma zorunluluğu olmaksızın başka sulh ceza hâkimlikleri tarafından değerlendirilmesi uygulaması sürdürülmekte, böylece denetime ilişkin ifade özgürlüğü güvenceleri bertaraf edilmektedir.

Yasada ilgili internet sitesine erişimin tamamen yasaklanamayacağına dair düzenleme "muğlak bir kanaat oluşması" kriteriyle bertaraf edilmektedir. Bu itibarla, istisnânın uygulanma sayısının kaidedeki yasağı geçmesi kuvvetle muhtemeldir. Sosyal ağ sağlayıcılarına ilişkin olarak bant daraltmasının öngörülmesi, sansür riskinin artması anlamına gelmektedir. Nitekim, itirazda bulunulmasının ilk karara etkisi dahi zikredilmeksizin bant genişliğinin yüzde 90'a varan oranlarda daraltılması ilgili şirketlerin ifade özgürlüğünü savunmasını da güçleştirecek ve Türkiye'de halk daha güvencesiz olan ücretsiz VPN benzeri uygulamalara yönelecek, bu da veri ihlallerini ve siber güvenlik krizlerini daha da yoğunlaştıracaktır. Üstelik, kanunun ek 4'üncü maddesi zaten böyle bir gereklilik hâlinde düzenleme içermektedir. Her hâlükârda, ifade özgürlüğünün kullanılmasını imkânsızlaştıran bu tarz uygulamalar, Anayasa Mahkemesinin YouTube kararı gibi pek çok kararında vurgulandığı üzere toplumun genelinin ifade özgürlüğü üzerinde ihlal anlamına gelebilecek müdahaleler yaratmaktadır. Düzenleme bu yönüyle de endişe vericidir. Dolayısıyla düzenleme Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa'nın "Başlangıç" bölümü ile 2, 5, 6, 7, 10, 13, 17, 22, 26, 28, 35, 36, 38, 40, 90, 123, 125 ve 153'üncü maddelerine aykırıdır. Bu nedenle, tekliften çıkarılmalıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağız.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3393) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 32'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

Zülfü Uçar
Van

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Turan Taşkın Özer
İstanbul

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aliye Coşar
Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeler söylendi.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

32'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 32'nci madde kabul edilmiştir.

33'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 33- 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 50 nci maddesine yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, maddenin mevcut sekizinci fıkrası buna göre teselsül ettirilmiş ve aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(8) İşletmeci;

a) İlgili kanunlarında resmi kimlik belgesi hükmünde olsa bile, elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz olmayan kimlik belgeleriyle abonelik kaydı yapamaz.

b) Abonelik kaydı için kişinin kimliğini, kimlik belgesi ve yüz veya parmak izi özetine ilişkin biyometrik veriler ya da kimliği doğrulayıcı şifre vasıtasıyla teyit eder.

c) Abonelik kaydı yapılan kişinin elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz belgeye sahip olmadığını teyit etmesi halinde, kayıt işlemini aşağıdaki usullere göre yapar.

1) Abonelik kaydı yapılan yabancı kişinin kimliği, yüz veya parmak izine ilişkin biyometrik verileriyle Göç İdaresi Başkanlığı üzerinden Kurum vasıtasıyla teyit edilir. Bu teyidin uzaktan yapılması halinde abonelik kaydı yapılan kişinin resmi makam sunucularına erişimini sağlayan mobil elektronik haberleşme işletmecisi, abonelik kaydı yapılan kişinin konum verisini Kurum vasıtasıyla Göç İdaresi Başkanlığına iletir. Ancak, Ülkemizde görevli diplomasi ve konsolosluk memurları ile aileleri ve uluslararası kuruluşların Ülkemizdeki temsilciliklerinde çalışan ve statüleri anlaşmalarla belirlenmiş olanlar ile bu kişilerin aileleri için yabancı misyon veya temsilciliğinin mensubu olduğunun Dışişleri Bakanlığınca teyit edilmesi halinde bu alt bentteki şartlar aranmaksızın abonelik kaydı yapılabilir.

2) Geçici kimlik belgesi bulunan vatandaşların yüz veya parmak izi özetine ilişkin biyometrik verileri alınır.

(9) İşletmeci, üç ayda bir tüm abonelerin ölüm veya tüzel kişiliğin sona ermesi gibi hallerle aktifliğinin sona erip ermediğini ilgili resmi makamlardan teyit eder. Teyit edemediği abonelere ait hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısını keser.

(10) İşletmeci, gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısına ilişkin Kurum tarafından belirlenen sınırdan fazla abonelik kaydı yapamaz.

(11) İşletmeci, Kurum tarafından belirlenen usul ve sürelerle aykırı olarak Kurum tarafından belirlenen sayıdan fazla abone numarası kullandığı tespit edilen cihazlara elektronik haberleşme hizmeti veremez.

(12) Yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarına özgü numara tahsis ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından belirlenir."

"(13) Kurum bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları, ilgili bakanlıkların görüşünü almak suretiyle belirler."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebi yok ama Dışışleri, Göç İdaresi, BTK, var mı açıklama?

Kendinizi tanıtır.

Buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI RIDVAN KAHVECİ - Sayın Başkanım, Ridvan Kahveci BTK Başkan Yardımcısı.

Bu maddeyle murat edilen temel husus, genel olarak şu: Kamuoyunda ve sektörde "açık" veya "sahte" hat olarak da bilinen kişilerin bilgileri ve rızaları dışında yapılan aboneliklerle mücadele kapsamında önerilen bir teklif bu. Bilindiği üzere, kişilerin bilgisi ve rızası dışında yapılan hatlar terörden dolandırıcılığa kadar birçok suçta aracı olarak kullanılabiliyor. Dolayısıyla burada önerilen teklifle güvenli kimlik doğrulama yöntemleriyle, sadece elektronik kimlik doğrulama kabiliyetine haiz kimlik kartlarıyla mobil haberleşme sektöründe abonelik tesis edilmesi hususu düzenleniyor. Bu bağlamda, (8)'inci fıkrada yer alan hususların takibinde de 9, 10, 11 ve 12'nci hususlarda da yine bir gerçek veya tüzel kişi adına açılacak hat sınırlamasına ilişkin kuruma yetki veriliyor.

Diğer bir husus da bir cihazda kullanılacak hat sayısı ile ilgili burada gene kurumca belirlenecek teknik usul ve yöntemlere göre de buna ilişkin bir düzenleme, kuruma bir usul esas belirleme yetkisi veriliyor. Aynı şekilde, yabancı uyruklu kişilere ilişkin de bir mobil haberleşme hatlarına özgü numara tahsis ve kullanımına ilişkin usul ve esasları düzenlemesiyle de özellikle yabancılara verilen sahte hatlar neticesinde ve suça konu olan hatlarla mücadele konusunda da burada bir kuruma yetki alınması söz konusu. Tabii, bu usul ve esaslar düzenlemeleri ilgili bakanlıklarca, onlarla görüş birliği içerisinde oluşturulacak. Kaldı ki burada gene bentlerde belirtilen İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve Dışışleri Bakanlığımızla da mutabık kaldık ve görüşmeler neticesinde buraya yazılmış hususlardır Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Göç İdaresinden var mı?

Buyurun.

GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI BİRİNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ GAMZE GÜL ÇAKIR KILIÇ - Sayın Başkanım, Sayın milletvekillerimiz; Göç Dairesi Başkanlığı Birinci Hukuk Müşaviri Gamze Gül Çakır Kılıç.

BTK Başkan Yardımcımızın da ilettiği üzere BTK ile Göç İdaresi Başkanlığı arasında zaten mutabakata varılarak yazılmış bir metin. O noktada, ülkemizde bulunan yabancılara ilişkin olarak dolandırıcılık ve farklı suçların engellenmesine yönelik olarak hazırlanmış bir metin. Bizim açımızdan da ülkede bulunan tüm yabancılara yönelik olarak biyometrik verilerinin bulunduğu zaten GÖÇNET veri sistemimizle entegre bir şekilde çalışacak bir sistem düzenleniyor Sayın Başkanım.

Arz ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Dışışleri adına buyurun.

DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI DİPLOMATİK İŞLEMLER DAİRE BAŞKANI CELAL DOĞAN - Sayın Başkanım, Dışışleri Bakanlığı Diplomatik İşlemler Daire Başkanı Celal Doğan.

Bu konuyla ilgili olarak BTK'yle görüşmeler yapıldı, bakanlığın değerlendirmesi sonucunda metinde mutabık kalındı. Zaten kimlikler verilirken burada, özellikle 309 temsilcilikte çalışan görevliler ve bunların aileleriyle birlikte 15 bin civarında diplomatik ve uluslararası organizasyonlarda çalışanlar mevcut. Biz bunlara zaten kimlik veriyoruz. Şu hâliyle de bizim verdiğimiz kimliklerle de kartlarını alabiliyorlar, bu yönde bir sıkıntı yaşanmıyor. Bazı pasaportlar çipsiz olabilir çünkü çipli pasaportlar önem arz ediyor bu konuda. Onları da nota teatisiyle, yazışmalarla, ilgili kuruma bildirerek sorunu çözeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, çok teşekkür ediyoruz.

Ben bütün bürokrat arkadaşlara teşekkür ediyorum.

33'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 33'üncü madde kabul edilmiştir.

34'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 34- 5809 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "halinde," ibaresi "veya ilgili takvim yılına ilişkin net satışlarının belli olmaması hallerinde," şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle, yedinci fıkrasına "Bu Kanunun" ibaresinden sonra gelmek üzere "50 nci maddesinin sekizinci ve dokuzuncu fıkralarına aykırı hareket eden işletmecilere hat başına yüzbin Türk Lirası; onuncu fıkrasına aykırı hareket eden işletmecilere hat başına ellibin Türk Lirası; onbirinci fıkrasına aykırı hareket eden işletmecilere cihaz başına ikiyüzellibin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar;" ibaresi, dokuzuncu fıkrasına "bu tutarları" ibaresinden sonra gelmek üzere "tahsilat tarihinden iade edildiği tarihe kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak tutarla birlikte" ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Birinci fıkra kapsamında belirlenecek idari para cezası tutarı, bu fıkrada yer alan idari para cezasının alt sınırından az olamaz."

"(18) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Nitelikli hırsızlık (madde 142, fıkra iki, bent e),

2. Dolandırıcılık (madde 157 ve 158),

3. Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245),

suçlarında kullanıldığı tespit edilen mobil haberleşme hattının bağlantısı, yürütülen soruşturma kapsamında hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeci tarafından kesilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan işlem, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını bağlantının kesilmesinden itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde bağlantının kesilmesi tedbiri kendiliğinden kalkar. Bu fıkra uyarınca verilen karara veya yazılı emre rağmen ilgili hattın haberleşmesinin kesilmemesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından işletmeciye ellibin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(19) Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından işletmecilerden istenilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından işletmeciye ellibin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 34'üncü maddede söz talebi yok.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 34'üncü madde kabul edilmiştir.

35'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 35- 5809 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Abonelik kayıtlarının güncellenmesi

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeciler nezdinde tutulan yabancı uyruklu gerçek kişilere ait abonelik kayıtlarının bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddede yapılan değişikliklere uygun hale getirilmesi amacıyla, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yabancı uyruklu gerçek kişiler, abonelik kayıtlarını güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmak zorundadır. Kurum tarafından bu süre altı ay daha uzatılabilir. Başvuru üzerine ilgili işletmecilerce abonelik kayıtları yapılan değişikliklere uygun hale getirilir.

(2) Abonelik kayıtlarını güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmayan veya kimliği teyit edilemeyen yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarının elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, birinci fıkraya göre abonelere verilen başvuru süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde ilgili işletmeci tarafından kesilir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrası ve bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddeye eklenen sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onbirinci ve onikinci fıkra hükümleri, bu Kanunun yayımından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

(4) Kurum, gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısı ile aynı cihazla belirli süre içinde kullanılabilecek hat sayısını ve yabancı uyruklu kişilere özgü numara tahsisi ve kullanımına ilişkin usul ve esasları bu Kanunun yayımından itibaren altı ay içinde belirler.

(5) Adına Kurumun belirlediği sayıdan fazla abonelik kaydı bulunan gerçek veya tüzel kişilere, fazla olan mobil haberleşme hattını kullanıma kapatması veya devretmesi için dördüncü fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınır. Kurum tarafından bu süre altı ay daha uzatılabilir. Bu süre içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişilere ait fazla hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, en eski tarihli abonelikler korunmak suretiyle ilgili işletmeci tarafından kesilir.

(6) Birinci, ikinci ve beşinci fıkralarda yer alan yükümlülükleri yerine getirmeyen mobil haberleşme hizmeti sunan işletmecilere, her bir mobil hat aboneliği başına Kurum tarafından yirmibin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(7) Bu maddenin beşinci fıkrası hükümlerinin uygulanması nedeniyle mobil haberleşme hatlarının devri veya kapatılması halinde vergi, resim, harç, cezai şart, cayma bedeli ve benzeri yükümlülükler uygulanmaz. Bu fıkra hükmü aynı hat bakımından bir kez uygulanır.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 35'inci madde kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 36- 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasına "müşteri kimliğinin" ibaresinden sonra gelmek üzere "biyometrik yöntemlerle veya elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik belgeleriyle" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, burada Merkez Bankasının bir açıklamasını dinleyelim.

MERKEZ BANKASI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞERİF UYGUN - Maddeyle ödeme kuruluşları nezdinde açılacak hesaplarda kişilerin rızası dışında sahte belgelerle hesap açılmasının önüne geçilmek isteniliyor. Bunun için elektronik ortamda açılacak hesaplarda ya biyometrik yöntemler kullanılacak ya da elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik bilgileri kullanılacak; madde bundan ibaret aslında.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buna ilişkin herhangi bir şey yok herhalde?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Başkanım, söz aldım. Şimdi, tabii, 38'inci madde de almak ayıp olurdu o yüzden burada söz aldım. Ben bu saate kadar bizlerle birlikte burada mesai harcayan Bakan Yardımcımıza, Bakanlık bürokratlarına, tüm bürokratlara, baro temsilcisine, diğer kurumların temsilcisine, özellikle 2 akademisyen hocama, tüm vekillerimize bu saate kadar bizlerle birlikte mesai harcadıkları için teşekkür etmek için söz aldım.

Teşekkür ediyoruz

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ederim.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 36'ncü madde kabul edilmiştir.

37'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 37- Bu Kanunun;

a) 11 inci maddesi 26/12/2025 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 37'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 37'nci madde kabul edilmiştir.

38'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 38'inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 38'inci madde kabul edilmiştir.
Değerli milletvekilleri, teklif üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce iki hususu oylarınıza sunmak istiyorum:

İlk olarak, kanunun hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci olarak, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Aydın Milletvekili Ömer Özmen'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser'in, Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci'nin, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın, Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul'un, Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un teklifin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak seçilmelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 12 Aralık 2025 Cuma günü saat 14.00'e kadar muhalefet şerhlerini Başkanlığımıza iletmelerini istirham ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri; yine, oylamaya geçmeden önce ben de birkaç şey söylemek istiyorum. Tabii, artık bu saatte, şöyle baktığımızda sabahı getirdik, bir hızlıca, aşağı yukarı bütün gece sizi dinledim, o yüzden benim de herhâlde bunları söyleme hakkım var. Zamanın sınırlarını zorlayan yoğun ve meşakkatli bir çalışma maratonunun daha sonuna gelmiş bulunuyoruz. Saatler süren müzakerelerimiz neticesinde kamuoyunun beklentilerine cevap verecek, adalet sistemimizi güçlendirecek ve toplumsal huzurumuzu koruyacak düzenlemeler içeren bu kanun teklifini Komisyonumuzda kabul etmiş bulunmaktayız. Biraz sonra bütününü oylayacağız o zaman aslında bunu söylemem gerekiyor. Unutmayalım ki yorgunluklar geçici, adaletin bıraktığı izler kalıcıdır. Bugün burada kabul ettiğimiz teklif, sokağın huzurunun, dijital dünyanın güvenliğinin ve milletimizin vicdanındaki adalet anlayışının bir yansımasıdır.

Kıymetli arkadaşlar, kabul ettiğimiz bu teklifle trafik güvenliğini hiçe sayanlara "Dur," dedik, en mutlu günleri mateme çeviren silahlı kutlamalara karşı caydırıcılığın dozunu artırdık, masumiyetin simgesi olan çocuklarımızı suç örgütlerinin kirli emellerinden korumak için önemli bir adım attık. Dijital dünyanın getirdiği yeni tehditlere, siber zorbalıklara ve dolandırıcılıklara karşı vatandaşlarımızı yalnız bırakmayacağımızı, hukukun koruyucu şemsiyesini sanal dünyanın dehlizlerine kadar taşıyacağımızı tüm kararlılığımızla gösterdik. Adalet erişim ve suçla etkin mücadele adına yargılamaların makul sürede sonuçlanabilmesi için yeni düzenlemeleri hayata geçirirken infaz adaletinin sağlanabilmesi için değişiklikler yaptık. Bireyler arasındaki ihtilafların çözümünün yanında, toplumun bütününde güven, istikrar ve barışın tesis edilmesini sağlayacak bir kanun teklifini hayata geçireceğimizi düşünüyorum. Biliyoruz ki kanunlar kâğıt üzerindeki soğuk mürekkep izleri değil toplumun vicdanında yankılanan birer adalet senfonisidir. Bu düzenlemelerin vatandaşımızın adalet duygusunu tatmin eden, suçlunun cüretini kıran ve mağdurun feryadını dindiren canlı hukuk kuralları olarak hayat bulması en büyük temennimizdir.

Kıymetli milletvekilleri, demokrasinin ve yasama faaliyetlerinin özü olan istişare kültürünü bu uzun ve yorucu mesai boyunca Adalet Komisyonu çatısı altında en güzel şekilde sergiledik. Bu vesileyle, öncelikle gecesini gündüzüne katarak çalışmalara iştirak eden, eleştiri ve önerilerini aktaran bütün Komisyon üyelerimize ve milletvekillerimize şükranlarımı sunuyorum. Siyasi görüşlerimiz farklı olsa da adalet paydasında buluşarak gösterdiğiniz bu olgunluk Gazi Meclisimizin vakarına yaraşır niteliktedir.

Teklifin ilk imzacıları olan milletvekillerimiz Sayın Mustafa Arslan ve Sayın Orhan Kırçalı ile teklifin mutfağında emeği geçen, teknik desteklerini esirgemeyen ve sorularımızı büyük bir titizlikle yanıtlayan başta Adalet Bakanlığı olmak üzere, Sayın Bakanımız Yılmaz Tunç, Bakan Yardımcımız Niyazi Acar ve Mevzuat Genel Müdürümüz Mehmet Ökmen olmak üzere kurumları adına katılım sağlayan bütün bürokratlarımıza, değerli hocalarımıza ve diğer katılımcılara da teşekkür ediyorum.

Ayrıca, bu uzun saatler boyunca bizlerle birlikte olan Meclis personelimize ve sesimizi kamuoyuna duyuran basın mensuplarına da hassaten teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzda ortak aklın süzgecinden geçerek kabul edilecek bu teklifin -az sonra oylamayı yapacağız- Genel Kurulda da aynı hassasiyetle görüşülerek yasalaşmasını temenni ediyorum.

Şimdi, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif kabul edilmiştir.

Teklifin ülkemize, milletimize ve yargı camiamıza hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Katkılarınız, sabrınız ve gayretiniz için hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 05.47